Laulik

VII klassile

A-95606

RIHO PÄTS

LAULIK VII

VII KLASSI LAULUVARA

EESTI RIIKLIK KIRJASTUS
TALLINN 1963

78 n
P 97

Kaane kujundanud E. Pikk

Kinnitatud Eesti NSV Haridusministeeriumi poolt

ARHIIVKOGU

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU

Internatsionaal

P. Pottier

Marsi tempos. Otsustavalt — **P. Degeyter**

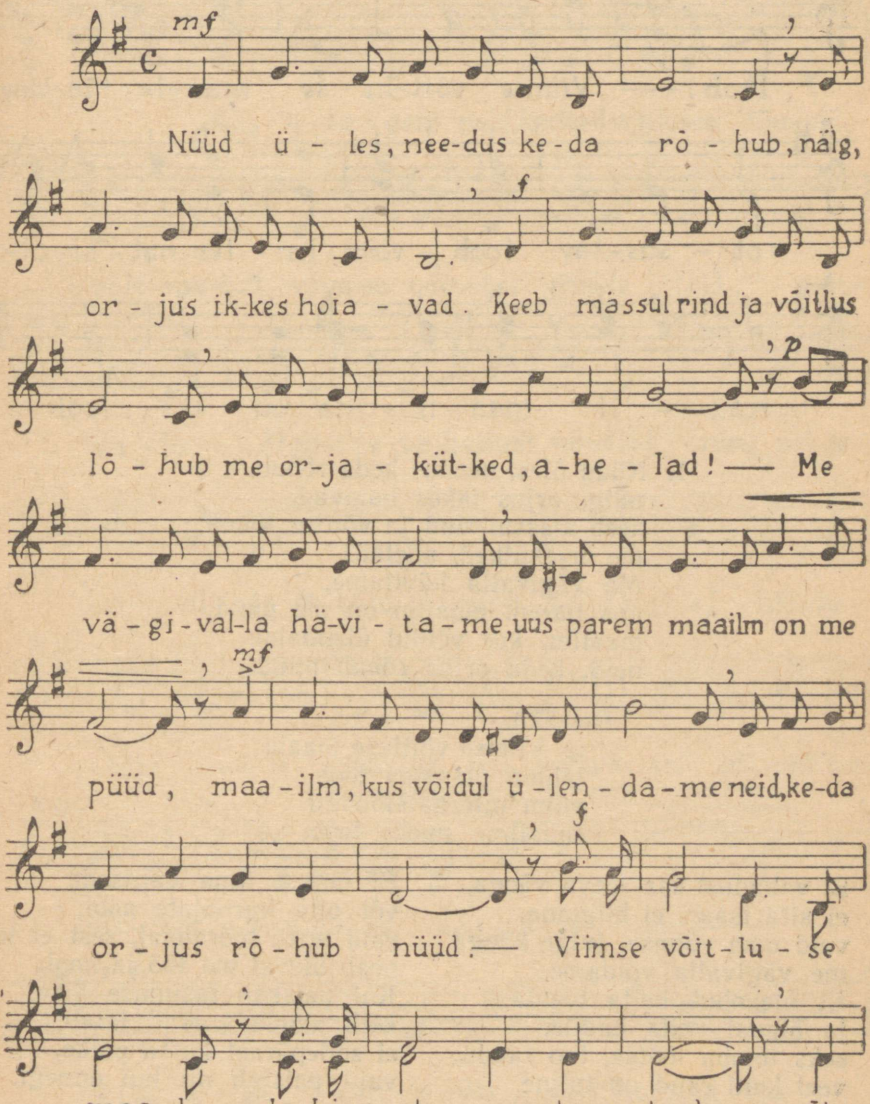

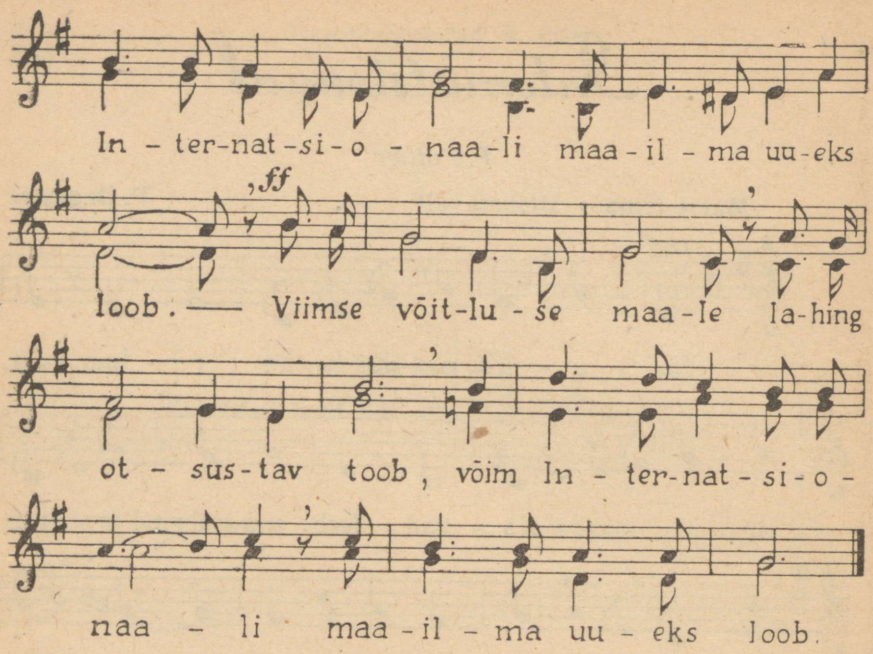

1. Nüüd üles, needus keda rõhub,
nälg, orjus ikkes hoiavad,
keeb mässul rind ja võitlus lõhub
me orjakütked, ahelad.
Me vägivalla hävitame,
uus parem maailm on me püüd,
maailm, kus võidul ülendame
neid, keda orjus rõhub nüüd.

Refrään.
:,: Viimse võitluse maale
lahing otsustav toob,
võim Internatsionaali
maailma uueks loob. :,:

2. Ei vabadust saa taeva väega,
ei aita tsaar, ei hiiglane,
vaid oma võimsa, julge käega
me vägivalla võidame.
Et ülekohut heita hauda
ja õigust võita endile,
seks tõmba lõõtsa, tao rauda,
veel kuni raud on tuline.

Refrään.

3. Ei õigust ilma valitseda
või olla kurnajate sool,
vaid meil, töörahval, sest et teda
peab üleval me töö ja hool.
Kui paiskab tasumise äike
kõik ahned koerad laiali,
ei sellepärast kustu päike,
vaid paistab nii kui ennegi.

Refrään.

Partei meid juhib

S. Mihhalkov

Pidulikult **V. Muradeli**

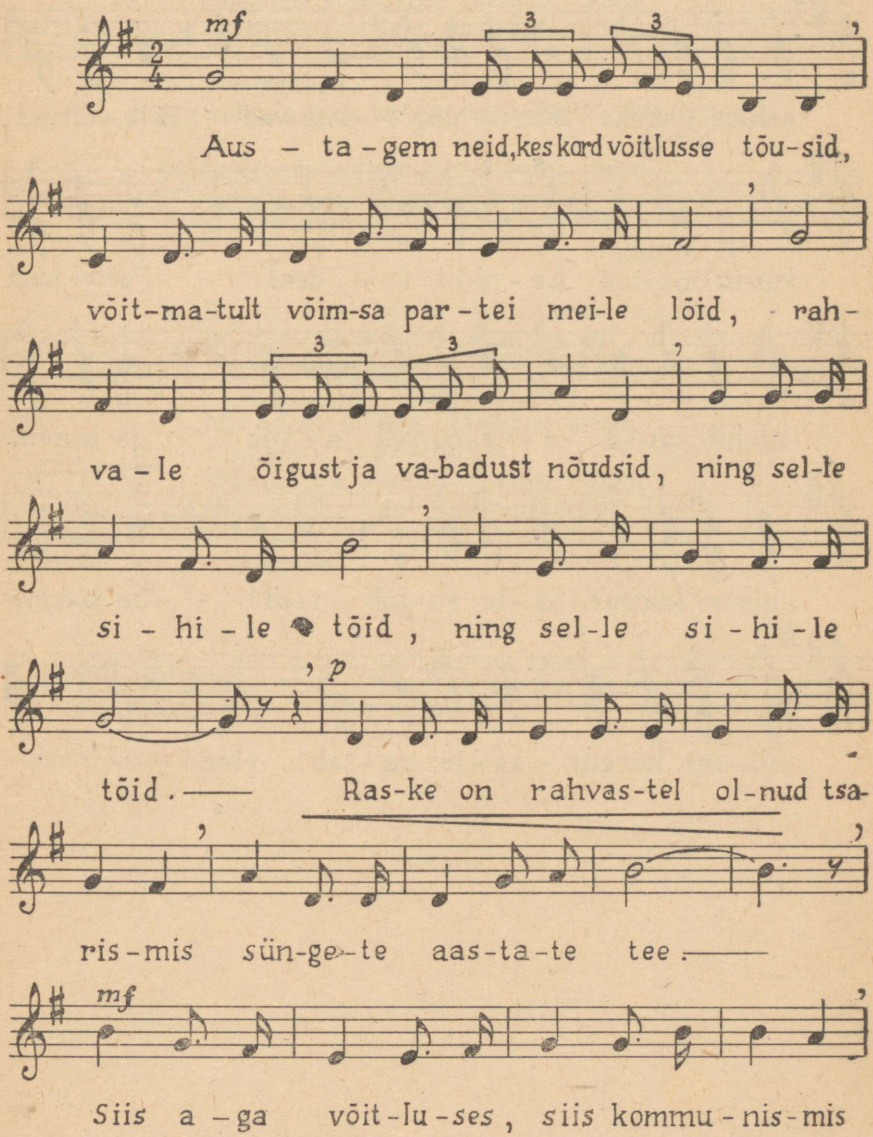

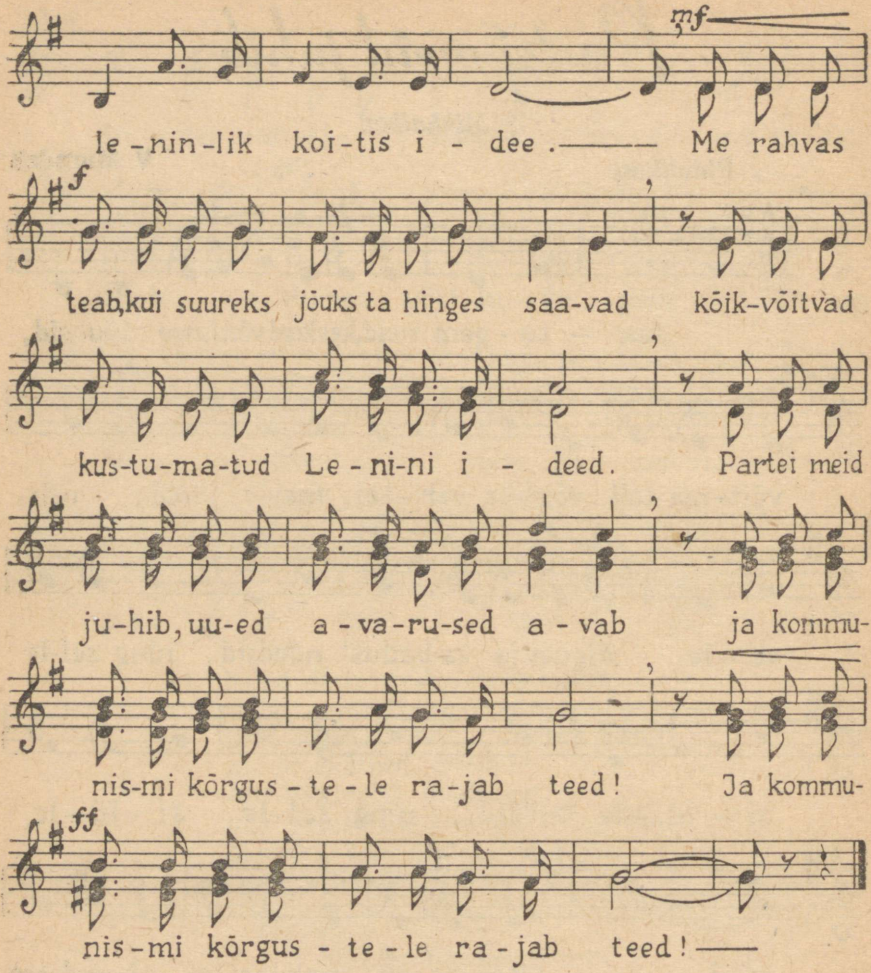
mf
le-nin-lik koi-tis i - dee .——— Me rahvas
f
teab,kui suureks jõuks ta hinges saa-vad kõik-võitvad
kus-tu-ma-tud Le - ni-ni i - deed. Partei meid
ju-hib, uu-ed a - va-ru-sed a - vab ja kommu-
nis-mi kõrgus - te - le ra-jab teed! Ja kommu-
ff
nis-mi kõrgus - te - le ra-jab teed! ——

2. Liitis partei meie rahvad ja koondas
ühiseks pereks, kel ühine siht.
Nii oma töös oma õnne me loomas,
:,: nii on partei meie juht! :,:
Täide me mõtteid ja lootusi viies
kasvatab tugevaks meid,
rasketes võitlustes vaenlasi lüües
karastab rahvast partei.

Refrään.
Me rahvas teab, kui suureks jõuks ta hinges saavad
kõikvõitvad kustumatud Lenini ideed.
Partei meid juhib, uued avarused avab
:,: ja kommunismi kõrgustele rajab teed! :,:

3. Ei, meid ei kohuta võitluste raskus,
kõrged ja selged on tähised eel,
vaenlaste viha on nõrk meie vastu
:,: kindlal me võitude teel! :,:
Miljoneid meiega käsikäes astub,
tundmata taganemist!
Võidult me võidule läheme vastu,
eesmärgiks meil kommunism.

Refrään.

Noorsoo laul

S. Mihhalkov

Marsi tempos, heroiliselt — **V. Muradeli**

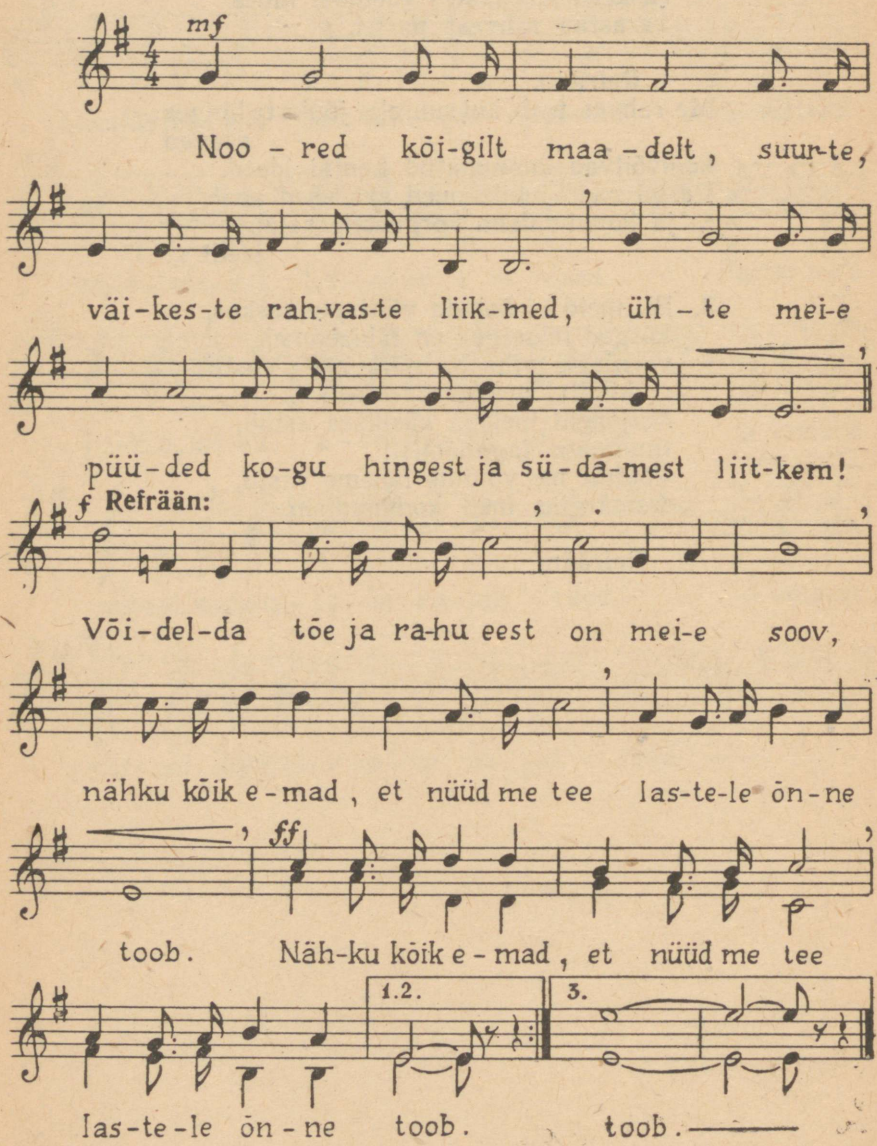

2. Noored
kõigilt maadelt,
meie sõprus on tugev ja kindel.
Võimas
rahulootus
koondas kõiki meid ühisel rindel.

Refrään.
Võidelda tõe ja rahu eest
on meie soov.
:,: Nähku kõik emad,
et nüüd me tee
lastele õnne toob. :,:

3. Noored
kõigilt maadelt,
hirmu tuua meil' keegi ei suuda.
Teame —
võit jääb meile,
õige eesmärk meid võitmatuks muudab.

Refrään.

Komsomol

S. Mihhalkov

Elavalt

A. Novikov

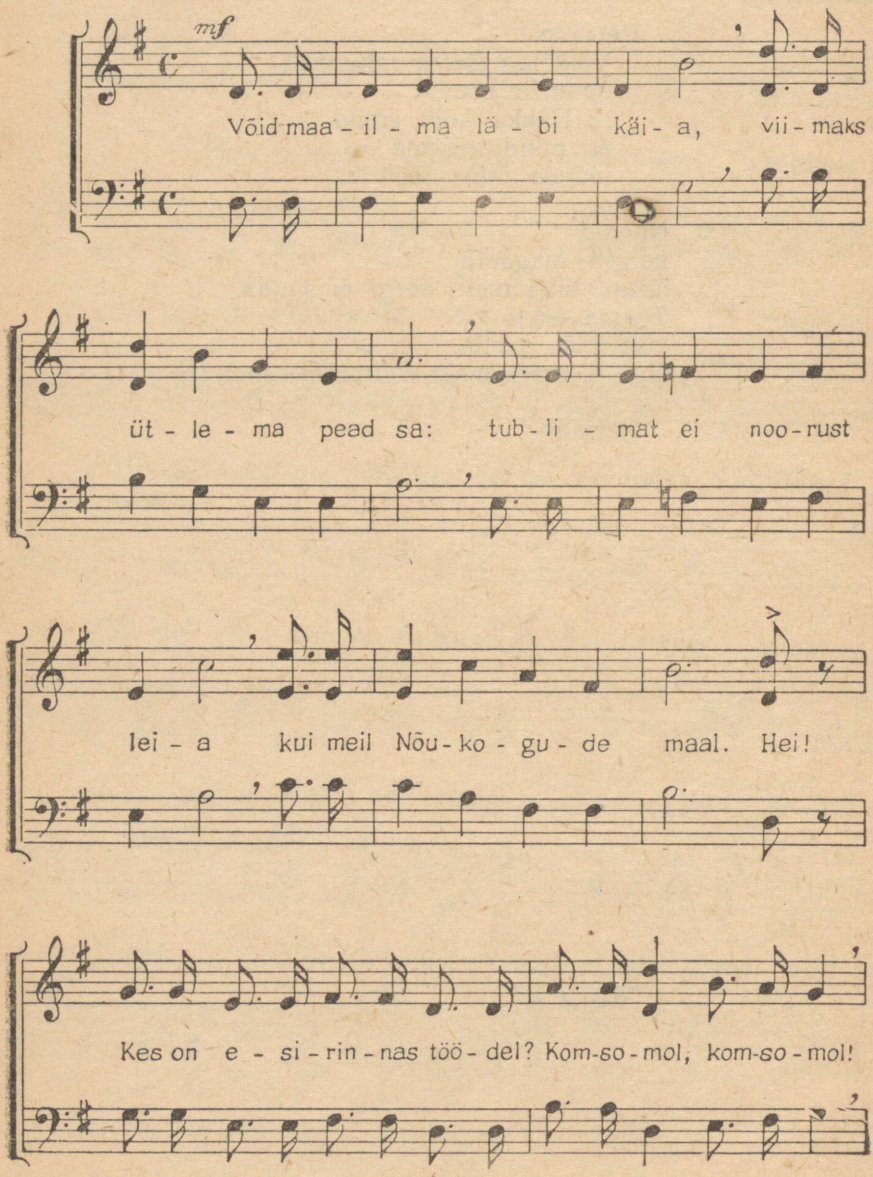

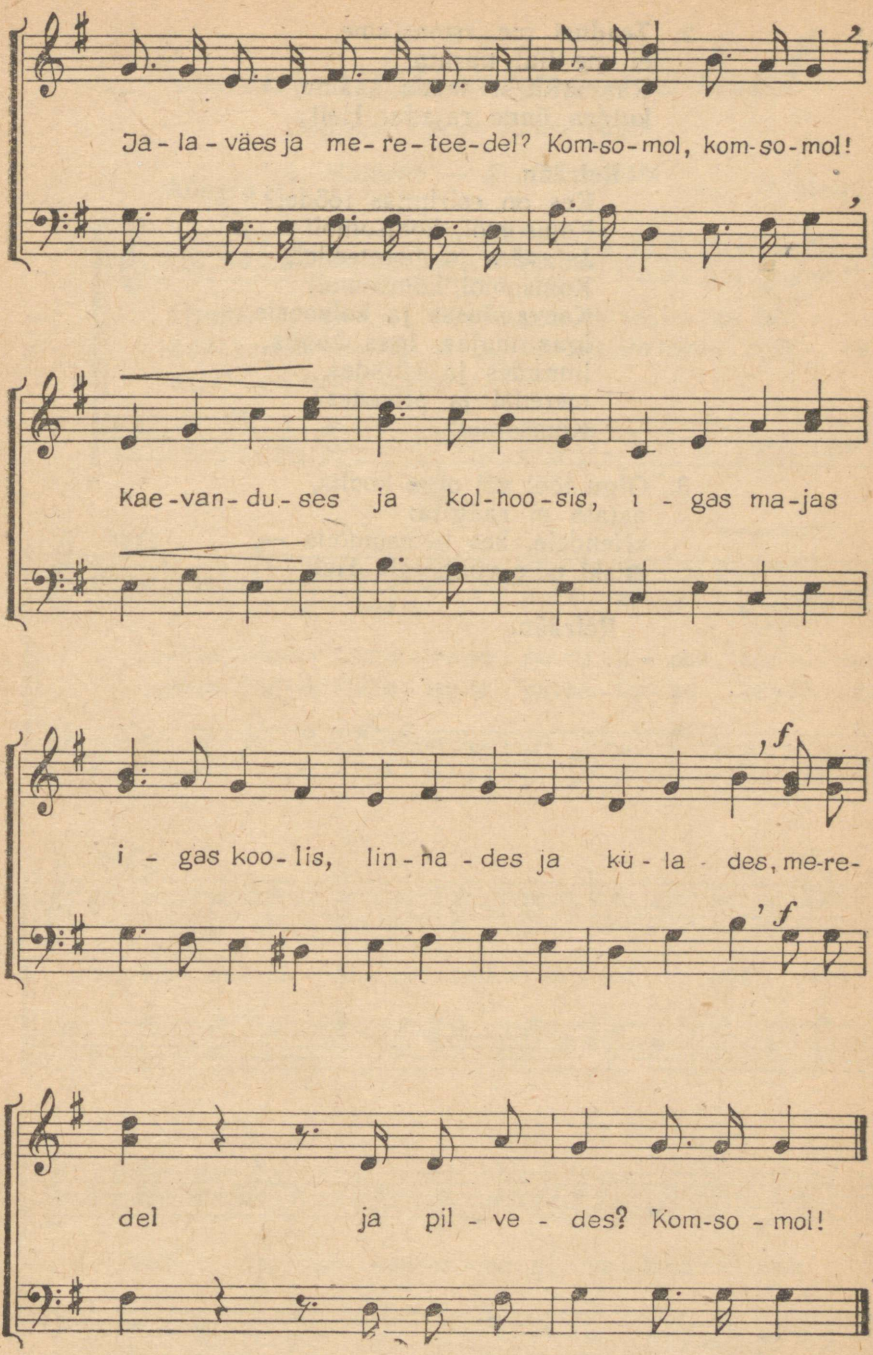
Ja - la - väes ja me - re - tee - del? Kom-so - mol, kom-so - mol!
Kae - van - du - ses ja kol - hoo - sis, i - gas ma - jas
f
i - gas koo - lis, lin - na - des ja kü - la - des, me - re -
f
del ja pil - ve - des? Kom-so - mol!

2. Teadusi me armastame,
ei me iial noruta.
Raamatutest teada saame,
kuidas õnne rajada. Hei!

Refrään.
Kes on esirinnas töödel?
Komsomol, komsomol!
Jalaväes ja mereteedel?
Komsomol, komsomol!
Kaevanduses ja kolhoosis,
igas majas, igas koolis,
linnades ja külades,
meredel ja pilvedes?
Komsomol!

3. Olgu tööl või olgu koolis,
asjata ei räägita:
«Nendele, kes komsomolis —
miski pole võimata!» Hei!

Refrään.

Kommunistlike noorte laul

Ooperist «Noor Kaardivägi»

A. Malõsko — M. Issakovski

Allegro **J. Meltus**

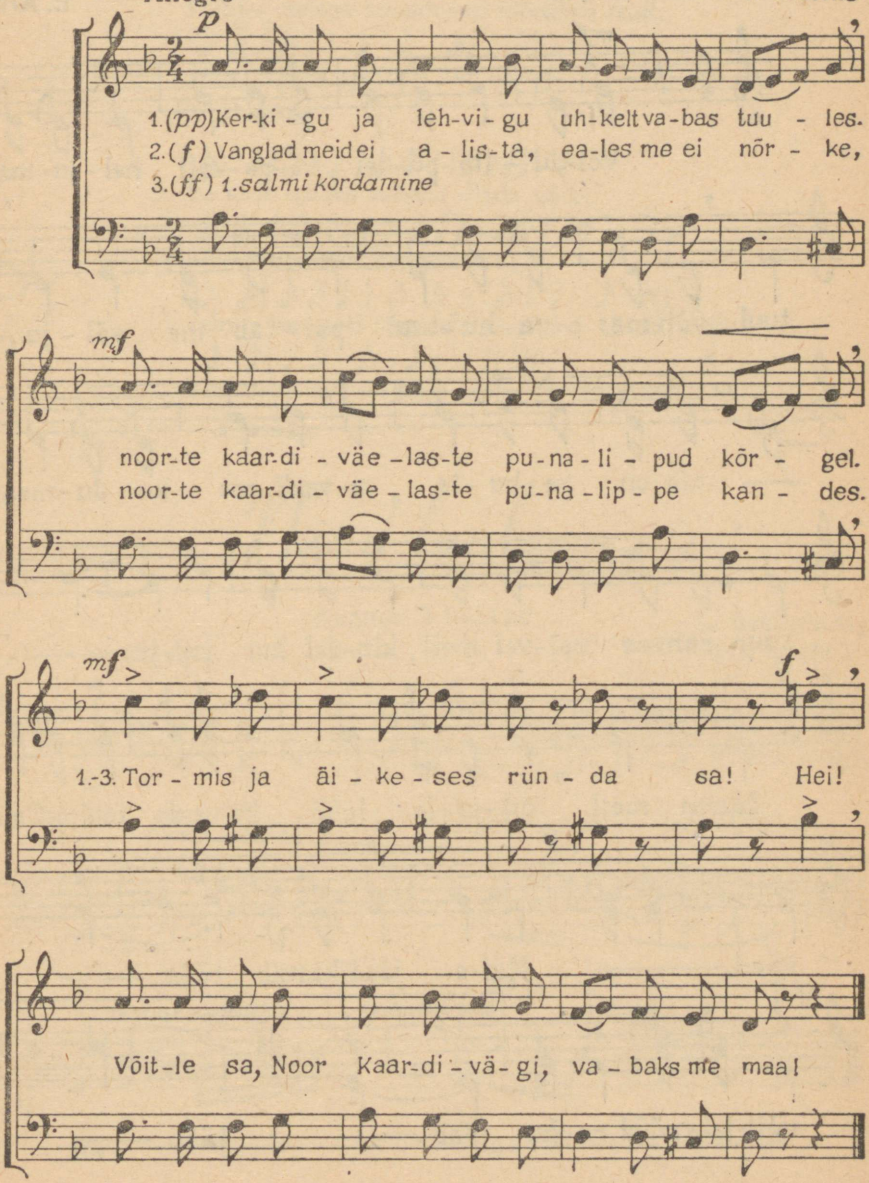

Rahulaul

E. Dolmatovski

Marsi tempos

E. Arro

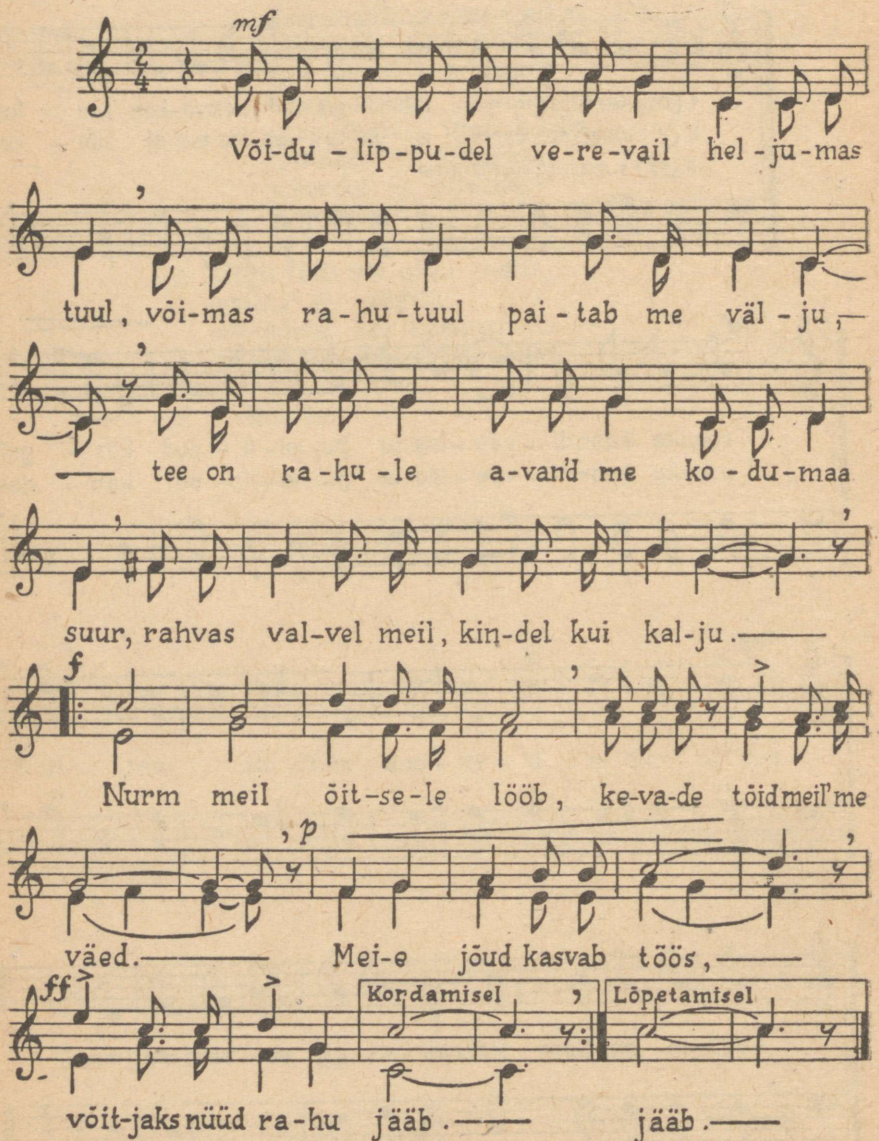

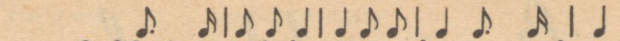

2. Meid, sa sõdade süütaja, kartma nüüd pead,
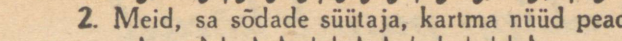
tead, kuis lõpevad sõjateed pikad,
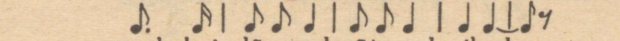
kõikjal meiega koonduvad töörahva read,
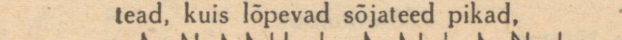
meie tulevik rõõmust on rikas.

Refrään.

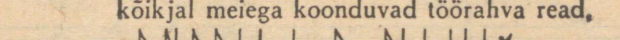
3. Et meil igaüks vabana elada võiks,
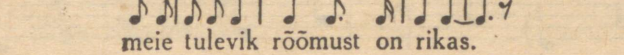
teeme tugevaks kodumaa rajad,
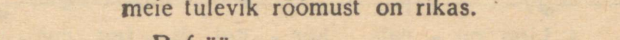
rahvas õnneteel sammub, sest teed viivad kõik

kommunismi veel meie ajal.

Refrään.

Nüüd laulgem

Kaanon 3-hääl ne

L. Beethoven
1770 — 1827

Elavalt

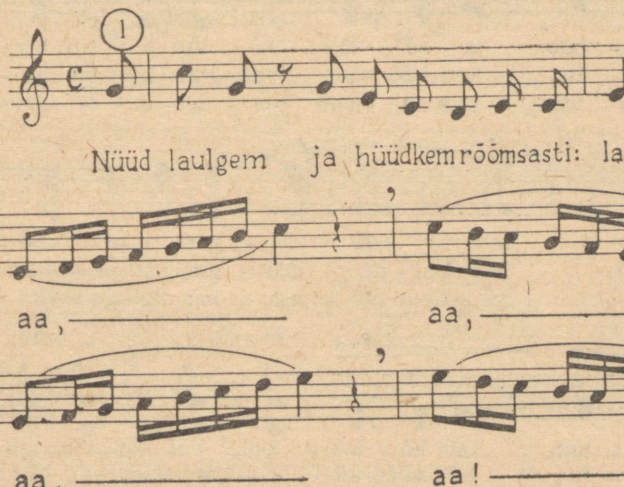

Lipp punab kõrgel

J. Sumakov

Mitte tõlates **R. Päts**

Eeslauljad

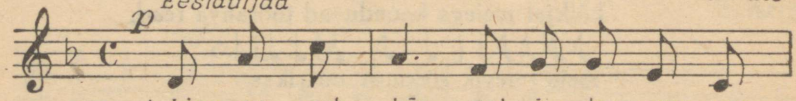

1. Lipp pu - nab kõr - gel õi - tes nur - me
2. Siin rõõm-sat nae - ru, kos-tab tu - hat
3. Oi, kal - lis ko - du - maa! Nüüd meist kõik

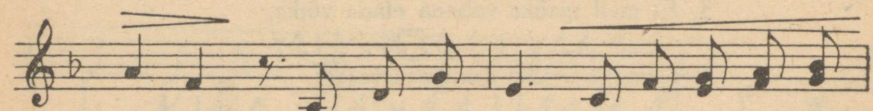

ko - hal, päev kus-tub, tae - vas e - ha kuld-sed
jut - tu — pead tul - vil mõt - teid, i - gat - su - si
näe - vad, kui kest-va õn - ne i - sad, e - mad

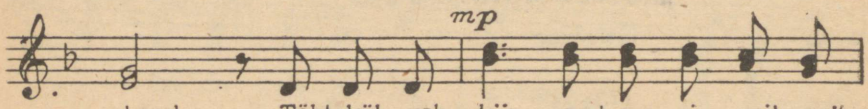

keed. Täht kül - vab kiir - gust, me - ri vaik-selt
häid, kui pal - ju hoo - gu, ul - ja - meel-set
lõid. Pea kom - mu - nis - mis kul - ge - vad me

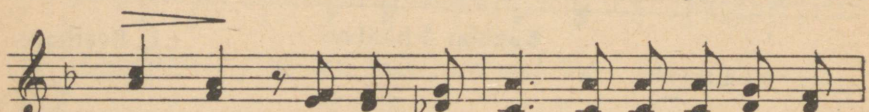

ko - hab ja kõ - lab laul, kui süt - tib lõk - ke
rut - tu, kes võõr - sil kuul meist kõi - ge es - malt
päe - vad, pea saa - bub en - ne - o - le - ma - tu

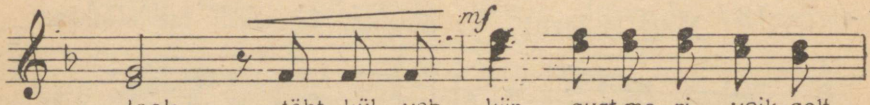

leek, täht kül - vab kiir - gust, me - ri vaik-selt
käib, kui pal - ju hoo - gu ul - ja - meel-set
võit, pea kom - mu - nis - mis kul - ge - vad me

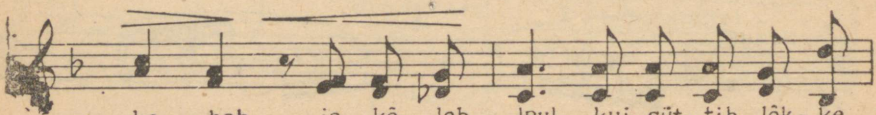

ko - hab ja kõ - lab laul, kui süt - tib lõk - ke
rut - tu, kes võõr - sil kuul meist kõi - ge es - malt
päe - vad, pea saa - bub en - ne - o - le - ma - tu

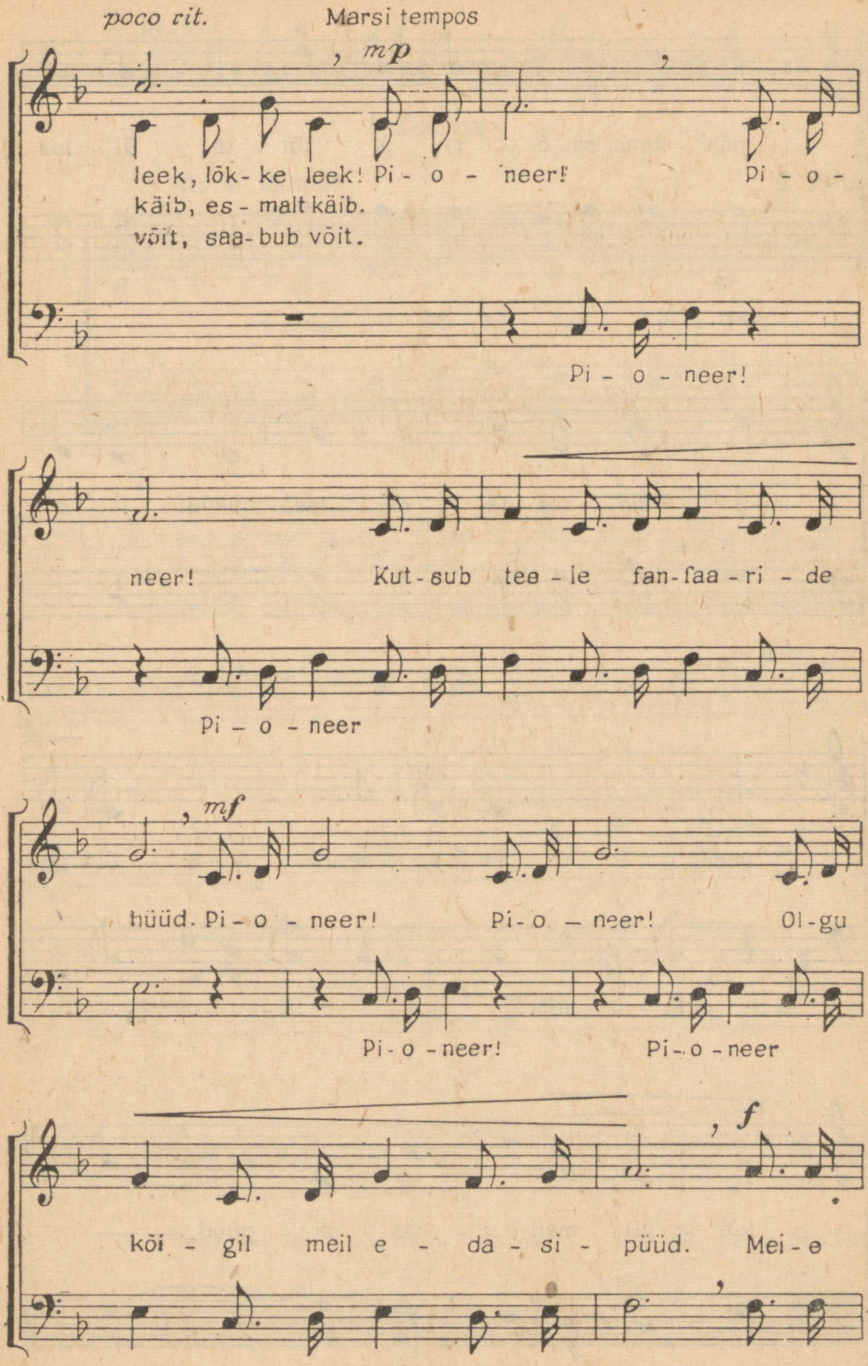
poco rit.
Marsi tempos
mp
leek, lõk-ke leek! Pi - o - neer!
Pi - o -
käib, es - malt käib.
võit, saa-bub võit.
Pi - o - neer!
neer!
Kut-sub tee - le fan-faa - ri - de
Pi - o - neer
mf
hüüd. Pi - o - neer!
Pi - o - neer!
Ol-gu
Pi - o - neer!
Pi - o - neer
f
kõi - gil
meil e - da - si - püüd.
Mei - e

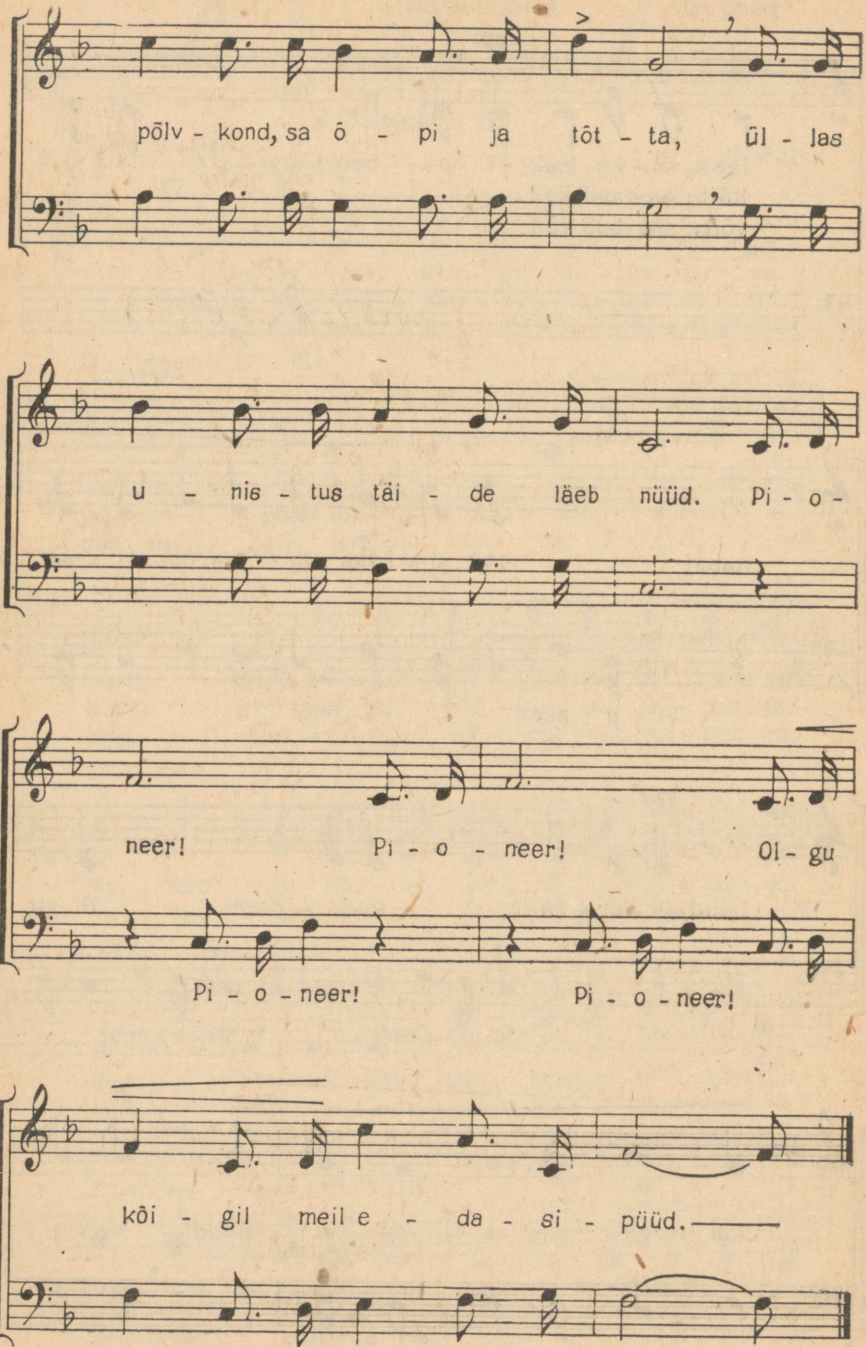
põlv - kond, sa õ - pi ja tõt - ta, ül - las
u - nis - tus täi - de läeb nüüd. Pi - o -
neer! Pi - o - neer! Ol - gu
Pi - o - neer! Pi - o - neer!
kõi - gil meil e - da - si - püüd.

Mida süda meilt nõuab

L. Ošanin

Marsi tempos

R. Päts

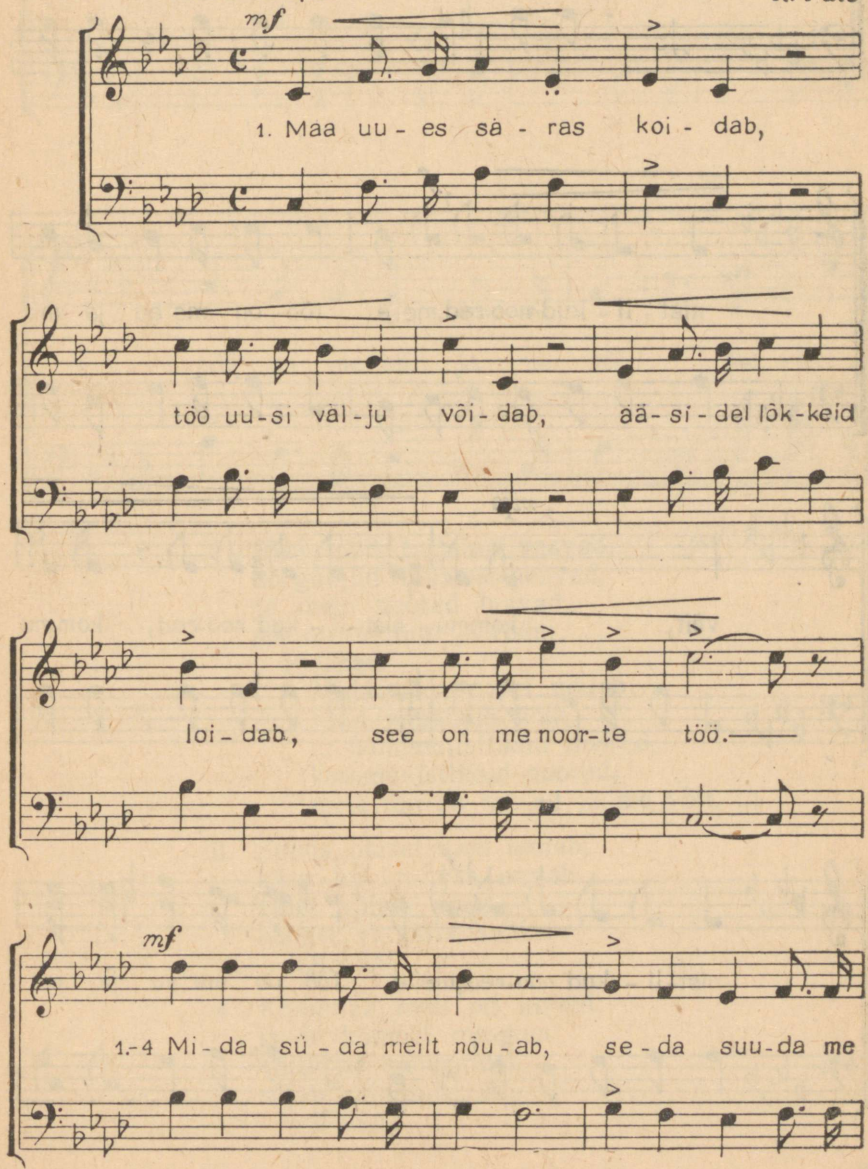

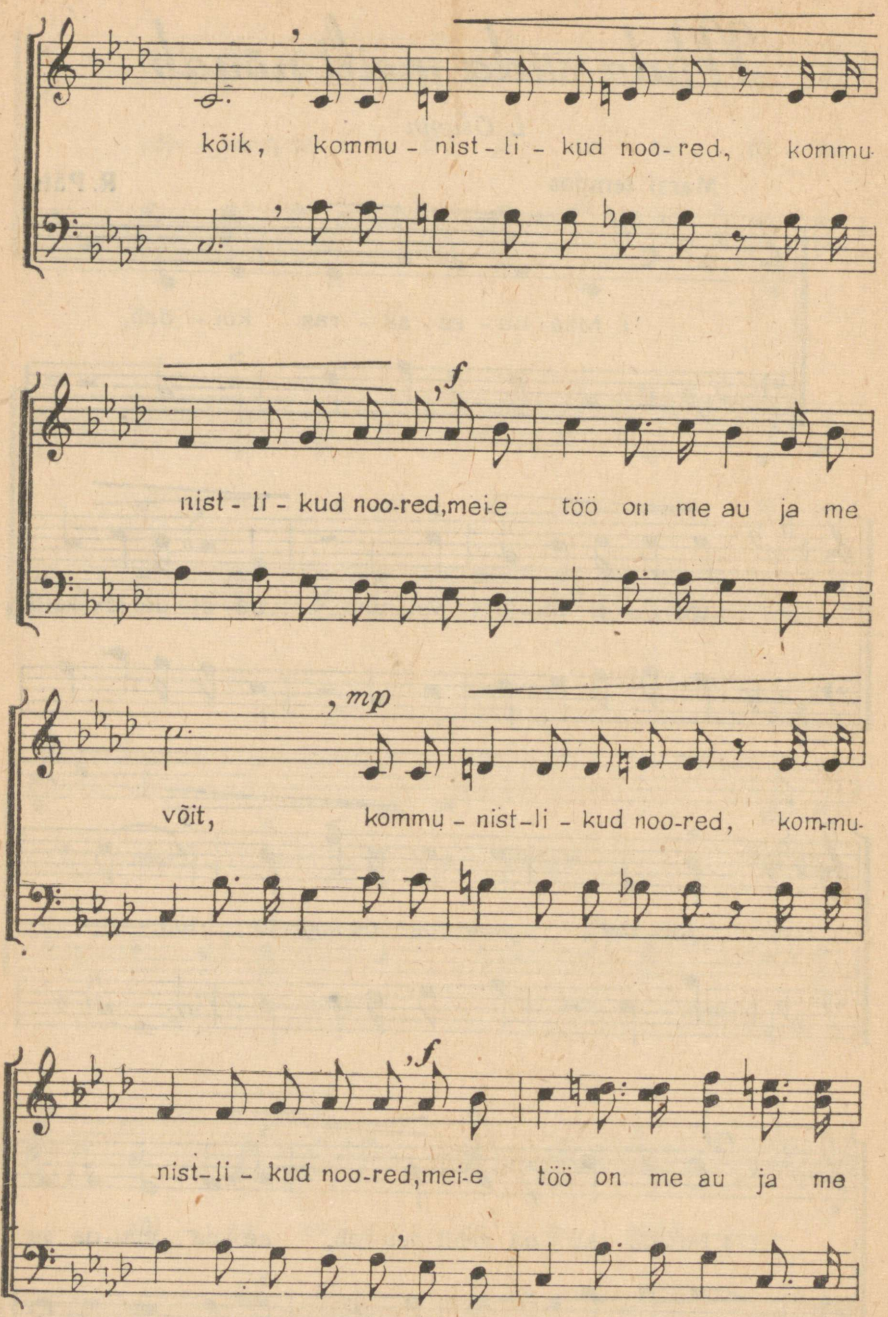
kõik, kommu - nist - li - kud noo - red, kommu-
nist - li - kud noo-red, mei-e töö on me au ja me
võit, kommu - nist-li - kud noo-red, kom-mu-
nist-li - kud noo-red, mei-e töö on me au ja me

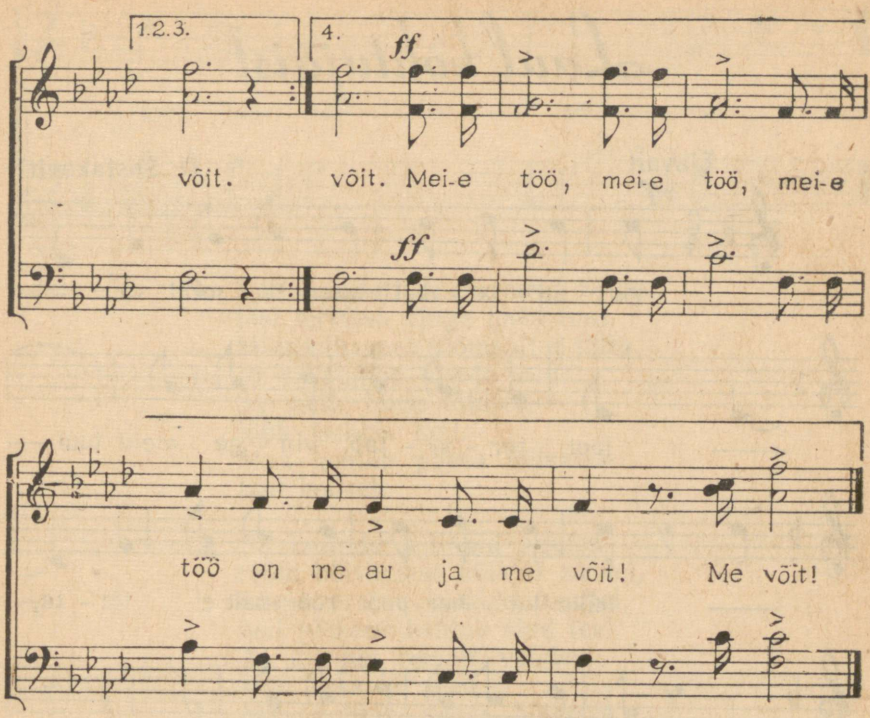

2. Jõed meil turbiine veavad,
kõrgahjud tõusma peavad,
ja meie noored teavad,
see on me õnn ja rõõm.
Refrään.
Mida süda meilt nõuab,
seda suudame kõik,
:,: kommunistlikud noored,
kommunistlikud noored,
meie töö on me au ja me võit. :,:

3. Suuna partei meil annab,
käsu kui rahvas annab,
elugi võime anda
kohust et täita saaks.
Refrään.

4. Kodumaa meil on kindel,
isade kombel mingem
võitlema rahurindel,
sõjale kindlalt: ei!
Refrään.

Laul kohtujaist

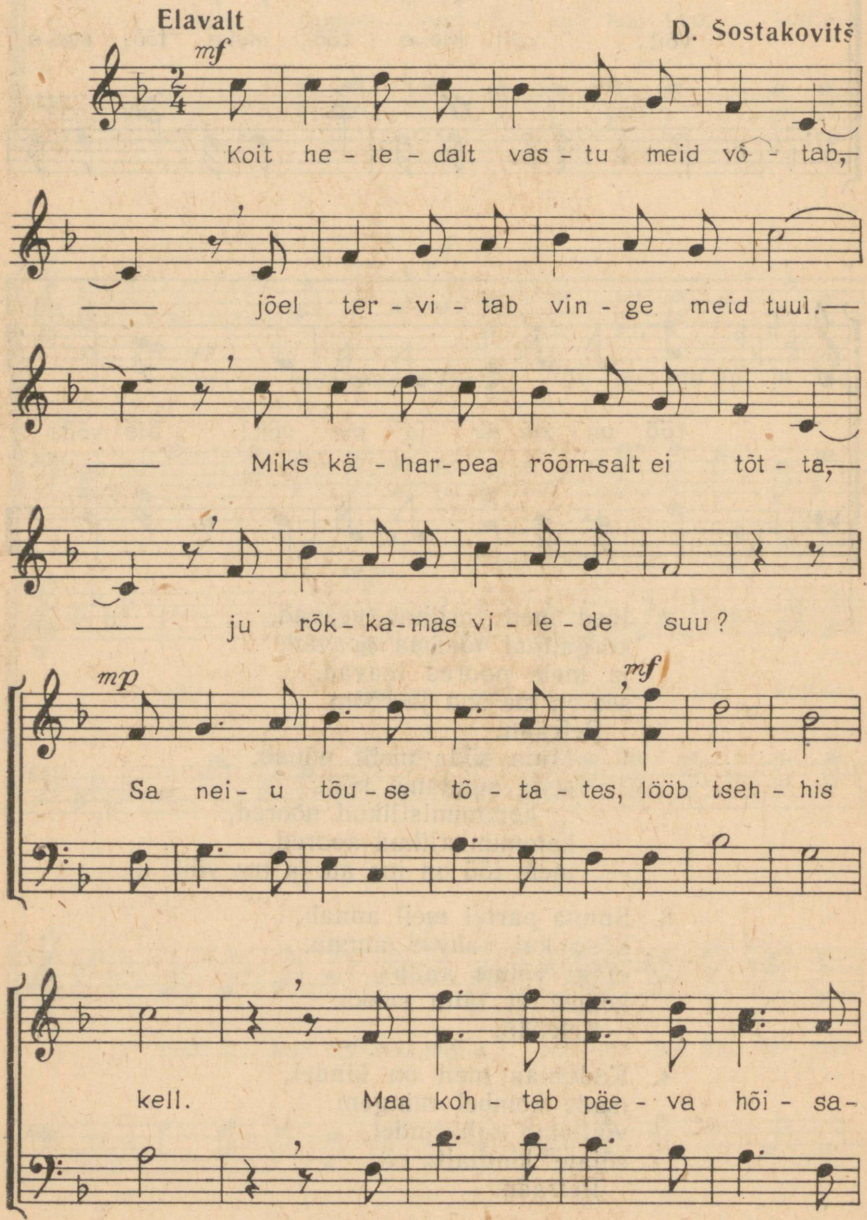

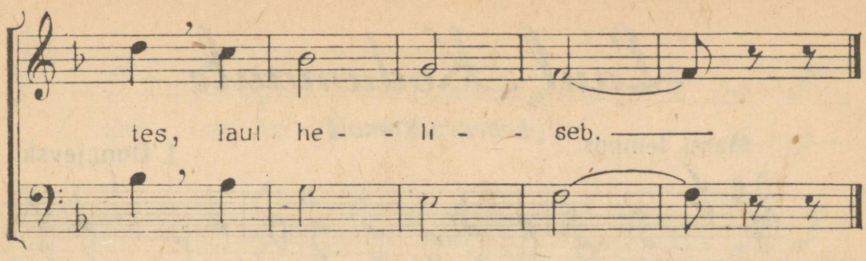

1. Koit heledalt vastu meid võtab,
jõel tervitab vinge meid tuul.
Miks käharpea rõõmsalt ei tõtta,
ju rõkkamas vilede suu?
Sa, neiu, tõuse tõtates,
lööb tsehhis kell.
Maa kohtab päeva hõisates,
laul heliseb.

2. Sa laulude helinaid kuuled,
rõõm hõiskamas kõikjal su eel,
õrn naeratus kõikide huultel,
hell päikene kohtab sind teel.
Ta kiirgus reipalt valelev
sind erksaks teeb.
Maa kohtab päeva hõisates,
laul heliseb.

3. Koos ühiselt võite sa tuues,
me noorus, nüüd tungima pead,
niikaua kui saabuvad uued
meil' järgnevad nooruse read,
kes käivad sama vapralt teed
kui isad eel.
Maa kohtab päeva hõisates,
laul heliseb.

Laul Kodumaale

Marsi tempos

V. Lebedev-Kumatš

I. Dunajevski

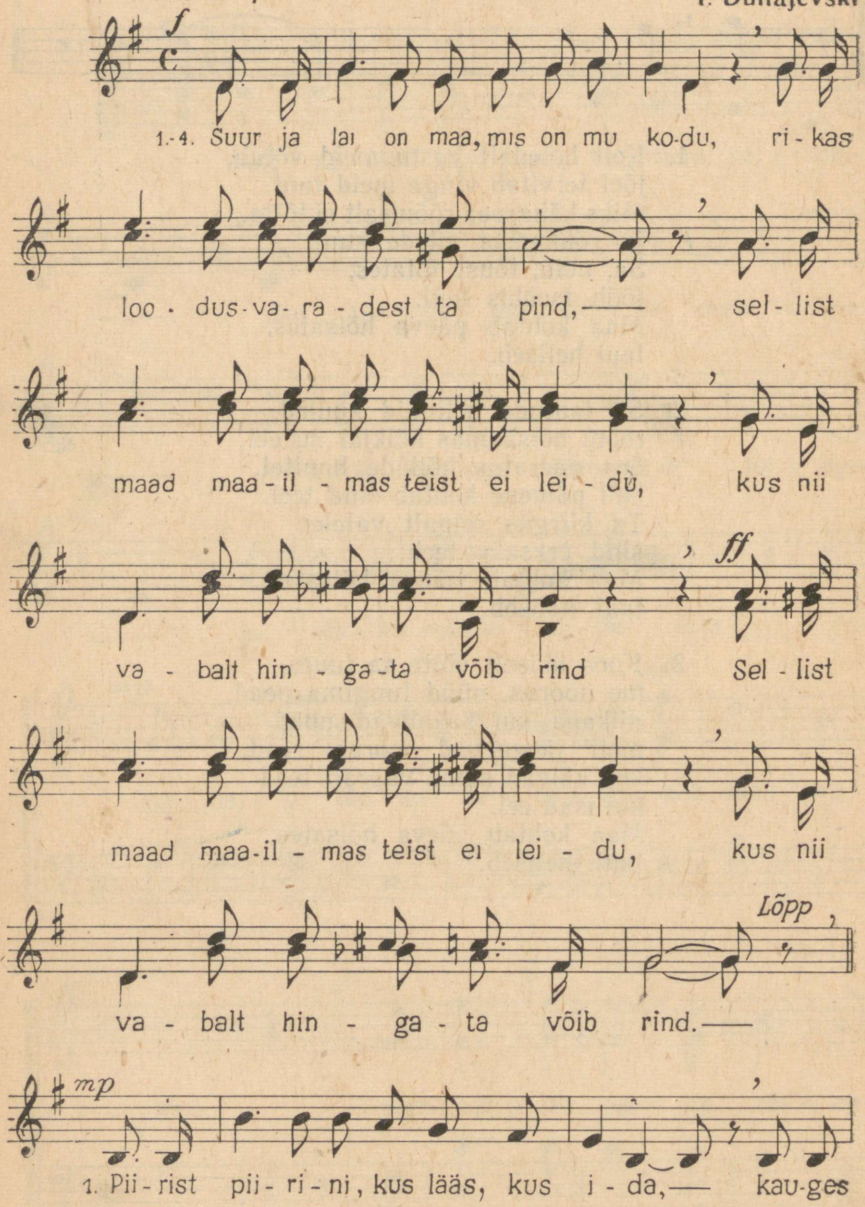

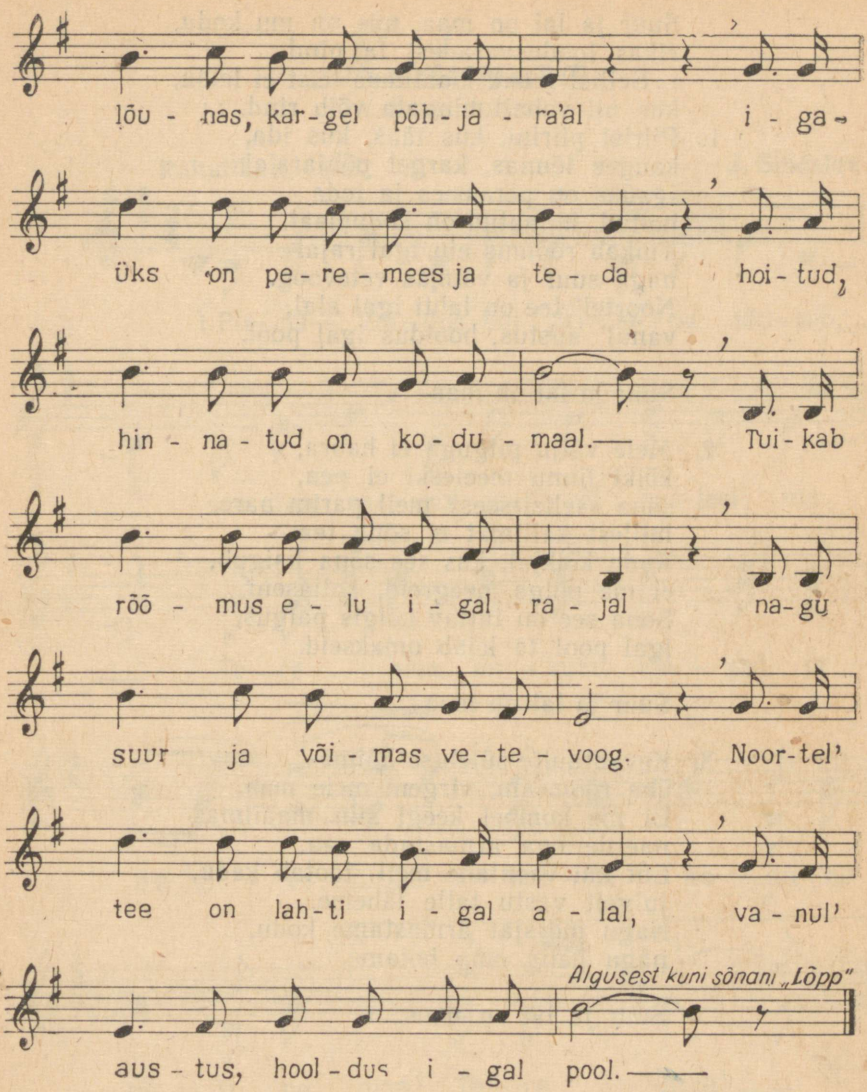
lõu - nas, kar - gel põh - ja - ra'al i - ga -
üks on pe - re - mees ja te - da hoi - tud,
hin - na - tud on ko - du - maal.— Tui - kab
rõõ - mus e - lu i - gal ra - jal na - gu
suur ja või - mas ve - te - voog. Noor - tel'
tee on lah - ti i - gal a - lal, va - nul'
Algusest kuni sõnani „Lõpp"
aus - tus, hool - dus i - gal pool.——

Suur ja lai on maa, mis on mu kodu,
rikas loodusvaradest ta pind.
:,: Sellist maad maailmas teist ei leidu,
kus nii vabalt hingata võib rind. :,:

1. Piirist piirini, kus lääs, kus ida,
kauges lõunas, kargel põhjara'al
igaüks on peremees ja teda
hoitud, hinnatud on kodumaal.
Tuikab rõõmus elu igal rajal
nagu suur ja võimas vetevoog.
Noortel' tee on lahti igal alal,
vanul' austus, hooldus igal pool.

Suur ja lai on maa...

2. Meie välju pilguga ei haara,
kõiki linnu meeleski ei pea,
sõna «seltsimees» meil parim aare,
millest kallimat ei sõna tea.
Kodu kõikjal, kus see sõna kaigub,
ei me põlga neegreid, kollaseid.
Sõna see on tuttav kõigis paigus,
igal pool ta leiab omakseid.

Suur ja lai on maa...

3. Kevadtuulte süleluse hõlmas
üha rõõmsam, virgem meie maa.
Ei me kombel keegi siin maailmas
naerda ega armastada saa.
Ent kui vaenlane meil' tõotab kadu,
julgelt vastu talle läheme.
Nagu mõrsjat armastame kodu,
nagu hella ema hoiame.

Suur ja lai on maa...

Kodumaa

N. Suslennikov

Rahulikult, laialt — J. Smõslov

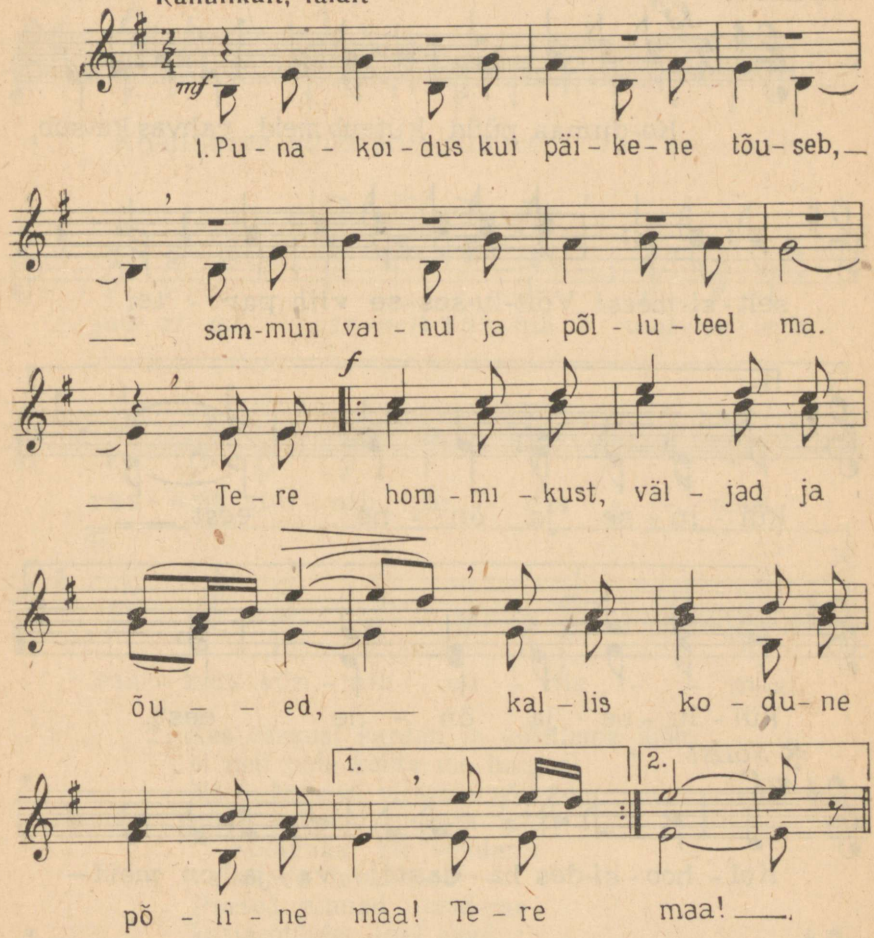

Meie ühine pere kolhoosis
oma avaral nurmel on tööl.
:,: Laanes kaiguvad kirvesteid hoobid,
uduhõlmas on metsade vöö. :,:

Lastis laevad on randunud kaldail.
Uhkelt heliseb laevuri laul.
:,: Volga — kaunitar, hinge sa valdad,
vestes Venemaa ilust ja aust! :,:

Õnnetähtede juurde laul kandub,
kostab Moskvasse, Kremlisse ta.
:,: Sulle südame olen ma andnud,
sind ma armastan, isade maa! :,:

Kodumaa kutsub

U. Laht

Hoogsas marsi tempos — G. Podelski

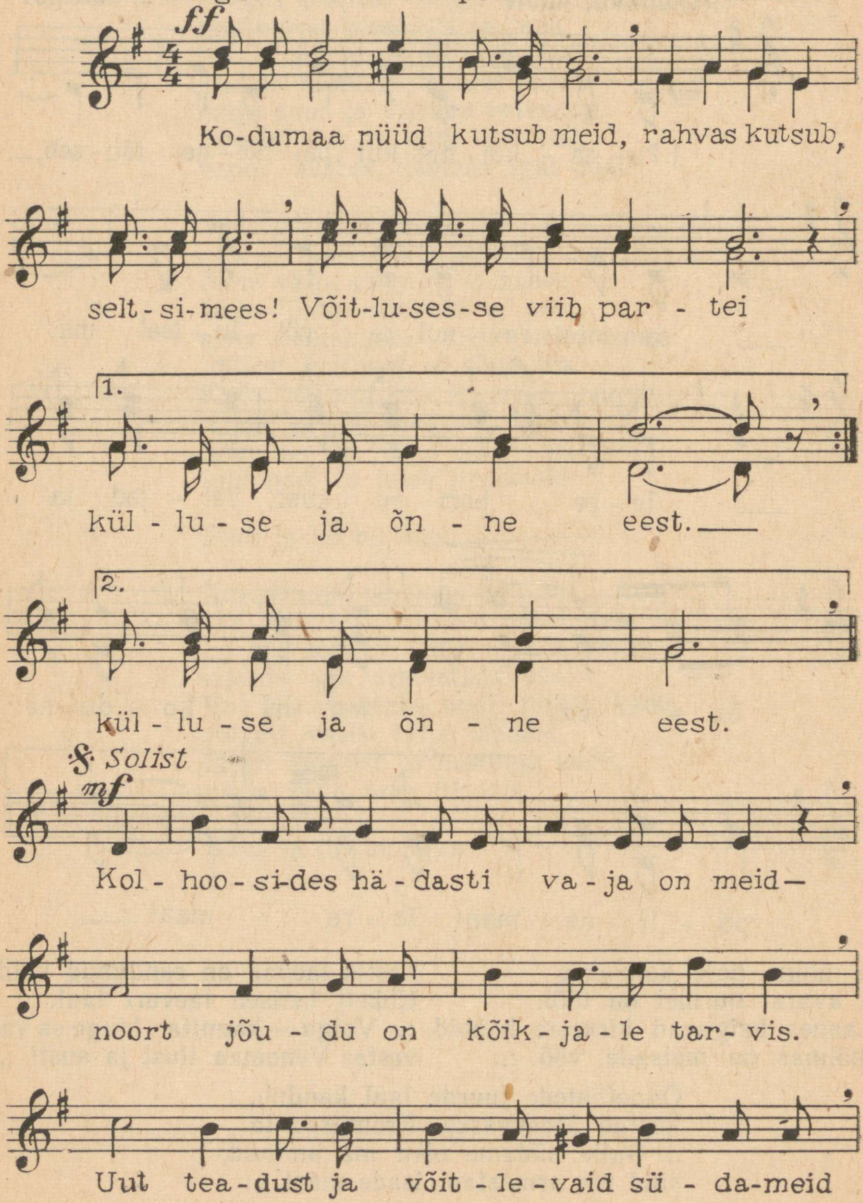

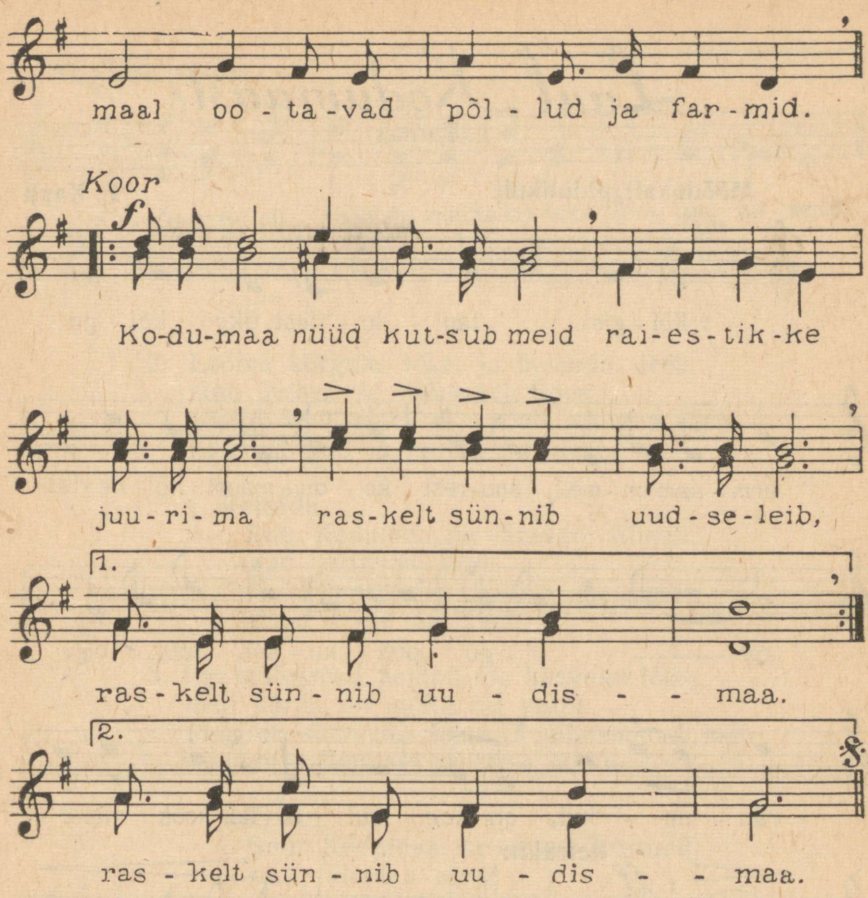

2. Kes raskusi kardab ja kõhklema lööb,
ei neil pole kohta me hulgas!
Need, keda ei hirmuta põllutöö,
nüüd julgesti meiega tulgu.
:,: Kodumaal me suudame
vallutada laukasood!
Paesed pinnad muudame
karjarohkeks igal pool. :,:

3. Kolhoosides hädasti vaja on meid —
noort jõudu on kõikjale tarvis.
Uut teadust ja võitlevaid südameid
maal ootavad põllud ja farmid.
:,: Kodumaa nüüd kutsub meid,
rahvas kutsub, seltsimees!
Võitlusesse viib partei
külluse ja õnne eest. :,:

Laul Kodumaast

L. Tormis

Mõõdukalt, pidulikult **E. Kapp**

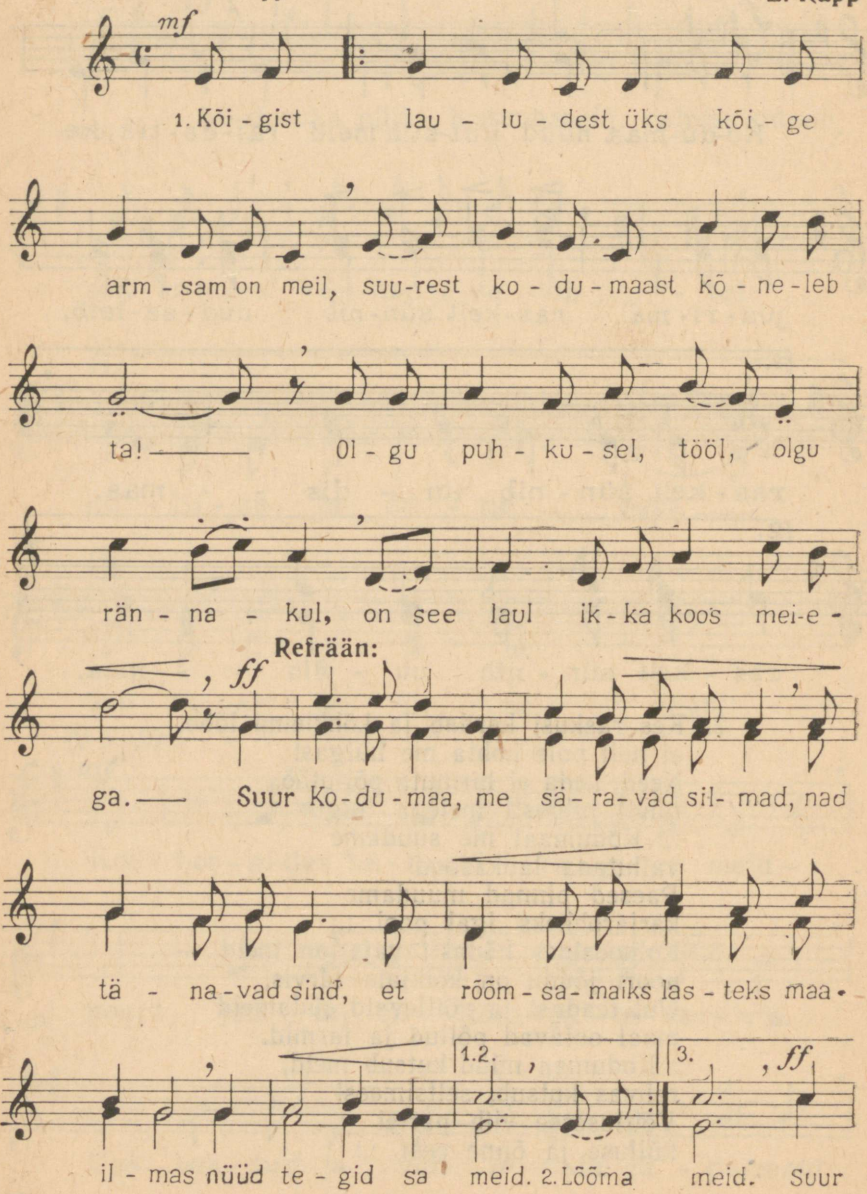

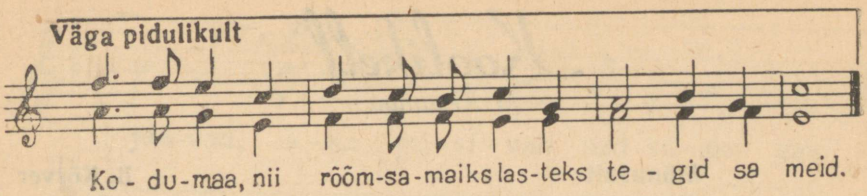

2. Lõõma kõrgele, lõke, ja helenda, leek,
sinu ümber me rõõmsasti koos.
Vaikib tuul, meri virvendab, uinuma jääb,
aga mängud ja laulud on hoos.

Refrään.
Suur Kodumaa, me säravad silmad,
nad tänavad sind,
et rõõmsamaiks lasteks maailmas
nüüd tegid sa meid.

3. Las mööduvad aastad, me kasvame töös,
meil korda on saata nii palju.
Meil on süda täis õnne ja rõõmsamalt lööb,
kui me kodumaast laulame laulu.

Refrään.
Suur Kodumaa, me säravad silmad,
nad tänavad sind,
et rõõmsamaiks lasteks maailmas
nüüd tegid sa meid.
Suur Kodumaa, nii rõõmsamaiks lasteks
tegid sa meid.

Koolikell

M. Kesamaa

Mõnusalt — B. Kõrver

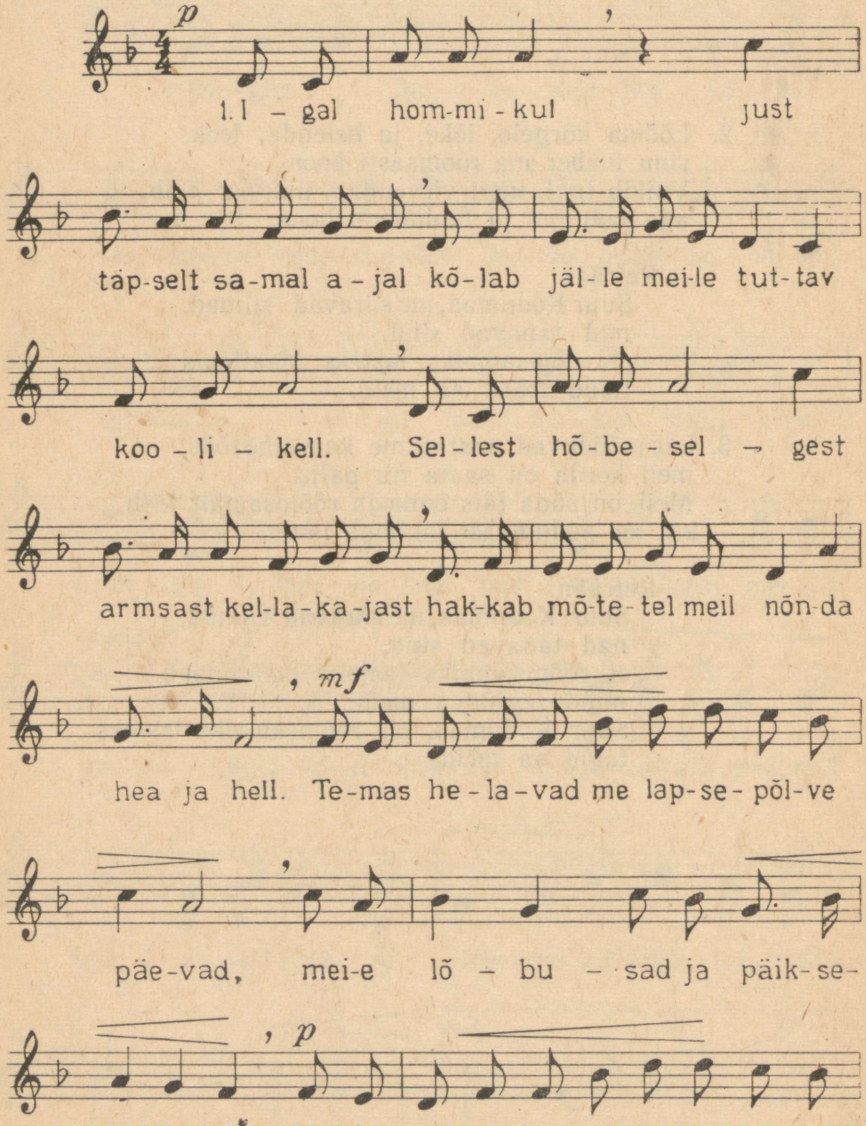

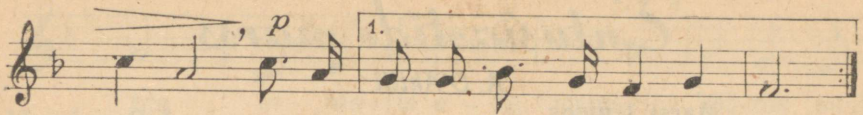

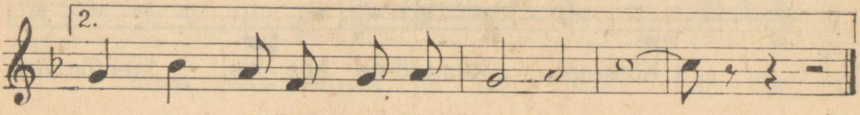

2. Igal hommikul nii täpselt ta meid kutsub,
meie armas sõber, tuttav koolikell.
Süda vastu talle rõõmust ruttu tuksub,
lähme klassidesse, sära silmadel.
Kell meid sõbralikult tundidesse hüüab,
hiljaks jääda sinna keegi meist ei saa.
Ole hoolas, ikka esirinda püüa.
Nõuab seda sinult rahvas ja me maa!

Entusiastide marss

A. D'Aktill

Marsi tempos

I. Dunajevski

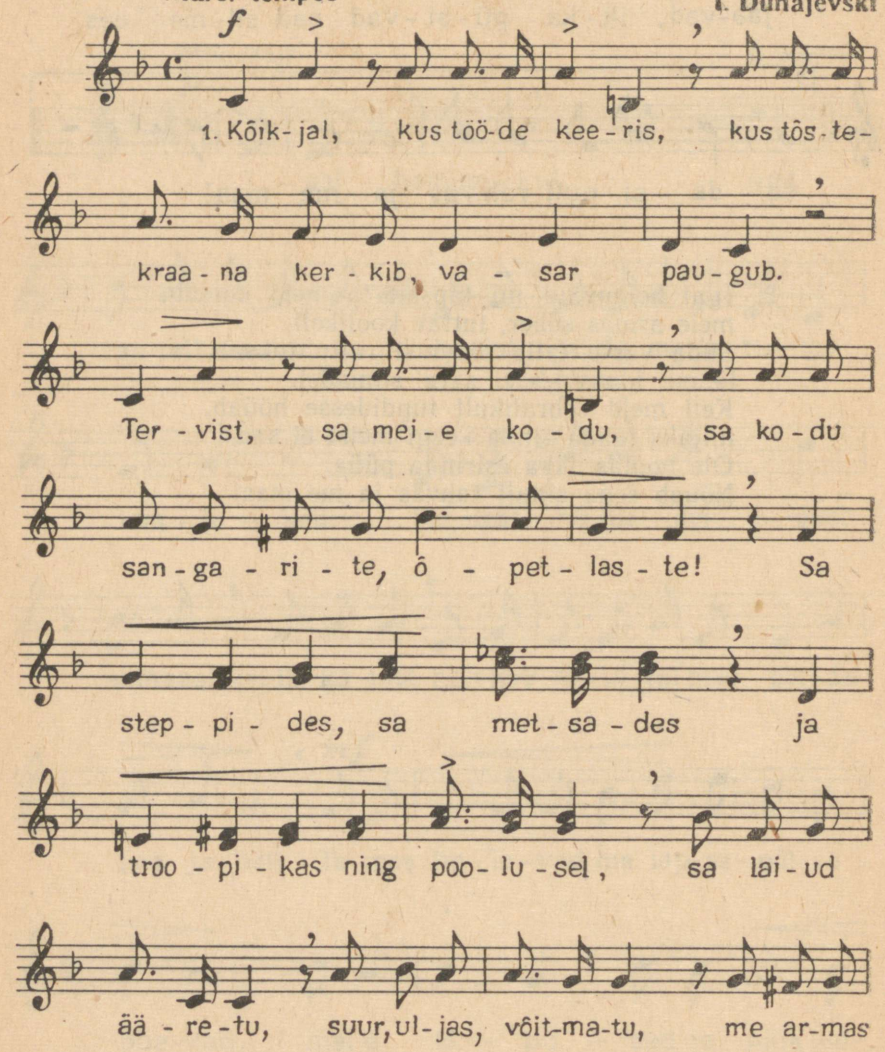

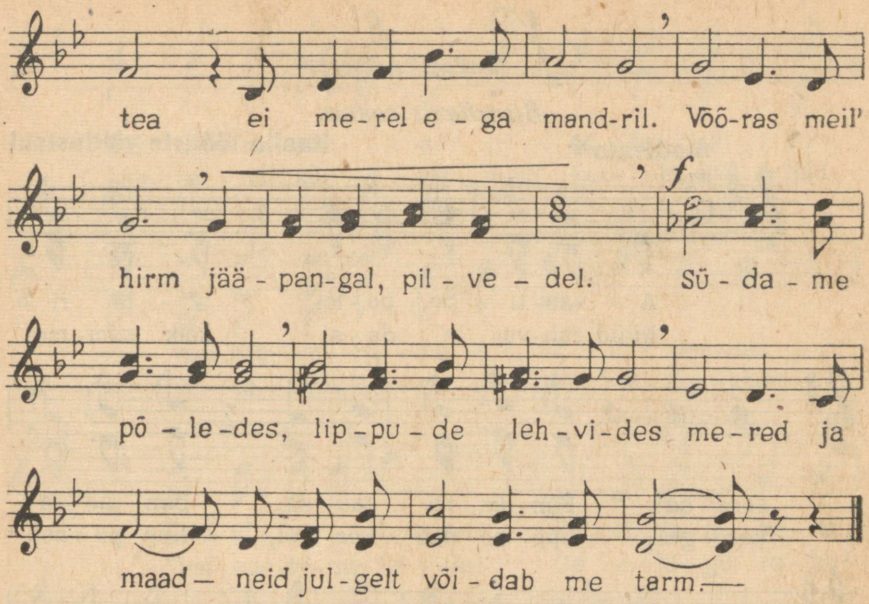

2. Julgelt me elus läeme,
ei ruumi kõhklustele meie rinnas.
Töös vaid au, kuulsust näeme,
on töö kui sangarlus meil kõrges hinnas.
Kas kummardud tööpingile
või kaljudesse raiud tee,
ja uued unelmad sind üha kutsuvad
ja selgib ees uus helge tee.
Refrään.

3. Antud meil' kodu uhke,
on aastatega uueks loodud sajand.
Õnne siin töötajatel,
laul tööst ja armust meie teedel kajab.
Me Kremli tähte hiilguses,
me ülla elu kiirguses
näeb ergas inimvaim, ükskõik mis ilmamail,
et saanud tõeks suur, kaunis ulm.
Refrään.

Punalipp

Bandiera rossa.

Moderato **Itaalia tööliste võitluslaul**

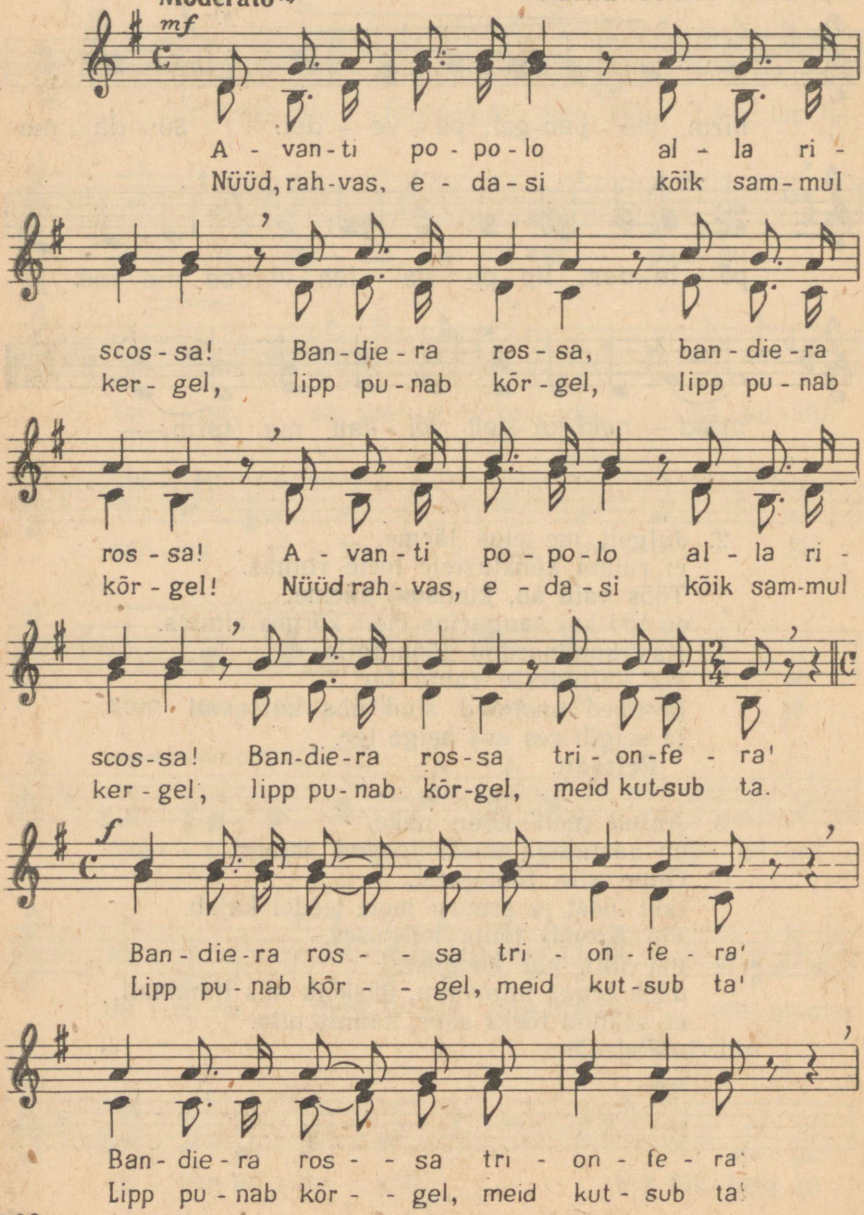

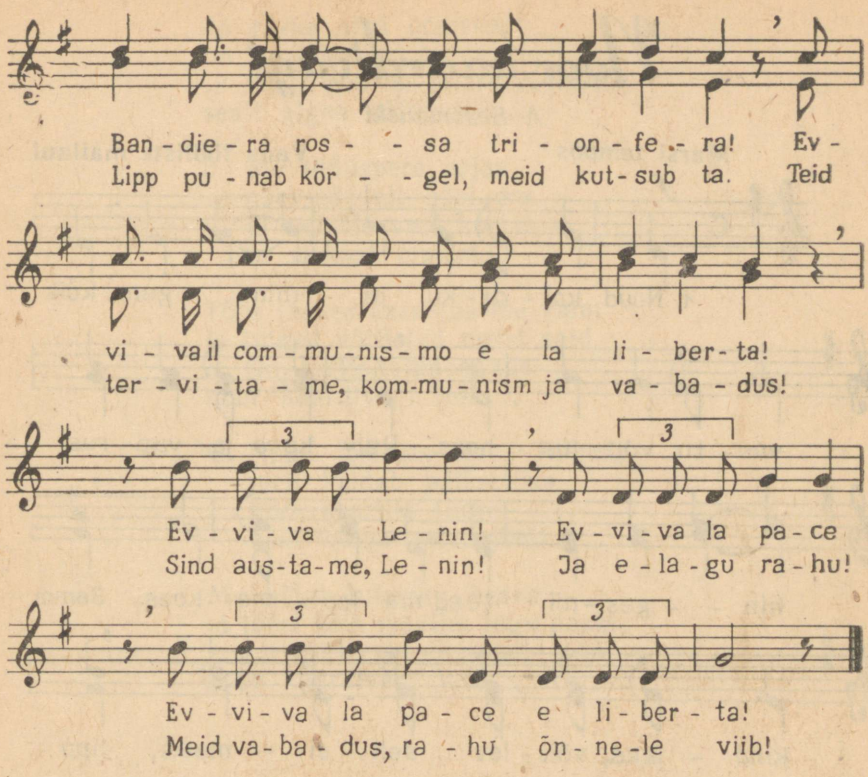
Ban - die - ra ros - - sa tri - on - fe - ra! Ev -
Lipp pu - nab kõr - - gel, meid kut - sub ta. Teid
vi - va il com - mu - nis - mo e la li - ber - ta!
ter - vi - ta - me, kom - mu - nism ja va - ba - dus!
3
3
Ev - vi - va Le - nin! Ev - vi - va la pa - ce
Sind aus - ta - me, Le - nin! Ja e - la - gu ra - hu!
3
3
Ev - vi - va la pa - ce e li - ber - ta!
Meid va - ba - dus, ra - hu õn - ne - le viib!

Noor kaardivägi

A Besõmenski

Marsi tempos **Vana tööliste mailaul**

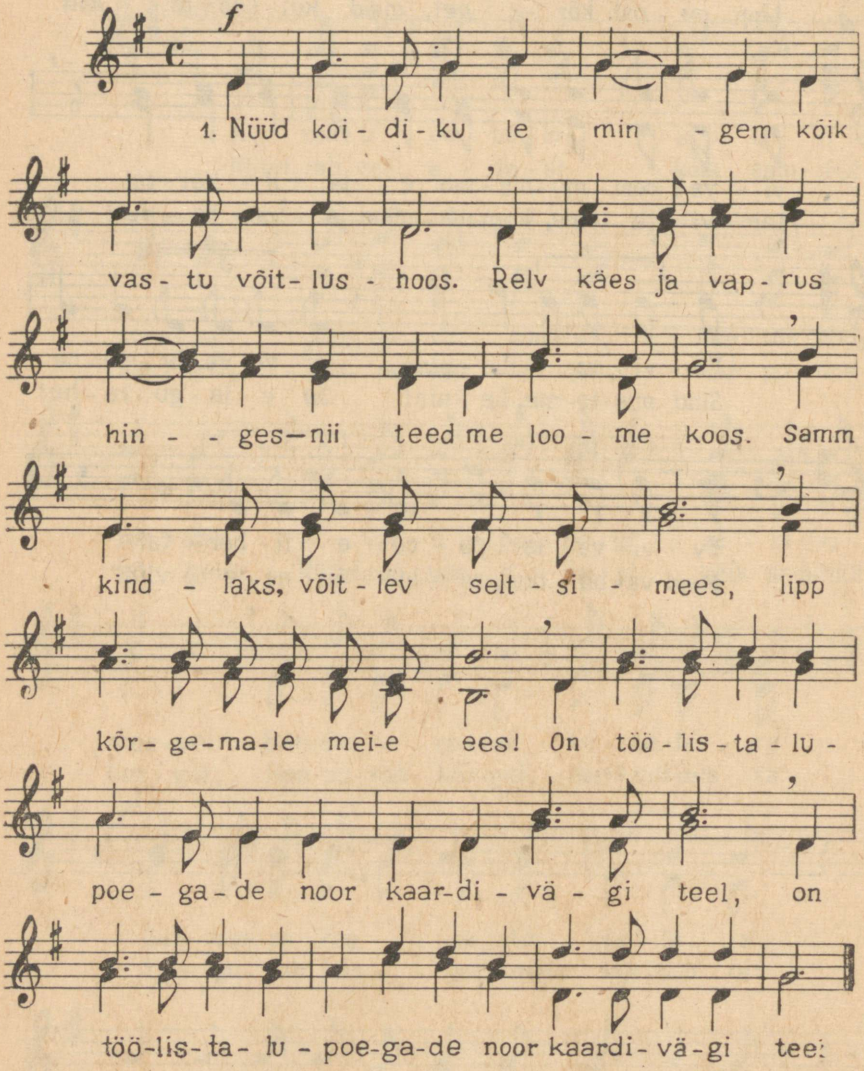

2. Me orjusteedel käinud,
me ikkes teinud tööd.
Ei teed me vaba näinud
kesk sünget mureööd.

Ja raske ahel orjusteilt
on kaua lasund hingel meil.
:,: Meil, noortel kaardiväelastel,
sealt algas võitlustee. :,:

3. Me töölispere orjas
päev-päevalt ääsi ees
ja teistele vaid korjas
ta rikkust eluteel.

Töös raskes karastus me vaim
ja julged võitlejad meist said.
:,: On töölis-talupoegade
noor kaardivägi teel. :,:

4. Nüüd tõstkem lipud julgelt,
meil koidab päiksetõus.
Töö-vabariiki tulge
kõik looma noorusjõul!

Me kõigi tuleviku heaks,
et tööst kõik maailm lugu peaks,
:,: on võitlemas meil selle eest
noor kaardivägi teel. :,:

Mööda mägiteid ja orge

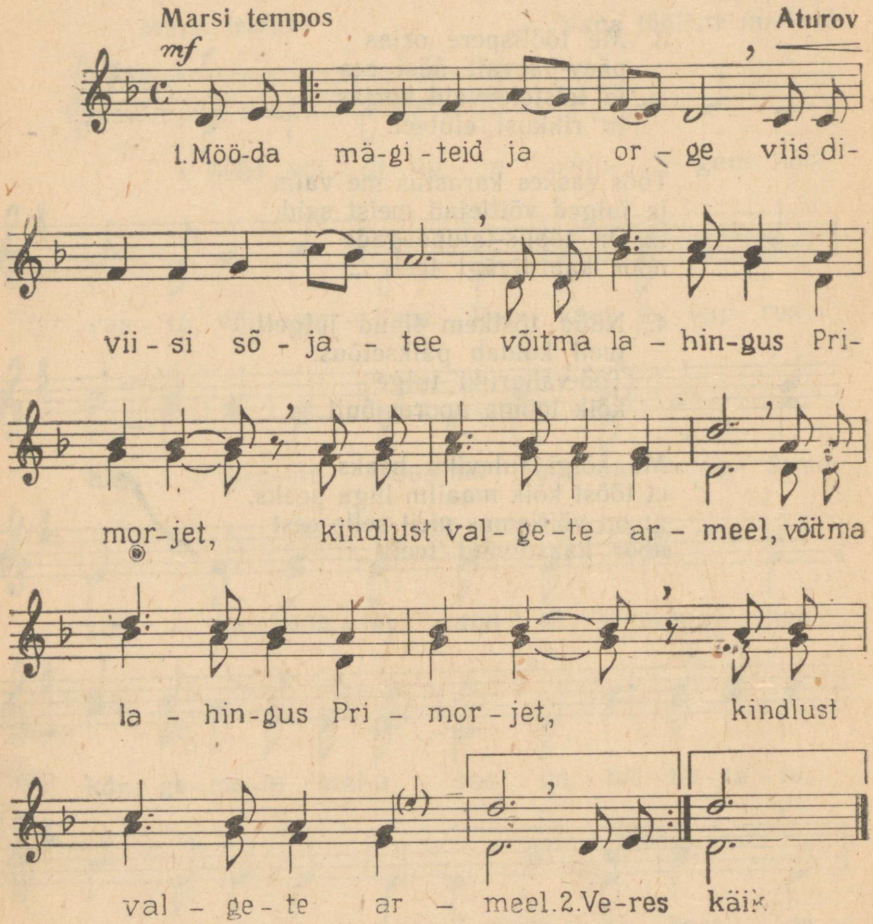

2. Veres värvund lippe kandes
sammus vaprate kolonn;
:,: läks Amuuri partisane
uljas, võitlev eskadron. :,:

3. Ei neist aastaist kuulsus vaibu,
seda aeg ei tumesta,
:,: kuulsat partisanivõitu
ei me rahvas unusta. :,:

4. Karmid võitluspäevad rajus,
Spasski tormijooksuööd
:,: jäävad paistma võitluskäigus
nagu tähistuled öös. :,:

5. Puruks löödi atamanid,
löödi vojevoodid kõik,
:,: lõppes Vaiksel ookeanil
võidurikas sõjakäik. :,:

Kas tunned maad

M. Veske

Parajalt — F. Berát

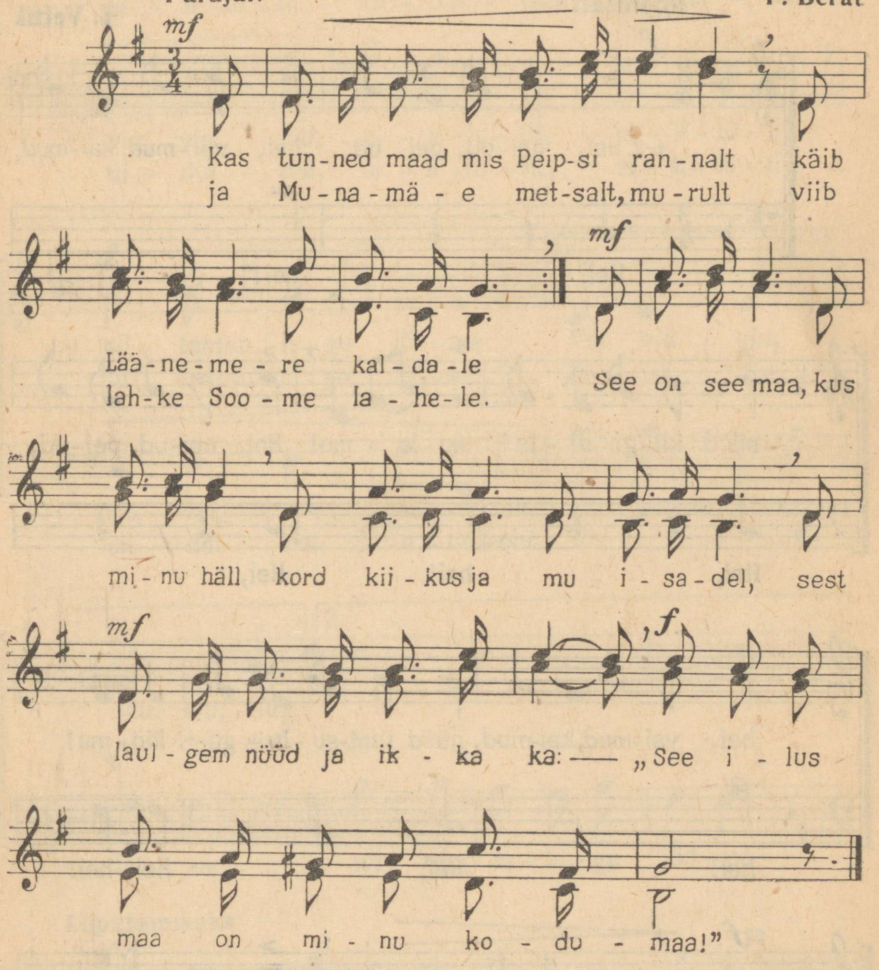

2. Siin tervitavad metsaladvad
nii lahkelt järvi, rohumaid,
siin taevavihmal oras võrsub
ja päike paitab viljapäid.
See on see maa...

3. Siin kasvab eesti meeste sugu
ja sammub vabadusele,
siin kasvab priskelt eesti neiu
ja sirgub eesti mehele.
See on see maa...

Prantsuse helilooja laul. Muutus möödunud sajandil seoses M. Veske patriootilise tekstiga Eestis laialt populaarseks.

Tantsulugu

Rõõmsalt

Rootsi viis
T. Vettik

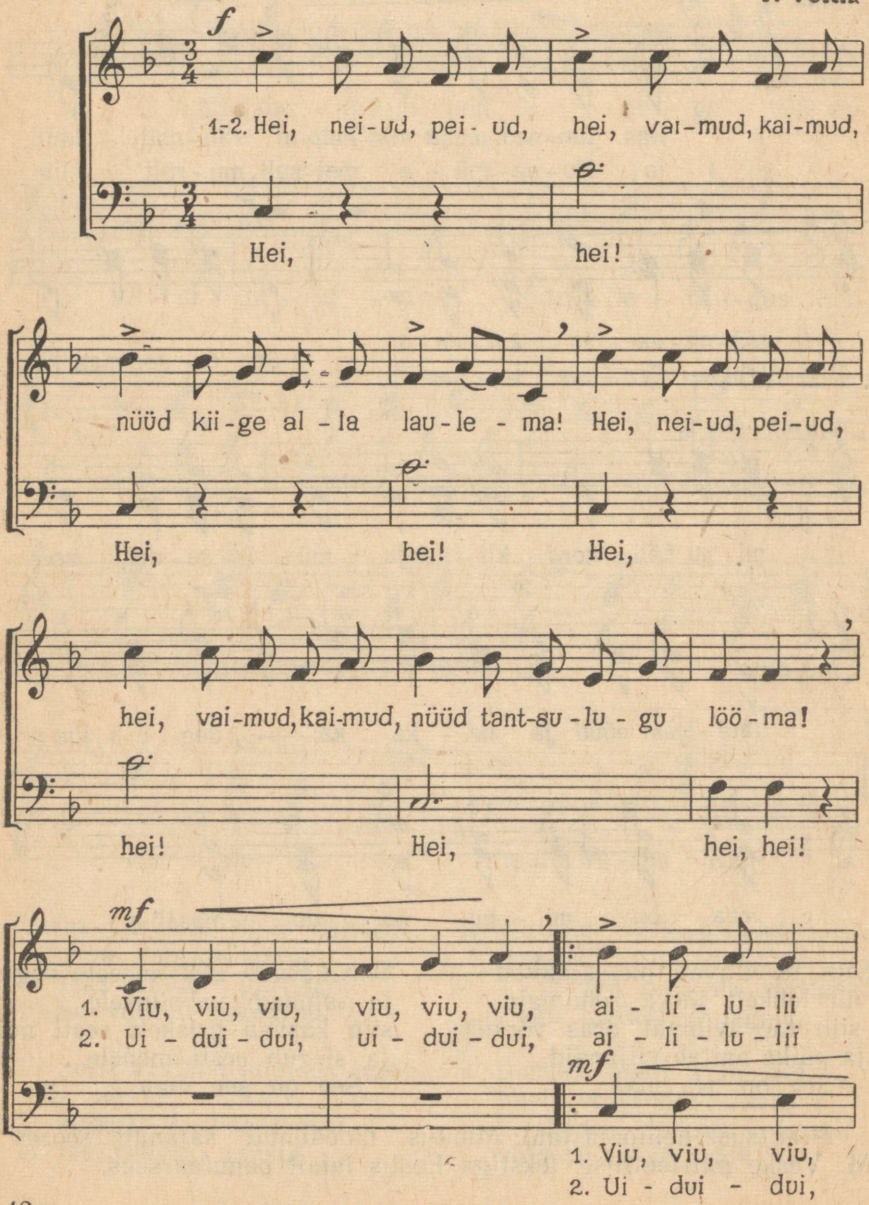

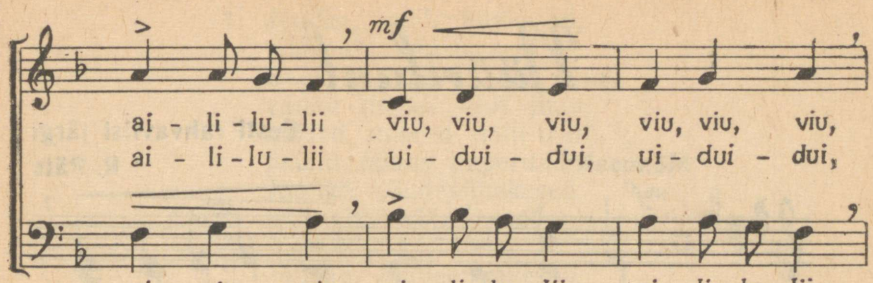

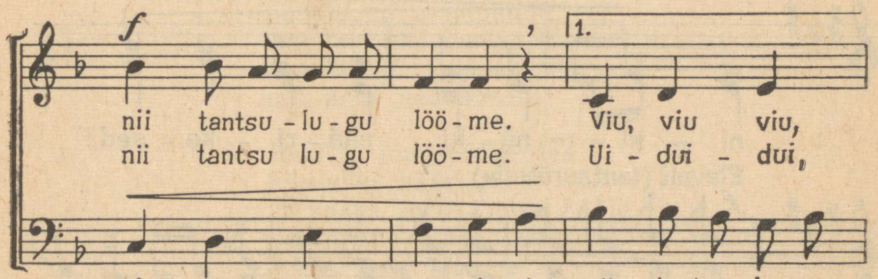

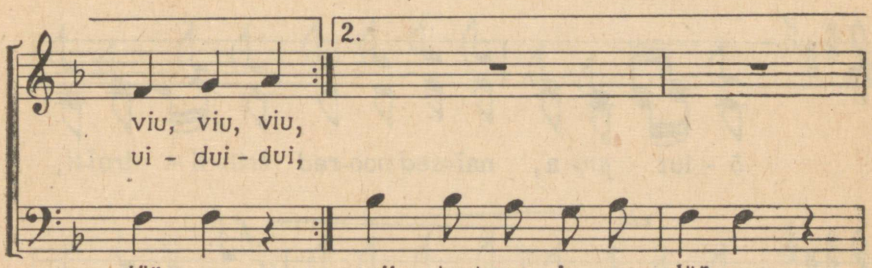

Lõpetamiseks

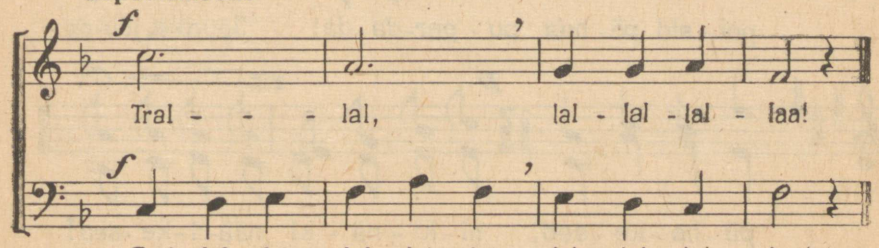

Näärilaul

Eesti rahvaviisi järgi
R. Päts

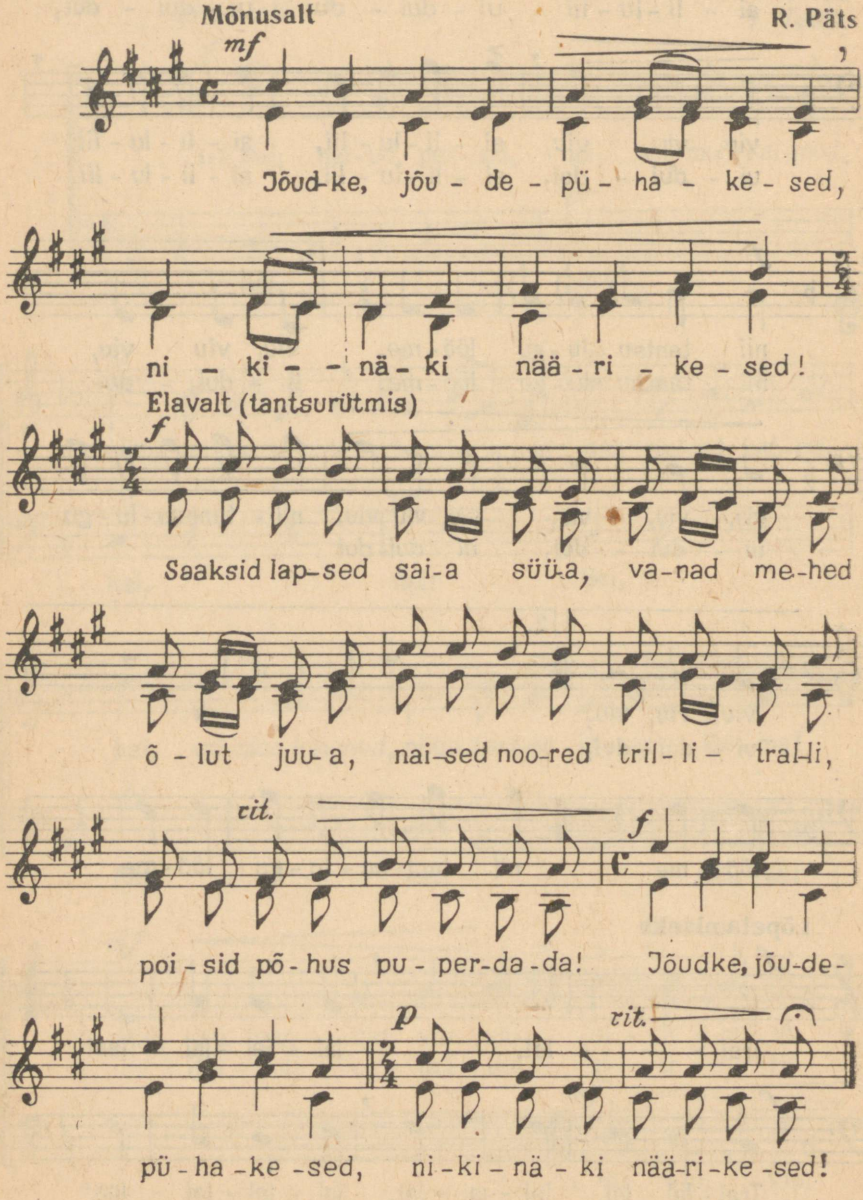

1. Jõudke, jõudepühakesed,
niki-näki näärikesed!
Saaksid lapsed saia süüa,
vanad mehed õlut juua,
naised noored trilli-tralli,
poisid põhus puperdada!
Jõudke, jõudepühakesed,
niki-näki näärikesed!

2. Jõudke, jõudepühakesed,
niki-näki näärikesed!
Saaksid kullad kullimängu,
hellad hõimud hobumängu,
poisikesed pajamängu,
laadnamehed laevamängu.
Jõudke, jõudepühakesed,
niki-näki näärikesed!

3. Jõudke, jõudepühakesed,
niki-näki näärikesed!
Et saaks vorsti huule pääle,
kesvavetta keele pääle,
märjukesta mao pääle,
sihker-sahker sao pääle.
Jõudke, jõudepühakesed,
niki-näki näärikesed!

Lõbusõit

Eesti rahvaluule

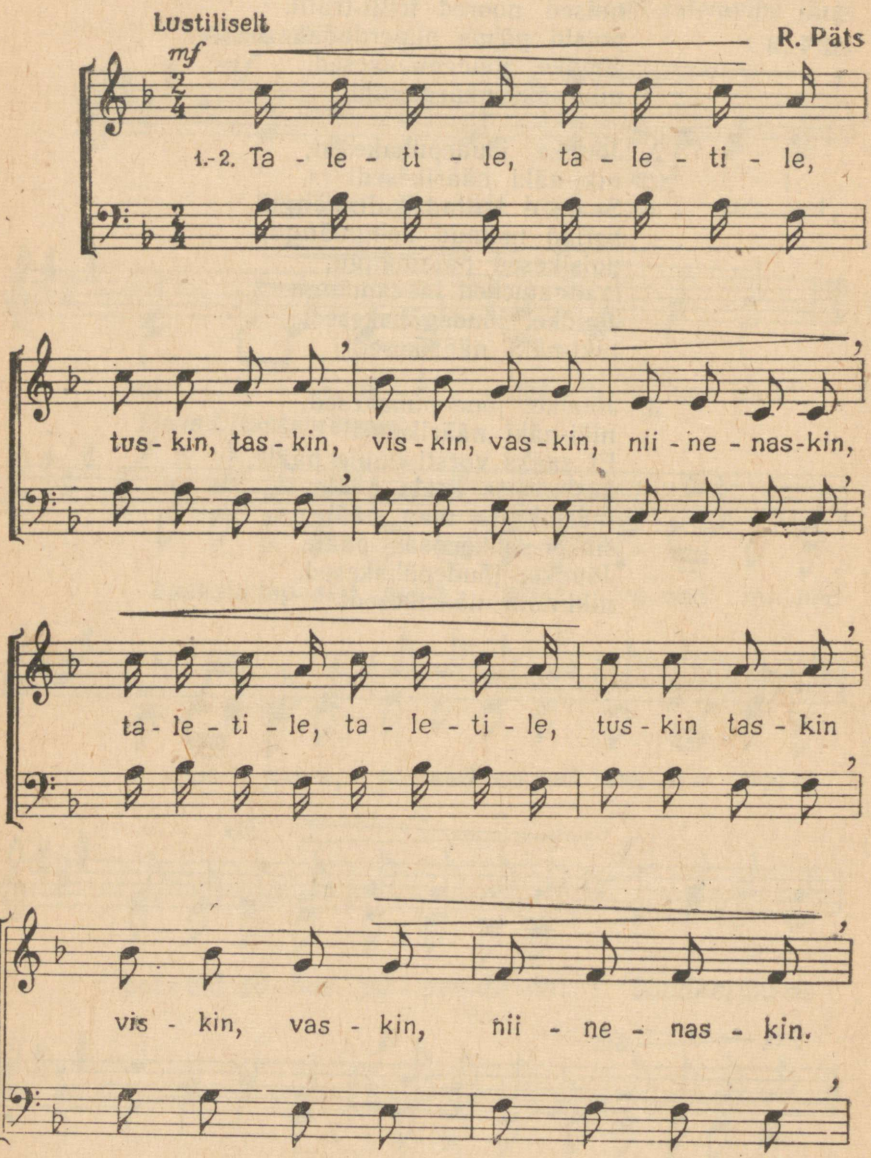

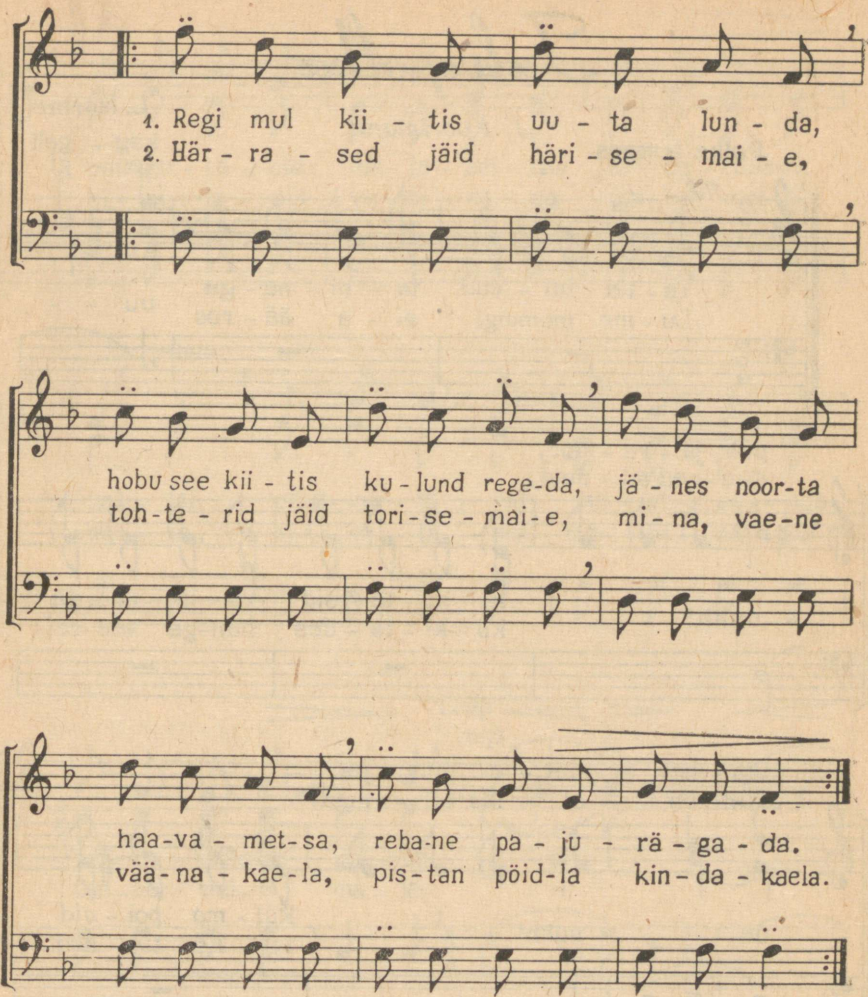
1. Regi mul kii - tis uu - ta lun - da,
2. Här - ra - sed jäid häri - se - mai - e,
hobu see kii - tis ku - lund rege-da, jä - nes noor-ta
toh-te - rid jäid tori - se - mai - e, mi - na, vae-ne
haa-va - met-sa, reba-ne pa - ju - rä - ga - da.
vää-na - kae-la, pis-tan pöid-la kin - da - kaela.

Talvepolka

J. Koortmann

L. Normet

Polka tempos

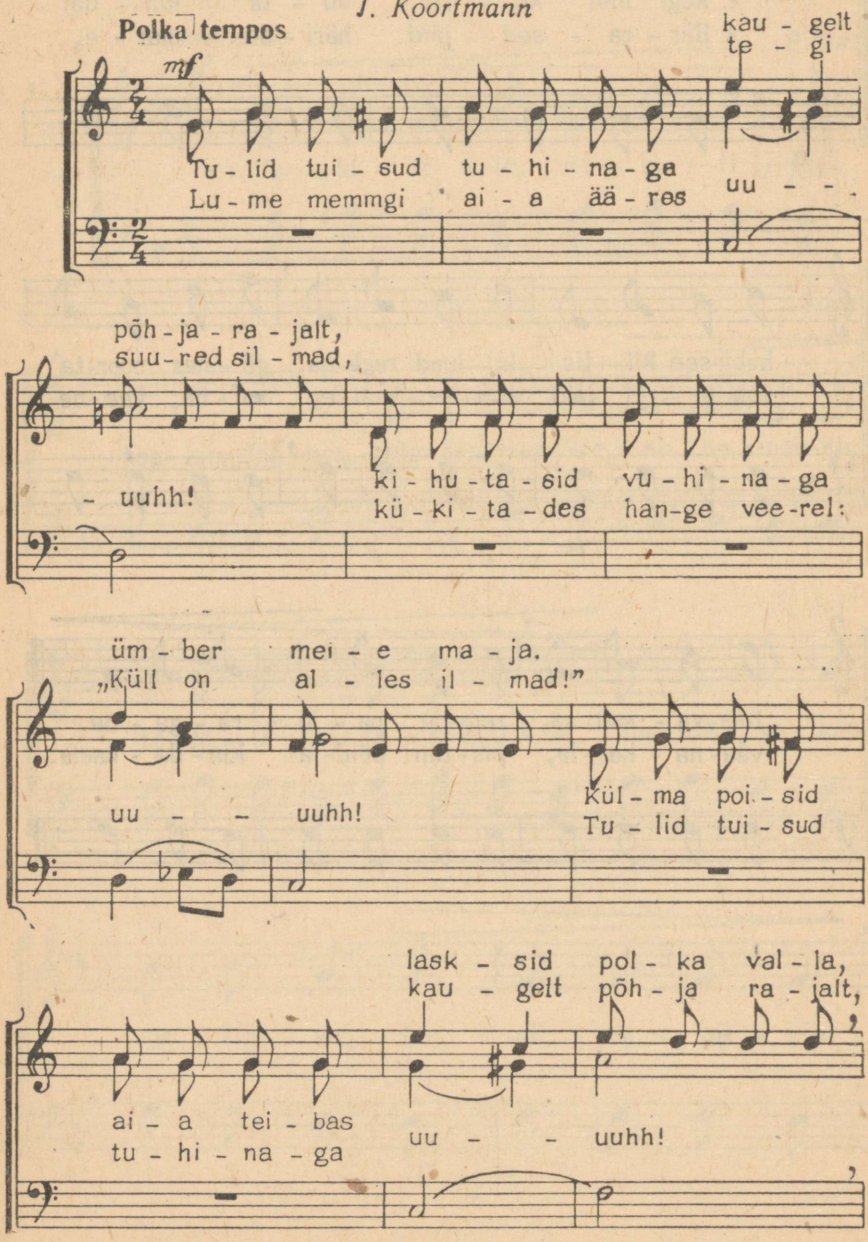

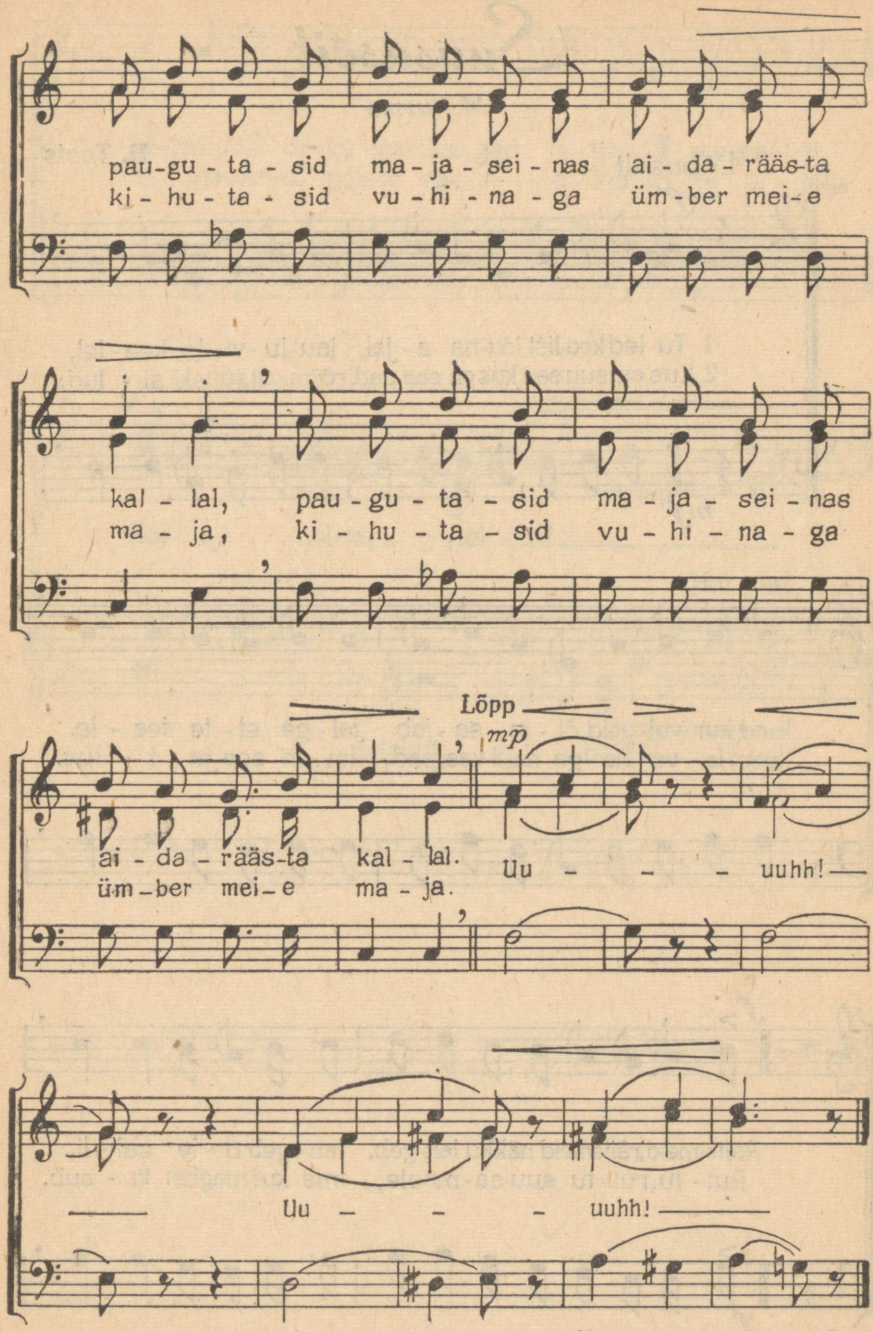

Korrata algusest sõnani „Lõpp"

Suusasõit

M. Nurme

Lõbusalt **H. Toots**

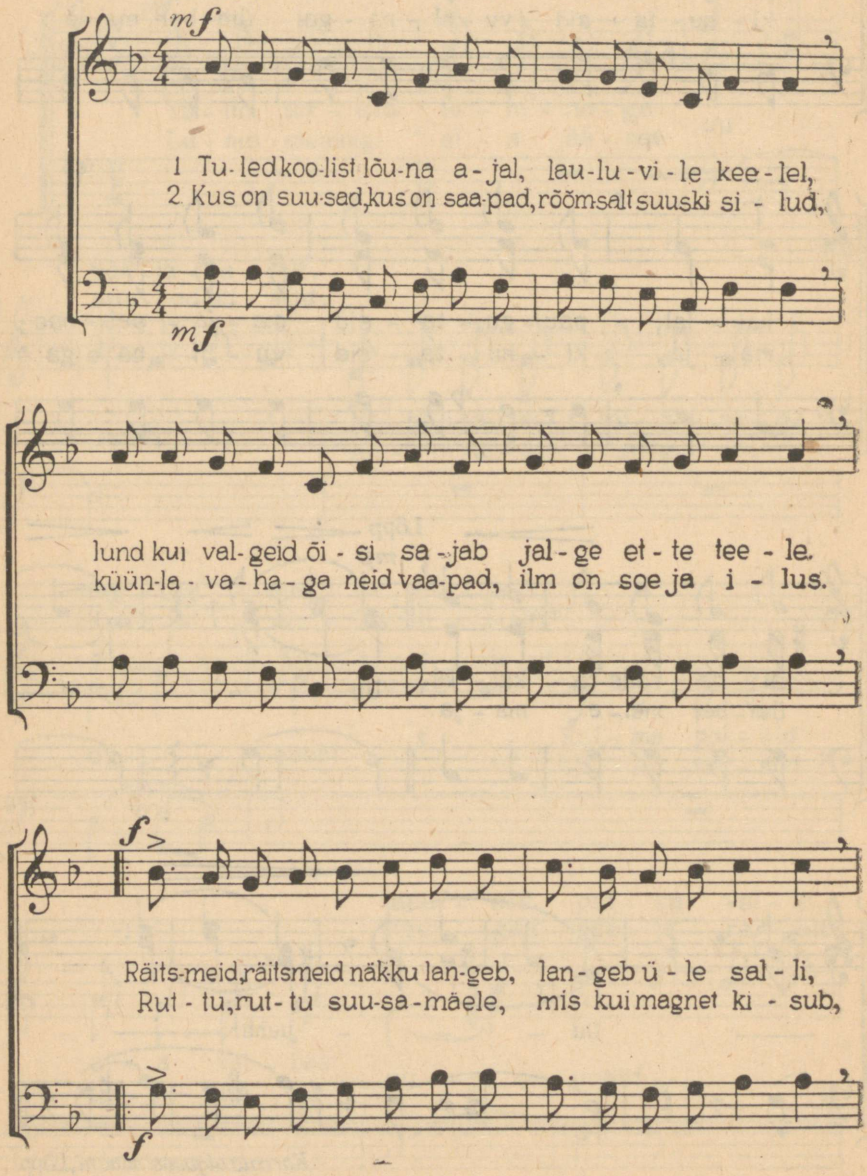

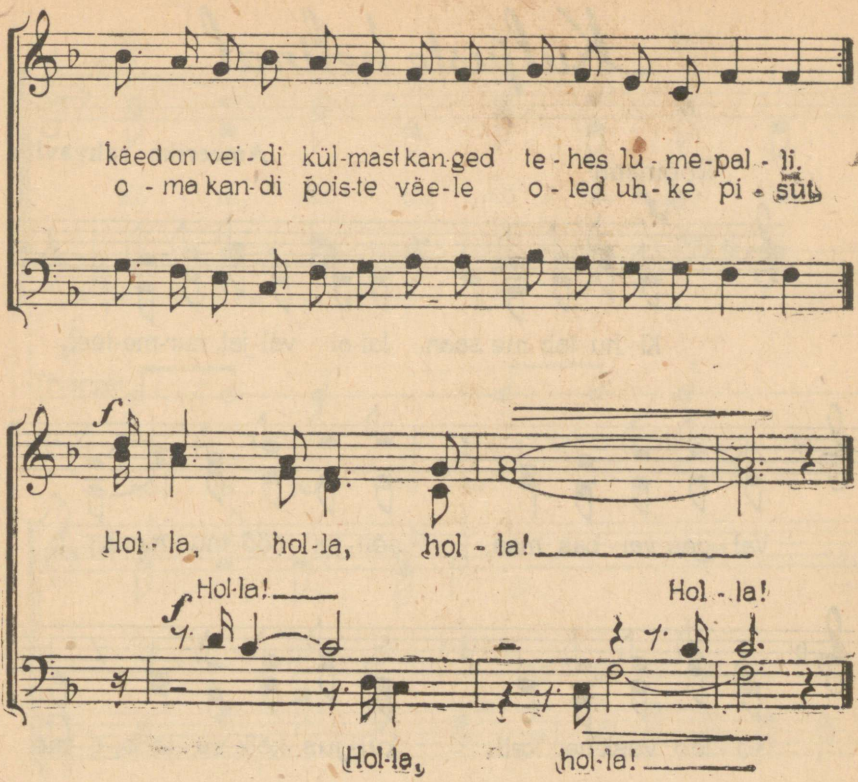

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU

Kuljuste helinal

Ameerika rahvaviis

Rõõmsalt

mf

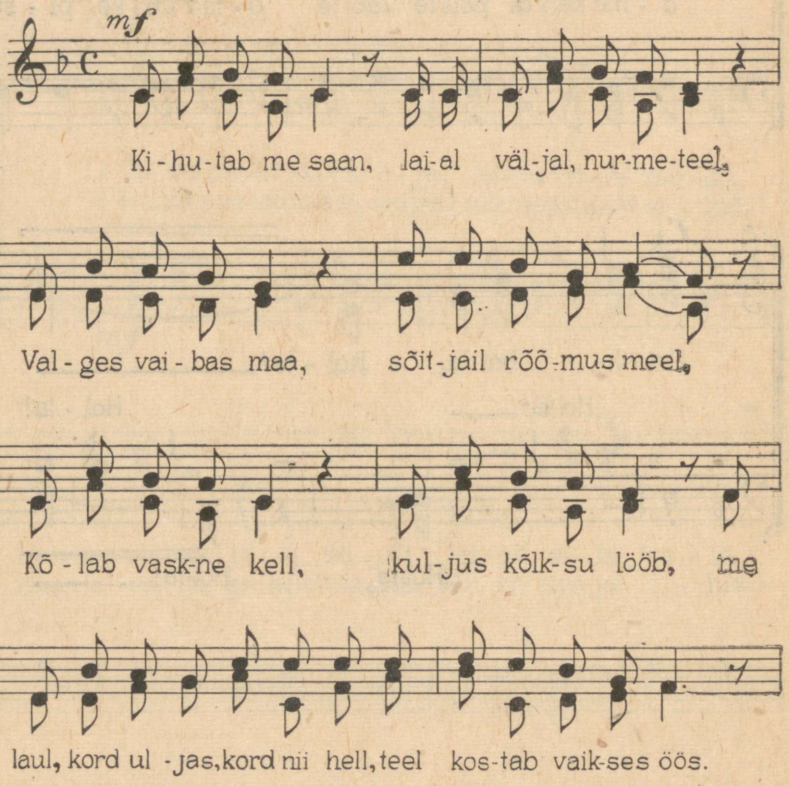

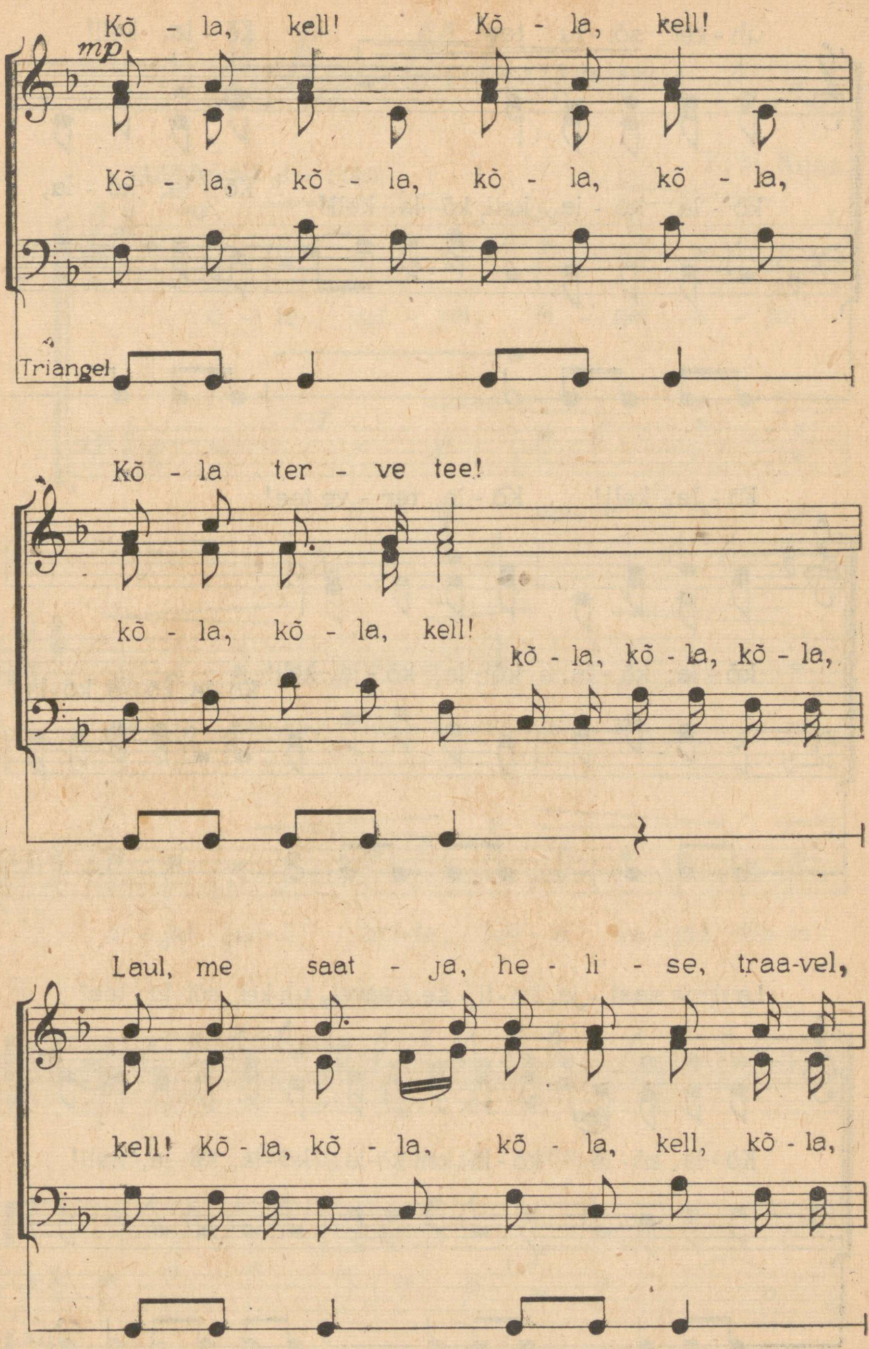
Kõ - la, kell! Kõ - la, kell!
mp
Kõ - la, kõ - la, kõ - la, kõ - la,
Triangel
Kõ - la ter - ve tee!
kõ - la, kõ - la, kell!
kõ - la, kõ - la, kõ - la,
Laul, me saat - ja, he - li - se, traa-vel,
kell! Kõ - la, kõ - la, kõ - la, kell, kõ - la,

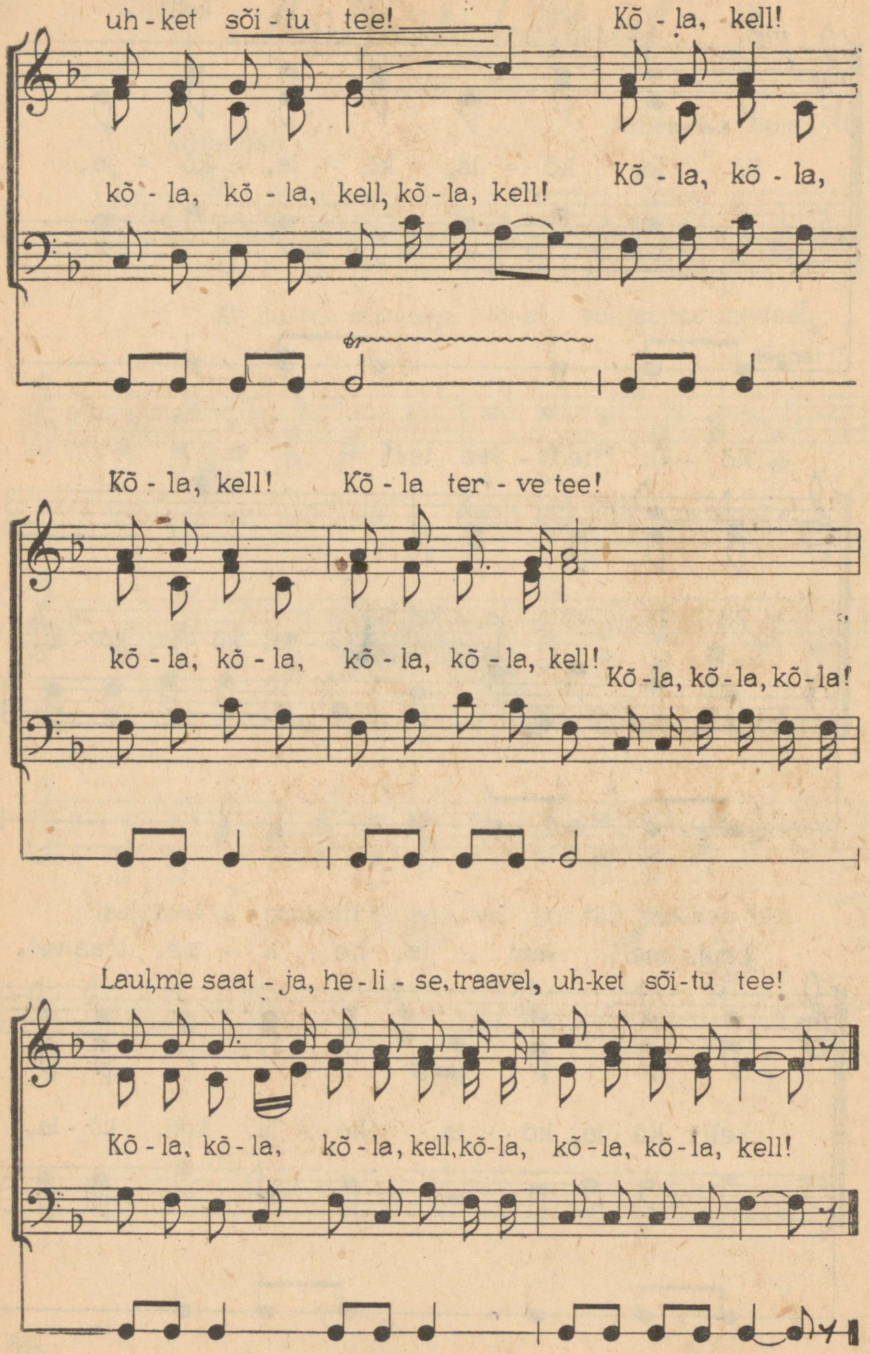
uh - ket sõi - tu tee!
Kõ - la, kell!
kõ - la, kõ - la, kell, kõ - la, kell!
Kõ - la, kõ - la,
Kõ - la, kell!
Kõ - la ter - ve tee!
kõ - la, kõ - la, kõ - la, kõ - la, kell!
Kõ-la, kõ-la, kõ-la!
Laul,me saat - ja, he - li - se, traavel, uh-ket sõi - tu tee!
Kõ - la, kõ - la, kõ - la, kell, kõ-la, kõ - la, kõ - la, kell!

Jalgpalli-kaanon

Mõõdukalt ♩ = 116ök

K. M. Kunz

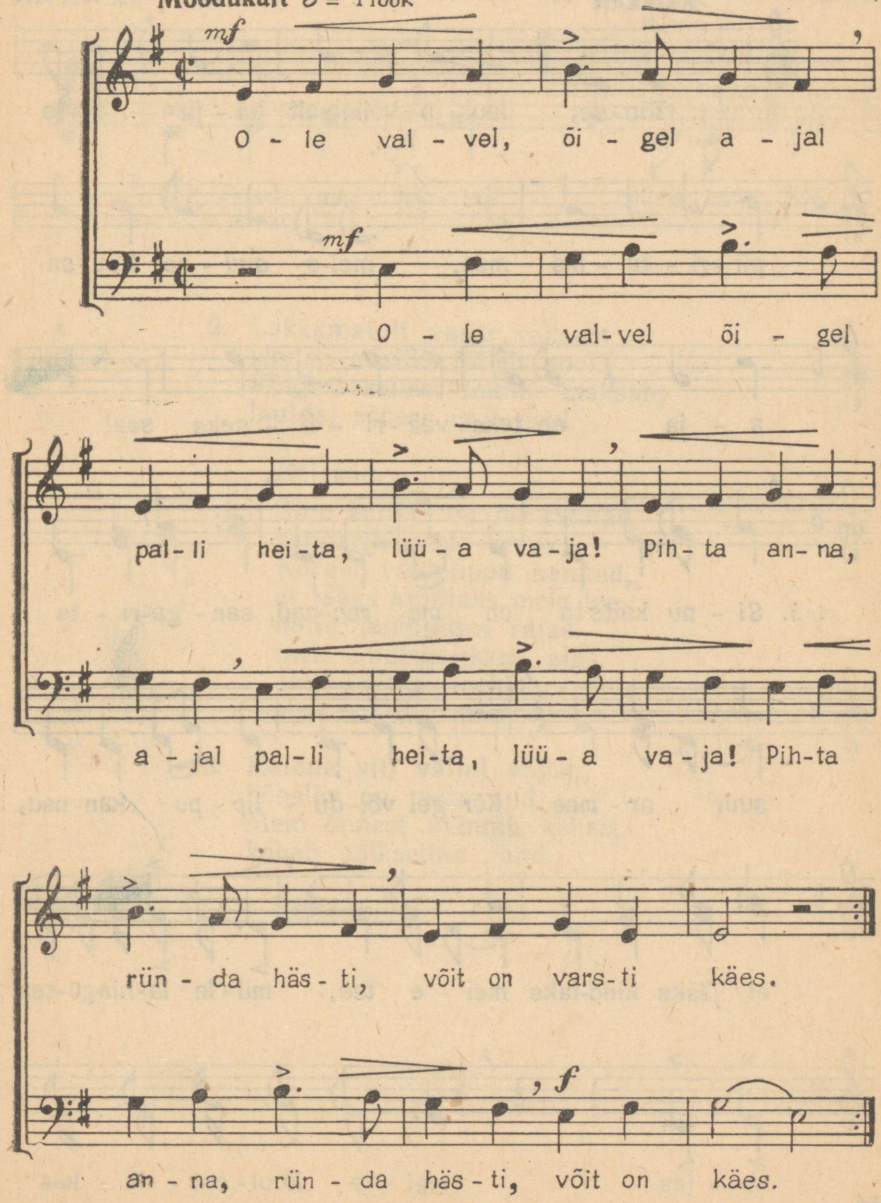

Nõukogude Armeele

R. Parve

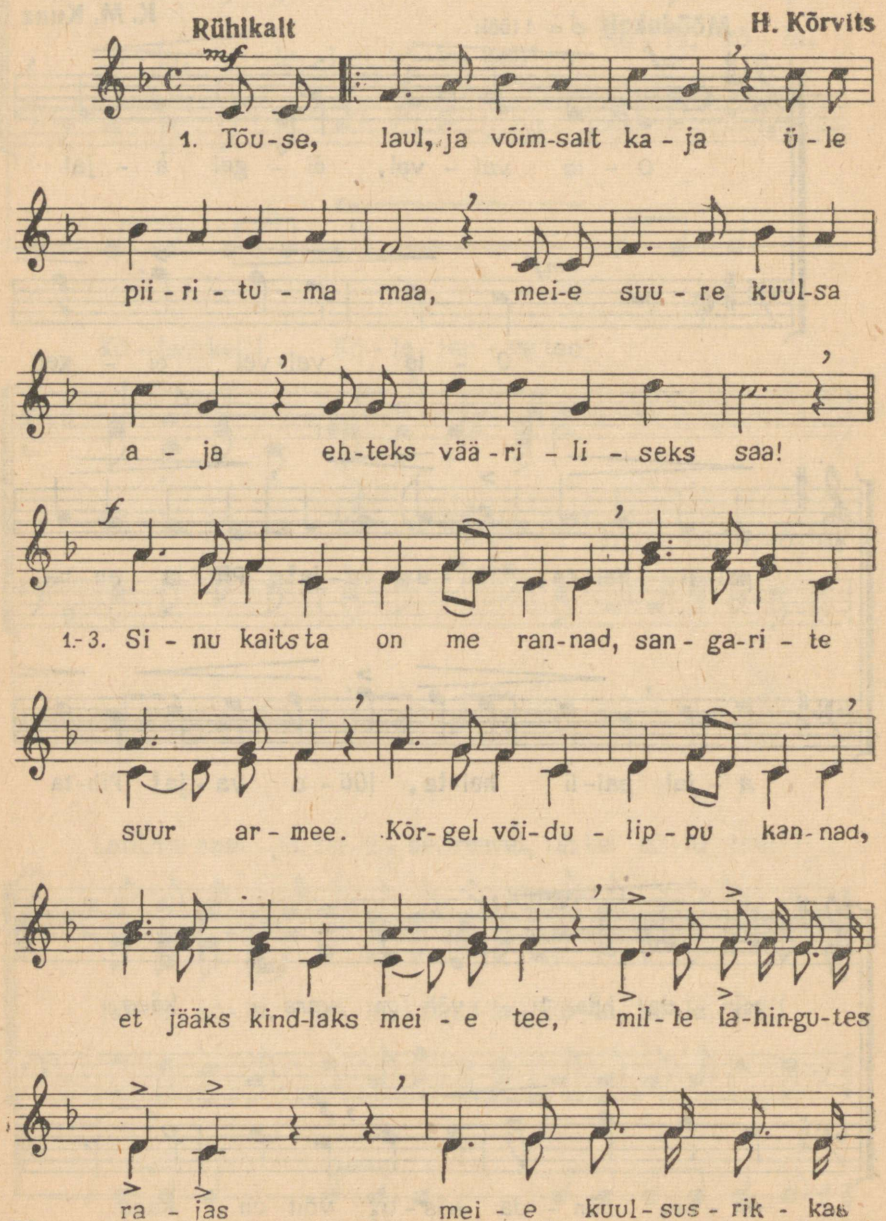

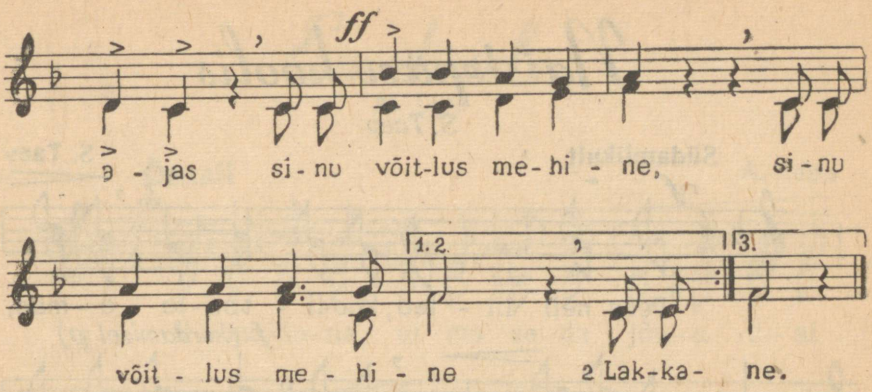

2. Lakkamatult vasar raksub,
lendab süstik, tõtleb pool.
Kõigest sellest laulda maksab,
laulda, sõber, igal pool.

Refrään.

Sinu kaitsta on me rannad,
sangarite suur armee.
Kõrgel võidulippu kannad,
et jääks kindlaks meie tee,
mille lahingutes rajas
meie kuulsusrikkas ajas
sinu võitlus mehine,
sinu võitlus mehine.

3. Kuldne vili väljul vohab,
hõbelev on mere and.
Meie õnnest männik kohab,
kohab päikseline rand.

Refrään.

Naistepäev koolis

S. Taev

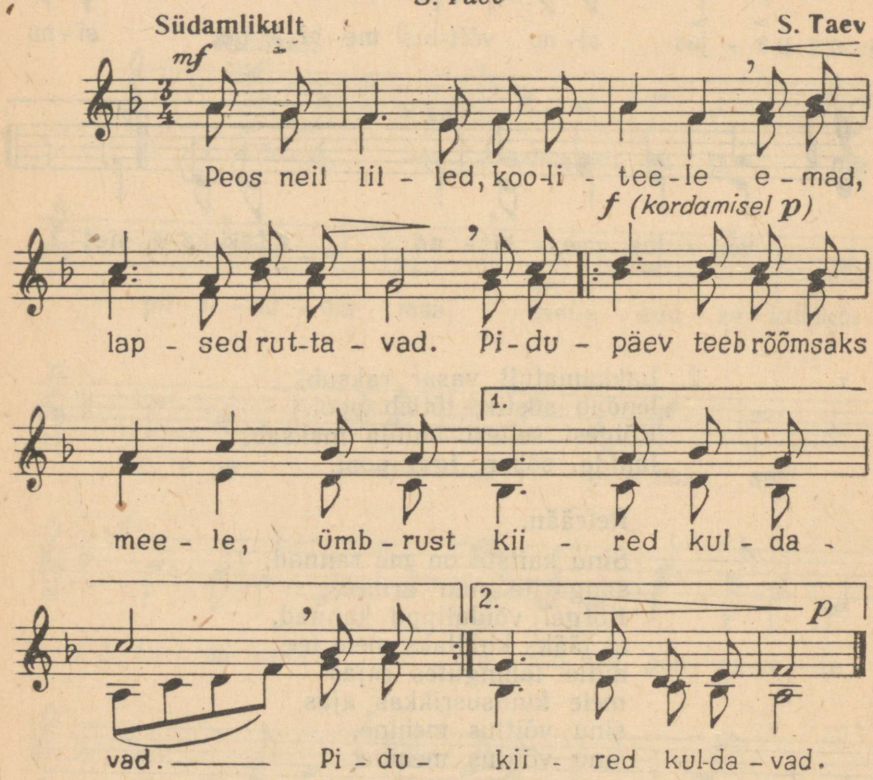

2. Ma sain raamatu ja lilli.
Oh sa aeg! Kus põnevust!
:.: Sisse kirjutatud oli:
«Hea õppimise eest.» :,:

3. Pidupingis tütrel, emal
rõõmuläige silmades:
:,: «See su esimene «medal»,
ärgu jäägu viimaseks!» :,:

4. Selle raamatu ma hoian
alles kogu eluaeg.
:,: Kui saan vanaks, kaane avan...
Meenub ilus kooliaeg. :,:

Emakesele

M. Lipp

Õrnalt

A. Kapp

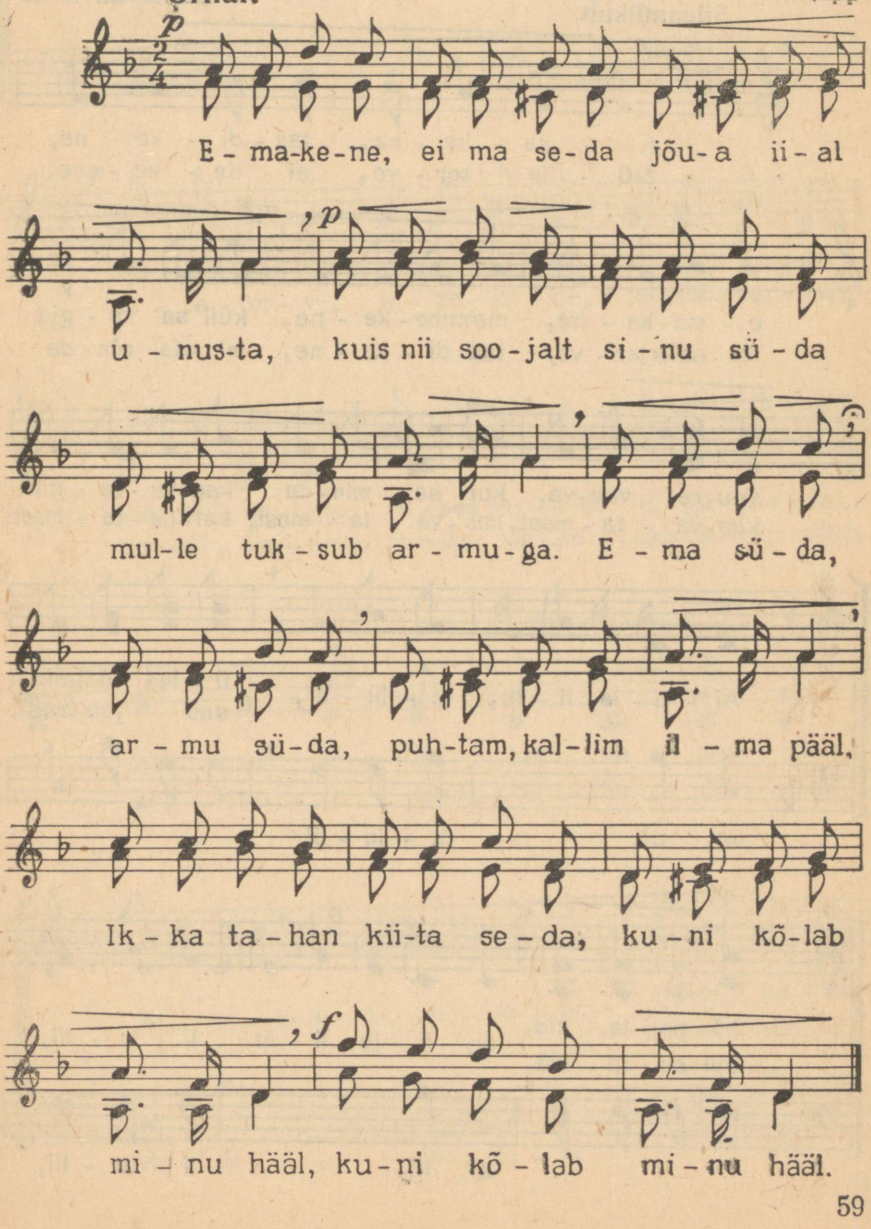

Jütre tänu

Rahvaluule

Südamlikult **Eesti rahvaviis**

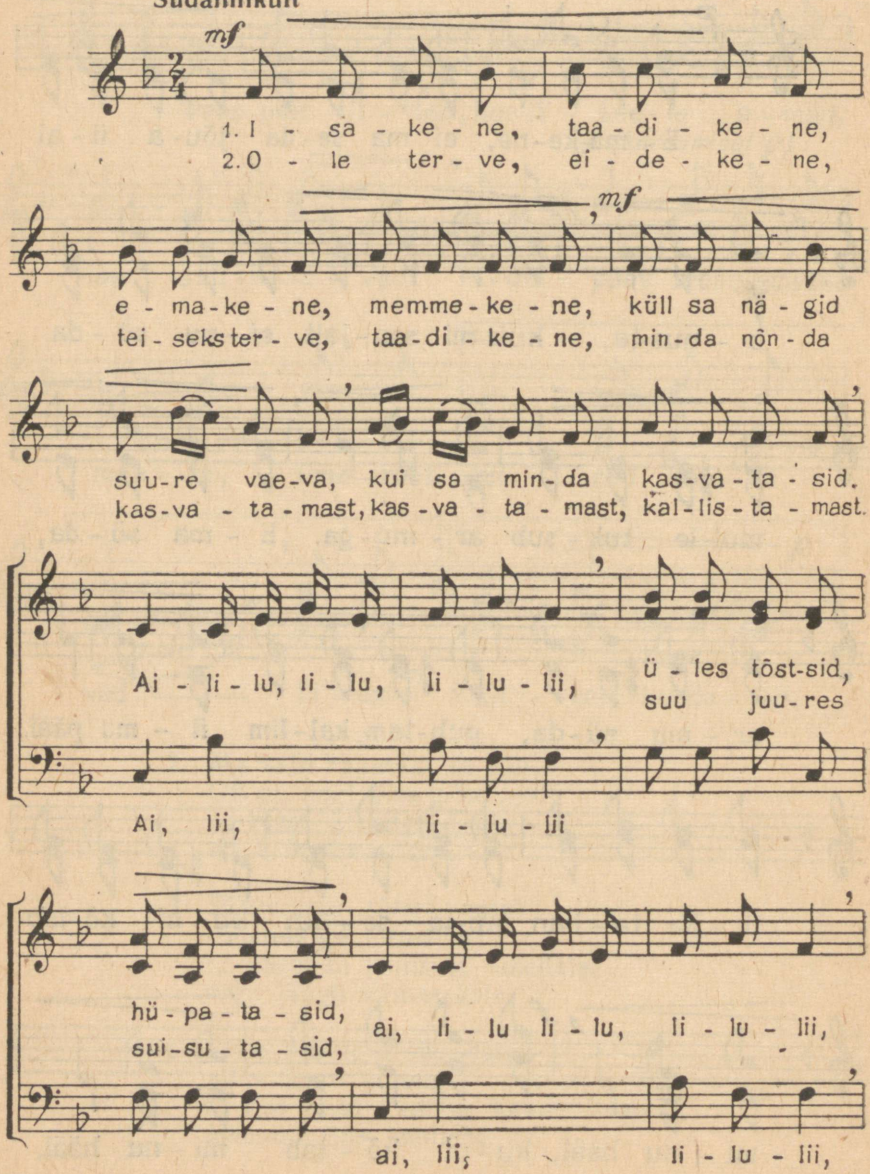

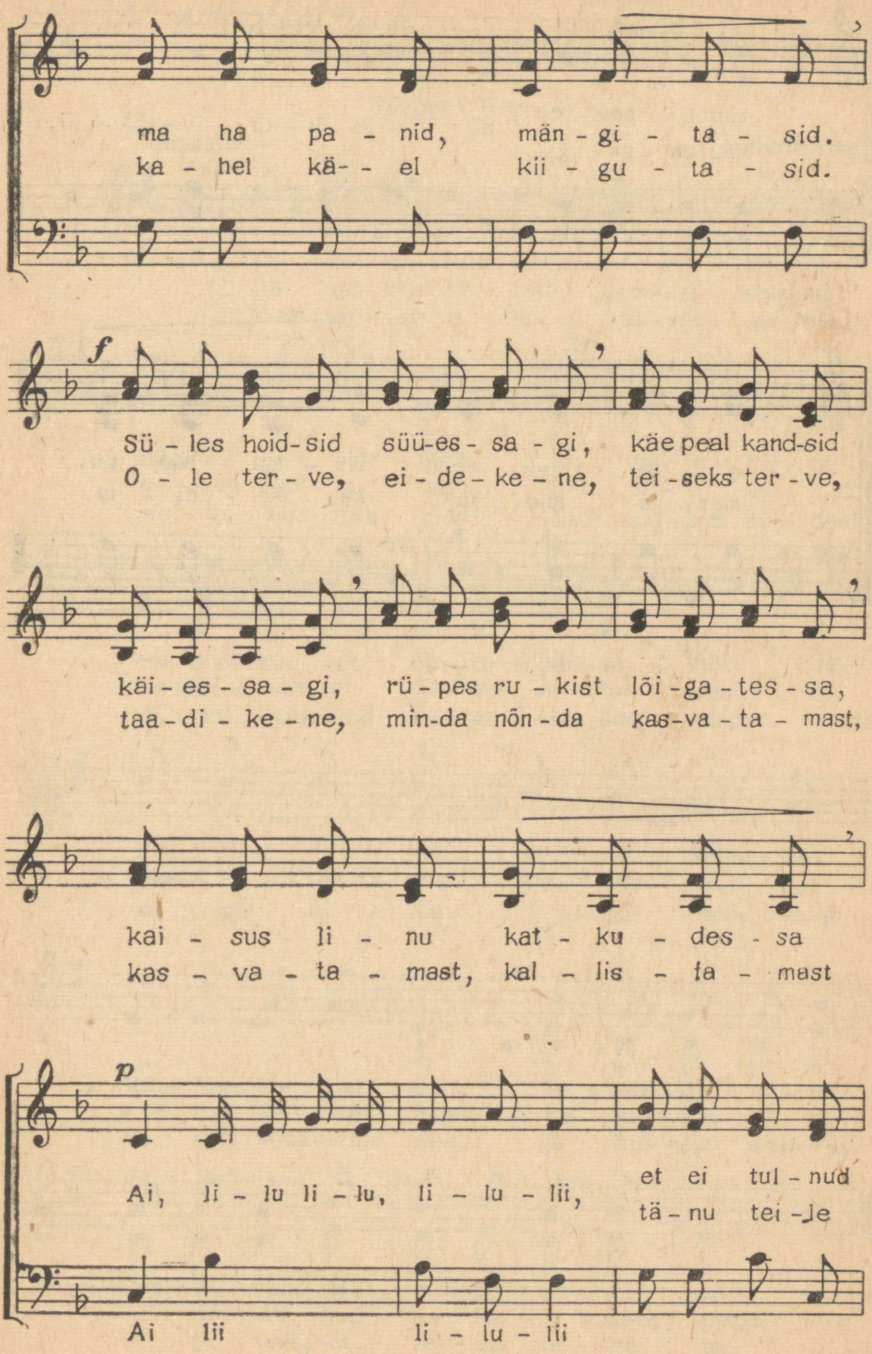
ma ha pa - nid, män - gi - ta - sid.
ka - hel kä - - el kii - gu - ta - sid.
f
Sü - les hoid - sid süü - es - sa - gi, käe peal kand - sid
O - le ter - ve, ei - de - ke - ne, tei - seks ter - ve,
käi - es - sa - gi, rü - pes ru - kist lõi - ga - tes - sa,
taa - di - ke - ne, min - da nõn - da kas - va - ta - mast,
kai - sus li - nu kat - ku - des - sa
kas - va - ta - mast, kal - lis - ta - mast
p
Ai, li - lu li - lu, li - lu - lii, et ei tul - nud
tä - nu tei - le
Ai lii li - lu - lii

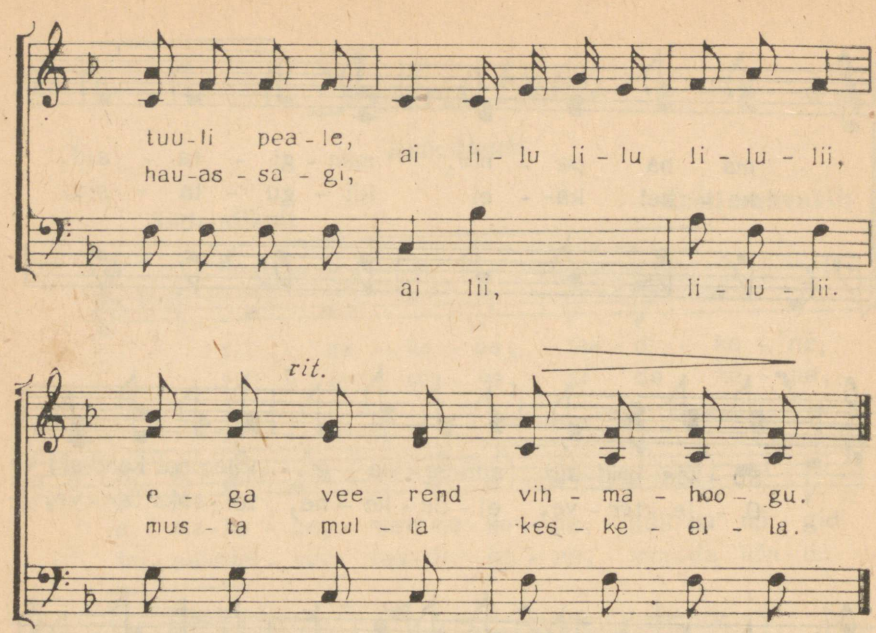
tuu-li pea-le,
hau-as-sa-gi,
ai li-lu li-lu li-lu-lii,
ai lii, li-lu-lii.
rit.
e-ga vee-rend vih-ma-hoo-gu.
mus-ta mul-la kes-ke-el-la.

Veetlevaim lill

Bürger'i järgi

Andante **L. Beethoven**

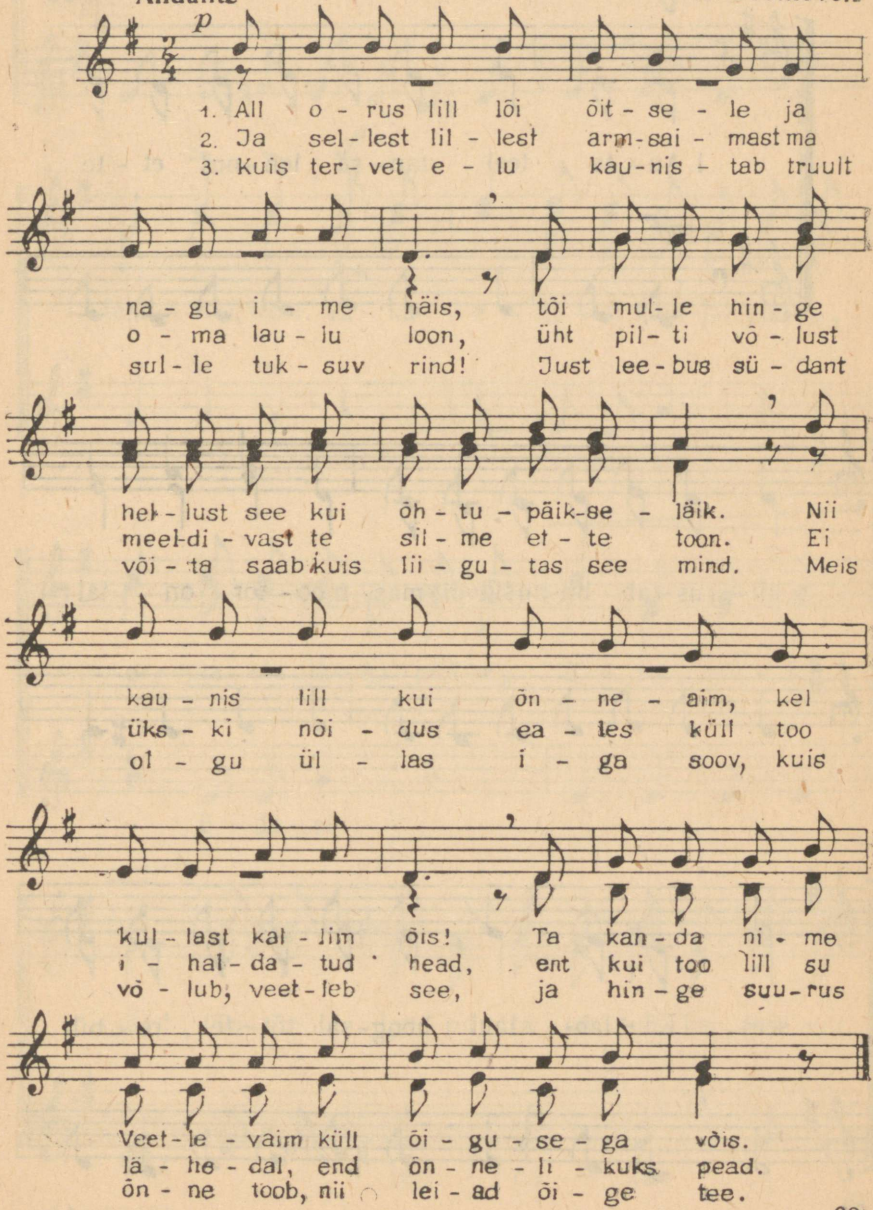

Teekonna laul

A. Neggo

Kiirelt, lõbusalt

A. Neggo

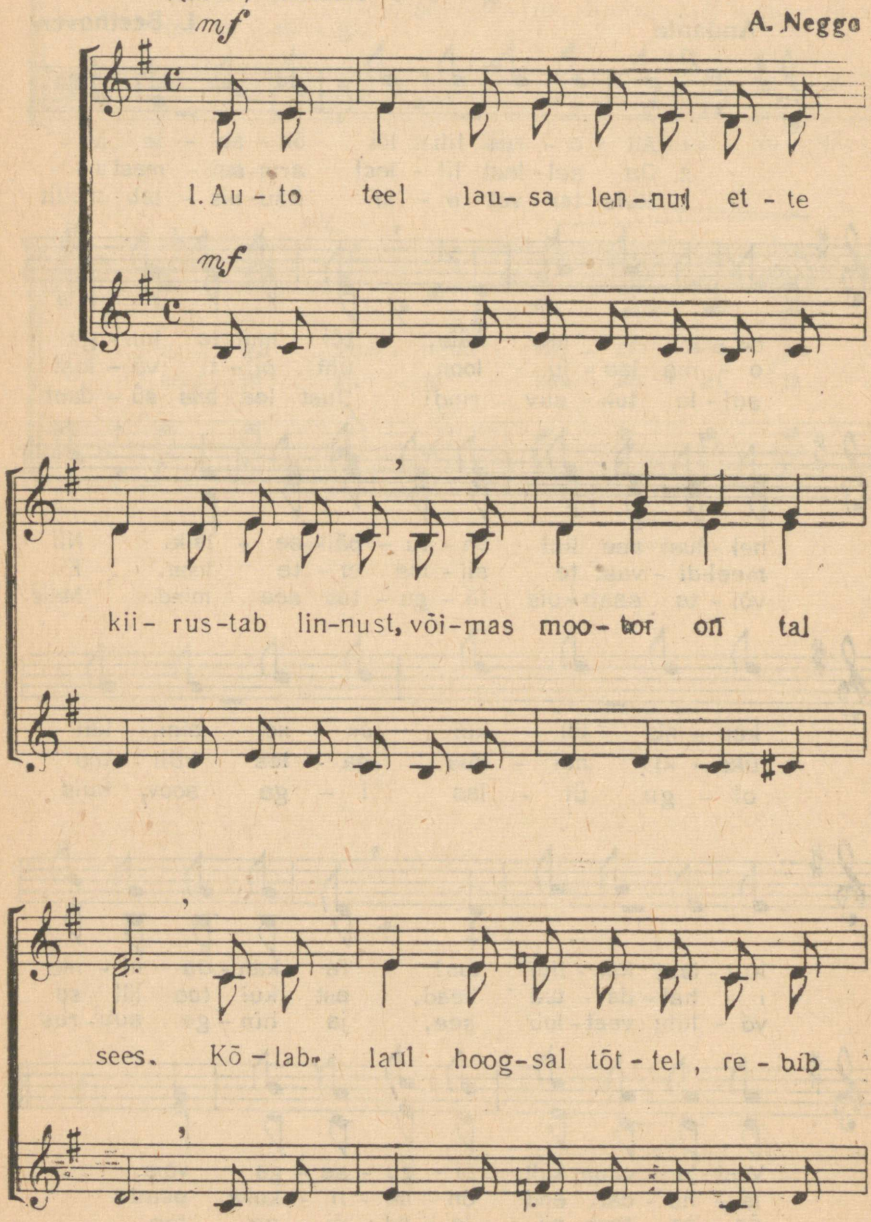

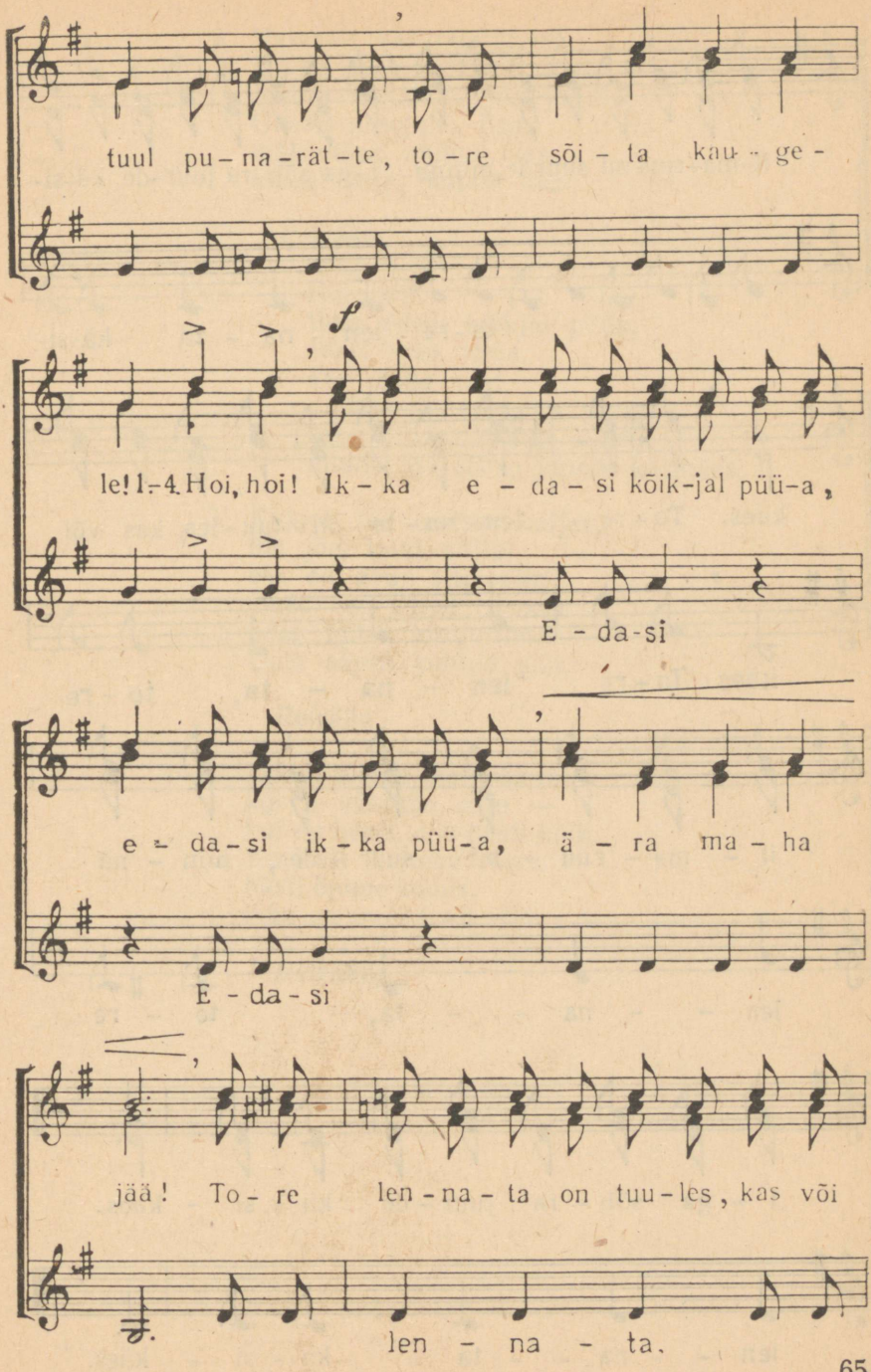
tuul pu-na-rät-te, to-re sõi-ta kau-ge-
f
le! 1.-4. Hoi, hoi! Ik-ka e-da-si kõik-jal püü-a,
E-da-si
e-da-si ik-ka püü-a, ä-ra ma-ha
E-da-si
jää! To-re len-na-ta on tuu-les, kas või
len-na-ta.

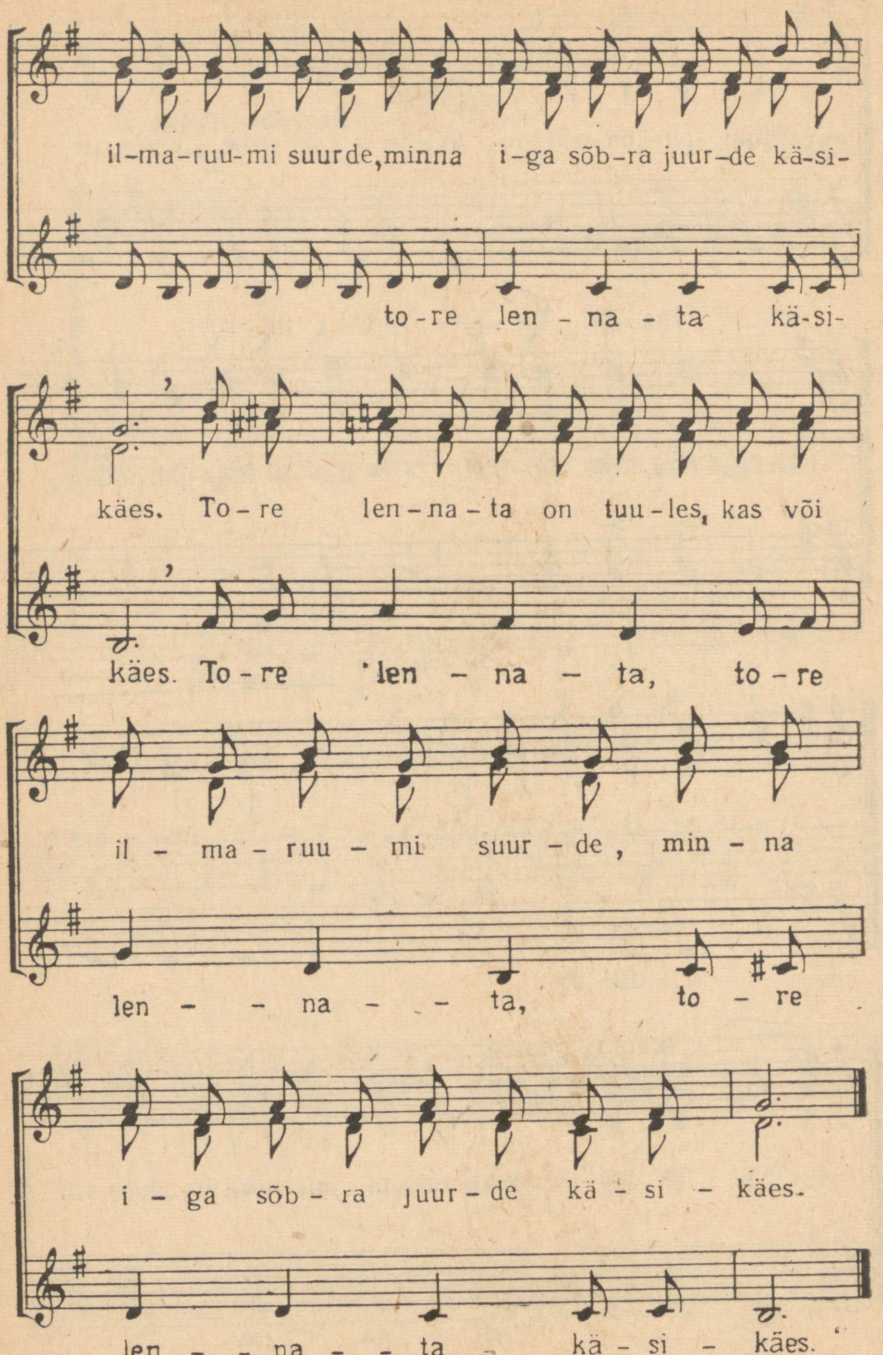
il-ma-ruu-mi suurde, minna i-ga sõb-ra juur-de kä-si-
to-re len-na-ta kä-si-
käes. To-re len-na-ta on tuu-les, kas või
käes. To-re len-na-ta, to-re
il-ma-ruu-mi suur-de, min-na
len-na-ta, to-re
i-ga sõb-ra juur-de kä-si-käes.
len-na-ta kä-si-käes.

2. Valvsalt käi jalarännul,
kui on auto sul kannul —
muidu kannast ilma jääd!
Gaasi, autojuht, lisa,
mäkketõus muidu visa,
kallist aega kaotsi läeb.

Refrään.

Hoi, hoi!
Ikka edasi kõikjal püüa,
edasi ikka püüa,
ära maha jää!
:,: Tore lennata on tuules,
kas või ilmaruumi suurde,
minna iga sõbra juurde käsikäes. :,:

3. Kulgeb tee metsas haljas,
üle jõe, laial väljal,
ees on avar silmapiir.
Uued ees külad, linnad
orus, mäel, kingurinnal.
Uusi sõpru kohtad siin.

Refrään.

4. Järsul teel ei me kohku —
kurvil väldime ohtu —
kui on hoolt, siis hästi kõik.
Kindlalt hoiame rooli,
hästi õpime koolis,
ikka on me päralt võit.

Refrään.

Tore mai!

M. Baratašvili

S. Tsintsadze

Rõõmsalt.

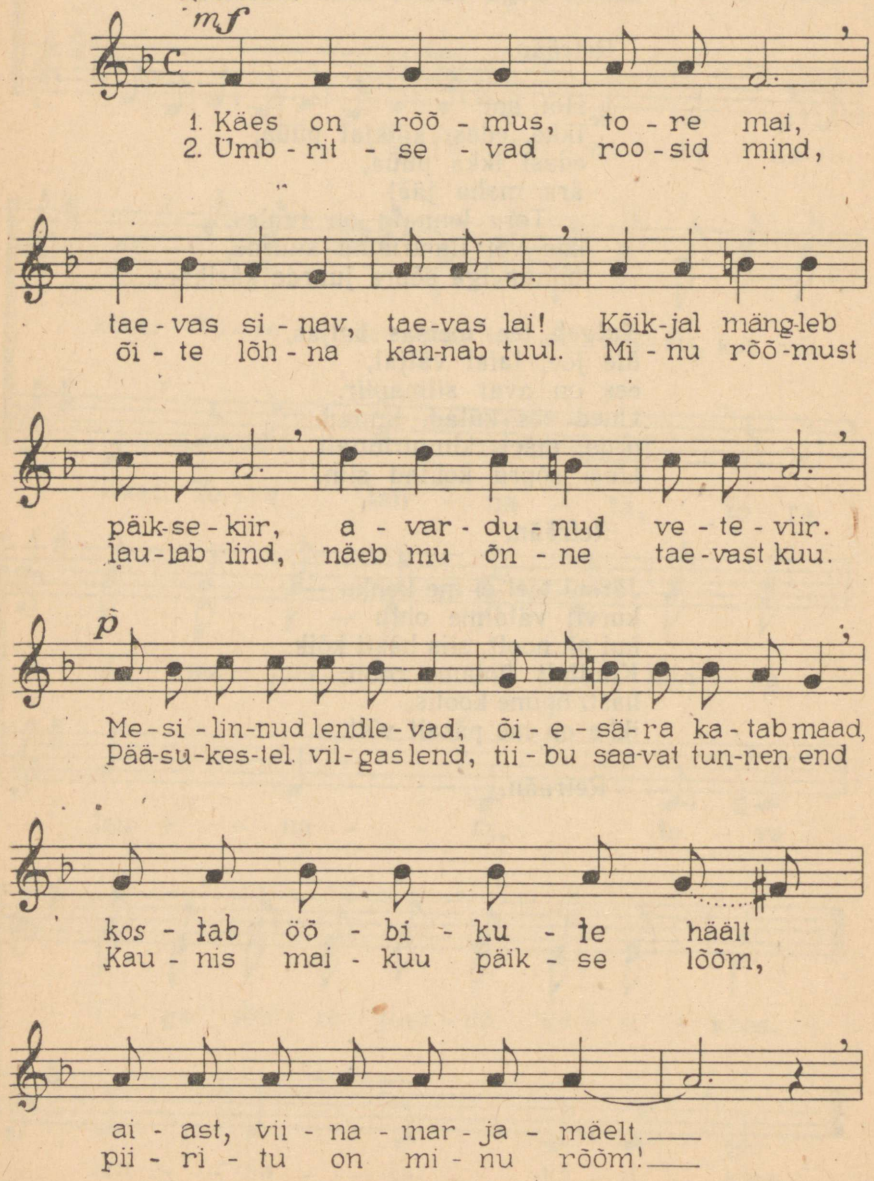

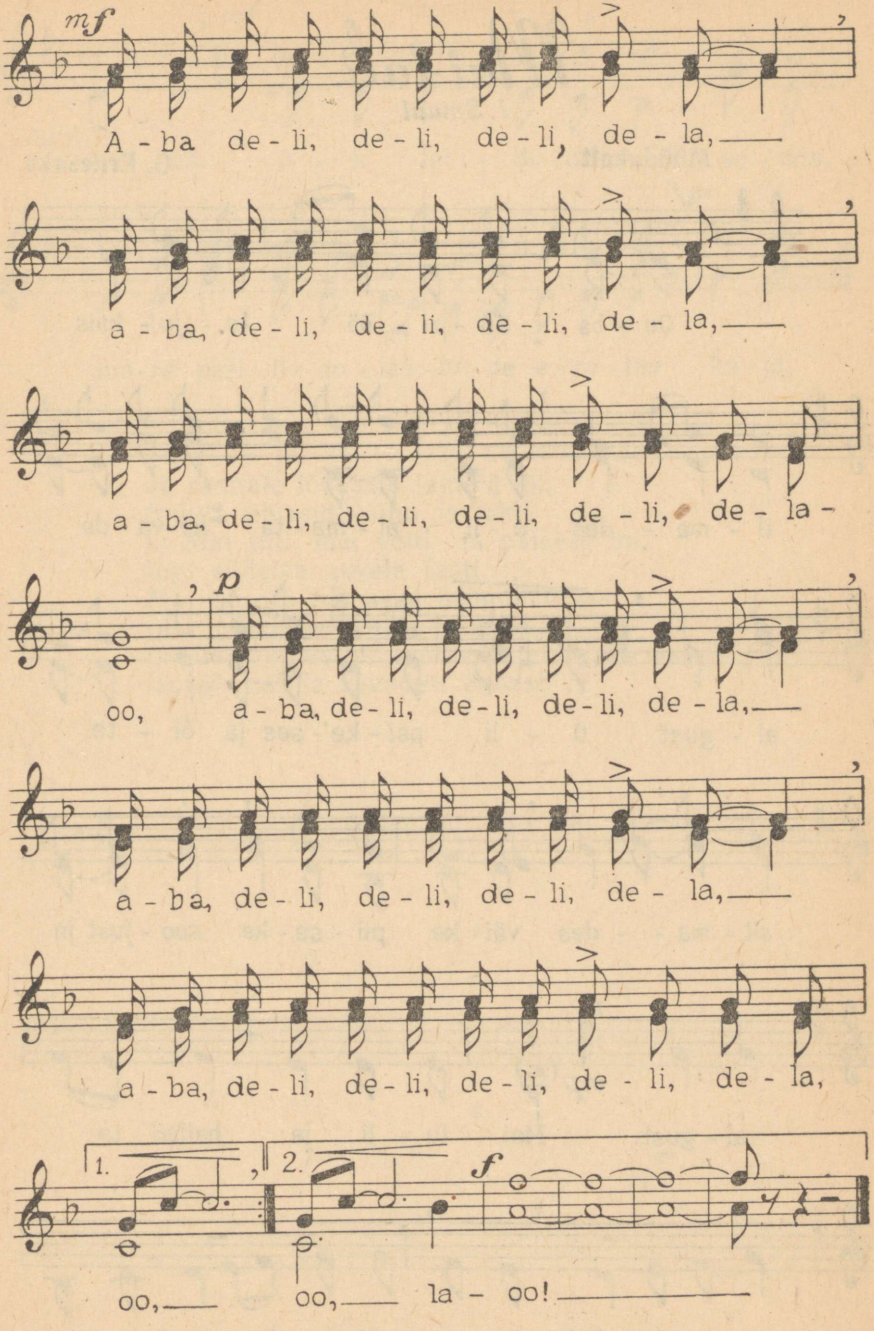
mf
A - ba de - li, de - li, de - li, de - la,
a - ba, de - li, de - li, de - li, de - la,
a - ba, de - li, de - li, de - li, de - li, de - la -
p
oo, a - ba, de - li, de - li, de - li, de - la,
a - ba, de - li, de - li, de - li, de - la,
a - ba, de - li, de - li, de - li, de - li, de - la,
1.
2.
f
oo, oo, la - oo!

Mai tuli

J. Smuul

Mõõdukalt

G. Ernesaks

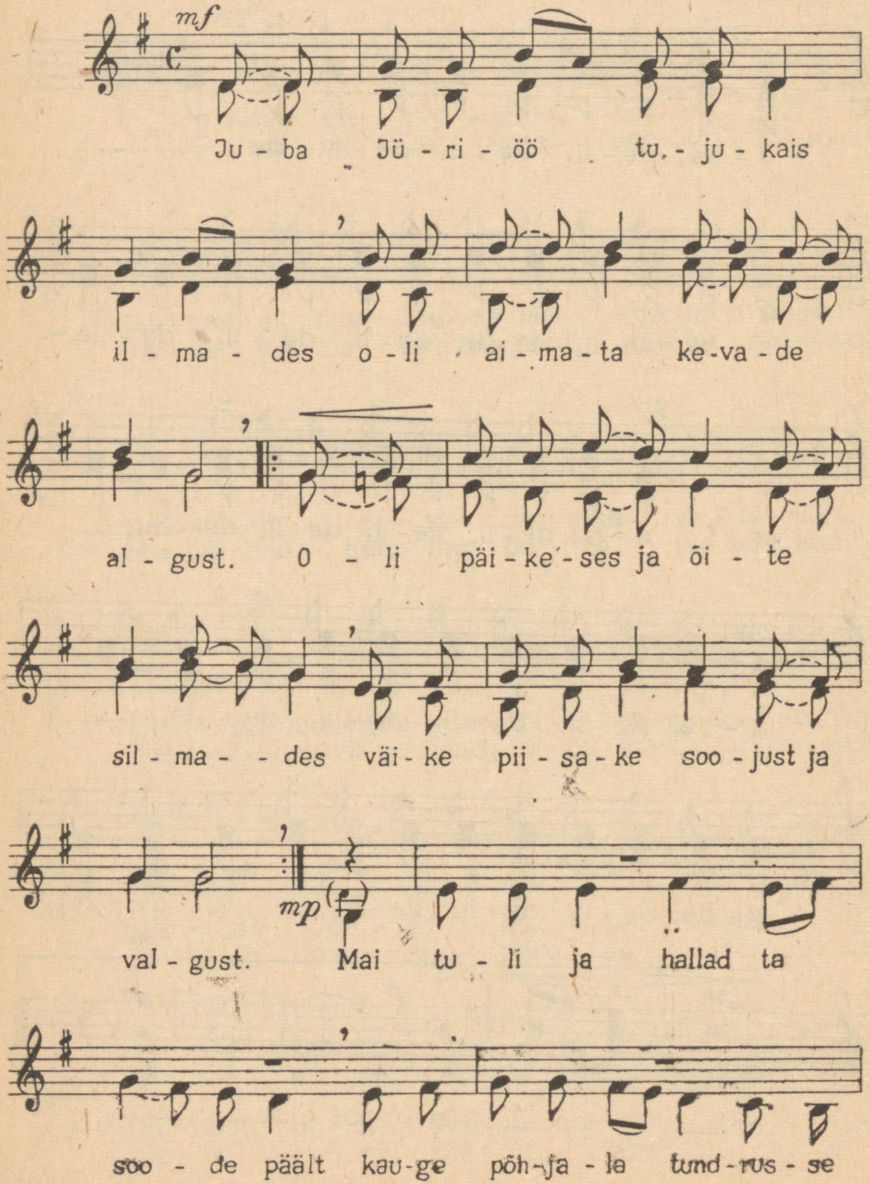

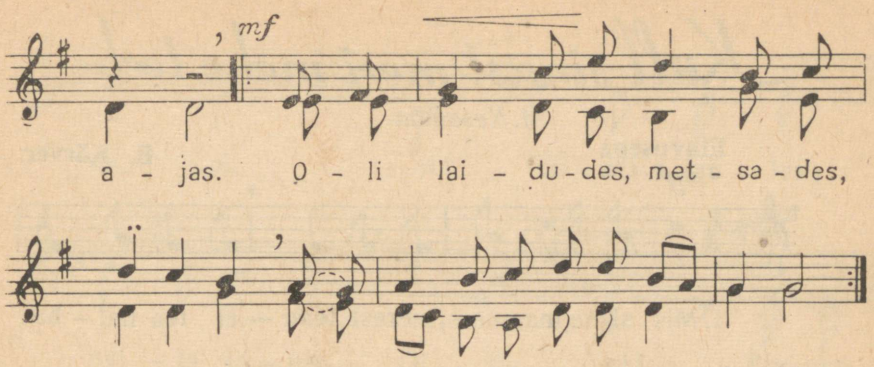

2. Ja rannale lõbusaid laineid lõi,
tuuled riivasid väinu ja lahti.
:,: Mai tuli, mai võitis ja päikese tõi,
tegi südame suvele lahti. :,:
Mai tuli, ta hämarad hõõguvad ööd
olid jaanikuu õhtute vennad.
:,: Süda rinnus on muutunud põlevaks söcks,
teorõõmust ja kevadest endast. :,:

Küll sinust meri mehe teeb

M. Kesamaa

Elavusega *mf* **B. Kõrver**

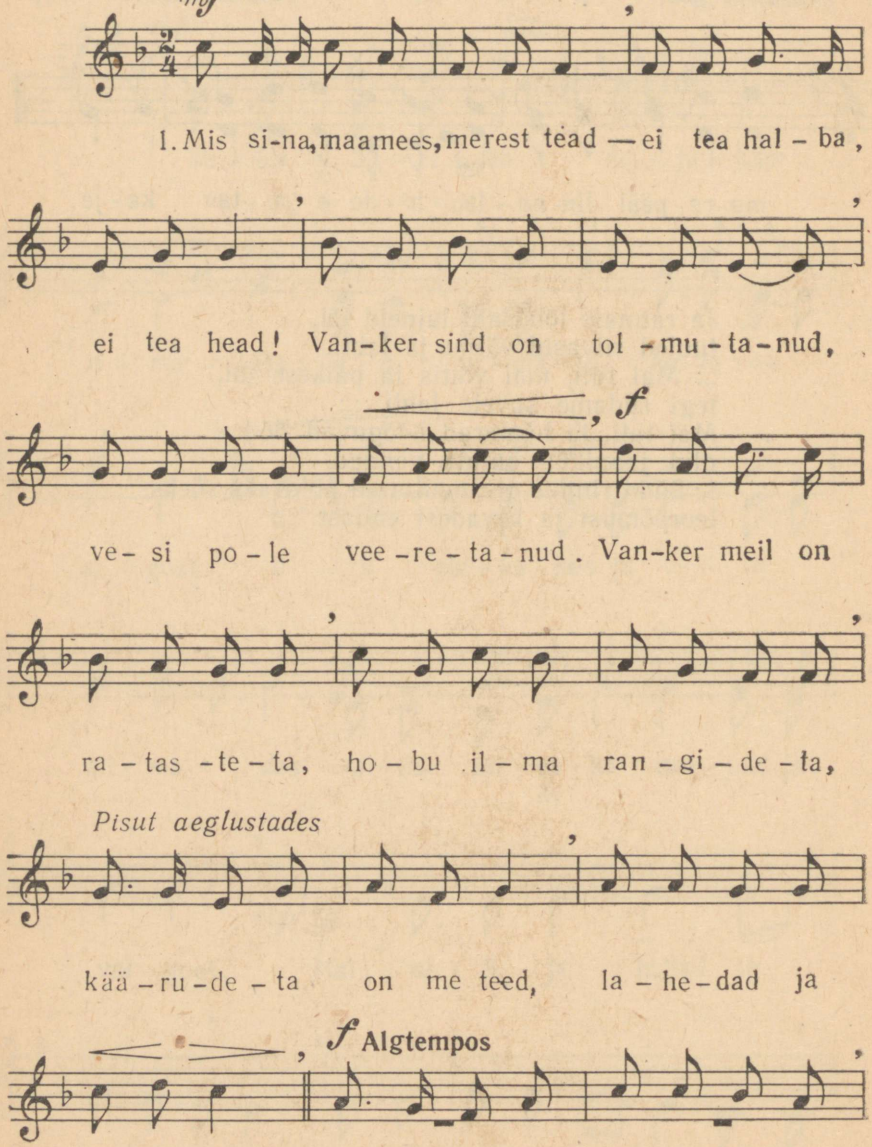

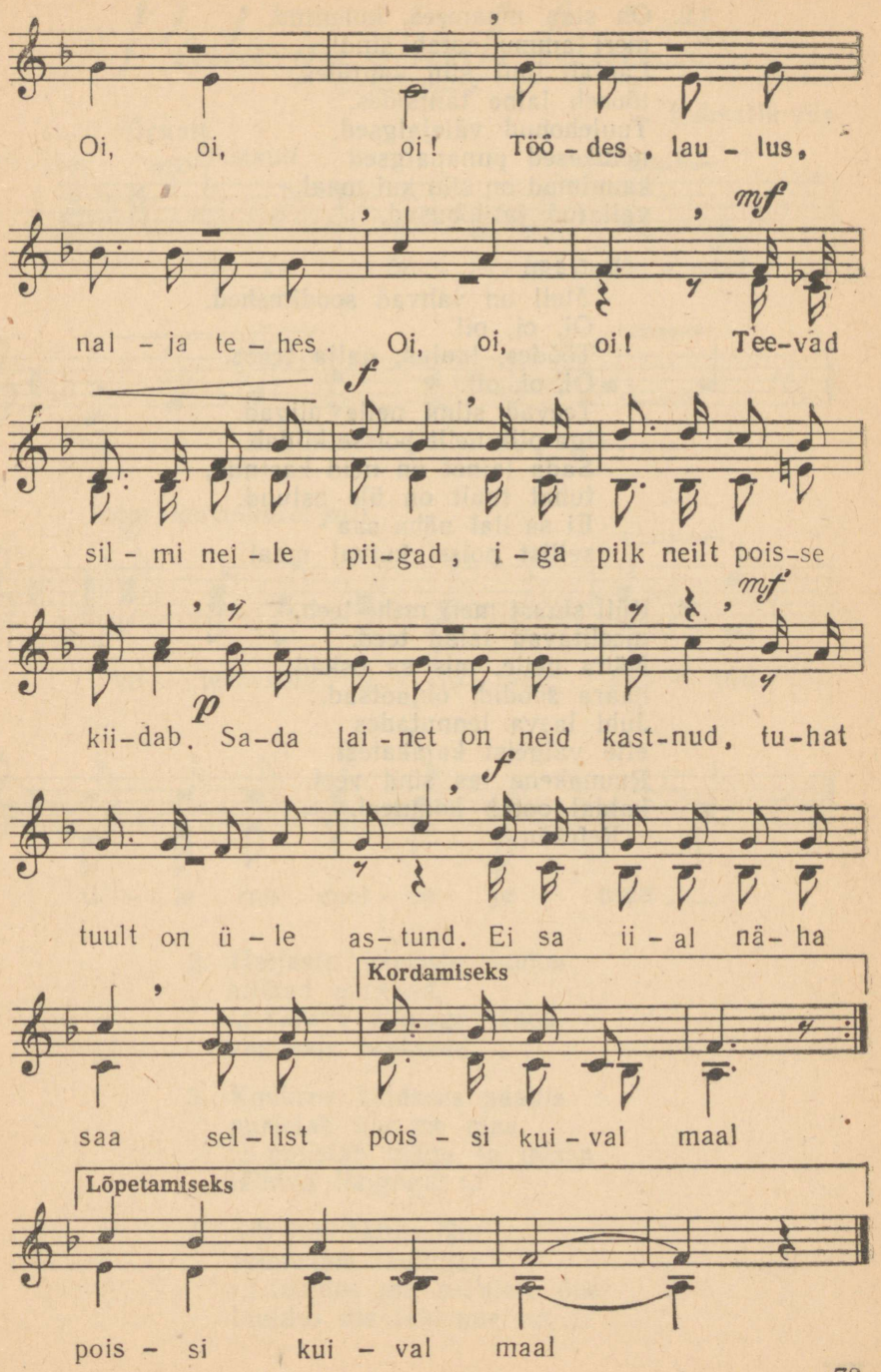
Oi, oi, oi! Töö - des, lau - lus,
mf
nal - ja te - hes. Oi, oi, oi! Tee-vad
f
sil - mi nei - le pii-gad, i - ga pilk neilt pois-se
p
mf
kii-dab. Sa-da lai - net on neid kast-nud, tu-hat
f
tuult on ü - le as-tund. Ei sa ii - al nä- ha
Kordamiseks
saa sel - list pois - si kui - val maal
Lõpetamiseks
pois - si kui - val maal

2. Oh sina maamees, kukulind,
meri ammu ootab sind!
Laulab tuul siin vantides,
tõuseb laine tantsides.
Tuulehobud välejalgsed,
neiukesed punapalgsed
kaunimad on siin kui maal,
vallatud ja lõbusad.

Refrään.
Meil on vahvad soodimehed.
Oi, oi, oi!
Töödes, laulus, nalja tehes.
Oi, oi, oi!
Teevad silmi neile piigad,
iga pilk neilt poisse kiidab.
Sada lainet on neid kastnud,
tuhat tuult on üle astund.
Ei sa iial näha saa
sellist poissi kuival maal.

3. Küll sinust meri mehe teeb,
meelitavad laiad teed.
Näita neile, mis sa oskad,
haara soodid, ohjaotsad.
Juhi laeva lennutades
ette valgeist kajakatest.
Ruunakene las sind veel
kaldal ootab koduteel.
Refrään.

Päike on õhtule läinud

F. Kuhlbars

Õrnalt. Rahvalik viis

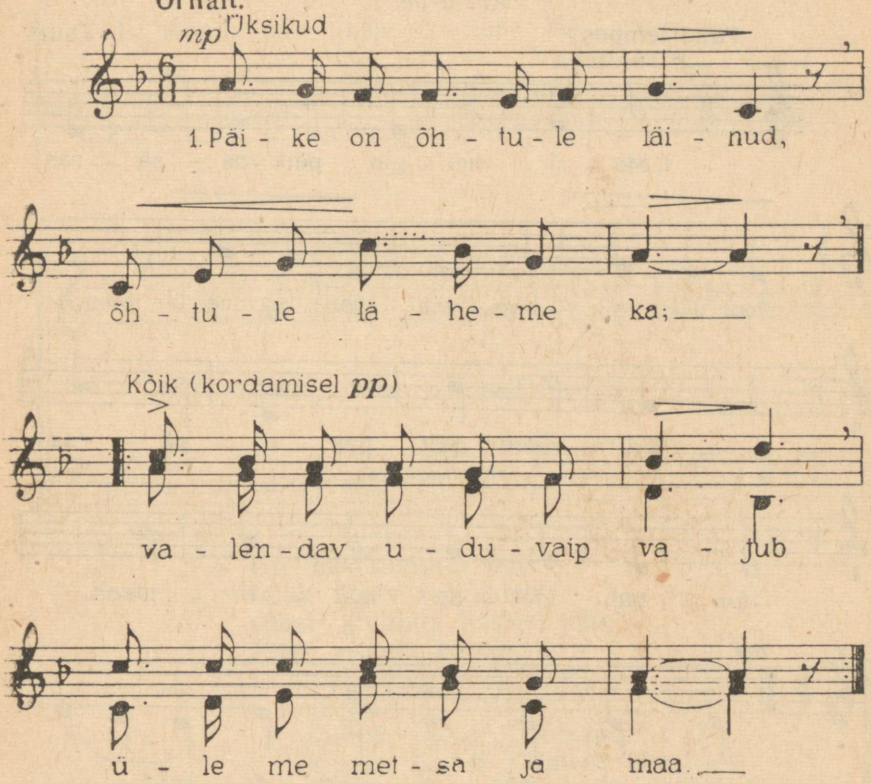

2. Haljaste põõsaste peidus
allikad auravad,
:,: särava silmaga tähed
vagusalt vaatavad. :,:

3. Kuukene kuldases paadis
purjetab üle me maa,
:,: palistab mäge ja metsa
läikiva lõngaga. :,:

4. Siin läbi õhtuse õhu
sammume lauluga;
:,: lauldes me ast'sime õue,
lauldes me lahkume ka. :,:

Mängi, mängi, lõõtsapill

R. Parve

Valsi tempos **L. Tauts**

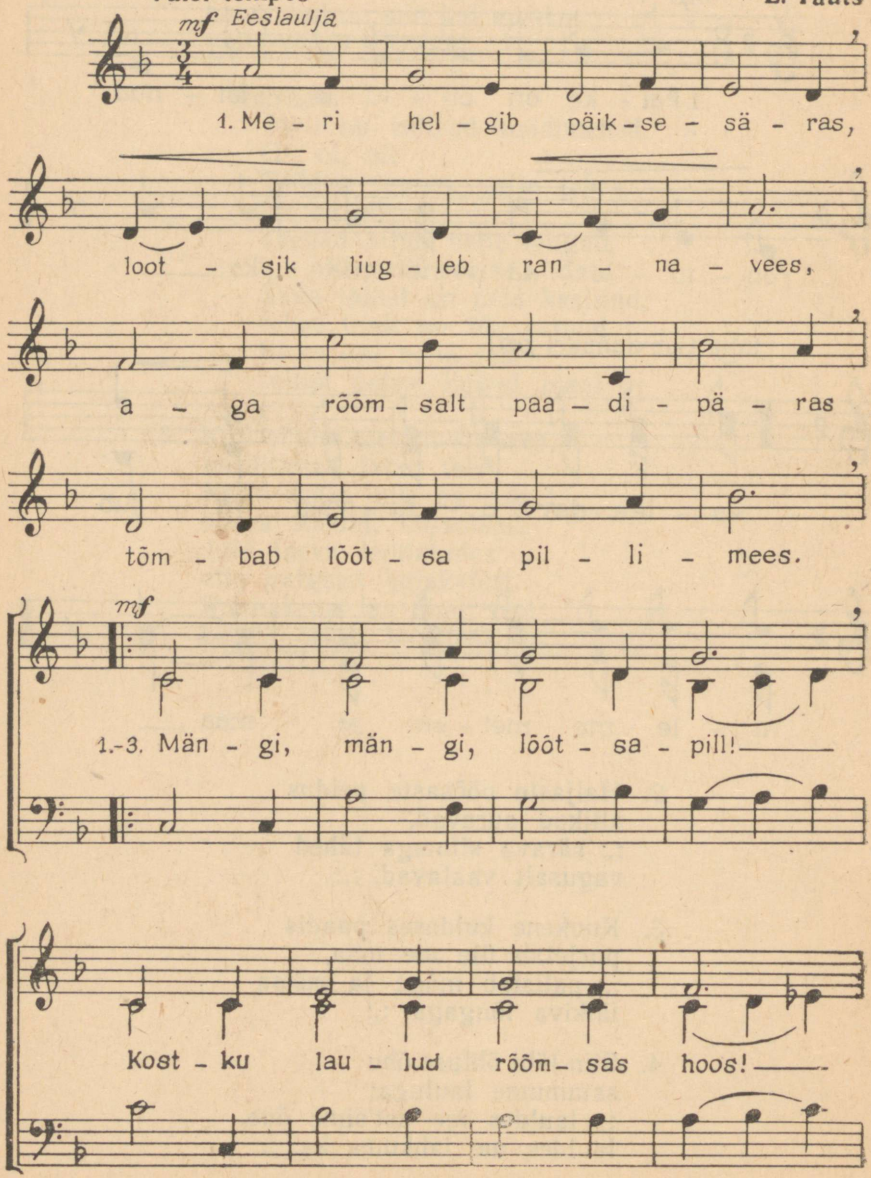

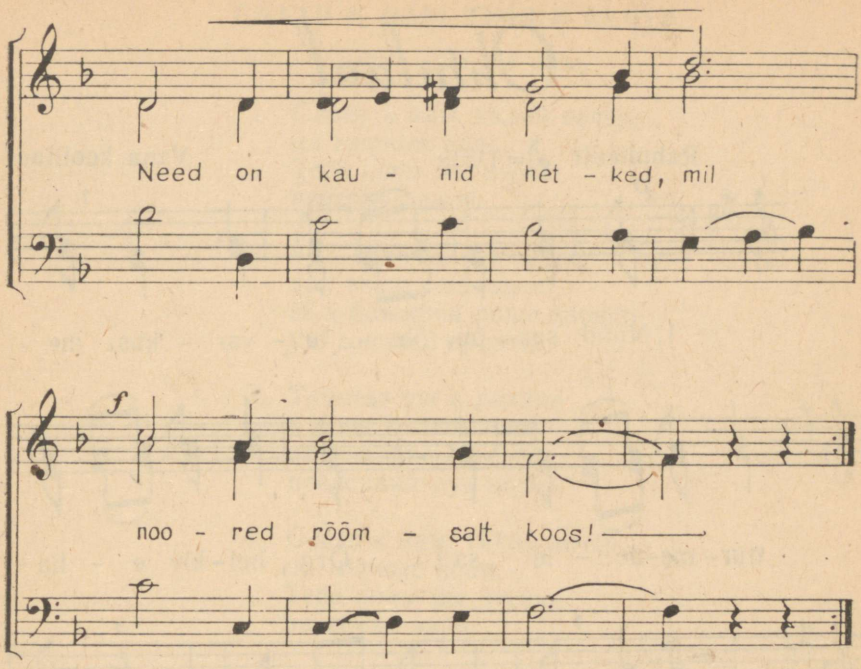

2. Üle mõõtmatute vete
laiub sinav taevakaar,
sõuab kindlalt teistest ette
kõige sitkem kätepaar.

Refrään.
Mängi, mängi, lõõtsapill!
Kostku laulud rõõmsas hoos! —
Need on kaunid hetked, mil
noored rõõmsalt koos!

3. Täna teistest ette jõudes
virvendaval rannaveel
teame, et kord ellu sõudes
on me käsi kindlam veel.
Refrään.

Küsimusi ja ülesandeid.

Millises helistikus on laul «Mängi, mängi, lõõtsapill»?
Moodustada valemi järgi vastav heliredel ja kolmkõla.
Mängida neid klaveril ja laulda.
Milline on paralleelne minoor?

Õhtulaul

Rahulikult ♪ = 116ök

Vana koolilaul

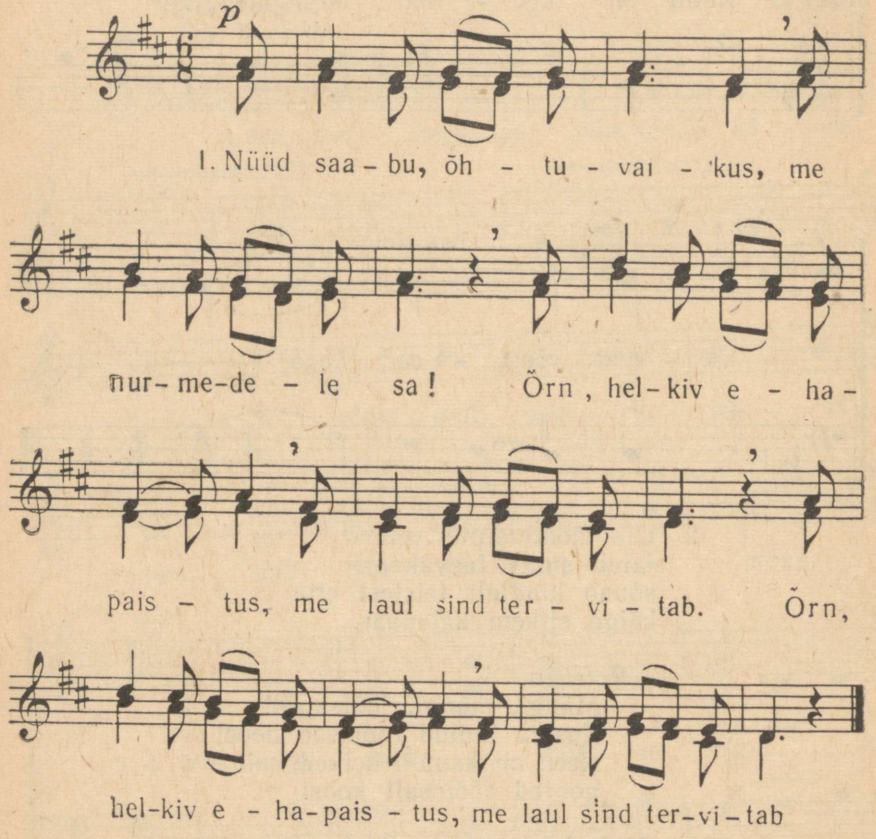

2. Kui vaikseks jäänud kõikjal!
Vaid tuul ei uinu veel,
:,: ja eemal salus hõiskab
üks ööbik õhtu eel. :,:

3. Ju laotab alla orgu
end hämaruse tiib,
:,: ja kaseladval kõrgel
on kustund päiksekiir. :,:

4. Nüüd saabu, õhtuvaikus,
me nurmedele sa!
:,: Õrn, helkiv ehapaistus,
me laul sind tervitab. :,:

СЛЕТИ К НАМ, ТИХИЙ ВЕЧЕР

Старая школьная песня

1. Слети к нам, тихий вечер,
на мирные поля.
Тебе поем мы песню,
вечерняя заря.

2. Как тихо всюду стало,
как воздух охладел!
И в ближней роще звонко
уж соловей пропел.

3. Темнеет уж в долине
и ночи близок час,
на маковке березы
последний луч погас.

4. Слети к нам, тихий вечер,
на мирные поля.
Тебе поем мы песню,
вечерняя заря.

Noorte naturalistide marss

M. Matussovski

Tempo di marcia* **I. Dunajevski**

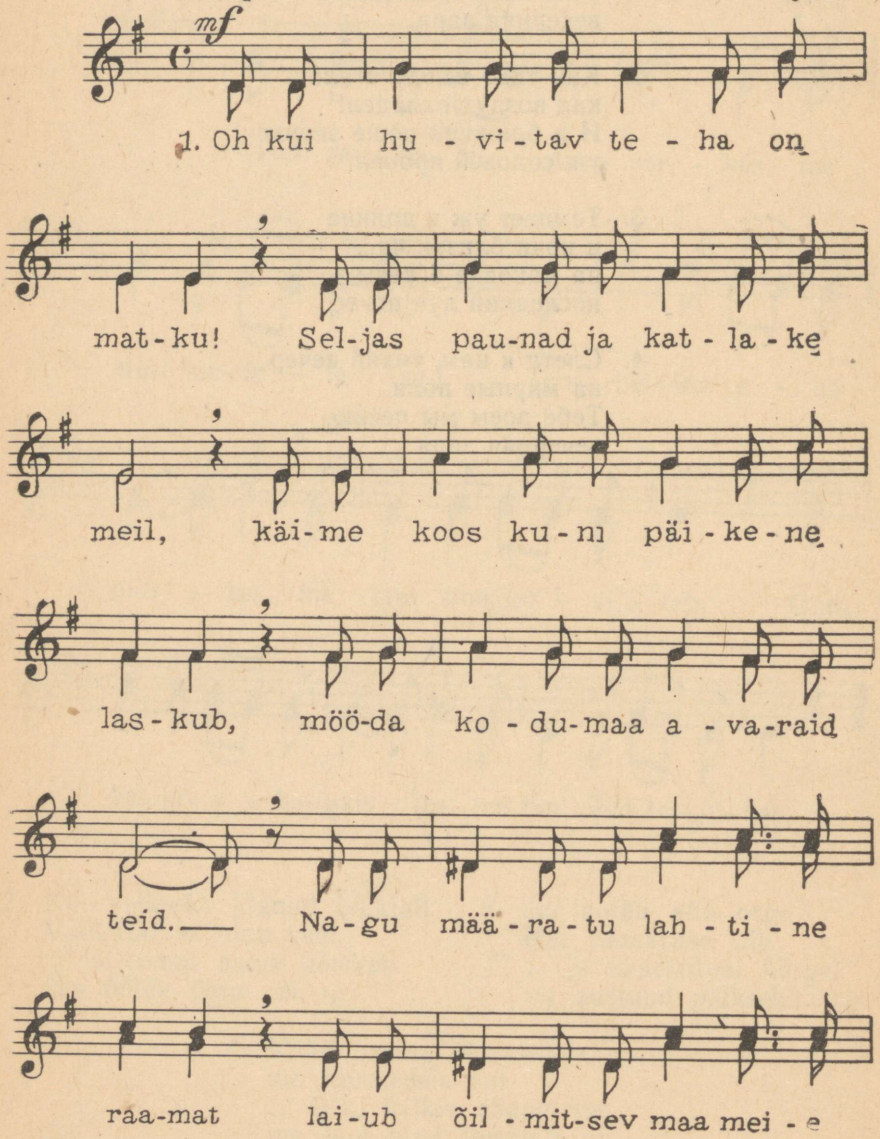

* Marsi tempo

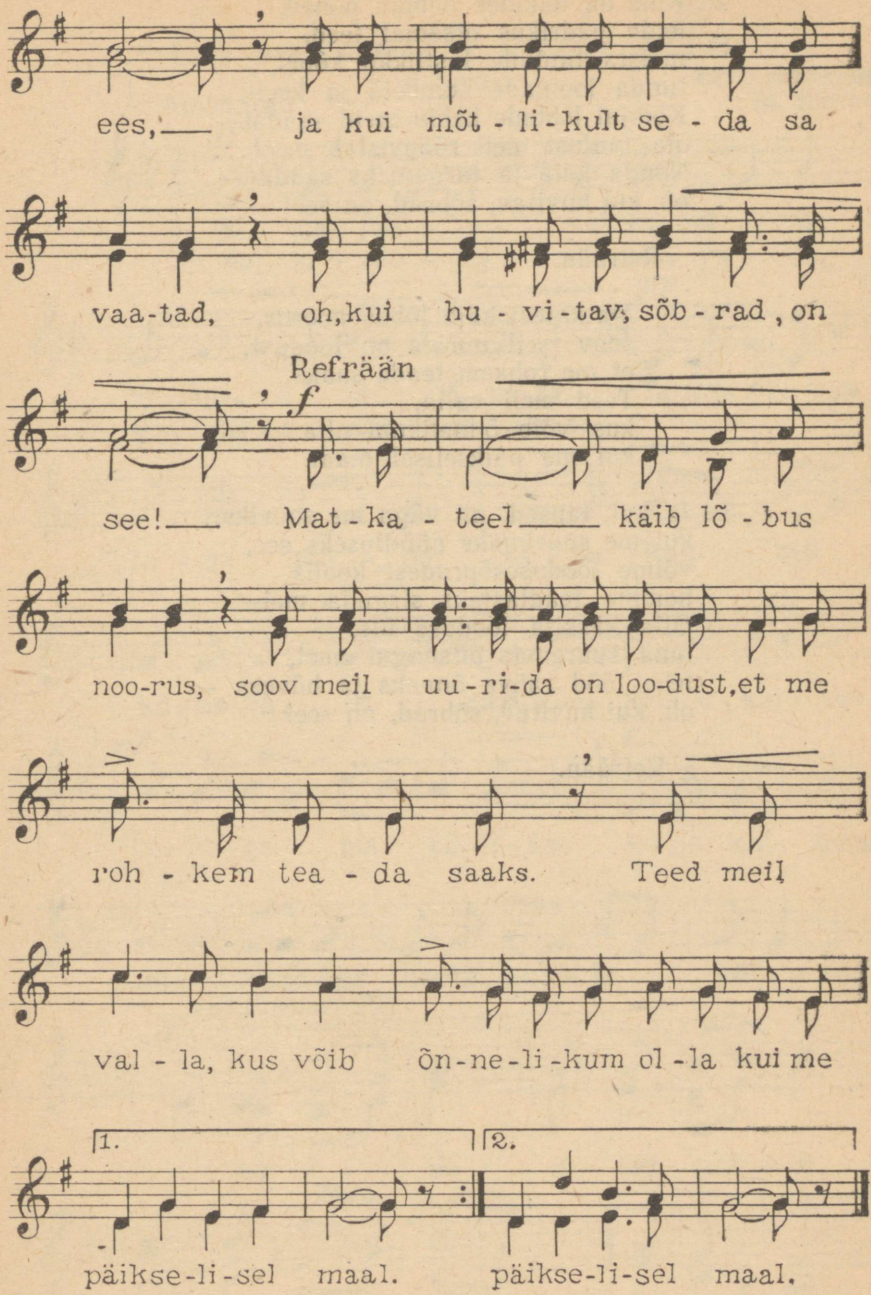
ees, ja kui mõt - li - kult se - da sa
vaa - tad, oh, kui hu - vi - tav, sõb - rad, on
Refrään
see! Mat - ka - teel käib lõ - bus
noo - rus, soov meil uu - ri - da on loo - dust, et me
roh - kem tea - da saaks. Teed meil
val - la, kus võib õn - ne - li - kum ol - la kui me
1.
2.
päikse - li - sel maal.
päikse - li - sel maal.

2. Kuis on telkides ööbida põnev,
leida padrikus otsemat teed,
mõista lindude lustlikku kõnet,
tunda loomade kombeid ja keelt.
Kõikjal lehtede kahin meid saadab,
oja laulust meil rõõmustab meel...
Nõnda käia ja targemaks saada —
oh, kui huvitav, sõbrad, on see!

Refrään.

Matkateel käib lõbus noorus,
soov meil uurida on loodust,
et me rohkem teada saaks.
Teed meil valla,
kus võib õnnelikum olla
kui me päikselisel maal.

3. Ja kui, lapsed, nii väga me sooviks,
kui me suurimaks püüdluseks see,
võime loodusesõpradest koolis
homme teadlasteks sirguda me!
Olla käskija looduse üle,
luua suuremat õitsengut veel,
teha tööd rahva õnneks ja hüveks —
oh, kui huvitav, sõbrad, on see!

Refrään.

Ei saa mitte vaiki olla

A. Haava

Eesti rahvaviis
M. Härma

Mõõdukalt

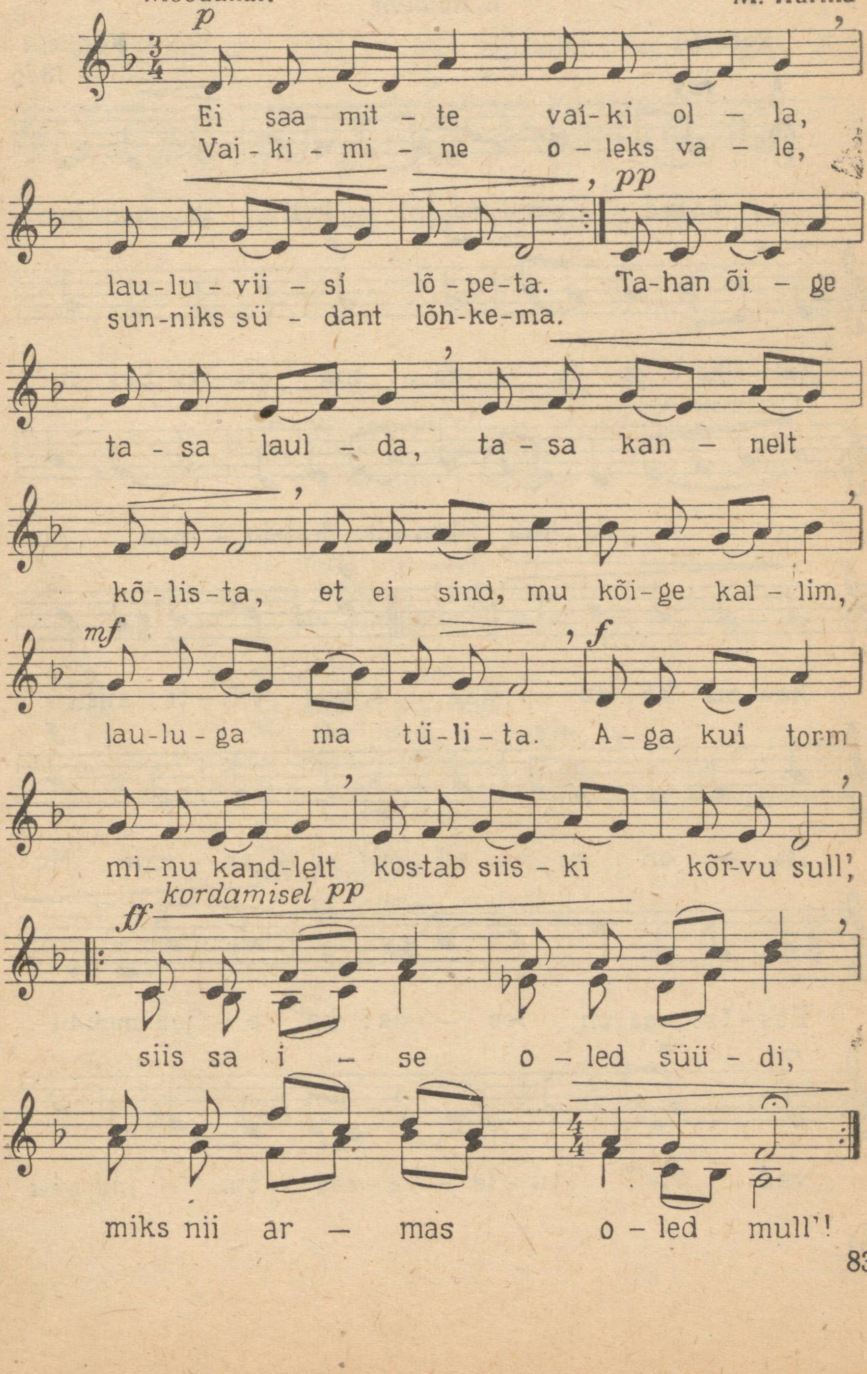

Sind surmani küll tahan

L. Koidula

Parajalt **A. Kunileid**
1845 — 1875

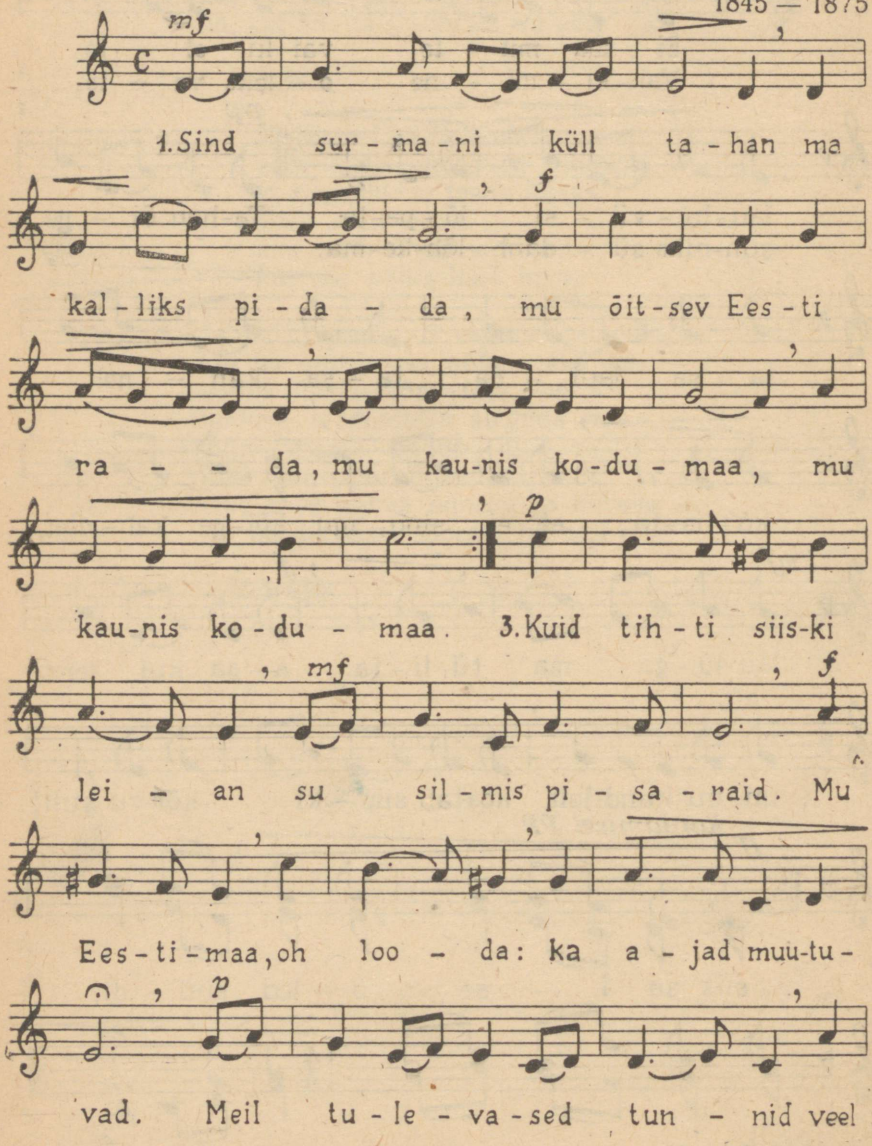

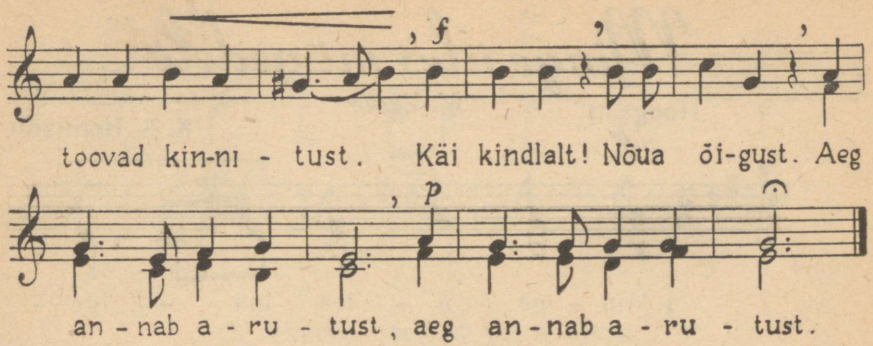

1. Sind surmani küll tahan
ma kalliks pidada,
mu õitsev Eesti rada,
:,: mu kaunis kodumaa. :,:

2. Mu Eesti vainud, jõed
ja minu emakeel,
teid kõrgeks kiita tahan
:,: ma surmatunnil veel. :,:

3. Kuid tihti siiski leian
su silmis pisaraid.
Mu Eestimaa, oh looda,
ka ajad muutuvad!
Meil tulevased tunnid
veel toovad kinnitust!
Käi kindlalt!
Nõua õigust!
:,: Aeg annab arutust. :,:

Minge üles mägedele

Hoogsalt

M. Veske

K. A. Hermann

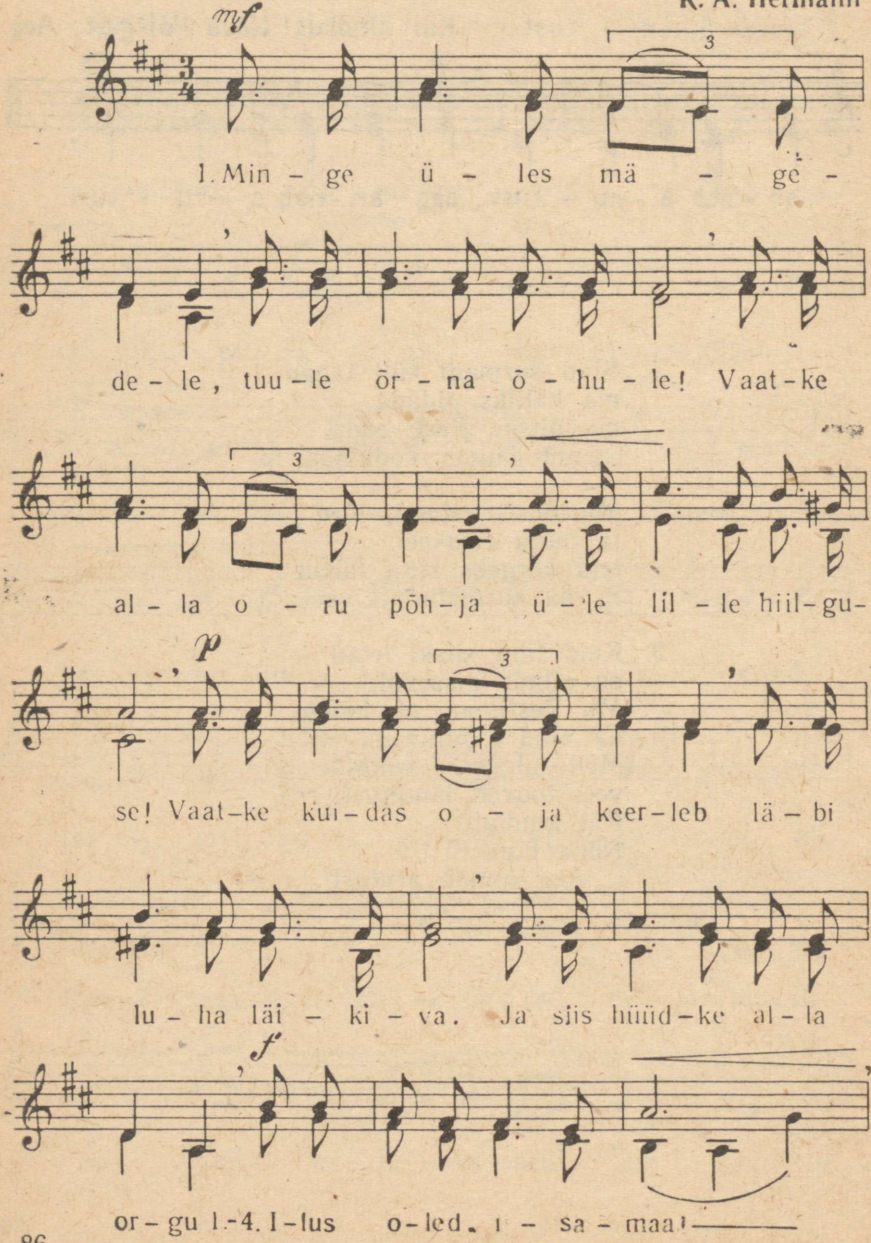

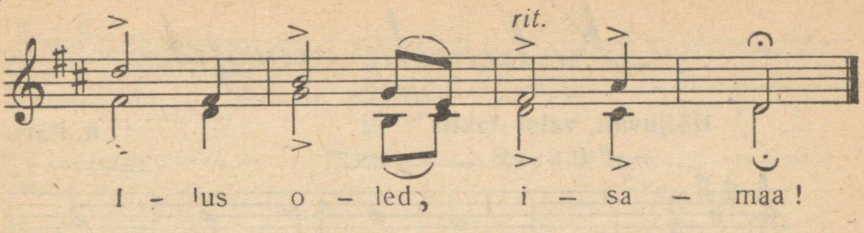

2. Vaatke, metsad pilve poole
tõstvad latvu uhkuses!
Kuulge, kuidas kaasik kohab
lõhnavates lehtedes!
Vaatke, jõed, järved läikvad
metsas virvendusega!
Ja siis hüüdke metsa poole:
:,: **Ilus oled**, isamaa! :,:

3. Vaatke, rohke rukis hällib
uhke nurme nõlvadel!
Tõuvili tõotab anda
rohket saaki sügisel!
Viljapuude okste otsas
hiilgvad anded iluga!
Ja siis hüüdke üle nurme:
:,: **Ilus oled**, isamaa! :,:

4. Vaatke karja lustipidu
leherikkas lepikus!
Kuulge karjalaste laulu
vastuhelkjas võsikus!
Vaatke, kuidas kõrgel võlvil
taevas helgib sinaga!
Ja siis hüüdke taeva poole:
:,: Ilus oled, isamaa! :,:

Küsimusi ja ülesandeid.

Millises helistikus on laul «Minge üles mägedele»?
Moodustada valemi järgi vastav heliredel ja kolmkõla.
Mängida neid klaveril ja laulda.
Milline on paralleelne minoor?

Kalamehe mõrsja

A. Haava

Hõljuvalt, valsi taktis **R. Päts**

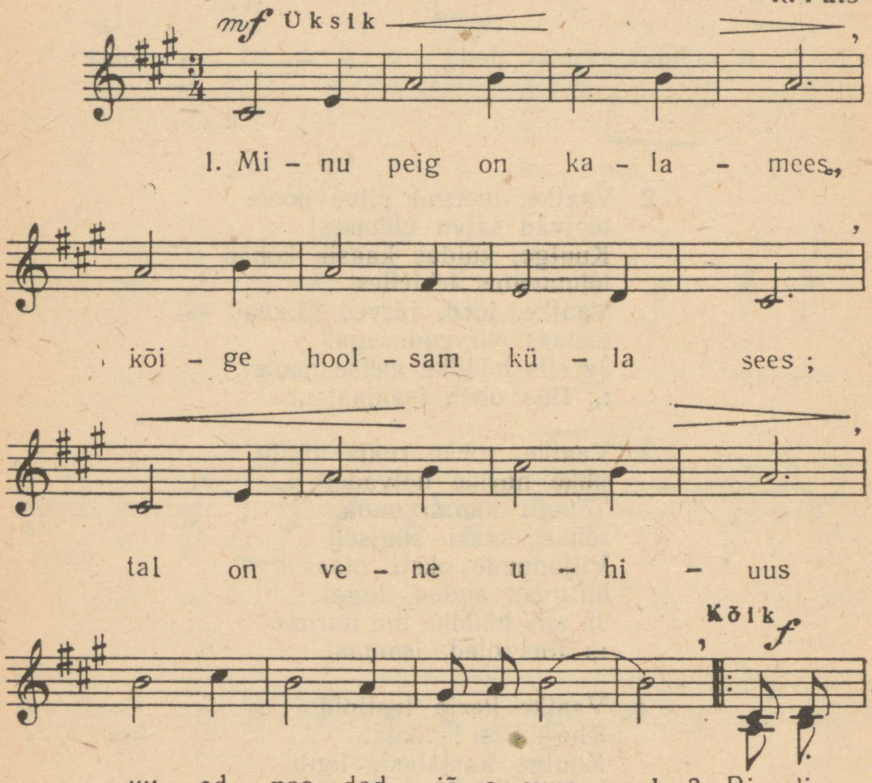

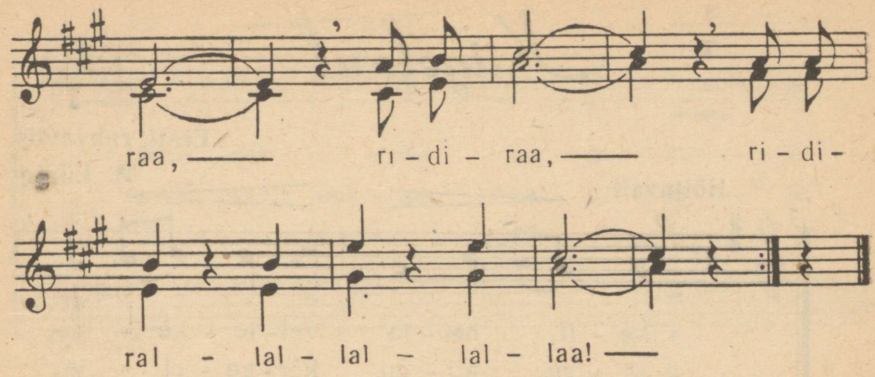

2. Minu peig on lahke mees,
sest ta on ka laulumees;
ikka kõlab mere pääl
tema ilus lauluhääl.
Ri-di-raa, ri-di-raa jne.

3. Minu peig on kalamees,
keegi terve küla sees
veel ei tea midagi —
pole teada vajagi, —
ri-di-raa, ri-di-raa jne.

Kiigelaul

Eesti rahvaviis
M. Lüdig

Hõljuvalt

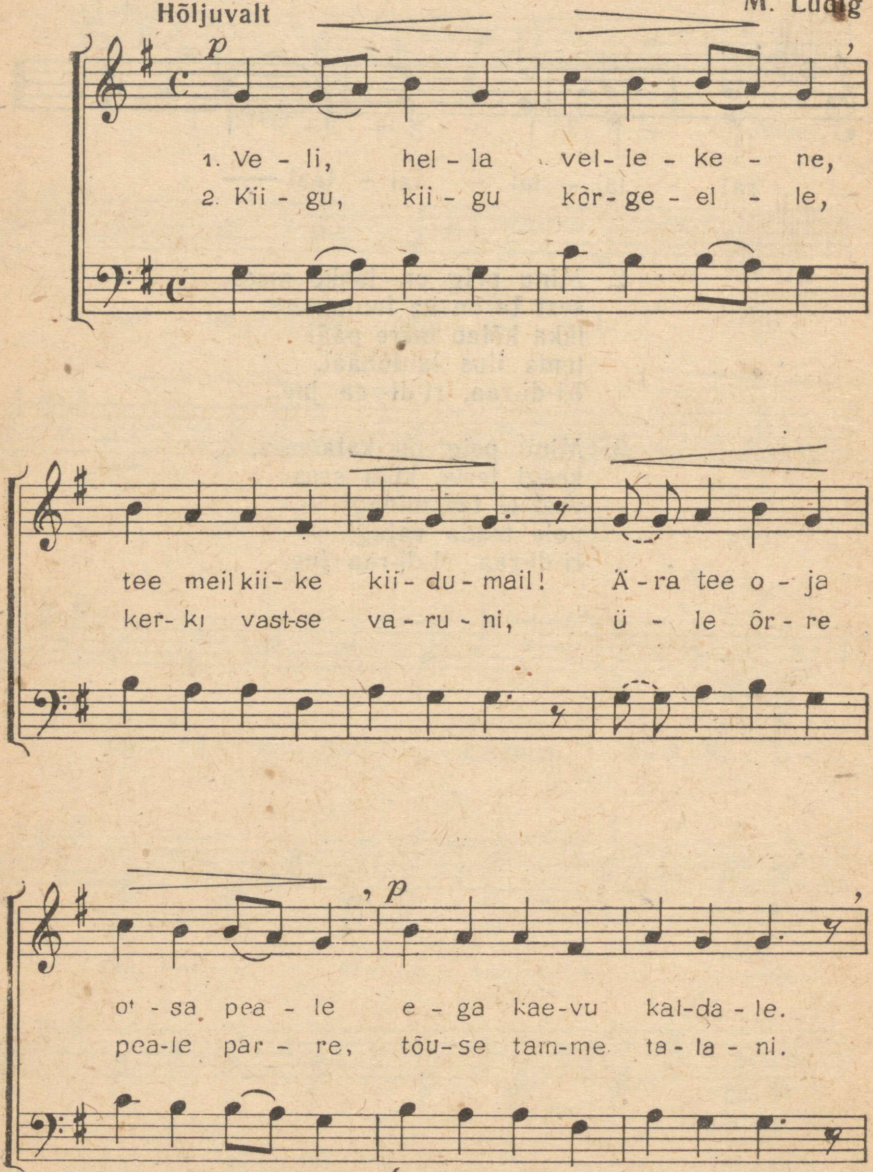

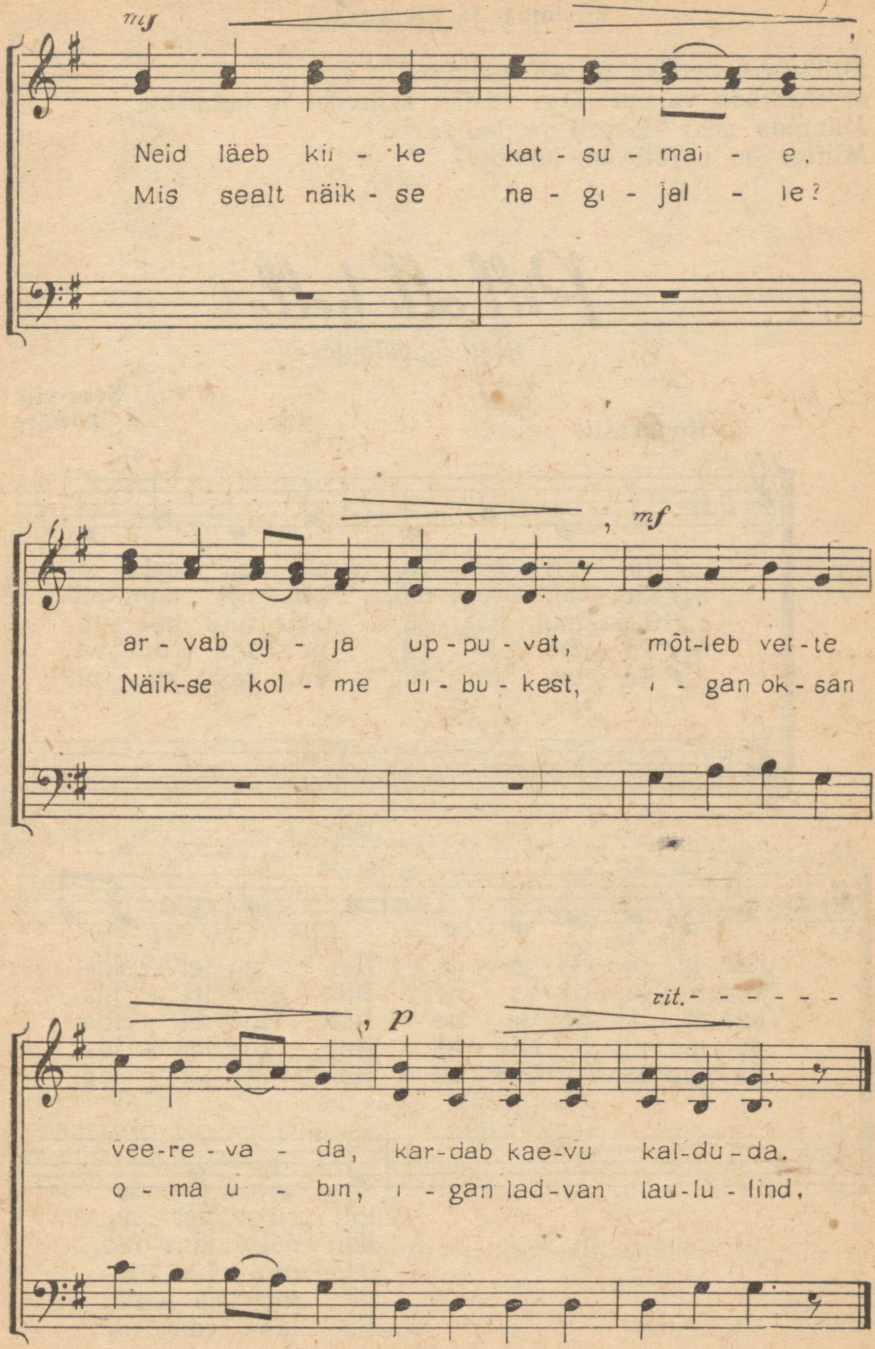
mf
Neid läeb kii - ke kat - su - mai - e,
Mis sealt näik - se ne - gi - jal - le?
mf
ar - vab oj - ja up - pu - vat, môt-leb vet - te
Näik-se kol - me ui - bu - kest, i - gan ok - san
vit. - - - - - -
p
vee-re - va - da, kar-dab kae-vu kal-du - da.
o - ma u - bin, i - gan lad-van lau-lu - lind.

Küsimusi ja ülesandeid.

Millises helistikus on «Kiigelaul»?
Moodustada valemi järgi vastav heliredel ja kolmkõla.
Mängida neid klaveril ja laulda.
Milline on paralleelne minoor?

Pill oll' helle

Eesti rahvaluule

Setu viis
R. Päts

Hoogsasti.

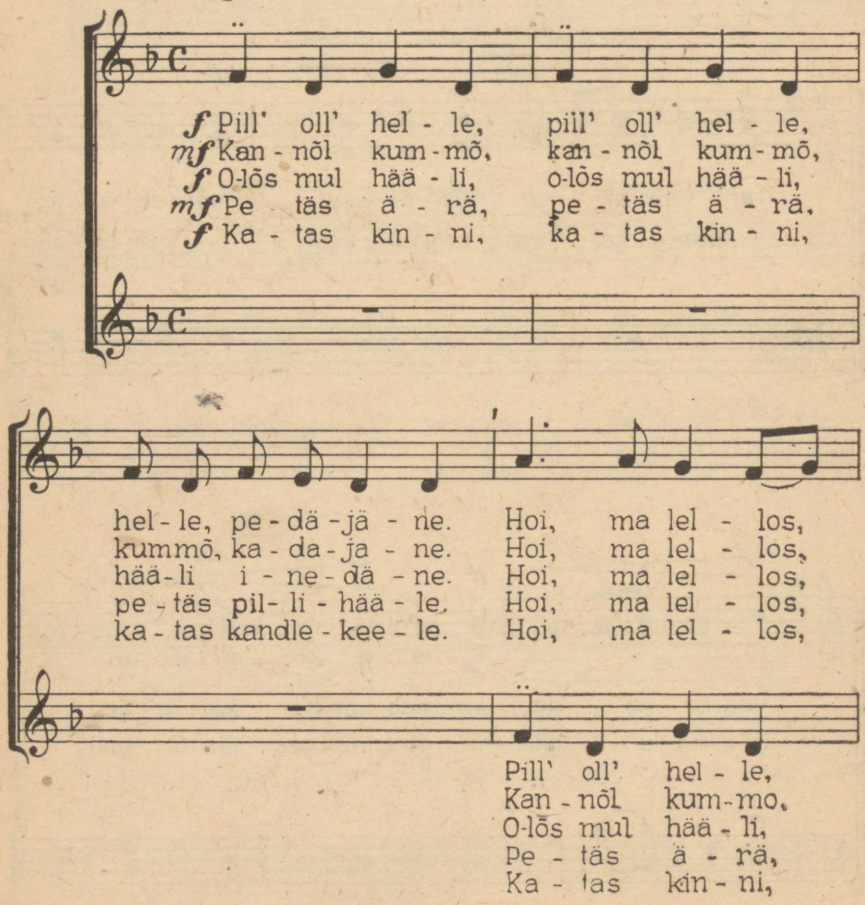

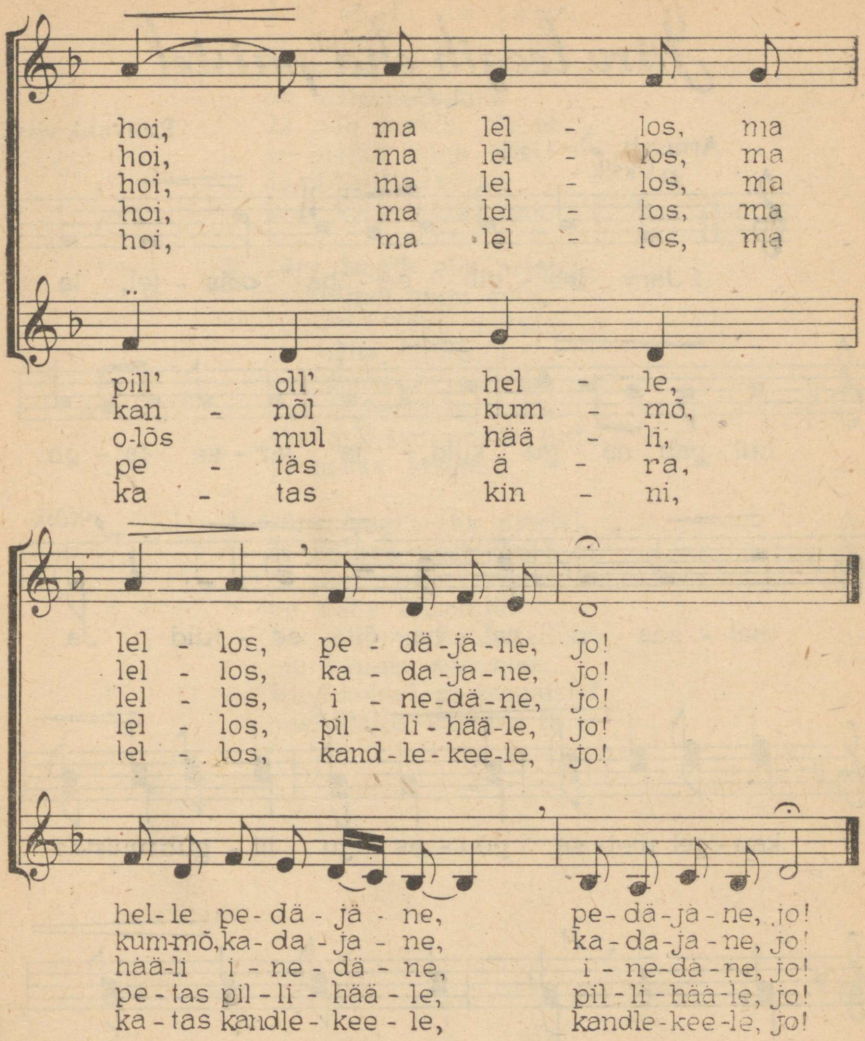

Küsimusi ja ülesandeid.

Millises helistikus on laul «Pill' oll' helle»?
Moodustada vastav heliredel ja kolmkõla.
Mängida neid klaveril ja laulda.
Milline on paralleelne mažoor?
Millises taktimõõdus on laul?
Milline on laulu tempo? Milline on laulu dünaamika? Koputada noodi järgi laulu rütmi.
Laulda noodi kaasabil.

Järv leegib eha paistel

A. Haava

Rahvalik viis

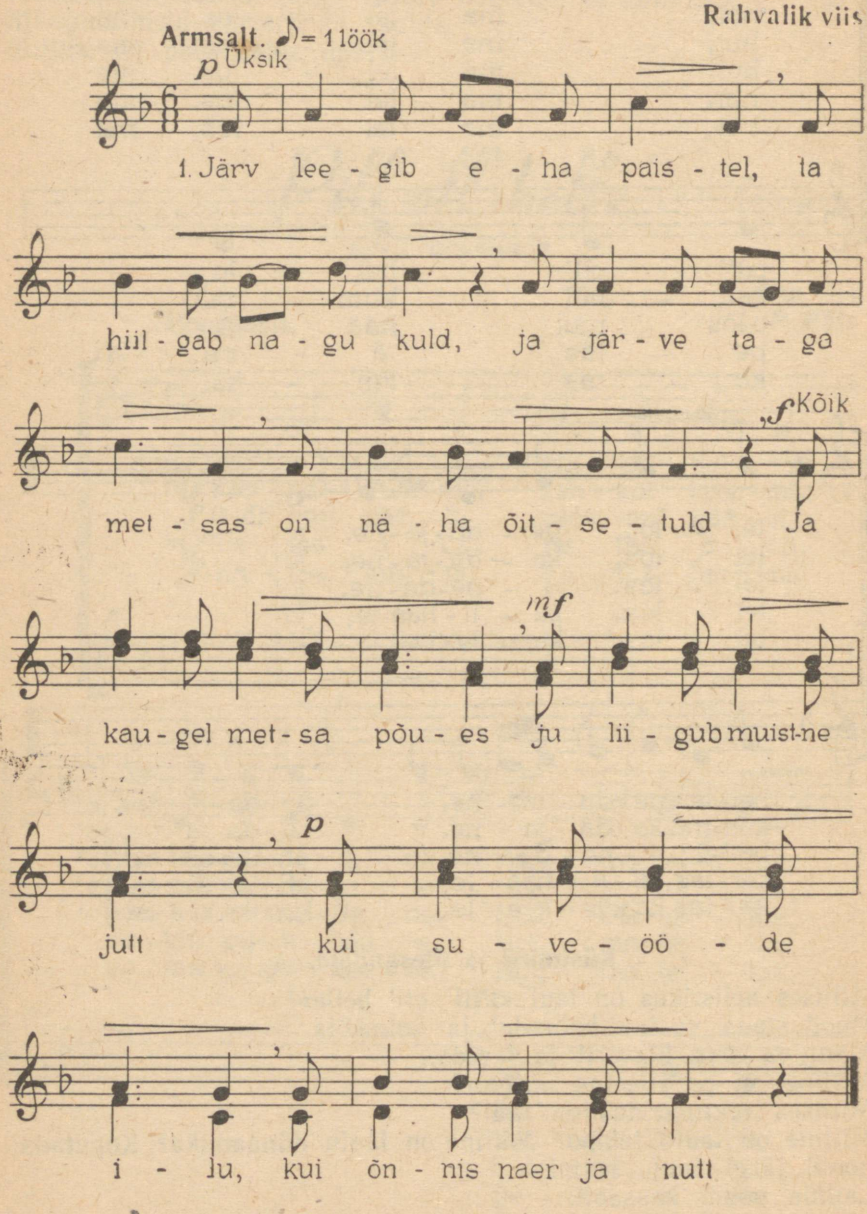

2. Järv leegib eha paistel,
ta hiilgab nagu kuld,
ja järve taga metsas
on näha õitsetuld.
Ja udu kerkib, tõuseb,
ta hõljub nagu loor,
ja pühalikult särab
seal kõrgel tähtekoor.

3. Järv leegib eha paistel,
ta hiilgab nagu kuld,
ja järve taga metsas
on näha õitsetuld.
Ja vanemate vaimud
mu ümber lehvivad.
Ma mõistan nende juttu
ja metsa kohinat.

4. Järv leegib eha paistel,
ta hiilgab nagu kuld,
ja järve taga metsas
on näha õitsetuld.
See on mu kuldakallis,
mu kaunis kodumaa.
Kuid koidul, päiksepaistel
veel palju kaunim ta.

Karjase laul

Mänglevalt. *Eesti rahvaluule* Eesti rahvaviis
R. Päts

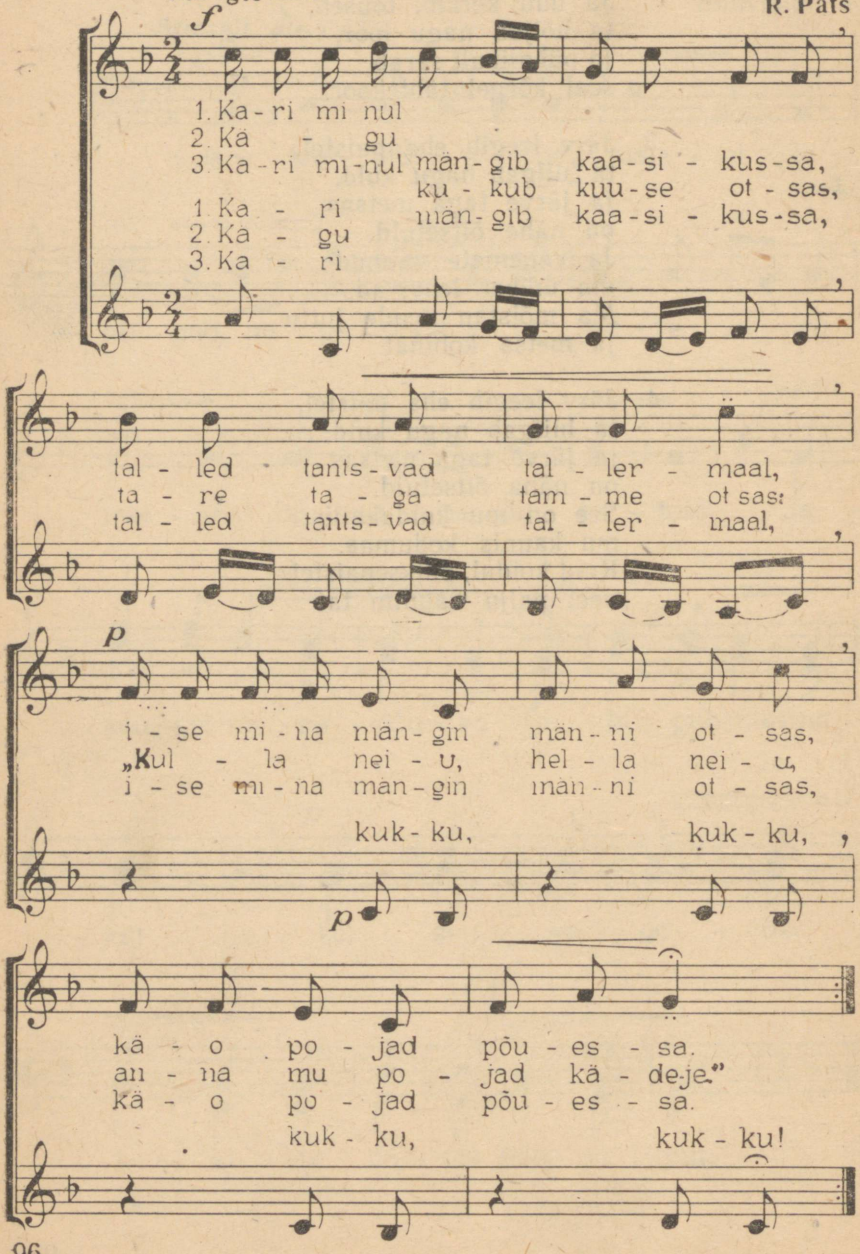

Meil aiaäärne tänavas

L. Koidula

Kaanon 2-häälne
Eesti rahvaviisi j.
C. Kreek

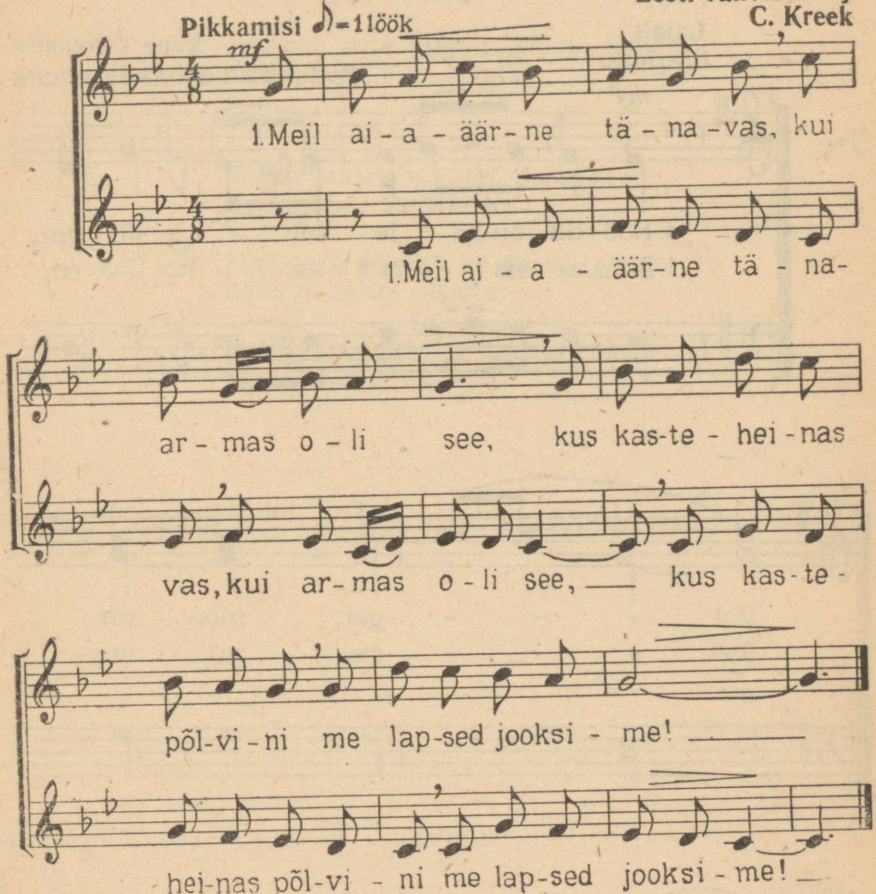

2. Kus ehani ma mängisin
küll lille, rohuga,
kust vanataat käe kõrval mind
tõi tuppa magama.

3. Küll üle aia tahtsin siis
ta kombel vaadata.
«Laps, oota!» ütles ta,
«see aeg on kiire tulema.»

4. Aeg tuli. Maa ja mere pääl
silm mõnda seletas;
ei poolt nii armas olnud sääl
kui külatänavas.

Mööda suurt ja laia Volgat

Вниз по матушке, по Волге

Laialt
Широко

Vene rahvaviis
Русская народная песня

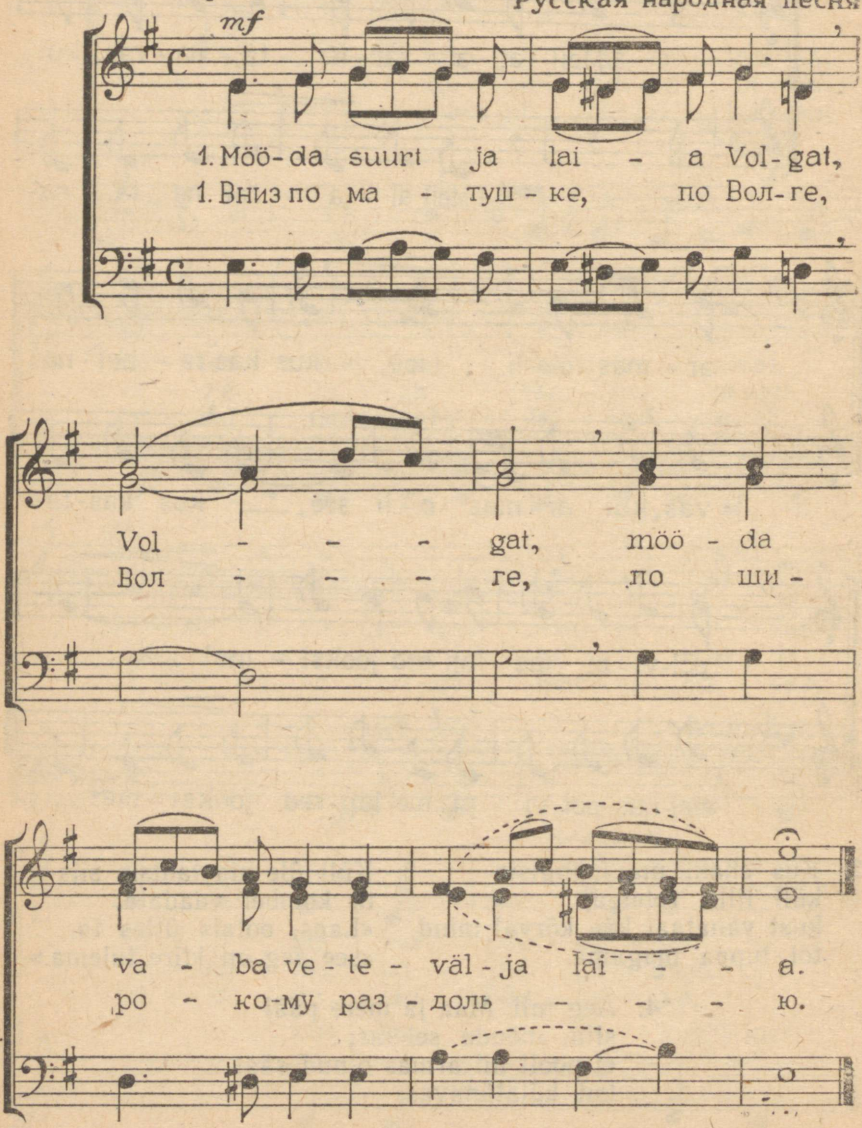

2. Toovad pilvi kaasa tuuled, tuuled.
Maru valla pääseb tormihoona.

3. Vete piir kaob pilve varju, varju.
Laineid vene julgelt lõikab.

4. Laineid vene julgelt lõikab, lõikab,
vetevahus puri helgib.

2. Разыгралася погода, погода
погодушая верховая.

3. Ничего в волнах не видно, видно,
одна лодочка чернеет.

4. Никого в лодке не видно, видно,
только парус белеет.

Kesk laiu orge tasaseid

Mõõdukalt

Vene rahvaviis

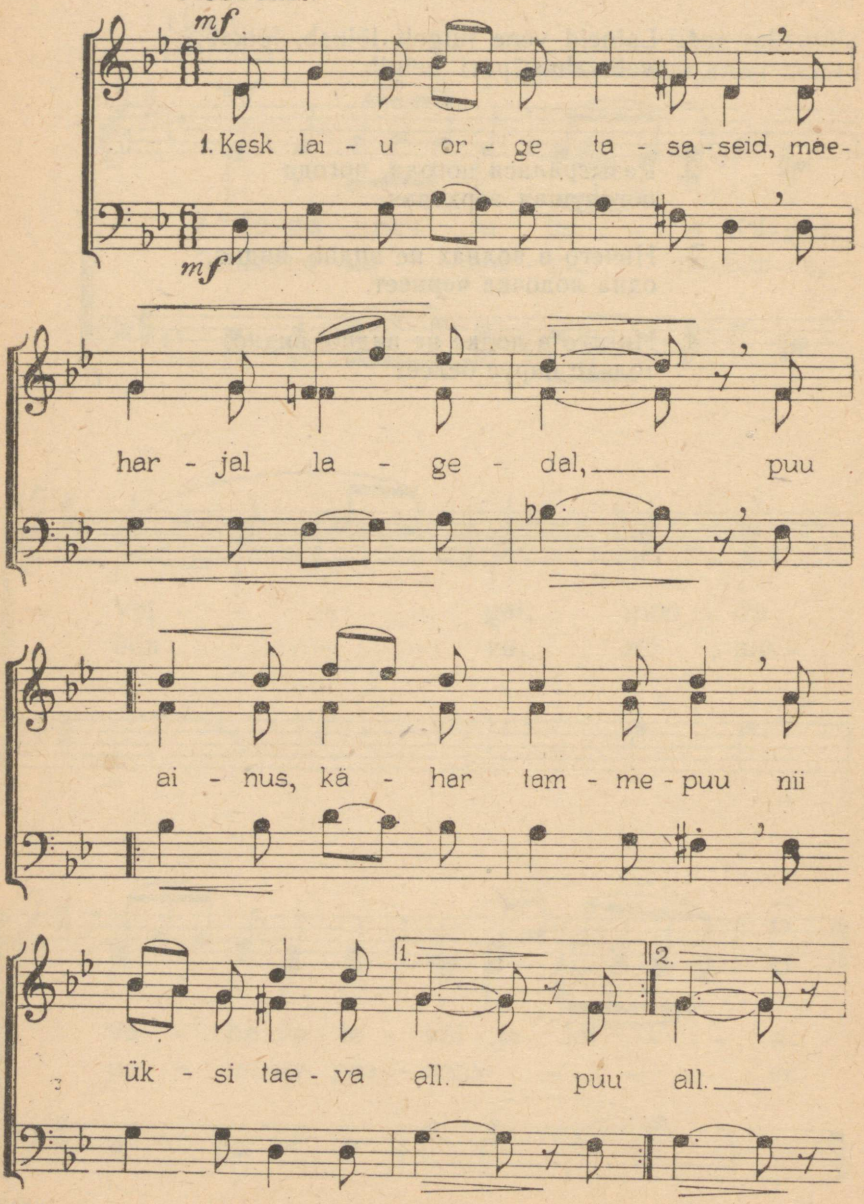

1. Kesk laiu orge tasaseid,
mäeharjal lagedal,
:,: puu ainus, kähar tammepuu
nii üksi taeva all. :,:

2. Kui tardund, eemal kõikidest,
kui valvur seisab ta,
:,: ööd, päevad üksi, vaeseke,
ja lahkuda ei saa. :,:

3. Ta leegitsevas päikeses
nii kurb ja nukker näib...
:,: Kes kaitseks teda külma eest,
kui tuuli külas käib? :,:

4. Ei kuuske, kaske, remmelgat
siin ole lähedal,
:,: ei põõsast haljalehelist,
ei ainsat kaaslast tal. :,:

Punun pärjakese

Läti rahvalaul
A. Zilinski

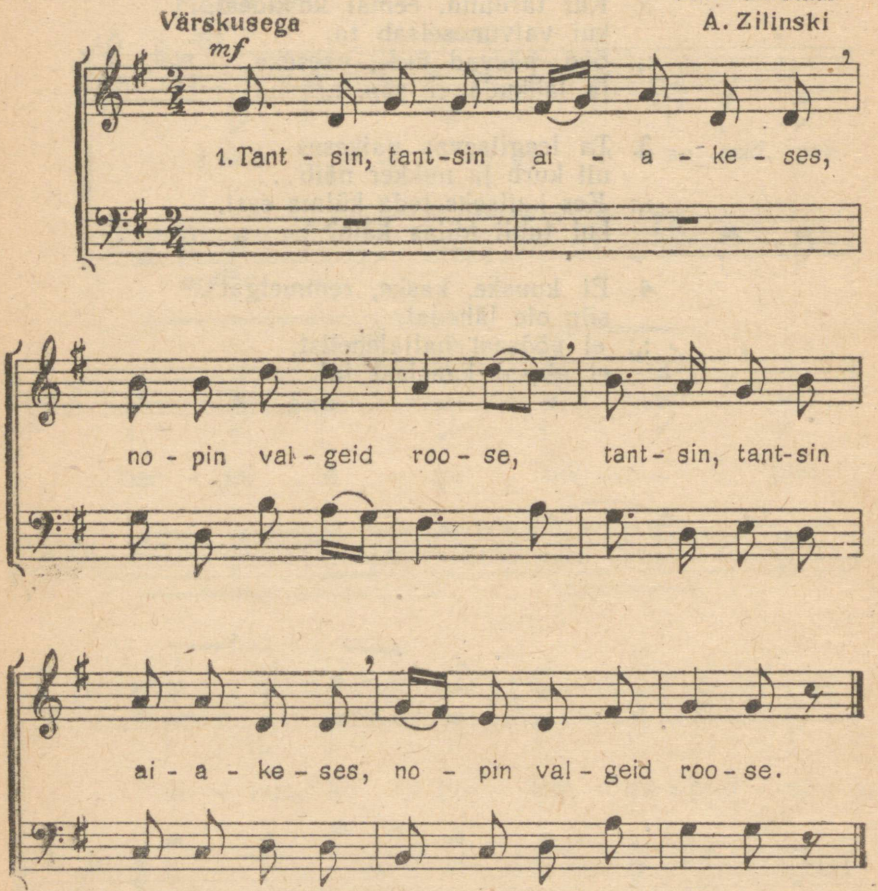

1. Tantsin, tantsin aiakeses,
   nopin valgeid roose.
2. Nopin, nopin valgeid roose,
   punun pärja kauni.
3. Punun, punun pärjakese,
   pähe panen pärja.
4. Tõuseb hommiktuulekene,
   puhub juukseilt pärja.
5. Puhub minu pärjakese
   sügavasse merre.

Hällilaul

Läti rahvaviis

Õrnalt

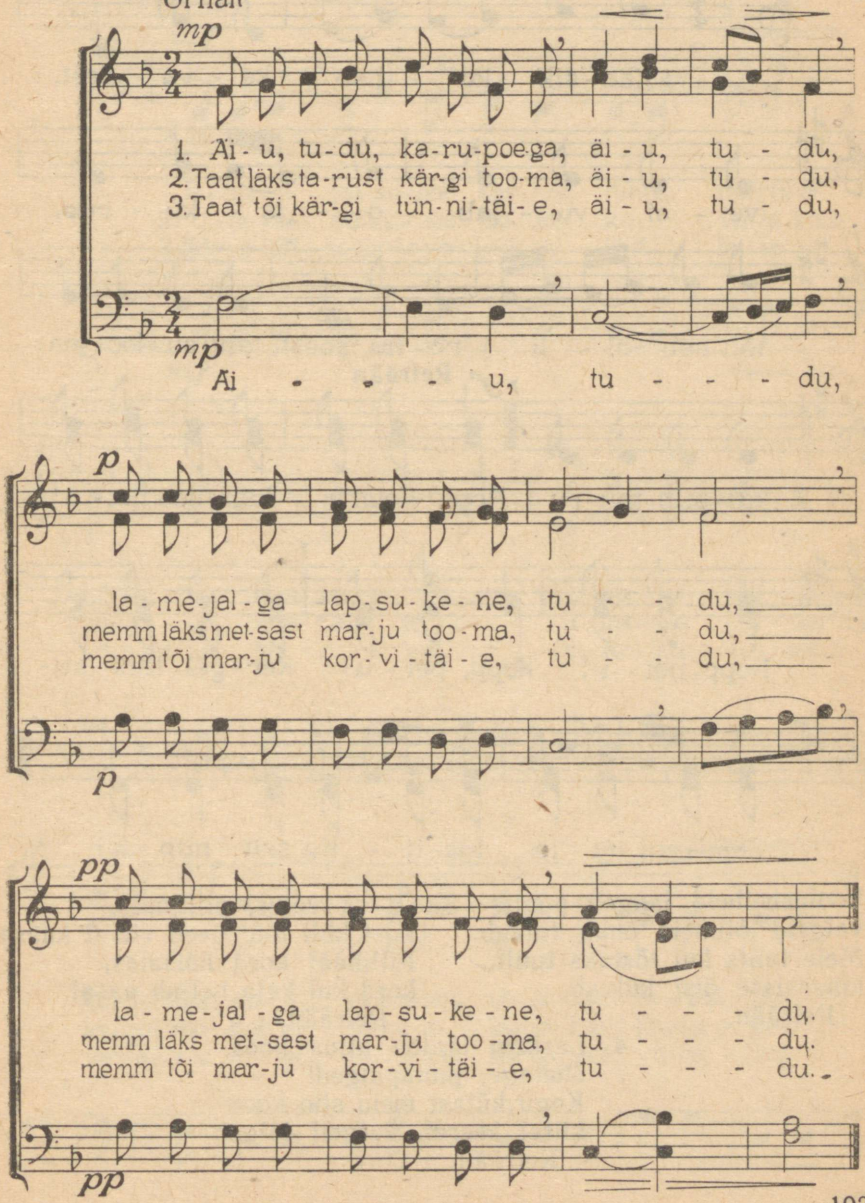

Hopakk

Tuliselt

Ukraina tantsuviis

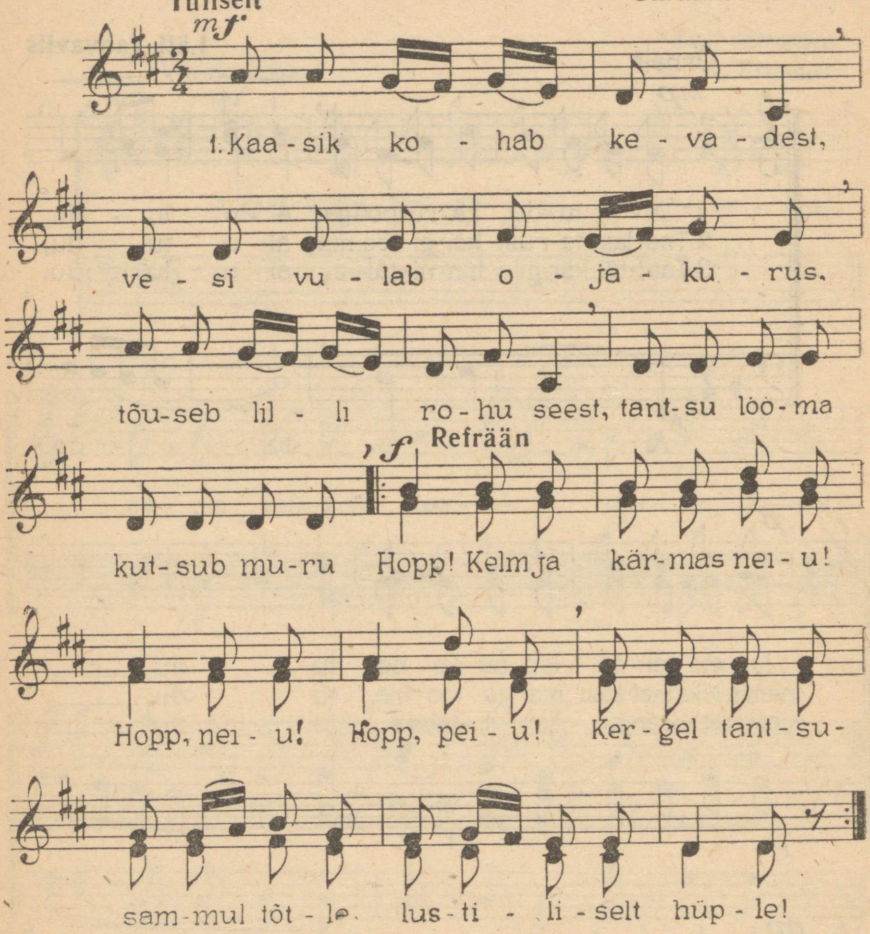

2. Toomehelbeid langeb puult,
valgeid õilmeid õhku tulvab.
Meie tants kui tõstaks tuult,
kiharaisse õisi külvab.
Refrään.

3. Oi sa võlur, pillimees,
kust küll tõid need viisid kaasa?
Pillihääl kord hõisates,
kord kui kaja heljub aasal.
Refrään.

4. Laskem tantsu uljas hoos,
õhetage, punapalged!
Kogu külast meid siin koos
kiirel keerul, kergeil jalgel.
Refrään.

Karjus

Slovakkia rahvaviis

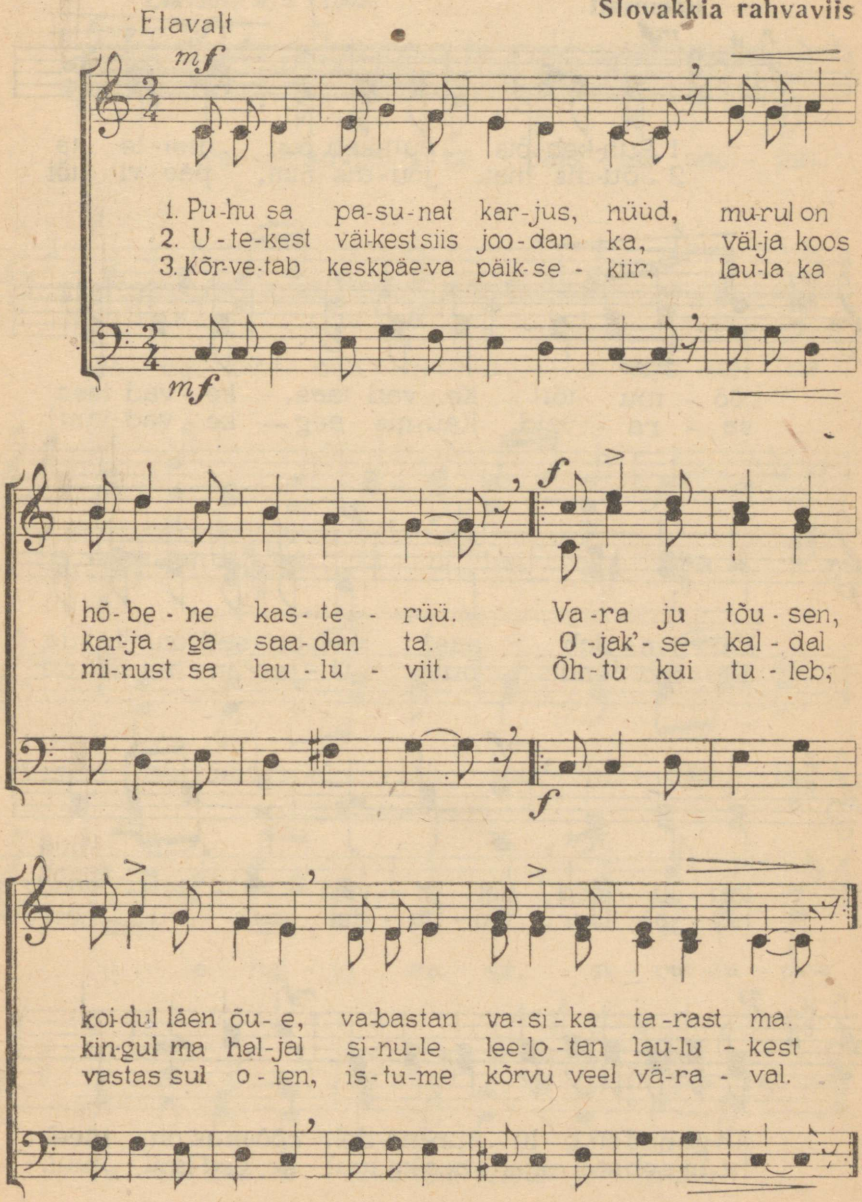

Kevadaeg

Rõõmsalt.

Tšehhi rahvaviis

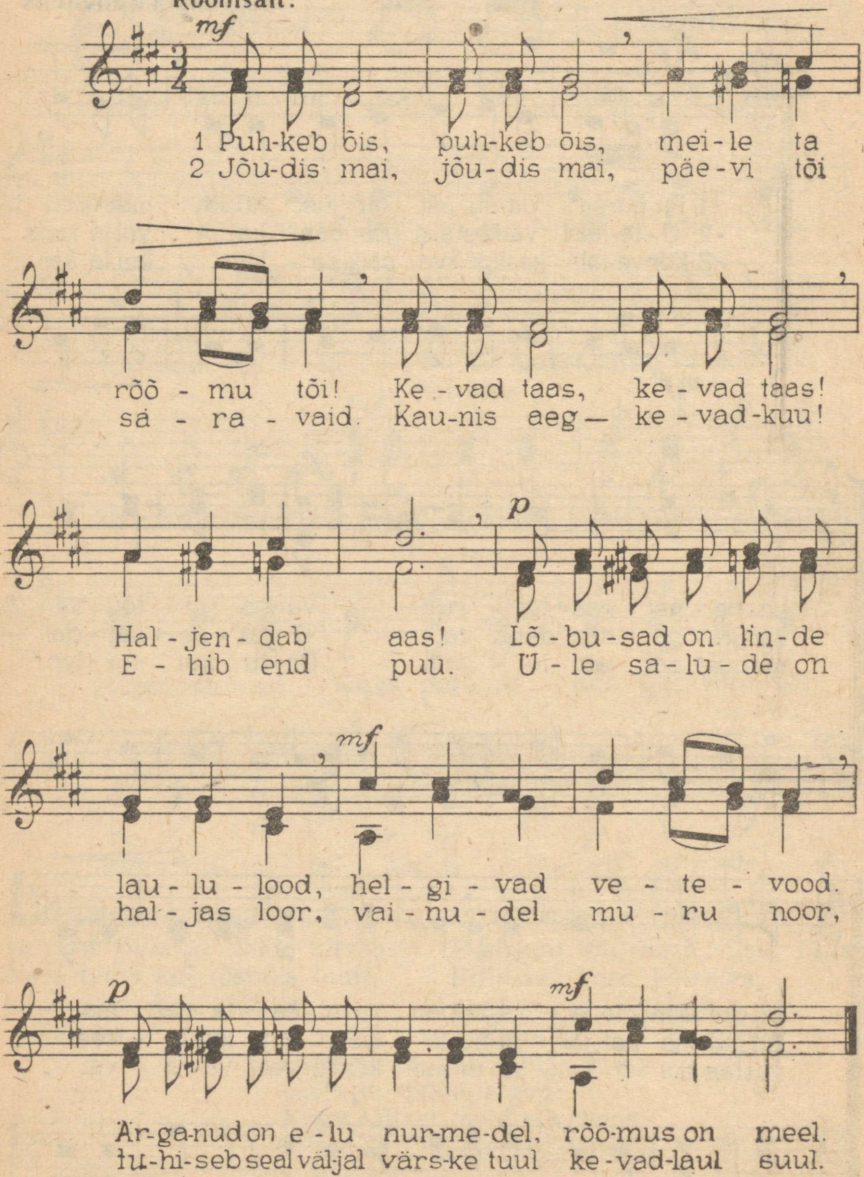

Kevadelaul

Elavalt. ♪ = 1 löök

Rootsi rahvaviis

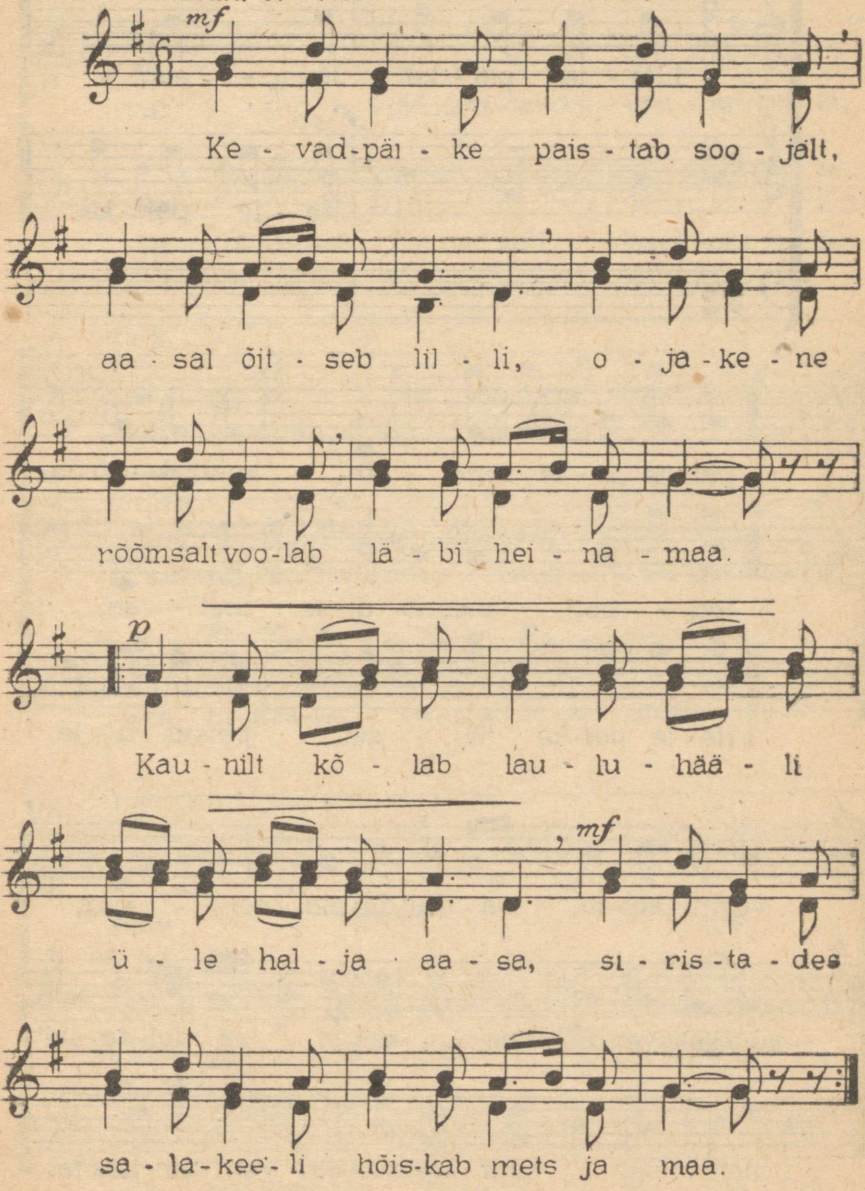

Hele päike tõusis

Re'palt.

Leedu rahvaviis
Kaanon 3-häälne

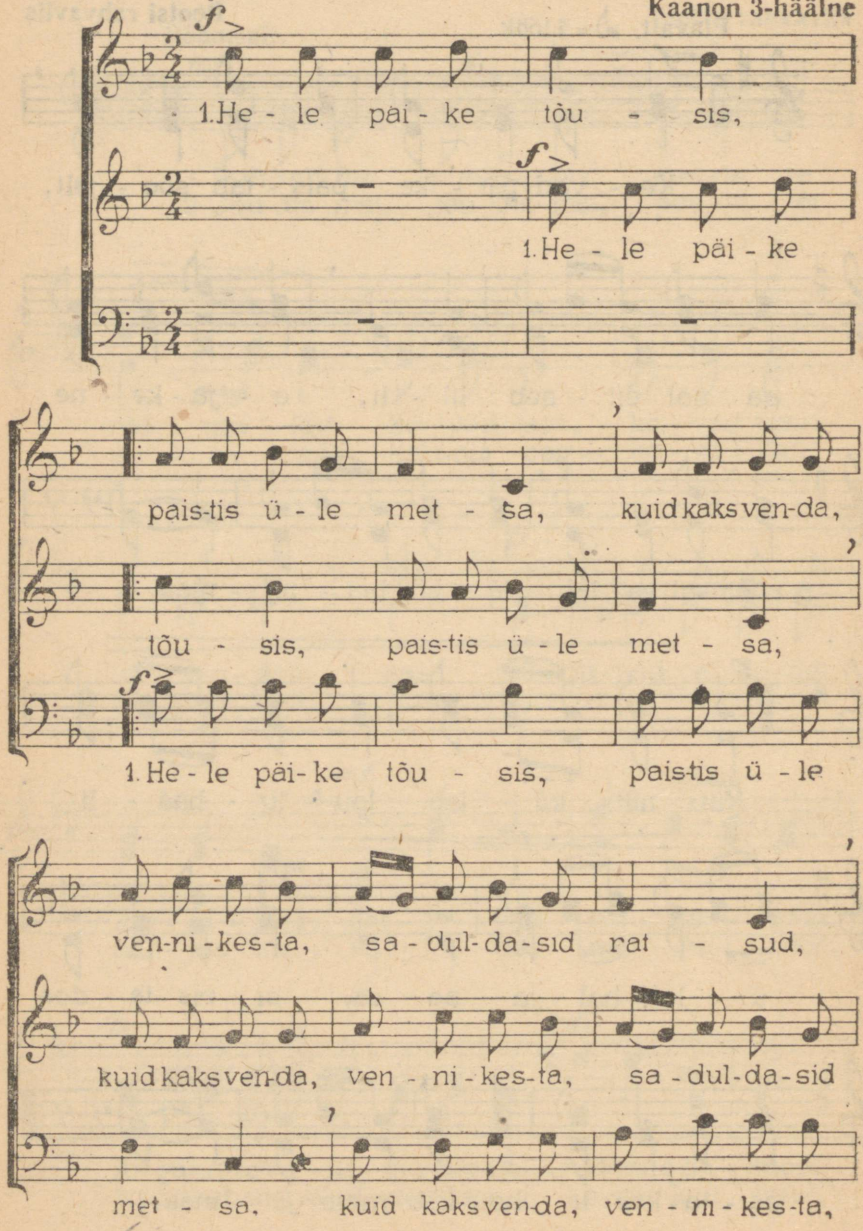

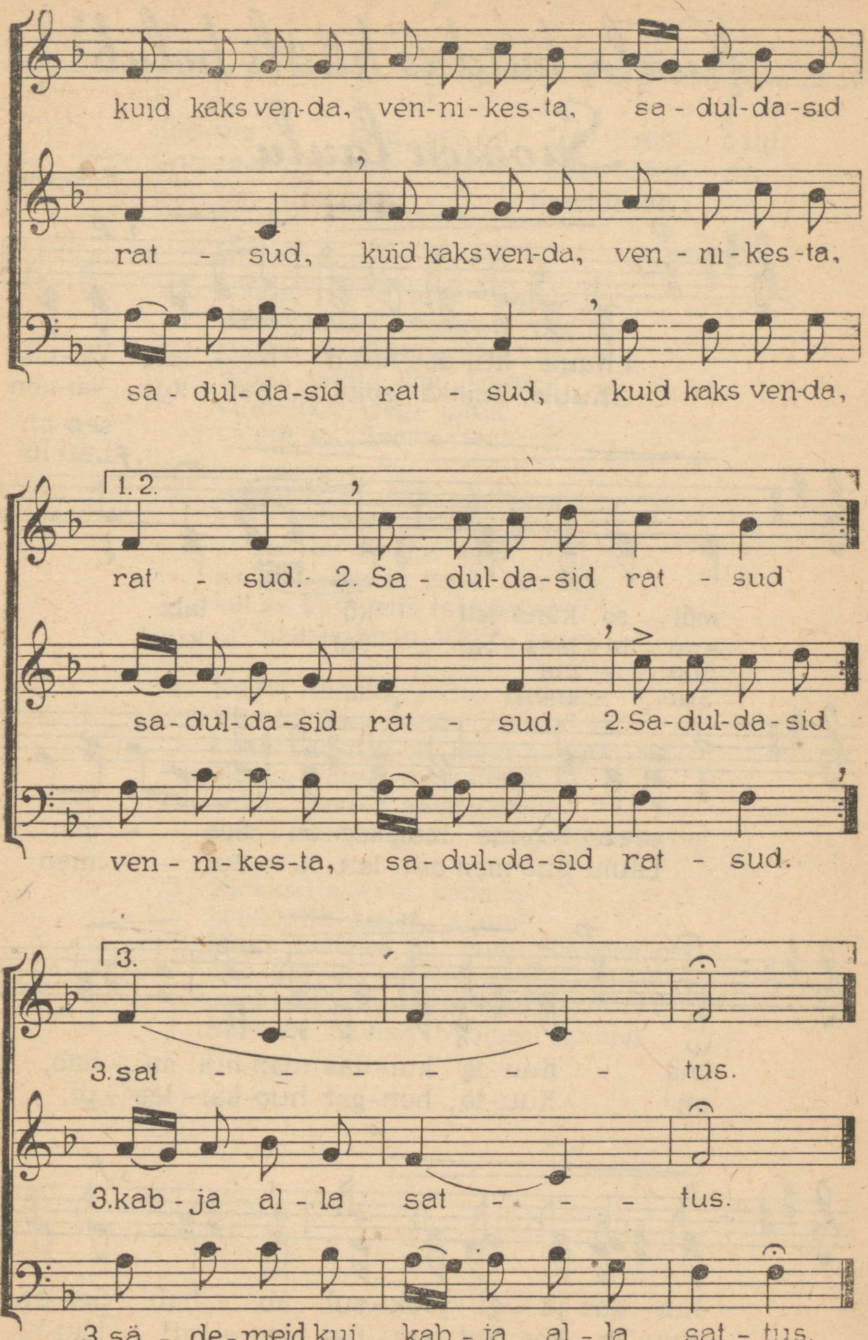
kuid kaks ven-da, ven-ni-kes-ta, sa-dul-da-sid
rat - sud, kuid kaks ven-da, ven-ni-kes-ta,
sa-dul-da-sid rat - sud, kuid kaks ven-da,
1.2.
rat - sud. 2. Sa-dul-da-sid rat - sud
sa-dul-da-sid rat - sud. 2. Sa-dul-da-sid
ven-ni-kes-ta, sa-dul-da-sid rat - sud.
3.
3. sat - - - - - - tus.
3. kab-ja al-la sat - - - tus.
3. sä-de-meid kui kab-ja al-la sat-tus.

Kuule, kuidas hääli helab Suomen laulu

F. Pacius

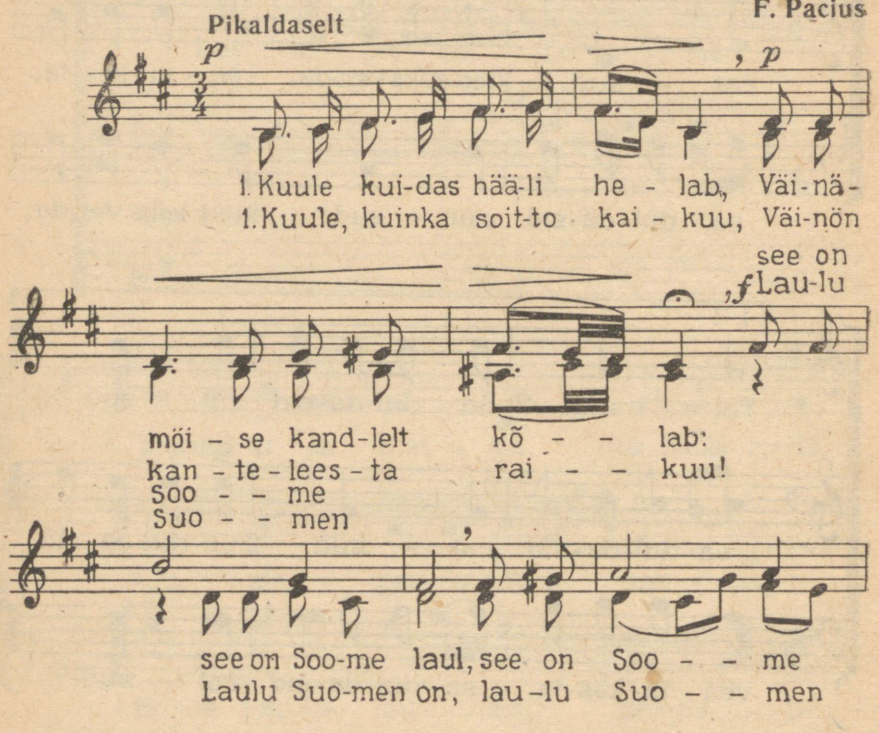

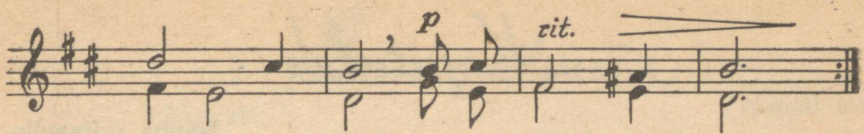

2. Vaata, jää ja lumi välgub,
päiksepaistel rõõmsalt vilgub:
:,: see on Soome laul. :,:
Vaata põhja eha, koitu,
virmaliste leegi loitu:
:,: see on Soome laul. :,:

3. Igas kohas hääli helab,
hääli helab, keeli kõlab:
:,: see on Soome laul. :,:
Kui sa rõõmus, vend, siis tule,
kui sa kurb, siis tule, kuule
:,: Soome laulu häält. :,:

1. Kuule, kuinka soitto kaikuu,
Väinön kanteleesta raikuu!
Laulu Suomen on, laulu Suomen on!
Kuule, hongat huokaileepi,
kuule, kosket pauhaileepi!
Laulu Suomen on, laulu Suomen on!

2. Kaikkialla ääni kaikuu,
kaikkialla kielet raikuu!
Laulu Suomen on, laulu Suomen on!
Sydäntä jos suotu sulle
murheess', ilossakin kuule
Suomen laulua! Suomen laulua!

Kojutulek

Soome rahvaviis

Südamlikult.

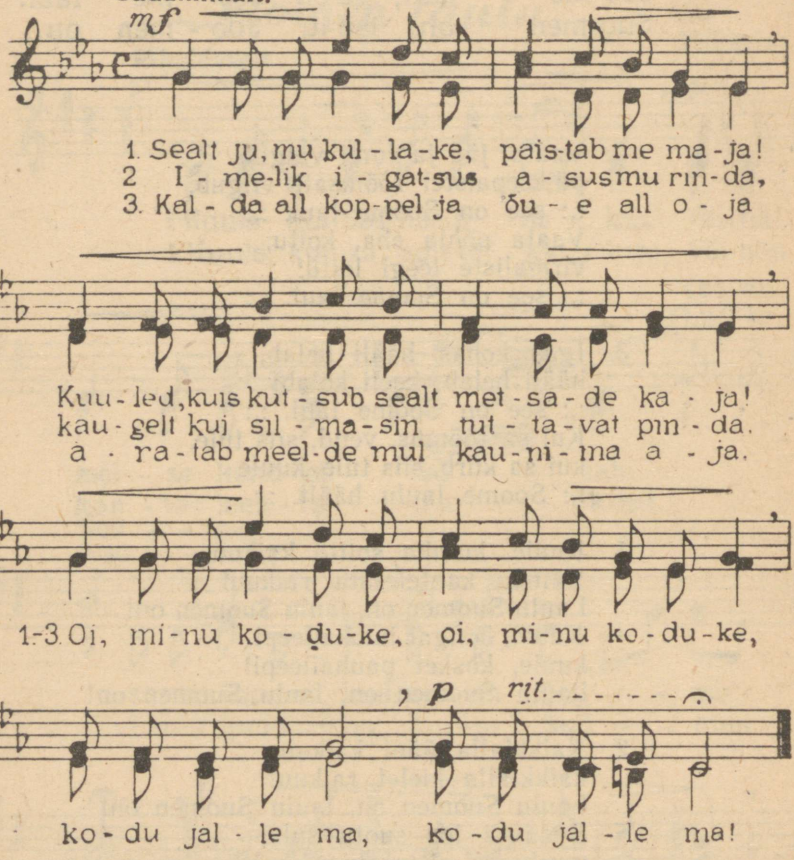

Santa Lucia

Liikuvalt

Napoli viis

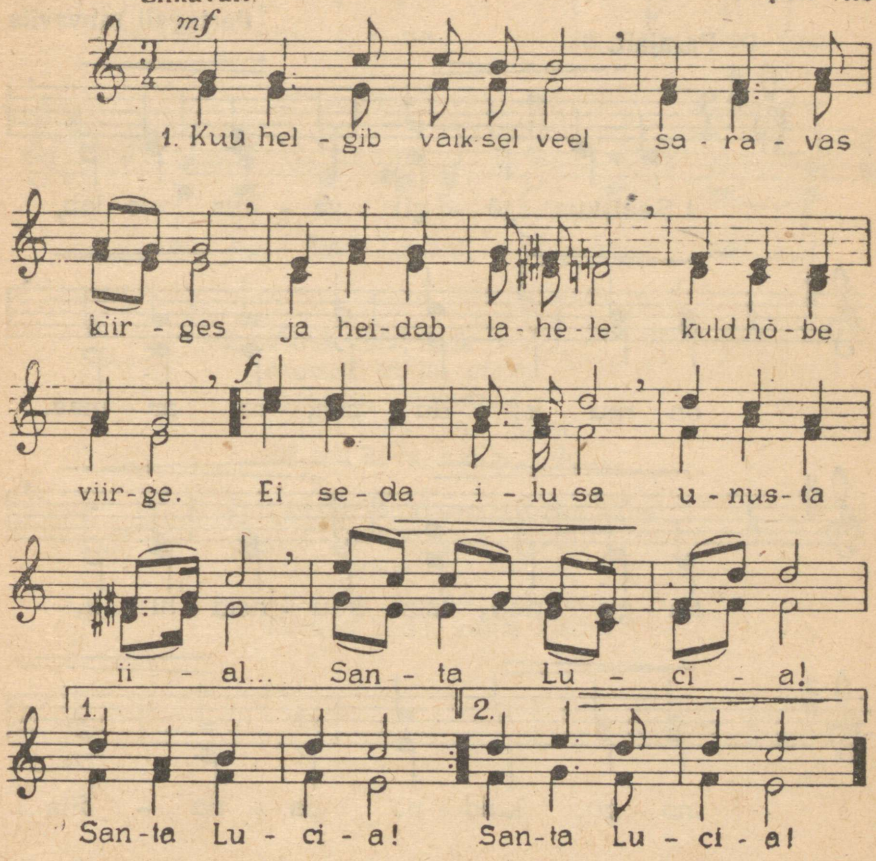

2. Mis oleks Napolist
kaunim maailmas!
Voog helgib tähtedest
öö soojas hõlmas.
Kaugelgi olles sa
ihaldad siia ...
Santa Lucia! Santa Lucia!

3. Oo heljuv avarus,
taevas nii kõrge!
Las kõlab laul mu suus,
süda nii kerge!
Ei seda ilu sa
unusta iial ...
Santa Lucia! Santa Lucia!

Ülesanne: Lugeda rütmisilpidega või koputada noodi järgi laulu rütmi.

Kodule

Portugali rahvaviis

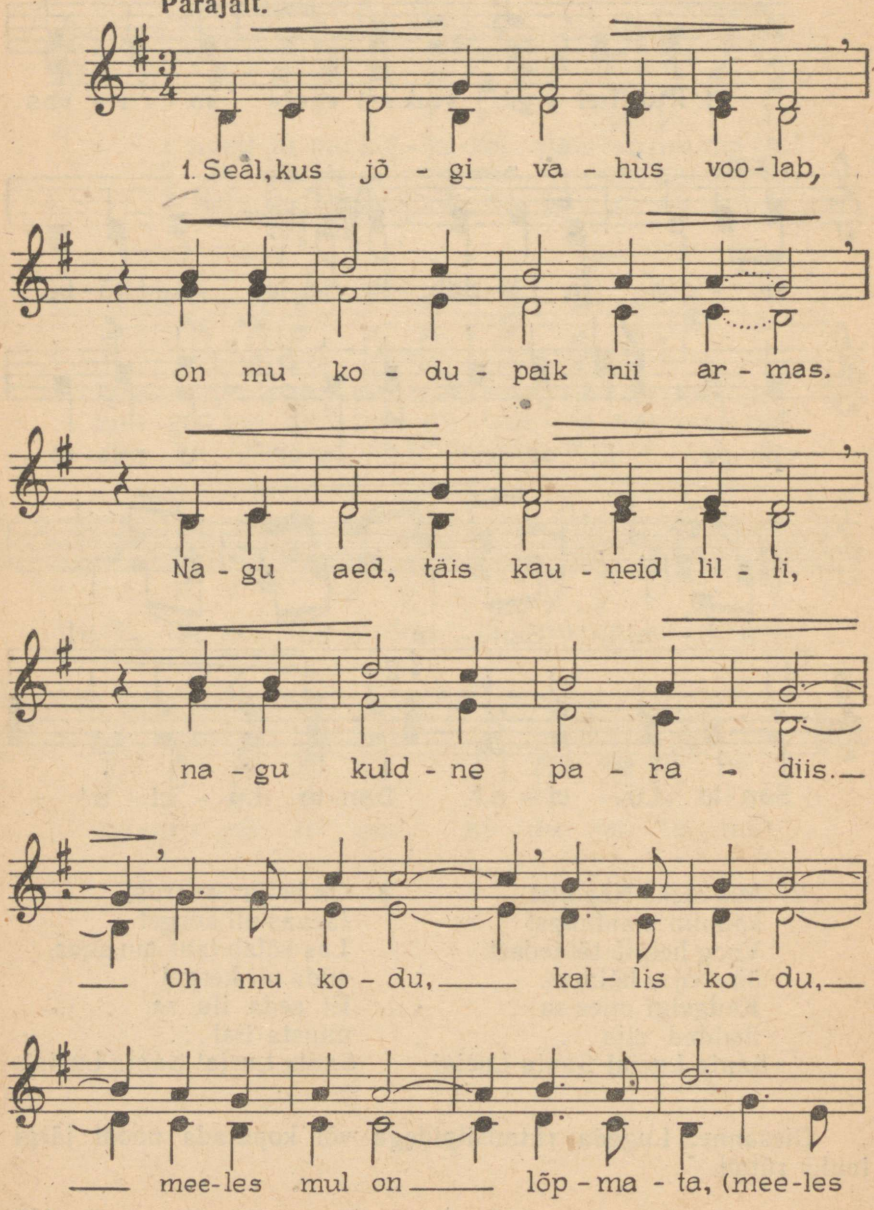

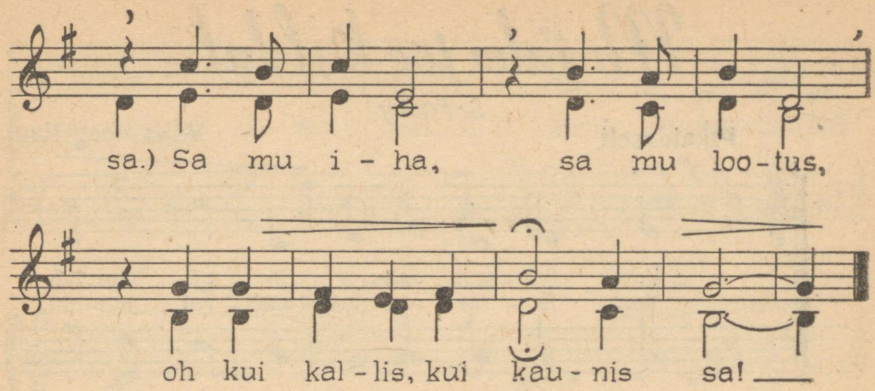

2. Väike küla, kink ja oja,
armsad mulle olete.
Isakodu, sünnimaja,
millal teda näha saan.
Oh mu kodu, kallis kodu...

3. Tahaks sind veel kordki näha,
end su ilus joovastada,
sinu päikse rajal käia,
kord su mullas puhata.
Oh mu kodu, kallis kodu...

Majake jõe kaldal

S. Foster

Pikaldaselt — Vana neegrilaul

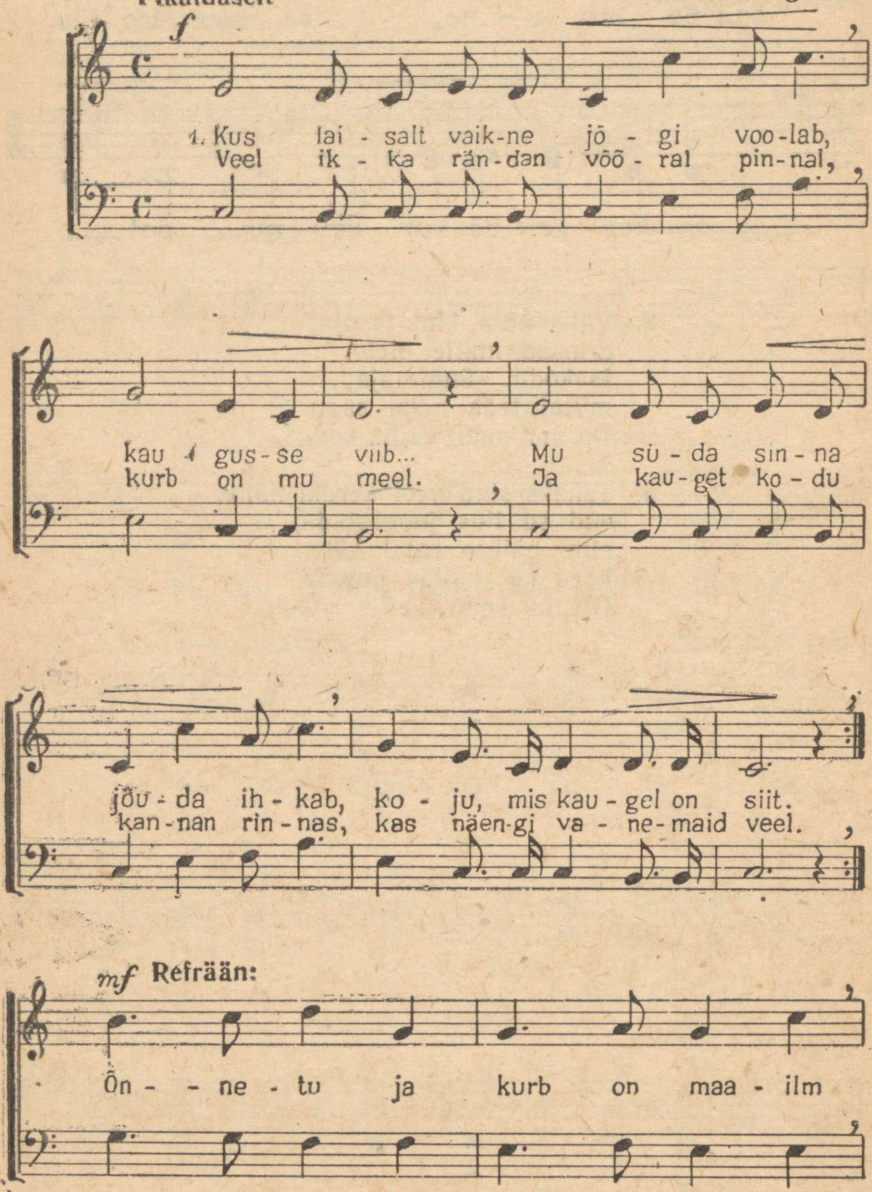

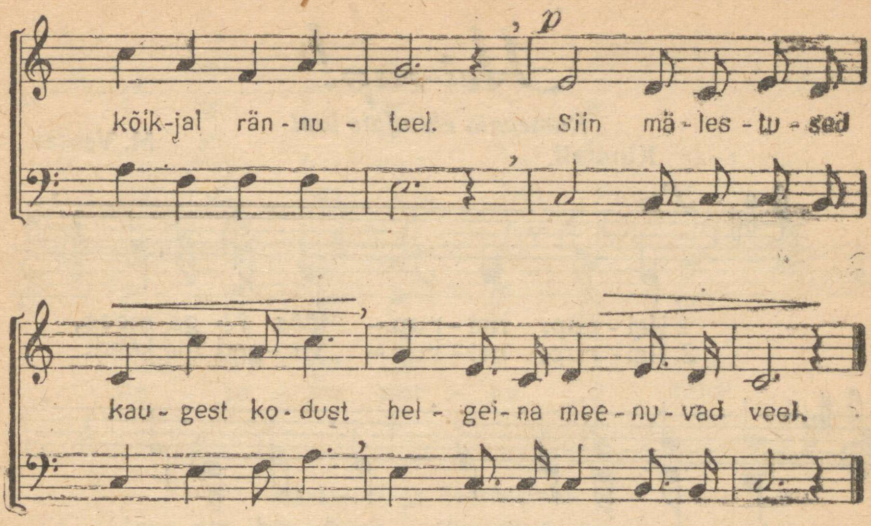

2. Kord väiksest kodust ellu läksin
vabalt kui lind.
Seal veetsin palju õnnepäevi,
lauludest helises rind.
Seal vallatleda väike vennas
minuga saab.
Oo, seal, kus on mu armas ema,
tahan kord puhata ma.

Refrään.
Õnnetu ja kurb on maailm
kõikjal rännuteel.
Siin mälestused kaugest
kodust
helgeina meenuvad veel.

3. See väike maja metsa ääres
armas on mull',
ta alati mul seisab meeles
kõikjal mu rännakuteel.
Kas iial näen ma mesilinde
lillede seas,
kas iial kuulen banjoviise
seal, kus mu koduke hea?

Refrään.

Hei-rup!

Rumeenia ehitajate laul

Kindlalt. **M. Vescan**

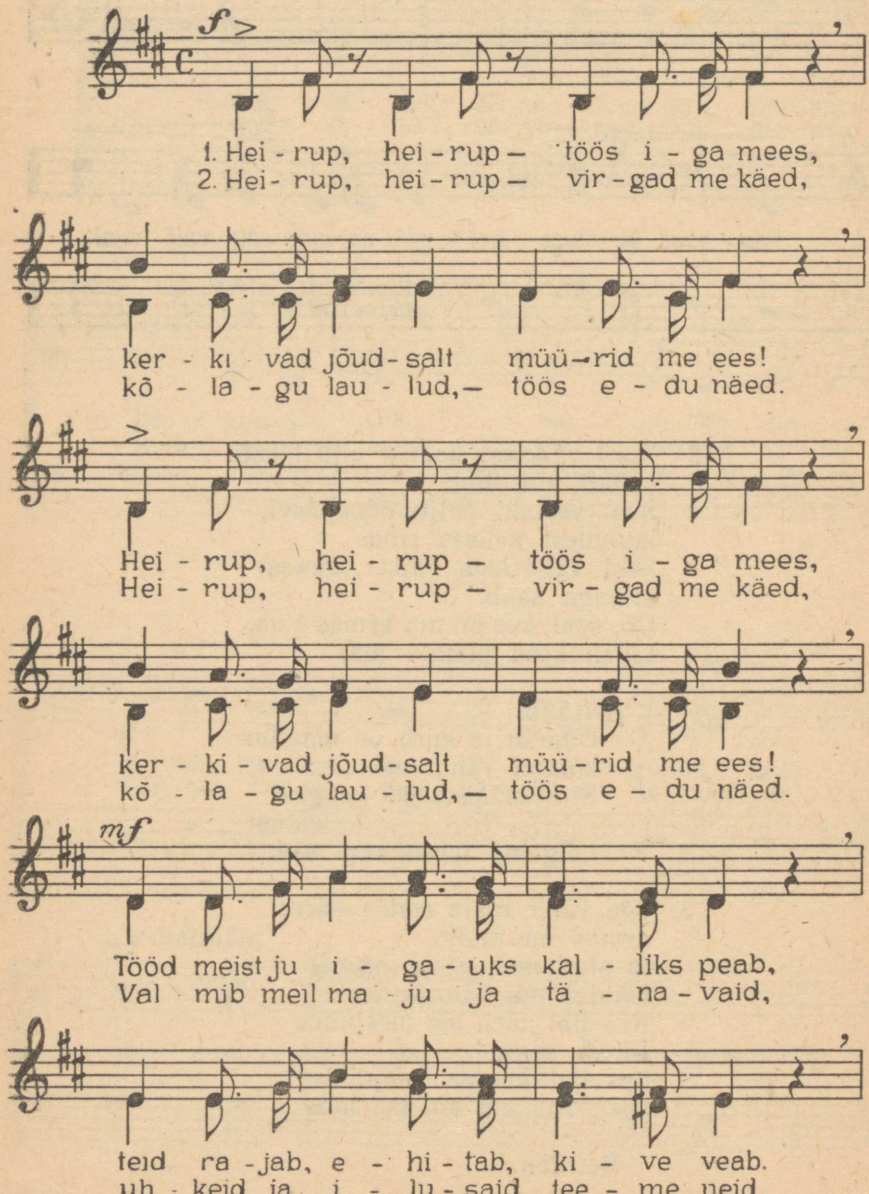

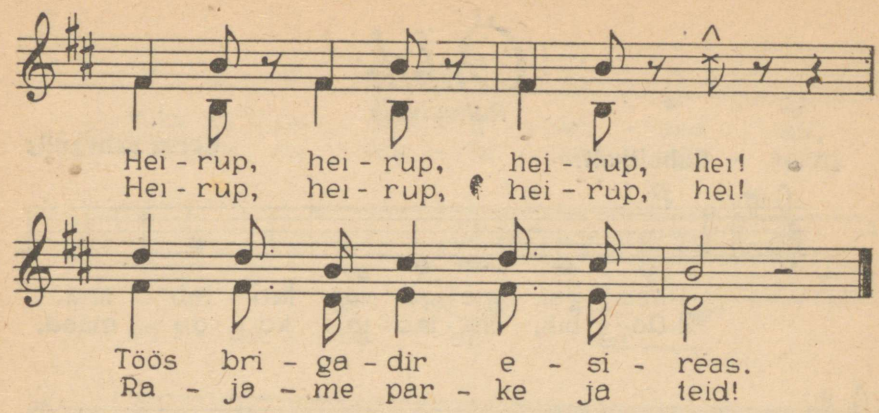

Küsimusi ja ülesandeid.

Millises helistikus on laul «Hei-rup»?
Moodustada vastav heliredel ja kolmkõla.
Mängida neid klaveril ja laulda.
Milline on paralleelne mažoor?
Koputada noodi järgi laulu rütmi.

Ööbik

Rahvaluule

Rahulikult.

Korea rahvaviis

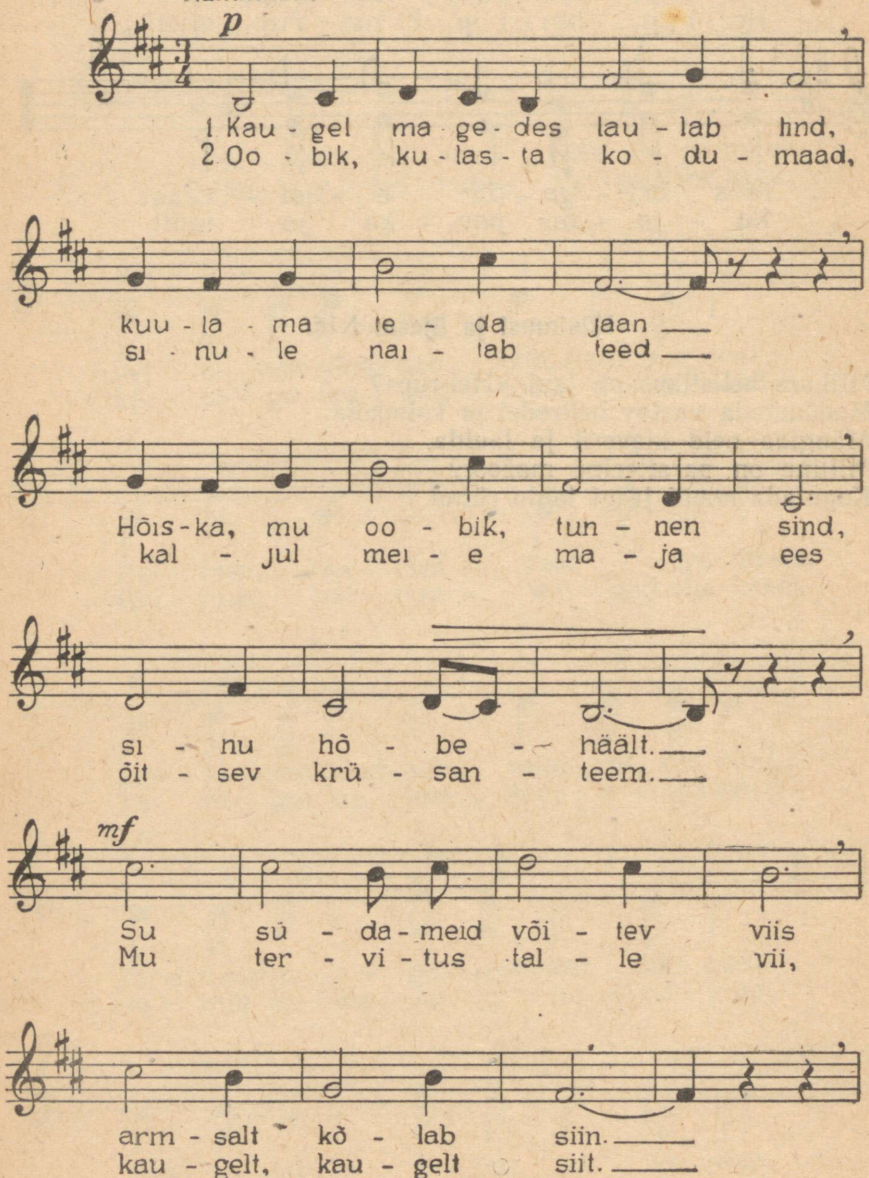

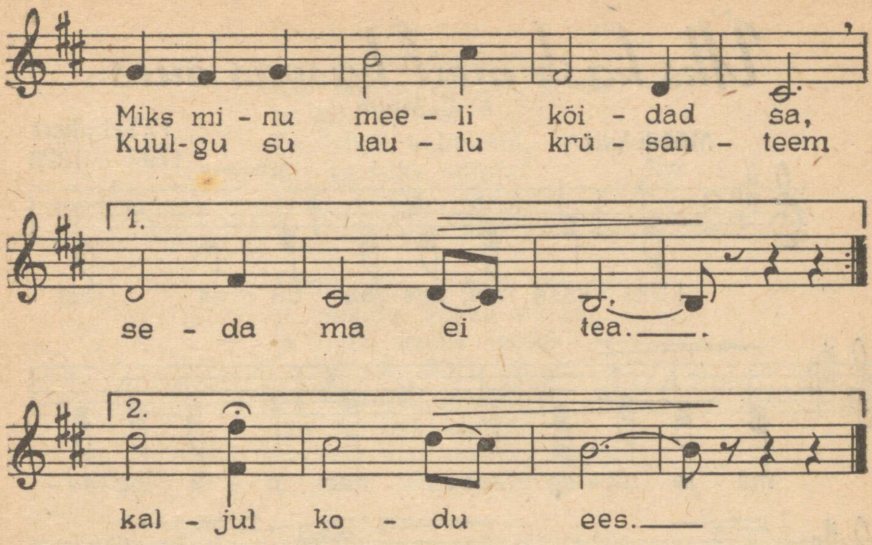

Tere hommikust!

Mõõdukalt

Kaanon 2-häälne
W. Wehrli

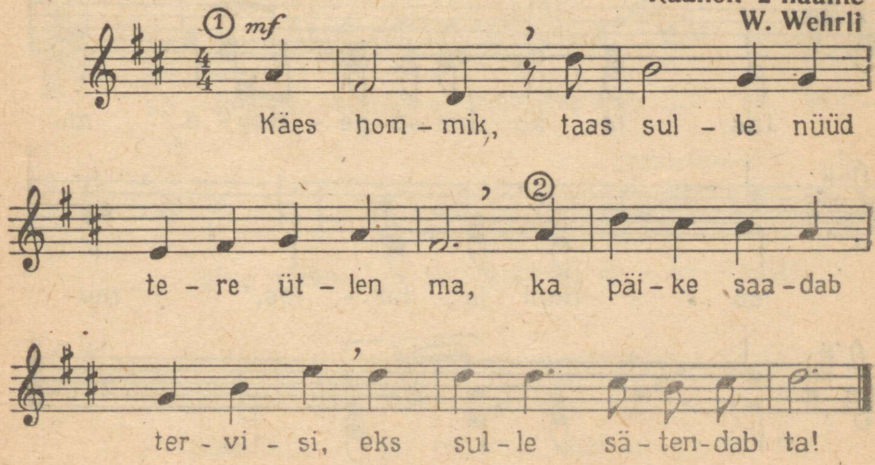

Üks kask meil kasvas õues

K. E. Malm

Mõõdukalt.

Fr. Schubert
1797 — 1828

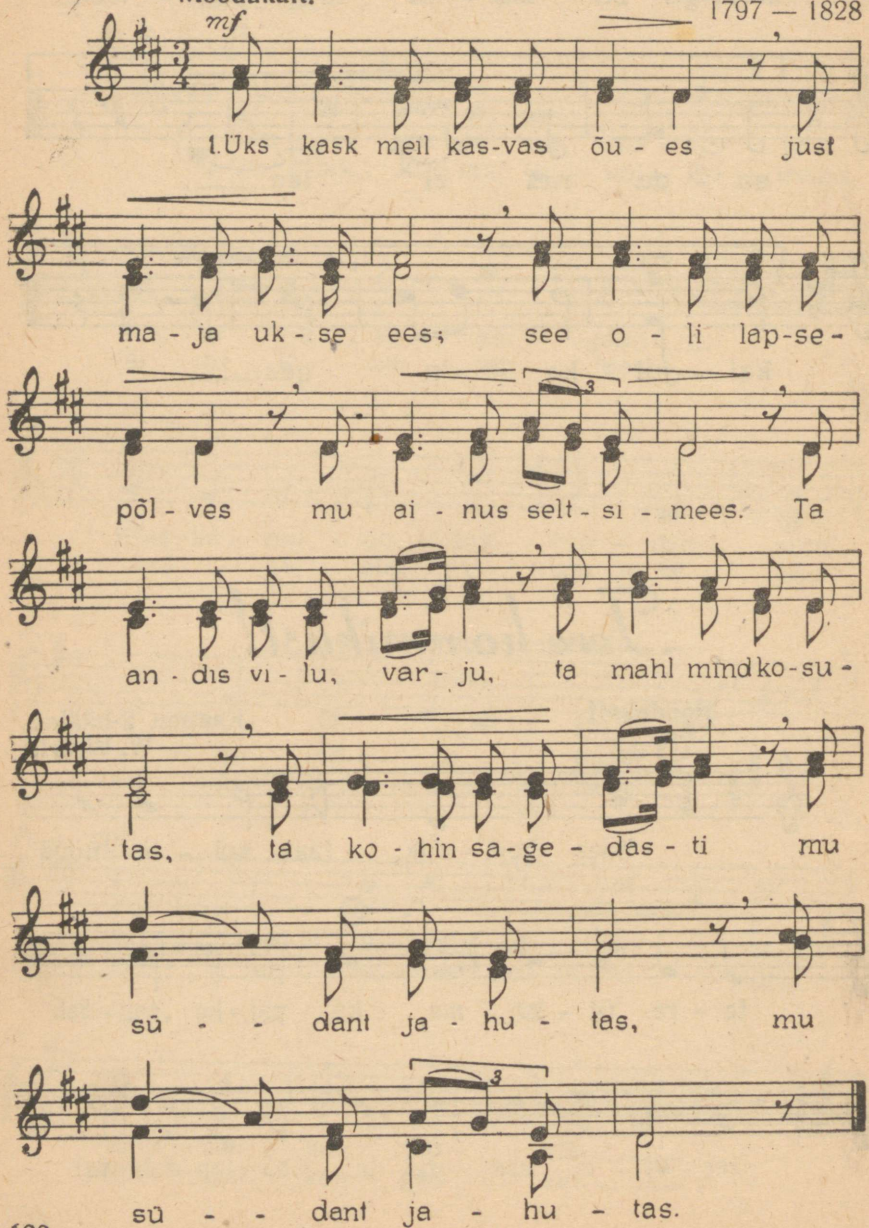

2. Kui suureks sain, siis pidin
ma kodust lahkuma,
siis läksin viimast korda
ta alla istuma.
Ta lehed kahisesid,
kui lausuks salaja:
«Jää, sõber, isamaale,
:.: siit leiad rahu sa!» :,:

3. Nüüd olen kodust kaugel
ja mõnda vaeva näind,
ja mõni kallis lootus
on minul tühja läind.
Ei kase kohin taha
mu meelest kaduda,
mul on, kui kostaks kõrvu:
:,: «Siit leiad rahu sa!» :,:

Õnnesoov sünnipäevaks

Kaanon 3-häälne
G. Martini

Rõõmsalt

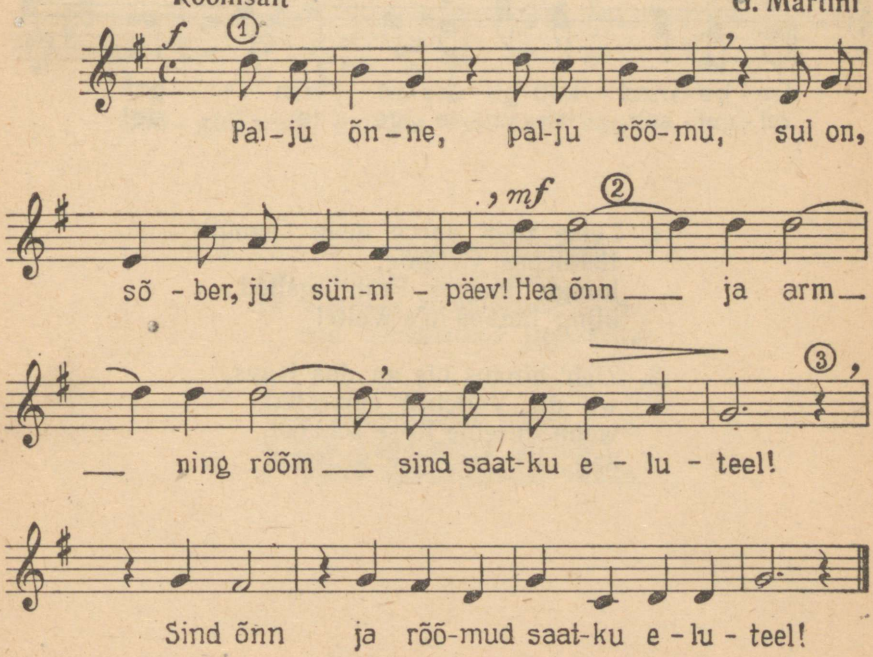

Kevadtervitus

H. Heine

Õrnalt

F. Mendelssohn
1809 — 1847

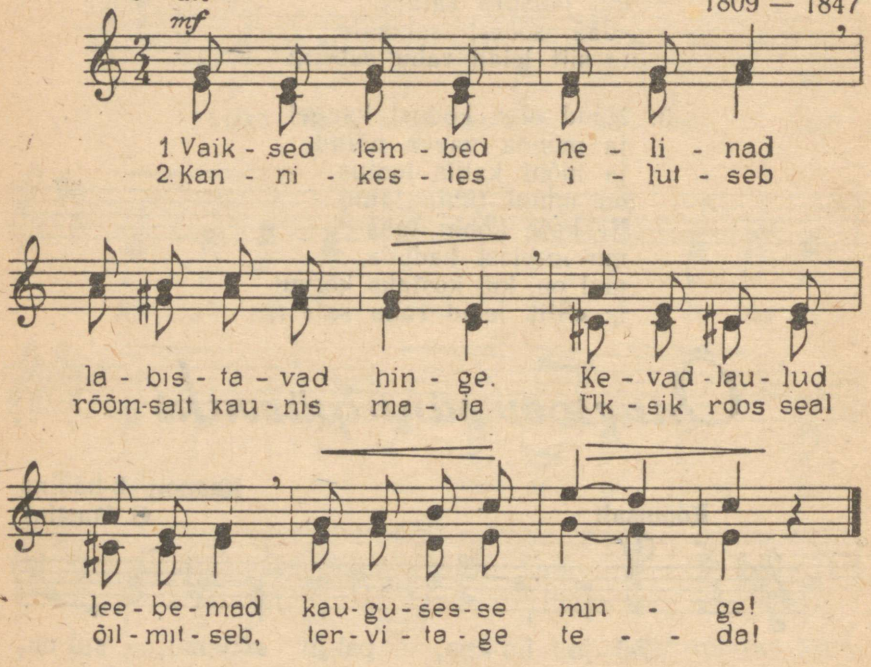

1. Leise zieht durch mein Gemüth
liebliches Geläute;
klinge, kleines Frühlingslied,
kling' hinaus in's Weite!

2. Zieh' hinaus bis an das Haus,
wo die Veilchen spriessen;
wenn du eine Rose schaust,
sag', ich lass' sie grüssen!

Metsalaul

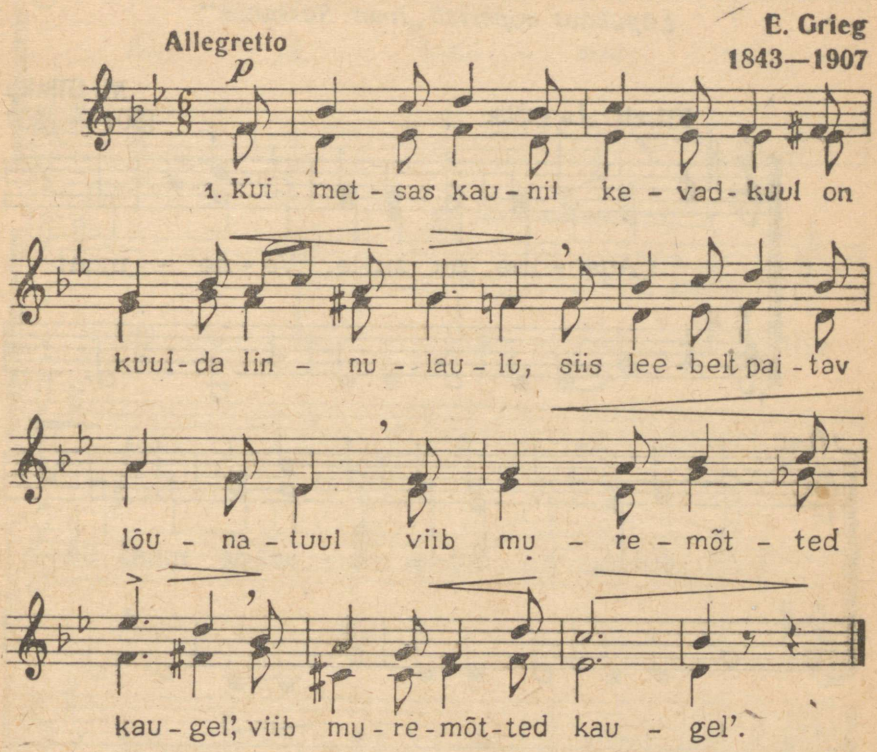

2. Nii palju marju punamas
on pehmes rohusüles
ja õieehtes toomingas
:,: end õõtsutamas tuules. :,:

3. Kuis hõiskehääled, paitav õhk
meid meelitavad metsa,
et seal, kus lendlev lillelõhn,
:,: võiks kevadpäikest tunda. :,:

Austus, au sulle, Venemaa!

Lõpukoor ooperist „Ivan Sussanin"

M. Glinka
1804 — 1857

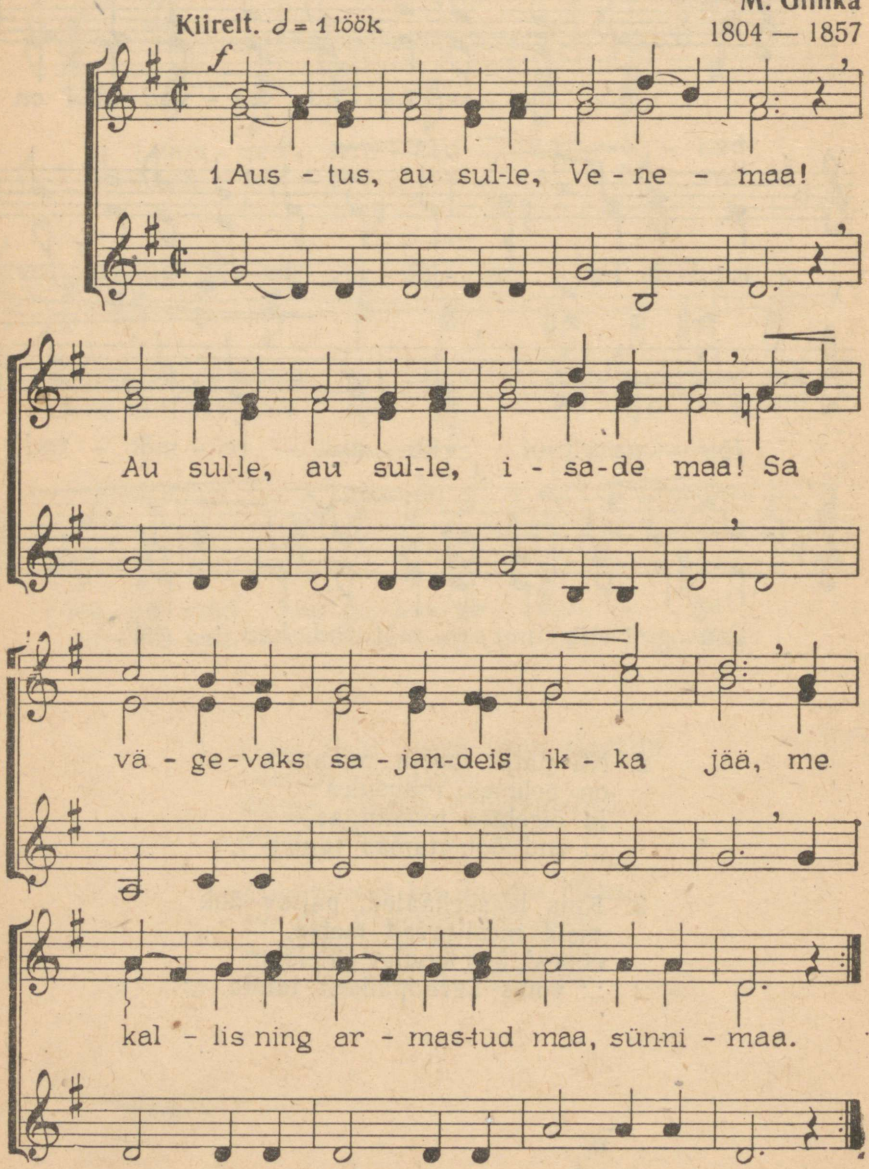

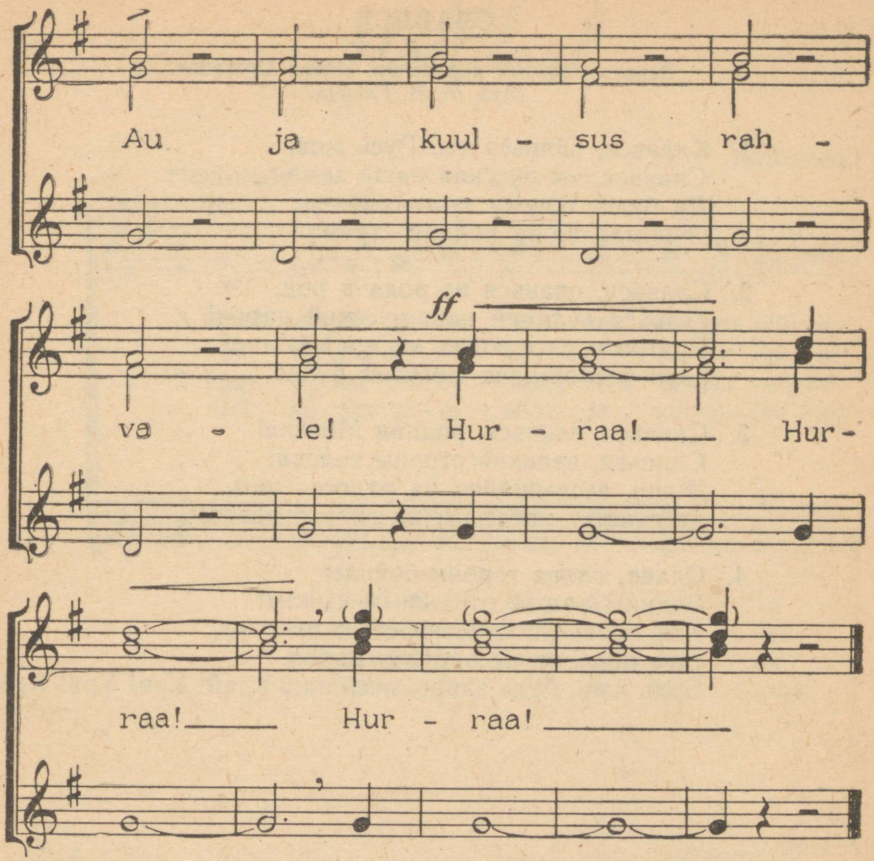

2. Austus, au põlvest põlve jääb!
Au vene rahvale siin osaks saab!
Kui vastu sul tõusevad vaenuväed,
neid purusta armutult vägeval käel!

3. Austus, au teile, võitlejad!
Kodumaa kangelaspoegade väed!
Kes verd kodu kaitseks on valanud,
ei ealeski kustu neist mälestus nüüd!

4. Austus, au sulle, Venemaa!
Au sulle, au sulle, isade maa!
Sa vägevaks sajandeis ikka jää,
me kallis ning armastud maa, sünnimaa!
Au ja kuulsus rahvale! Hurraa! Hurraa! Hurraa!

СЛАВЬСЯ

Заключительный хор из оп. **«Иван Сусанин»**.
Муз. М. И. Глинка.

1. Славься, славься ты, Русь моя,
Славься, ты русская наша земля.
Да будет вовеки веков сильна,
любимая наша родная страна.

2. Славься, славься из рода в род,
славься великий наш русский народ!
Врагов посягнувших на край родной,
рази беспощадно могучей рукой.

3. Славься, славься, родная Москва!
Славься, великой страны голова!
Живи, возвышайся на радость нам,
на счастье народам, на гибель врагам.

4. Слава, слава героям-бойцам
Родины нашей отважным сынам!
Кто кровь за отчизну свою прольет,
того никогда не забудет народ.
Будь жив, будь здрав, весь наш край! Ура! Ура! Ура!

Hällilaul

P. Tšaikovski

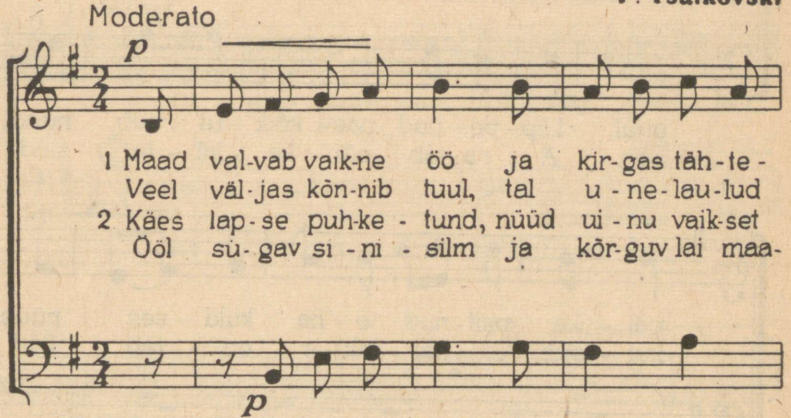

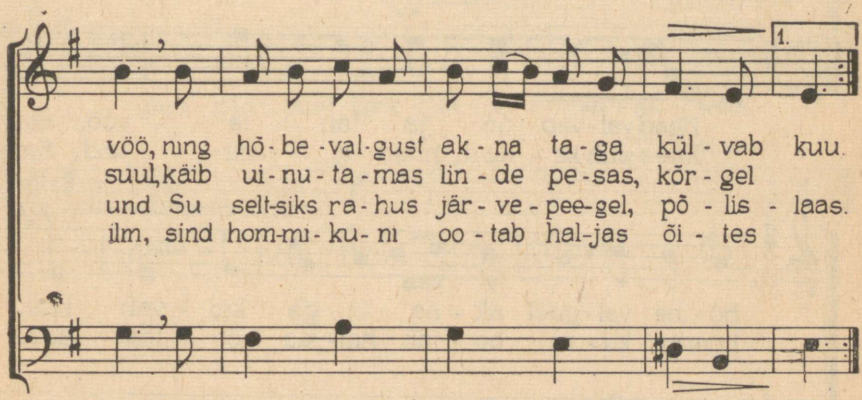

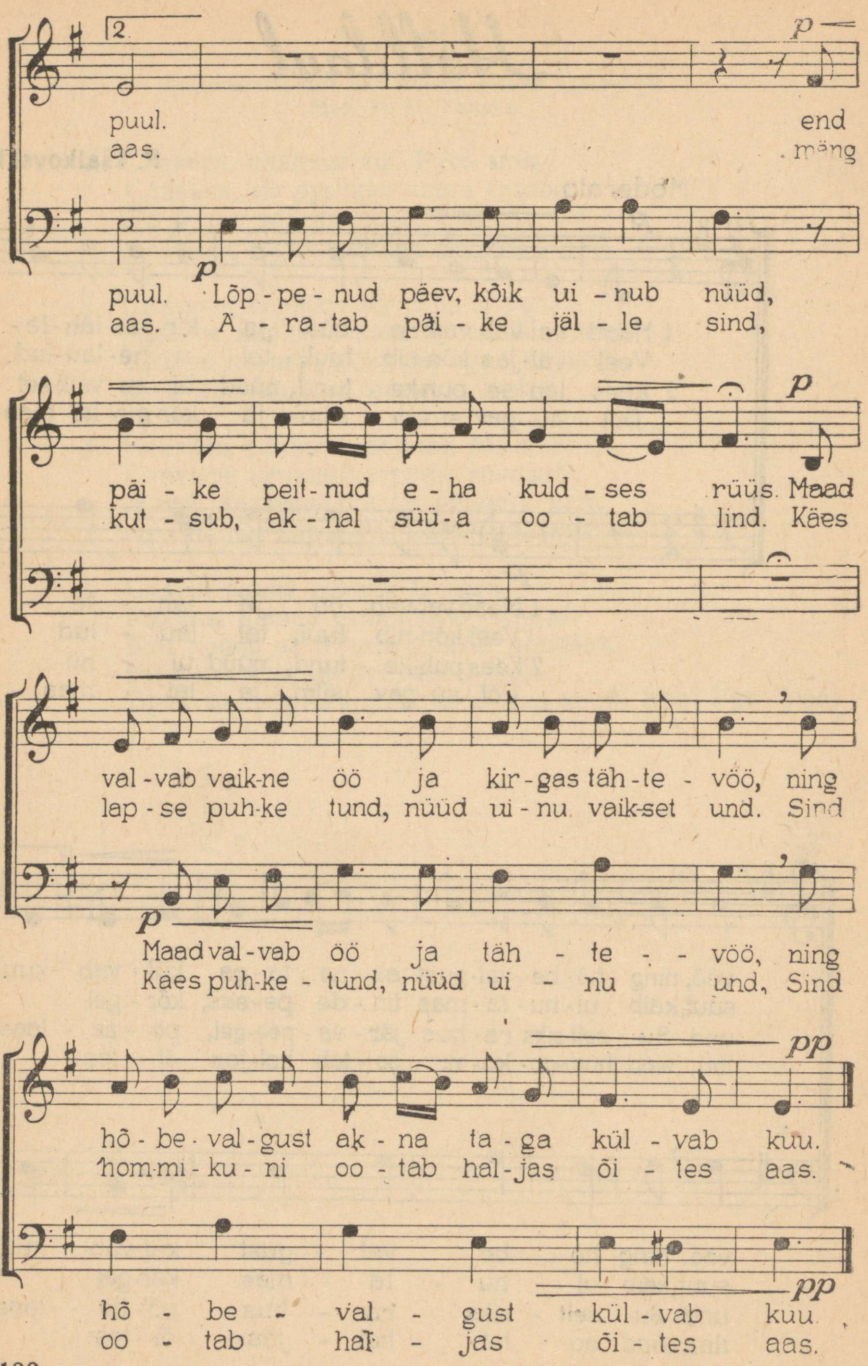
2
p
puul. end
aas. mäng
puul. Lõp - pe - nud päev, kõik ui - nub nüüd,
aas. A - ra - tab päi - ke jäl - le sind,
päi - ke peit - nud e - ha kuld - ses rüüs. Maad
kut - sub, ak - nal süü - a oo - tab lind. Käes
val - vab vaik - ne öö ja kir - gas täh - te - vöö, ning
lap - se puh - ke tund, nüüd ui - nu vaik - set und. Sind
Maad val - vab öö ja täh - te - vöö, ning
Käes puh - ke - tund, nüüd ui - nu und, Sind
pp
hõ - be - val - gust ak - na ta - ga kül - vab kuu.
hom - mi - ku - ni oo - tab hal - jas õi - tes aas.
hõ - be - val - gust kül - vab kuu
oo - tab hal - jas õi - tes aas.

Suvekaanon

Painduvalt

Vana inglise laul 13. sajandist
Kahekordne kaanon (4+2 häälne)

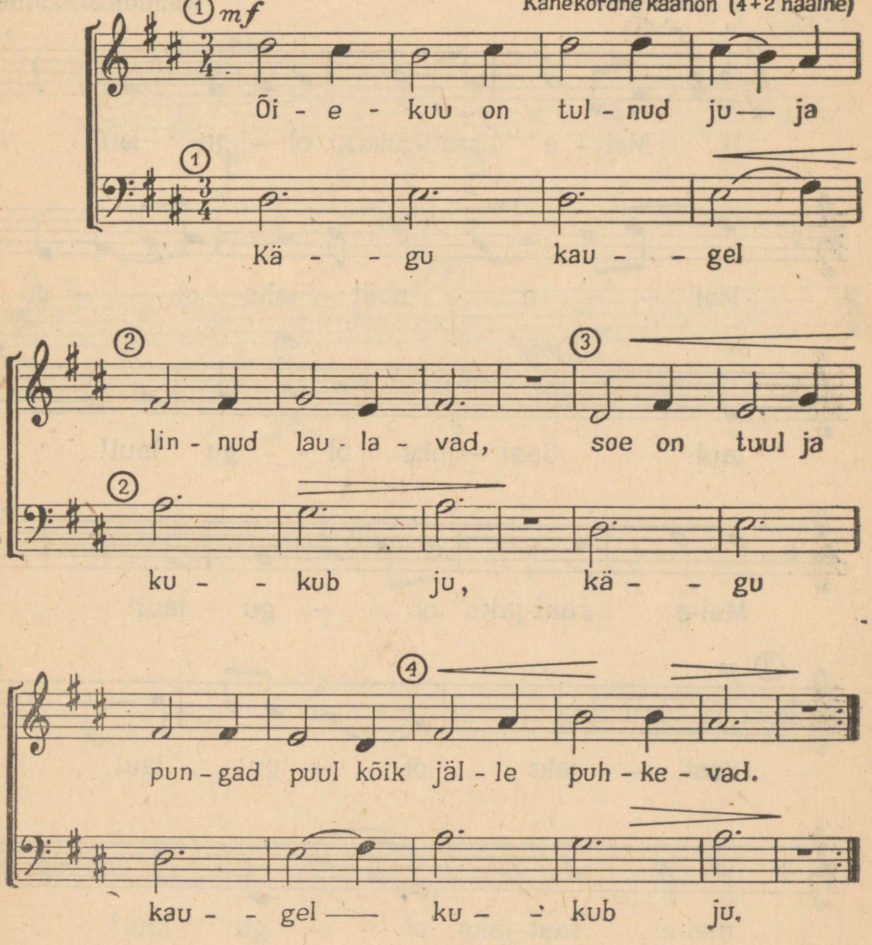

Meie saatjaks olgu laul

Mõõdukalt

Kaanon 3-häälne

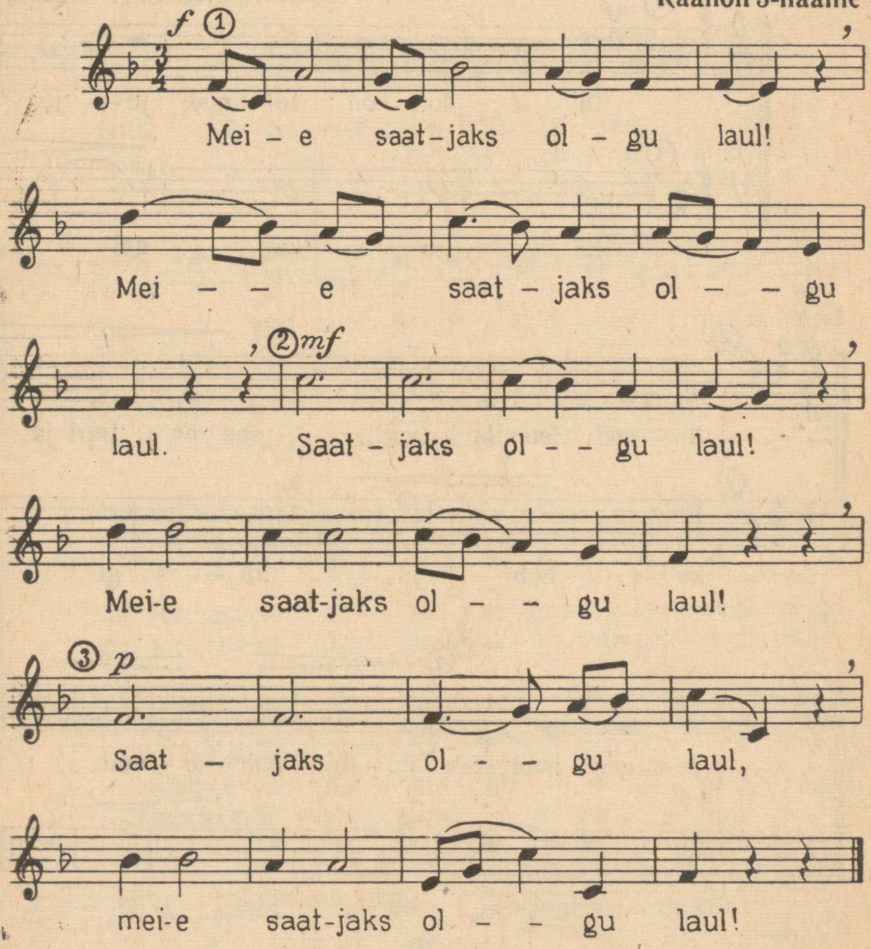

Elagu

K. Türnpu

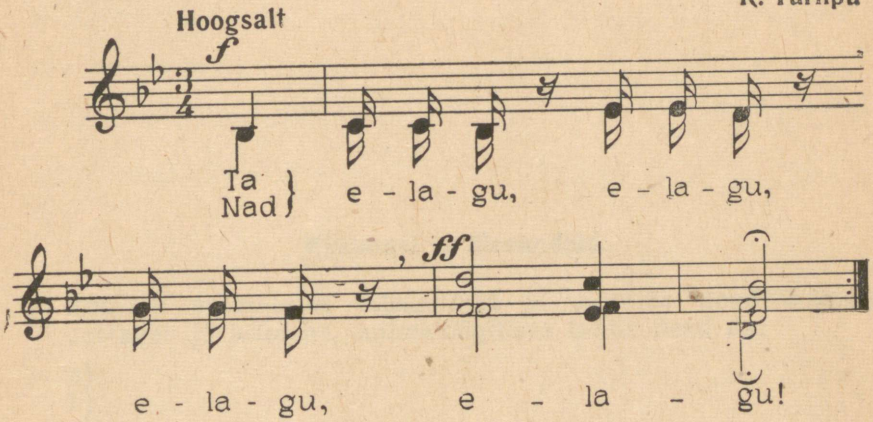

Küsimusi ja ülesandeid.

1. Kuulata muusikalisi ettekandeid ja märkida noodivihikusse vastavas järjekorras, mitmelöögilises taktis need on:
   a)
   b)
   c)

2. Märkida noodivihikusse, mitmelöögilises taktis on igaüks alljärgnevaist lauludest:
   a) Ei saa mitte vaiki olla.
   b) Kiigelaul.
   c) Tantsulaul.

3. Kirjuta ära alljärgnev noodirida ja märkida iga noodi ning pausi alla nende kestus löökides:

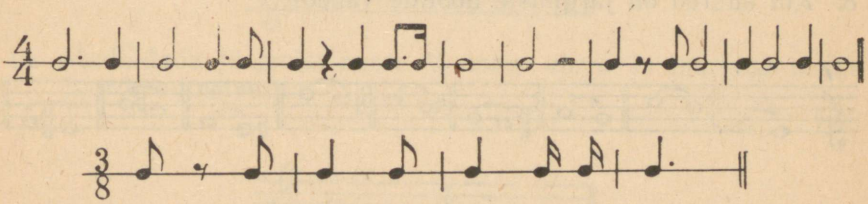

4. Kirjutada ära alljärgnev noodirida ja märkida taktijooned vastavalt $^4/_4$ taktimõõdule.

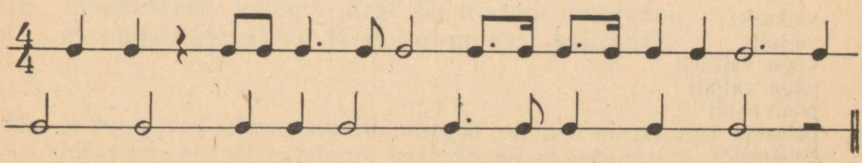

5. Kirjutada ära alljärgnevad noodiread ja märkida vastavas kohas puuduv rütm.

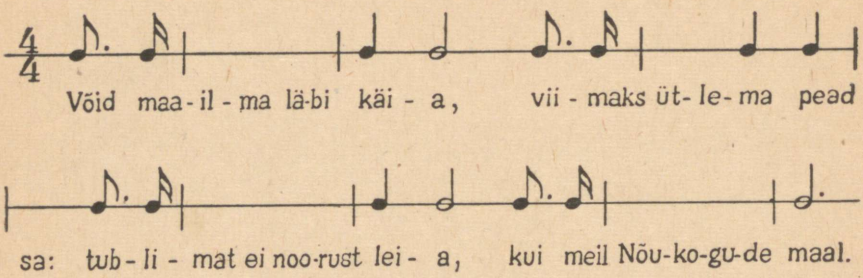

6. Kirjutada noodivihikusse alljärgnev ülesanne ja korraldada see rütmiliselt antud taktimõõdule vastavaks. Laulda noodi järgi.

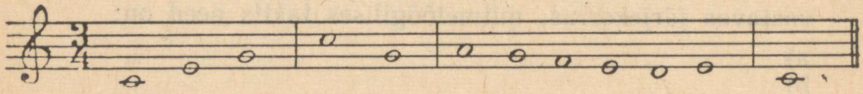

7. Missugune noot asub

fa-st ½ tooni võrra kõrgemal?
do-st ½ „ „ „
do-st 1 „ „ madalamal?
fa-st 1 „ „ „

8. Kui suured on järgmiste nootide vahed?

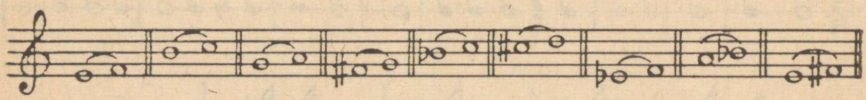

9. Kuidas märgitakse noodis järgmisi dünaamilisi varjundeid:

vaikselt
valjult
väga vaikselt
väga valjult
poolvaljult
paisudes
kahanedes

10. Milliste võõrsõnadega tähistatakse järgmisi temposid:

Parajalt
Kiirelt
Laialt
Elavalt
Pikkamisi
Algtempos

11. Kuidas tähistatakse noodis aeglustamist?

12. Kirjutada ära järgnev noodirida ja märkida iga noodi alla ta nimetus:

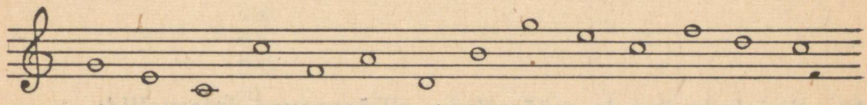

13. Kõrgendada järgmisi noote $^1/_2$ tooni võrra ja märkida nende juurde nimetused:

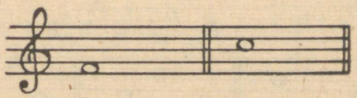

14. Madaldada järgmisi noote $^1/_2$ tooni võrra ja märkida nende juurde nimetused:

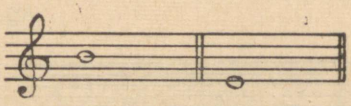

15. Moodustada valemi järgi Re-mažoor heliredel.
Moodustada valemi järgi sol-minoor heliredel.

16. Missugused alteratsiooni märgid on Sol-mažooris?
Missugused alteratsiooni märgid on re-minooris?

17. Kirjutada ära alljärgnev viis ja märkida iga noodi alla selle nimetus bassivõtmes:

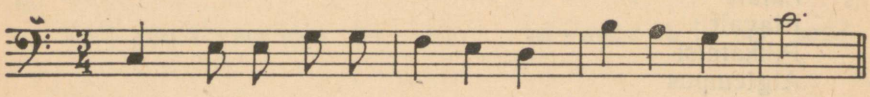

18. Kirjutada alljärgnevate nootide alla nende nimetused:

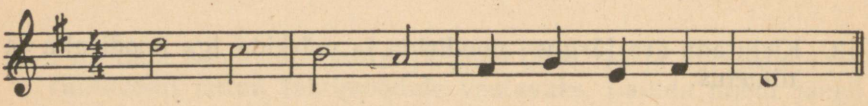

19. Kirjutada ära ja määratleda alljärgnevad intervallid:

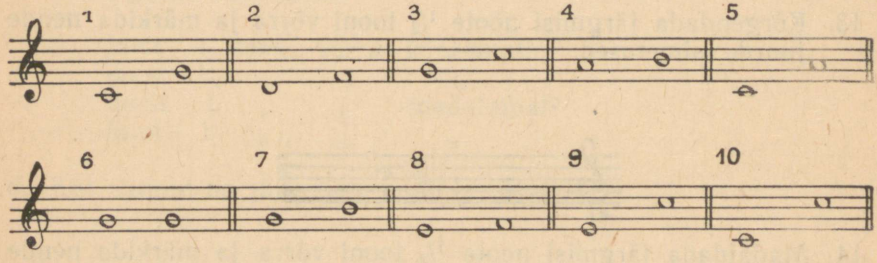

20. Kirjutada nootides viiuli lahtiste keelte häälestus.

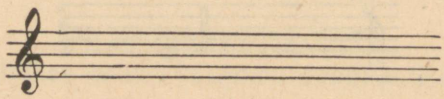

21. Määrata noodi järgi alljärgnevate laulude helistik:

Partei meid juhib
Rahulaul
Kuule, kuidas hääli helab

Hingamis-, hääle- ja hääldamisharjutusi.

Laulda huulte aktiivse, ilmeka rakendamisega.

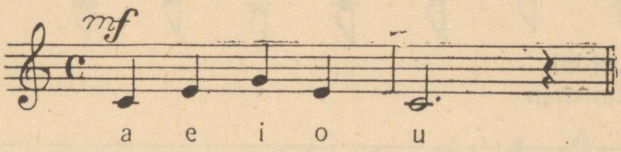

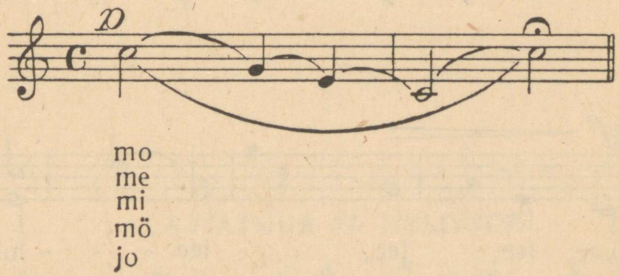

Laulda kergelt, lühitoonides.

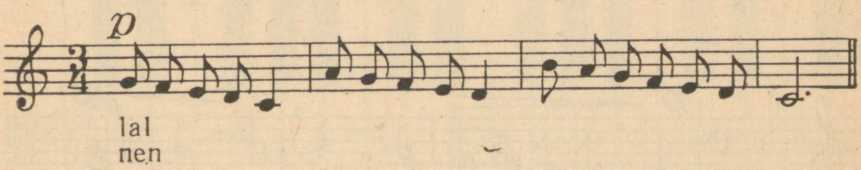

Laulda pehme tooniga.

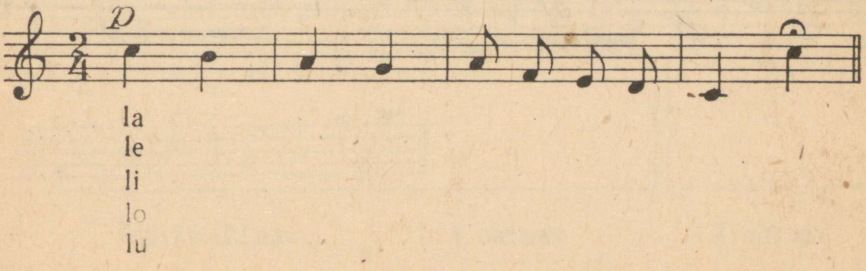

Laulda kergelt, lühitoonides.

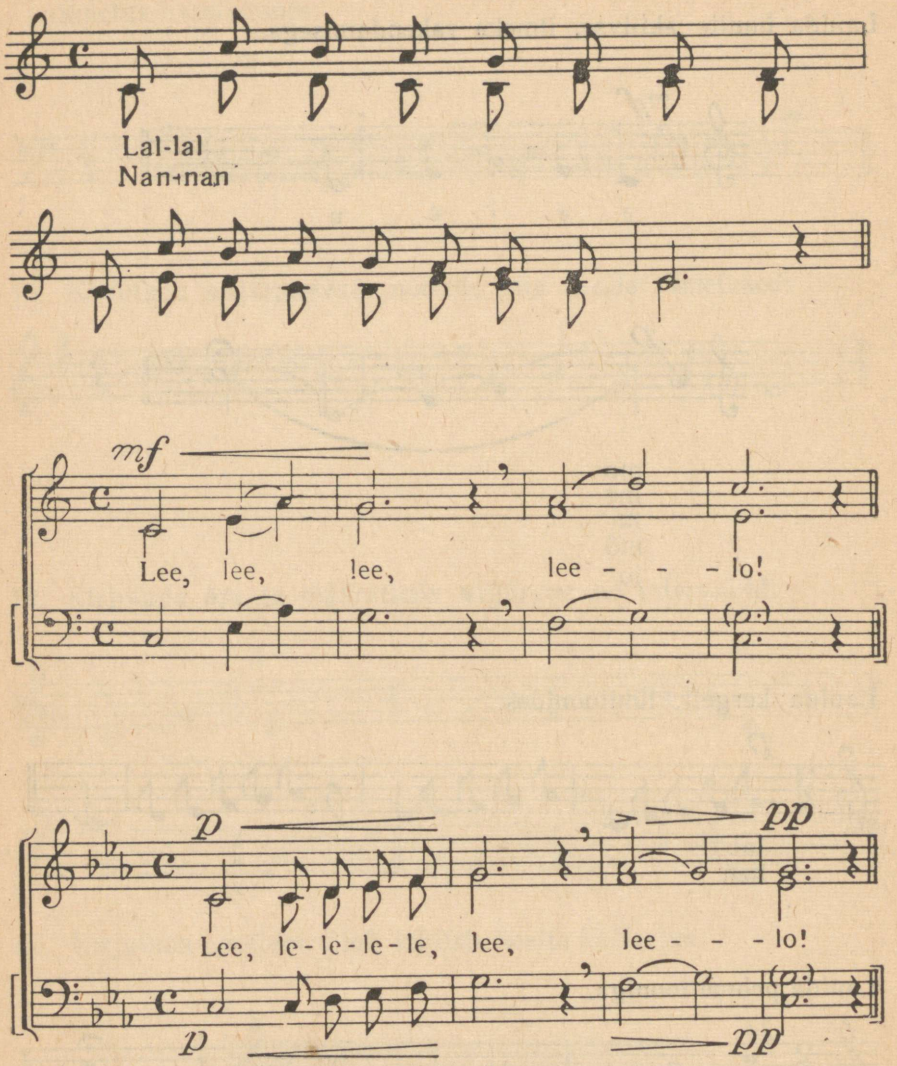

KLAVIATUUR JA HELIRIDA

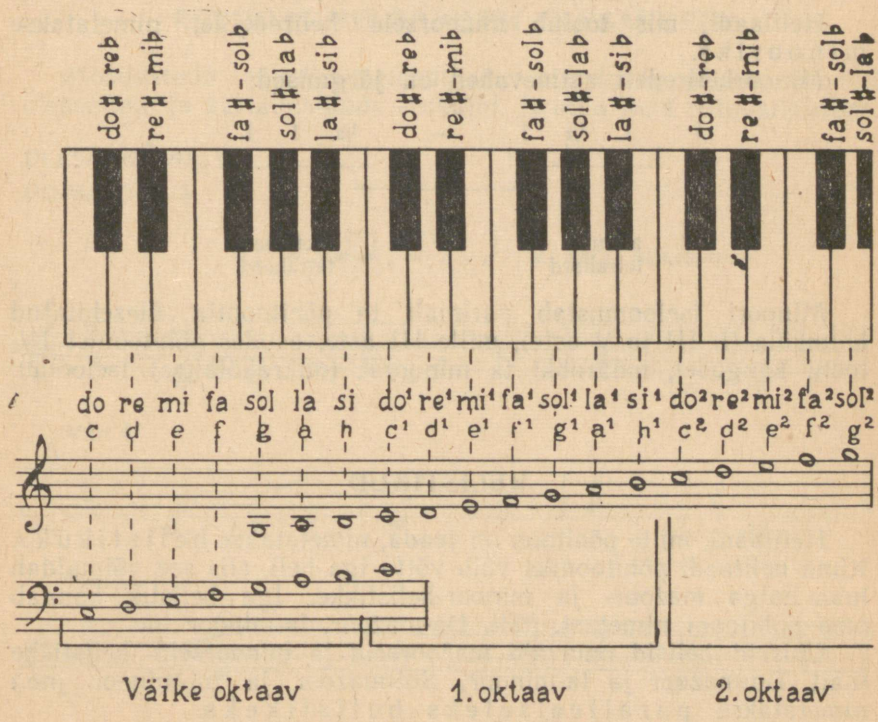

MAŽOORNE HELILAAD

Helilaadi, mis toetub mažoorsele heliredelile, nimetatakse mažooriks.

Mažoorheliredeli astmevahed on järgmised:

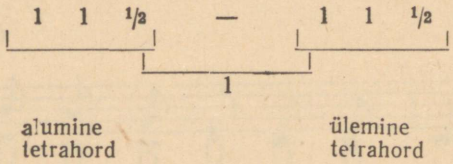

Mažoori iseloomustab parimalt ta põhitoonile ülesehitatud kolmkõla (heliredeli I, III ja V aste), mille III aste, asudes põhitoonist 2 tooni kaugusel, määrabki mažoorse (helge- või rõõmsakõlalise) iseloomu.

MINOORNE HELILAAD

Helilaadi, mis toetub minoorsele heliredelile, nimetatakse minooriks.

Minoorheliredeli astmevahed on järgmised:

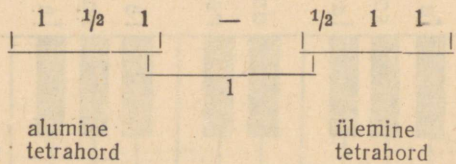

Minoori iseloomustab parimalt ta põhitoonile ülesehitatud kolmkõla (I, III ja V aste), mille III aste, asudes põhitoonist $1\frac{1}{2}$ tooni kaugusel, määrabki ta minoorse (nukrakõlalise) iseloomu.

HELISTIKUD

Helilaadi, mille põhitoon on teada, nimetatakse helistikuks. Kuna helilaadi põhitooniks võib võtta iga heli, siis see võimaldab luua hulga mažoor- ja minoor-helistikke. Iga helistik kannab oma põhitooni nimetust, näit. Do-mažoor, la-minoor jne.

Ühiseid helisid omavaid mažoorseid ja minoorseid helistikke (näit. Do-mažoor ja la-minoor, Sol-mažoor ja mi-minoor jne.) nimetatakse paralleelseteks helistikeks.

Märkus. Minoorsetes viisides suurema tunglevuse saavutamiseks põhitoonile kõrgendatakse VII astet (sageli selle kõrval ka VI astet). Näiteks:

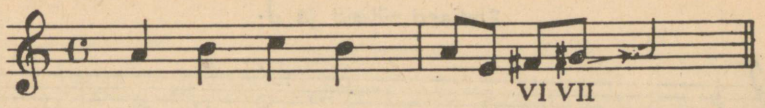

Minoorset heliredelit, milles on kõrgendatud VII aste, nimetatakse harmooniliseks minooriks; minoorset heliredelit, milles on kõrgendatud VI ja VII aste, nimetatakse meloodiliseks minooriks.

Minoorset heliredelit, kus ei esine selliseid kõrgendusi, nimetatakse loomulikuks minooriks.

Mažoorsete helistike nimetused märgitakse suure algustähega — Do-mažoor, Sol-mažoor, minoorsete helistike nimetused märgitakse väikse algustähega — la-minoor, mi-minoor jne.

RÜTMILIS-MELOODILISI ÜLESANDEID

Moodustada rütmilis-meloodilisi variatsioone allpool toodud ülesannete ja variatsioonide eeskujul. Laulda neid rütmisilpidega.

ÜLESANNE NR. 1
DO-MAŽOORIS

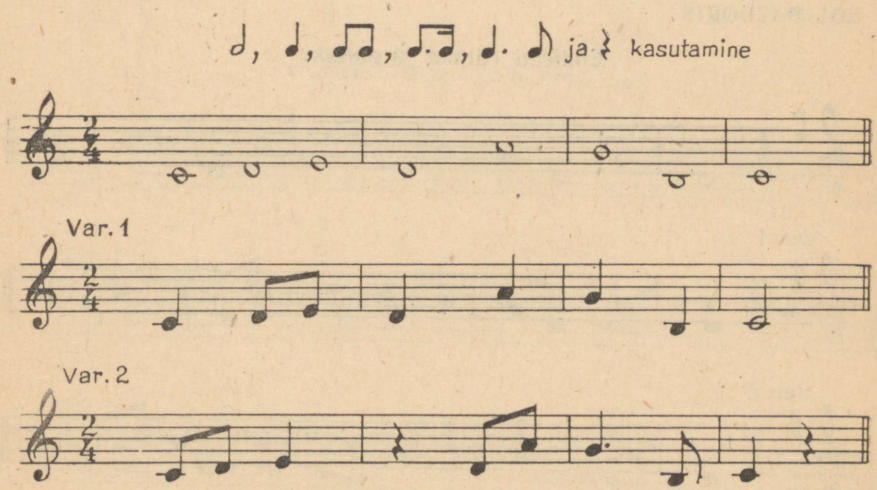

ÜLESANNE NR. 2
LA-MINOORIS

Endised rütmid ja d.

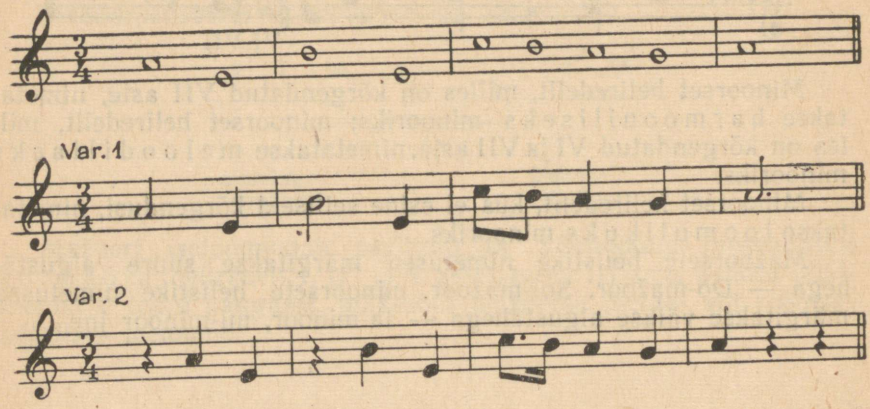

ÜLESANNE NR. 3
SOL-MAŽOORIS

Endised rütmid ja eeltakt

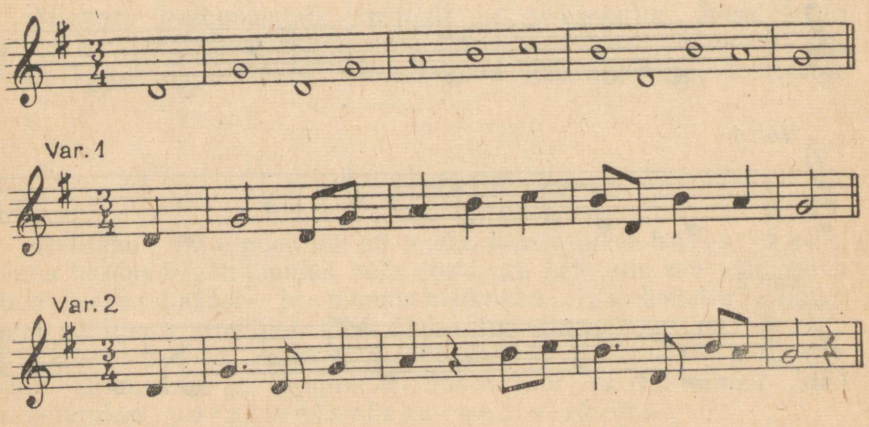

ÜLESANNE NR. 4
MI-MINOORIS

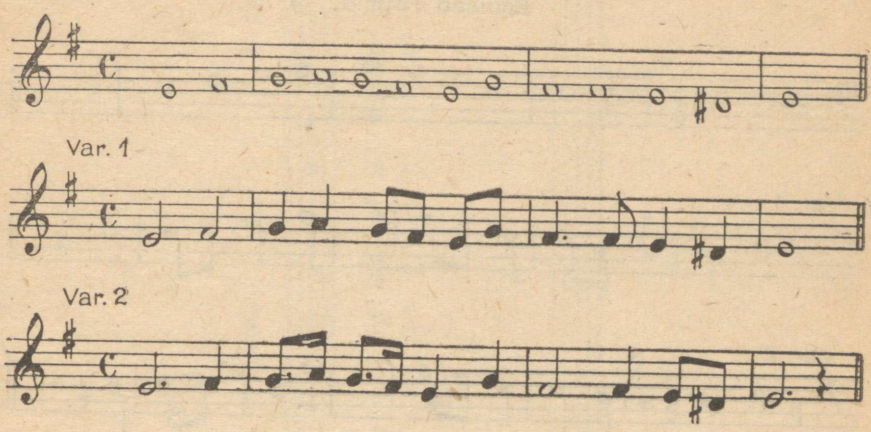

ÜLESANNE NR. 5
FA-MAŽOORIS

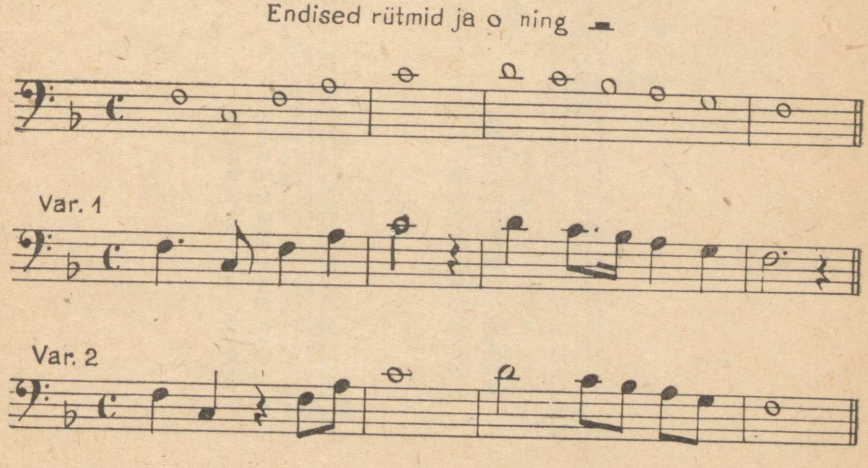

ÜLESANNE NR. 6
RE-MINOORIS

Endised rütmid.

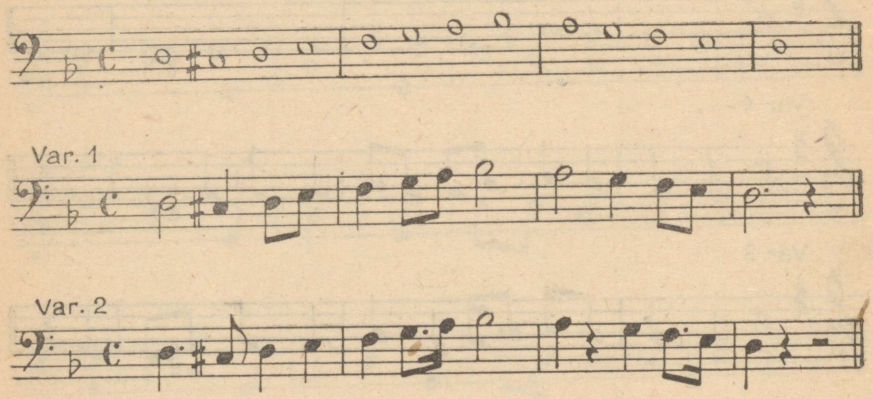

BASSIVÕTI

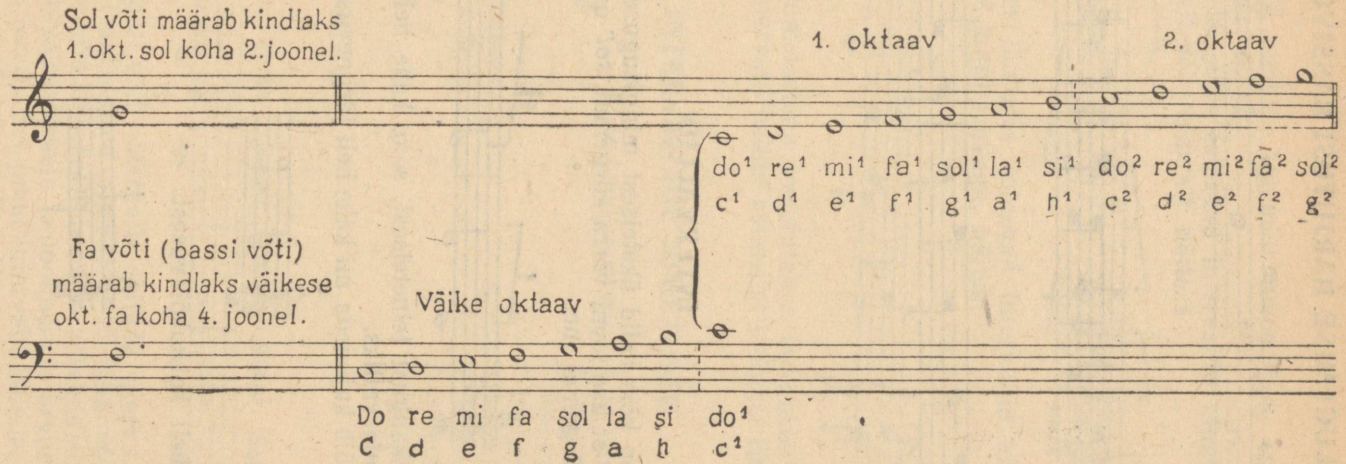
Sol võti määrab kindlaks
1. okt. sol koha 2. joonel.
1. oktaav
2. oktaav
do¹ re¹ mi¹ fa¹ sol¹ la¹ si¹ do² re² mi² fa² sol²
c¹ d¹ e¹ f¹ g¹ a¹ h¹ c² d² e² f² g²
Fa võti (bassi võti)
määrab kindlaks väikese
okt. fa koha 4. joonel.
Väike oktaav
Do re mi fa sol la si do¹
C d e f g a h c¹

NOODILUGEMISE HARJUTUSI BASSIVÕTMES

Nr. 1

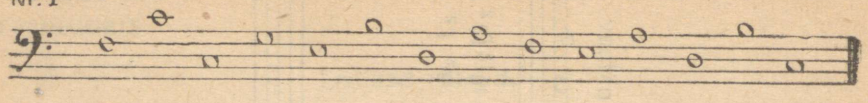

Nr. 2

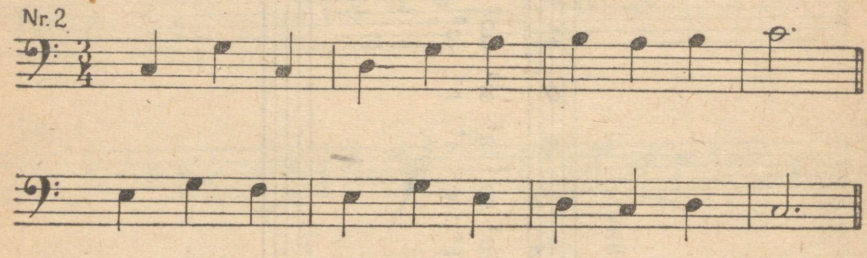

INTERVALLID

Lauludes on kõik helid üksteisest mingisugusel kaugusel. Näiteks *re'* on *do'*-st ühe tooni võrra kõrgemal, *sol'* on *mi'*-st poolteise tooni võrra kõrgemal jne.

Kahe heli kaugust teineteisest, s. o. kahe heli kõrguste vahet nimetatakse **intervalliks.**

Intervall võib kujuneda nii kahe heli järgnevusest

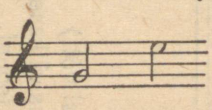

kui ka kahe heli kokkukõlavusest.

Esimesel juhul meil on tegemist **meloodilise**, teisel juhul — **harmoonilise** intervalliga.

Ühehäälsetes lauludes esinevad intervallid ainult meloodilisel kujul, kas tõusvalt või laskuvalt, näiteks

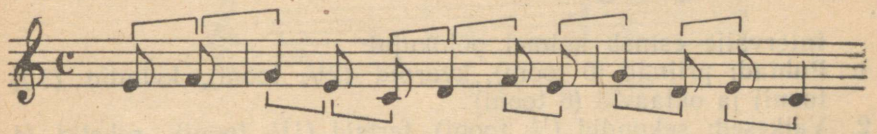

Mitmehäälsetes lauludes esinevad intervallid nii meloodilisel kui harmoonilisel kujul korraga, näiteks

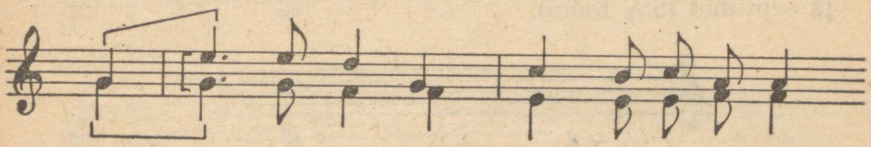

Intervallide nimetustena kasutatakse ladinakeelseid arvsõnu, mis tähistavad intervalli helide astmelist kaugust üksteisest.

INTERVALLIDE NIMETUSED

Priim	— tähistatakse arvuga	1	(esimene)
Sekund	— „ „	2	(teine)
Terts	— „ „	3	(kolmas)
Kvart	— „ „	4	(neljas)
Kvint	— „ „	5	(viies)
Sekst	— „ „	6	(kuues)
Septim	— „ „	7	(seitsmes)
Oktaav	— „ „	8	(kaheksas)

Intervallid do-st:

Eeltoodu eeskujul võib intervalle ehitada igast noodist.

Kuid intervalli astmelised nimetused ei määratle veel nende täpset suurust toonides. Intervallide täpne kõlaline suurus toonides oleneb neis sisalduvatest tervete ja pooltoonide arvust (näiteks $3^1/_2$ tooni, 2 tooni, $1^1/_2$ tooni). Sel juhul intervalli kõlalise suuruse täpsustamiseks lisanduvad intervalli põhinimetusele omadussõnad: *puhas*, *suur*, *väike*, näiteks:

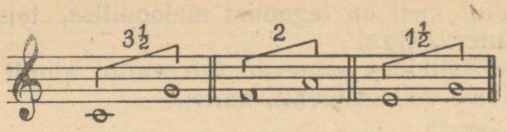

Intervalle esineb kolmel põhikujul:

1. **Puhtad:** priimid (0 tooni), kvardid (2½ tooni), kvindid (3½ tooni) ja oktaavid (6 tooni).
2. **Väikesed:** sekundid (½ tooni), tertsid (1½ tooni), sekstid (4 tooni) ja septimid (5 tooni).
3. **Suured:** sekundid (1 toon), tertsid (2 tooni), sekstid (4½ tooni) ja septimid (5½ tooni).

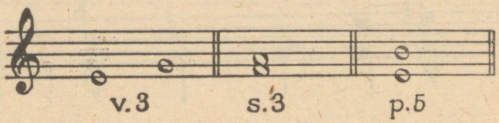

Vaatleme tuttavaid laule ja peame meeles, missuguse intervalliga need algavad.

Tõusvalt:

«Sind surmani»	(v. 2)
«Kangakudumise laul»	(s. 2)
«Vares, vaga linnukene»	(v. 3)
«Oh seda elu ja õnne»	(s. 3)
«Ikka julge poiste meel»	(p. 5)
«Sealt ju, mu kullake»	(v. 6)
«Isamaa hiilgava' pinnalta»	(s. 6)
«See on see maa»	(v. 7)
«Kaja»	(p. 8)

Laskuvalt:

«Isamaa, õitse sa»	(v. 2)
«Austus, au sulle, Venemaa»	(s. 2)
«Juba linnukesed»	(v. 3)
«Mängi, mängi, lõõtsapill»	(s. 3)
«Isamaa ilu hoieldes»	(p. 4)
«Kõik lapsed terves ilmas»	(p. 5)
«Kaunimad laulud»	(v. 6)

Ülesandeid intervallide määramiseks.

Kirjutada alljärgnevad noodid vihikusse ja määrata iga intervalli alla selle nimetus. Näiteks:

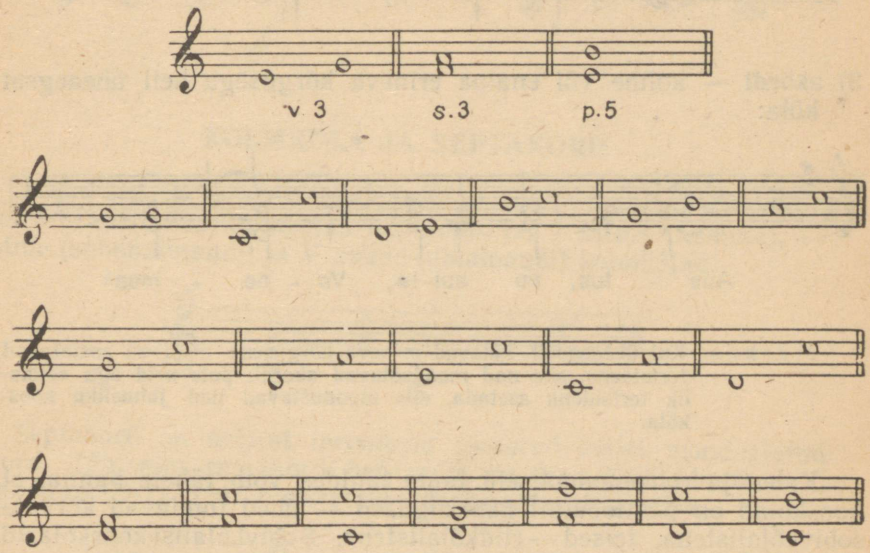

HARMOONIA

Kui lauluviisile lisandub talle sobivalt veel teine hääl või teised hääled, siis tekib kooskõlade järgnevus — **harmoonia**. Niisiis on harmoonia mitme heli ühendamine kooskõlaks ja nende kooskõlade järgnevus. Harmooniat juhivad kindlad seaduspärasused. Lihtsaim harmoonia on meile hästi tuntud kolmkõla, mis moodustub kolmest tertsidena asetatud helist:

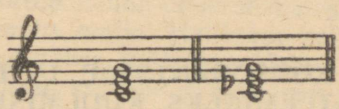

Harmooniaist eritleme:

1) **unisooni** — mitme sama kõrgusega heli üheaegset kõla:

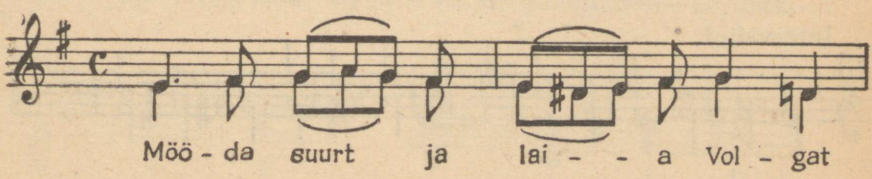

2) **intervalli** — kahe erineva kõrgusega heli üheaegset kõla:

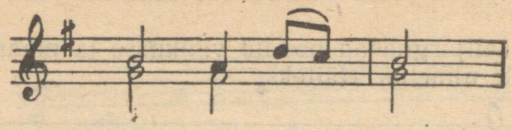

3) **akordi** — kolme või enama erineva kõrgusega heli üheaegset kõla:

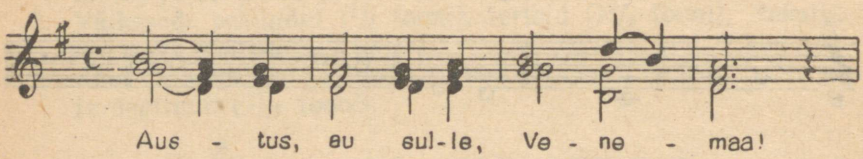

Märkus. Kui üheaegselt kõlavad erineva kõrgusega helid on asetatavad tertsidena, siis nad moodustavad akordi; pole neid aga võimalik tertsidena asetada, siis moodustavad nad **juhusliku kooskõla.**

Kahe- ja rohkemahäälseid laule lauldes võib tähele panna, et kooskõlad on põhiloomult kahesugused — ühed tunduvad kõrvale sobivkõlalistena, teised — riidkõlalistena. Sobivkõlalisi kooskõlasid nimetatakse **konsonantsideks,** riidkõlalisi aga **dissonantsideks.**

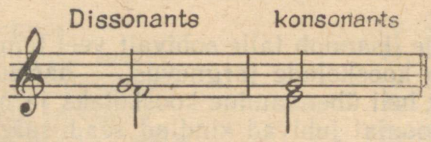

ÜLESANDEID KONSONANTSIDE JA DISSONANTSIDE MÄÄRATLEMISEKS KUULMISE JÄRGI

Kuulata alljärgnevaid harmoonilisi intervalle ja akorde ning määratleda, missugune neist on konsonants, milline dissonants.

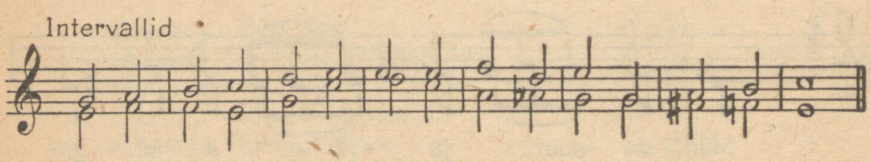

Akordid

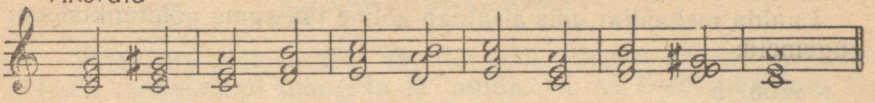

KOLMKÕLA JA SEPTAKORD

Kolmkõla on kolmest tertsidena asetatud helist moodustatud akord. Tähtsamad kolmkõlad helilaadis on I astme (toonika), IV astme (subdominandi) ja V astme (dominandi) kolmkõlad.

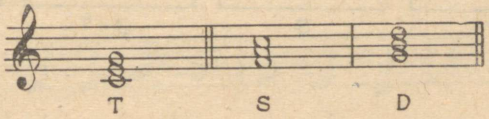

Septakord on neljast tertsidena asetatud helist moodustatud akord. Tähtsaim septakord helilaadis on V astme (dominandi) septakord (D-7). Seda nimetatakse **dominantseptakordiks.**

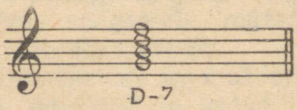

FUNKTSIONAALSUS

Helilaadi helid ja akordid nende omavahelistes suhetes võivad jätta püsiva ja ka püsimatu mulje. Helilaadi helide ja akordide omavahelisi suhteid nimetatakse **funktsioonideks.** Järelikult omavad helilaadi helid ja akordid kas püsiva või püsimatu funktsiooni.

Helilaadi kõige püsivamaks funktsiooniks on I astmele (toonikale) ehitatud kolmkõla. Seda nimetatakse toonika funktsiooniks (lühendatult T). Helilaadi kaks tähtsamat püsimatut funktsiooni on IV astme (subdominandi—S) ja V astme (dominandi—D) funktsioonid.

Mažoor

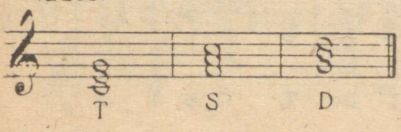

Minoor

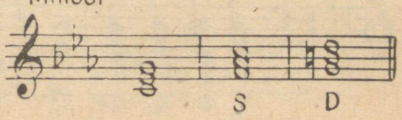

Ülesandeid.

Laulda meloodiat, mis sisaldab kolme tähtsama põhifunktsiooni sugemeid:

Mažooris

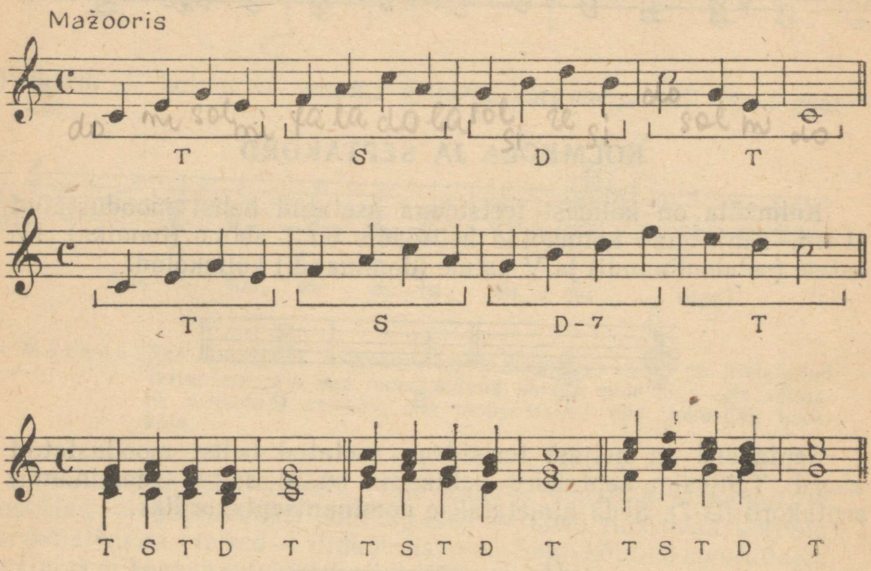

Minooris

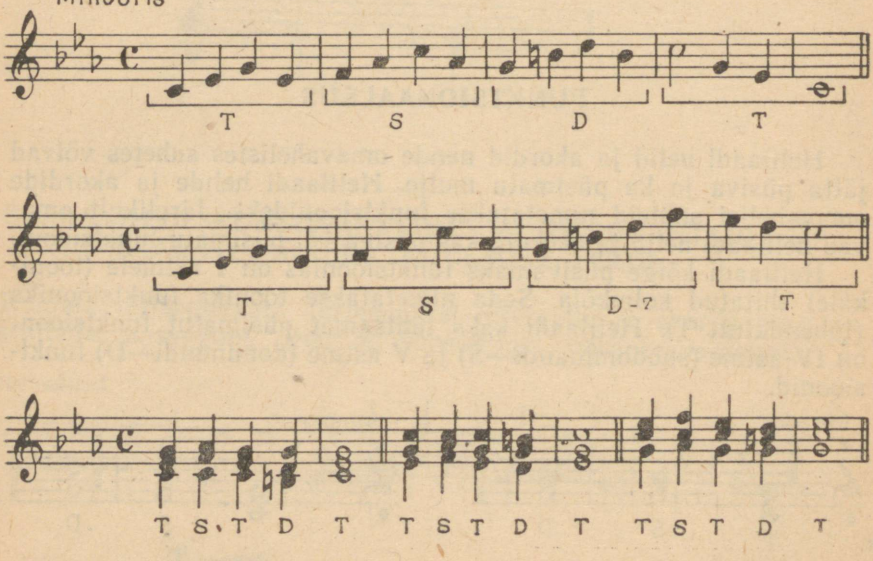

TRANSPONEERIMINE

Mõnikord võib tekkida vajadus näit. kõrgele häälele kirjutatud laulu madalamalt mängida ja laulda, või ka ümberpöördult. Sellisel juhul tuleb laul ümbernoodistada teise (madalamasse või kõrgemasse) helistikku. Heliteose ülekandmist ühest helistikust teise nimetatakse transponeerimiseks.

Iga laulu võib transponeerida soovi järgi kõrgemale või madalamale. Transponeerimise eeltingimuseks on vaid see, et laulu helide vahelised suhted jääksid muutmatuks.

Transponeerimise teostamiseks tuleb esmajoones selgusele jõuda laulu helistikus, näit.

Do-mažoor

Järgnevalt tuleb seoses sellega, mitme tooni võrra tahame laulu kõrgemale või madalamale transponeerida, määrata uus helistik. Näit. juhul, kui tahaksime eeltoodud laulukatkendit transponeerida 1 tooni võrra kõrgemale, määrame uue helistiku do-st 1 tooni võrra kõrgemale: Re-mažoori.

Siis asetame võtme kõrvale Re-mažoori mõlemad alteratsioonimärgid (fa-diees ja do-diees) ja antud laulu kõik noodid kirjutame 1 tooni võrra kõrgemale:

Re-mažoor

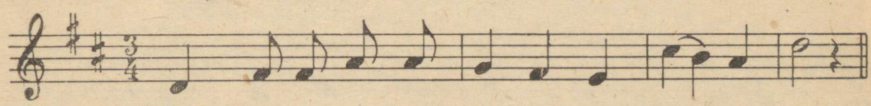

Tahame aga sama laulu transponeerida 1 tooni võrra madalamale, siis, sõltuvalt sellest, et antud helistikust (Do-mažoorist) 1 tooni võrra madalam on si-bemoll, asetame võtme juurde Si-bemoll-mažoori mõlemad alteratsioonimärgid (si-bemoll ja mi-bemoll) ja laulu kõik noodid kirjutame ühe tooni võrra madalamale:

Si-bemoll-mažoor

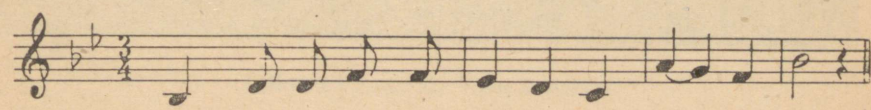

Ülesanne. Transponeerida «Suvekaanon» ühe tooni võrra madalamale.

TRIOOL

Ajaüksuse jaotamine **kolmeks** võrdseks osaks annab **triooli** rütmi. Triooli rütmi võib iseloomustada rütmisilbistikuga «ta-ra-ra».

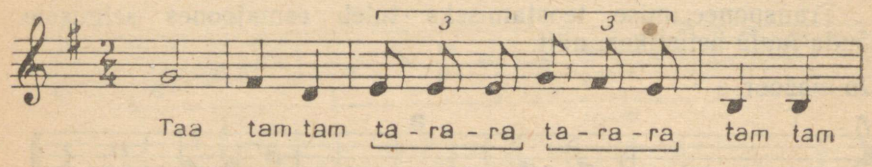

SÜNKOOP

Rütmilist nähtust, mille puhul tugeval taktiosal asetsevale korrapärasele meetrumi rõhule on vastandatud nõrgale taktiosale tulev rütmiline rõhk, nimetatakse **sünkoobiks.** See jätab justkui ootamatu rütmilise kokkupõrke mulje ja mõjub rütmi voolava liikumise katkestusena. Sünkoobi rütm on iseloomulik mõnede rahvaste muusikale (ungari, tšehhi, slovaki, neegri). Eriti rohkesti kasutab sünkoobi rütmi džäss-muusika. Sünkoobi rütmi võib iseloomustada rütmisilbistikuga «ta-raá-ra».

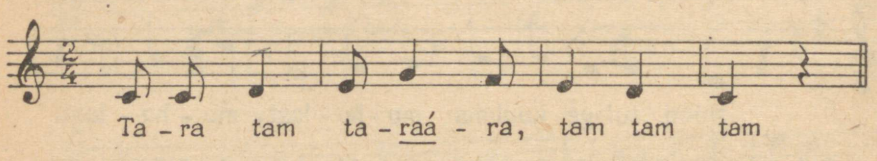

Laulukoor on üks armastatumaid ja levinumaid isetegevusliku musitseerimise üksusi.

Laulukooride liigitus on järgmine.

Lastekoor — koosneb häälemurde ajastusse veel mitte jõudnud tütarlastest ja poistest. Lastekoor on tavaliselt kas kahe- või kolmehäälne.

Häälerühmade koosseis: I hääl (do' — fa")
II " (la — re")
III " (sol — do")

(Vt. lastekoori laulu partituuri — «Teekonna laul»)

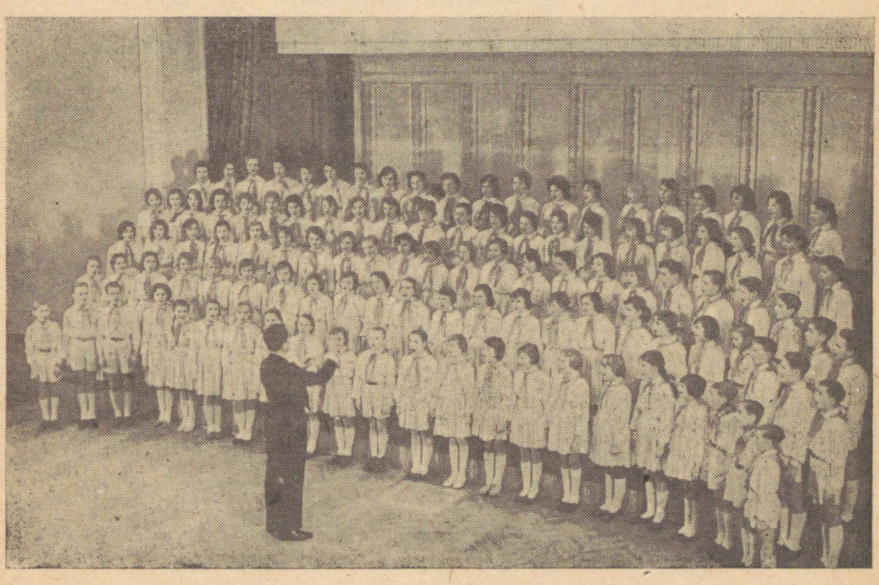

Tallinna Pioneeride Palee lastekoor

Tallinna Ed. Vilde nim. Pedagoogilise Instituudi naiskoor

Naiskoor — koosneb naishäältest. Koor on 4-häälne.
Koosseis: I sopran (kõrge naishääl)
II „ (keskmine naishääl)
I alt (madal naishääl)
II „ (madalaim naishääl)

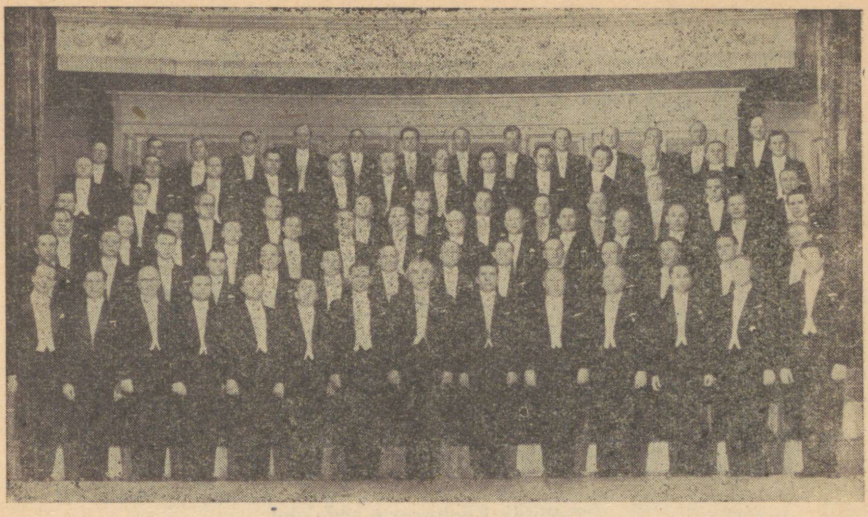

Riiklik Akadeemiline Meeskoor

M e e s k o o r — koosneb meeshäältest. Koor on 4-häälne.
Koosseis: I tenor (kõrge meeshääl)
II „ (keskmine meeshääl)
I bass (madal meeshääl)
II „ (madalaim meeshääl)

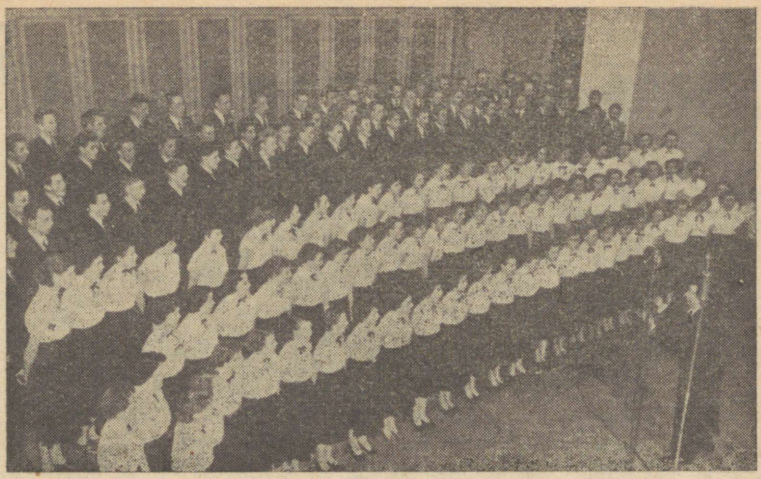

Tallinna Koolinoorte segakoor

S e g a k o o r — koosneb nais- ja meeshäältest. Koor on 4-häälne.

Koosseis: sopran (kõrge naishääl)
alt (madal naishääl)
tenor (kõrge meeshääl)
bass (madal meeshääl)

Segakoor on laululiste väljendusvõimaluste poolest kõige täiuslikum ja ulatuslikum.

Kontserdisaalis ja raadios kuuleme muusikat, mille ettekandest võtab osa mitukümmend mitmesugustel instrumentidel mängivat inimest. Sellist suurt instrumentidel mängijate rühma nimetatakse orkestriks.

Orkestrite liigitus on peamiselt järgmine:

1. keelpilliorkester — koosneb mitmesugust liiki keelpillidest;
2. puhkpilliorkester — koosneb mitmesugust liiki puhkpillidest;
3. sümfooniaorkester — koosneb mitmesugust liiki keel-, puhk- ja löökpillidest.

Pillide asetus sümfooniaorkestris.

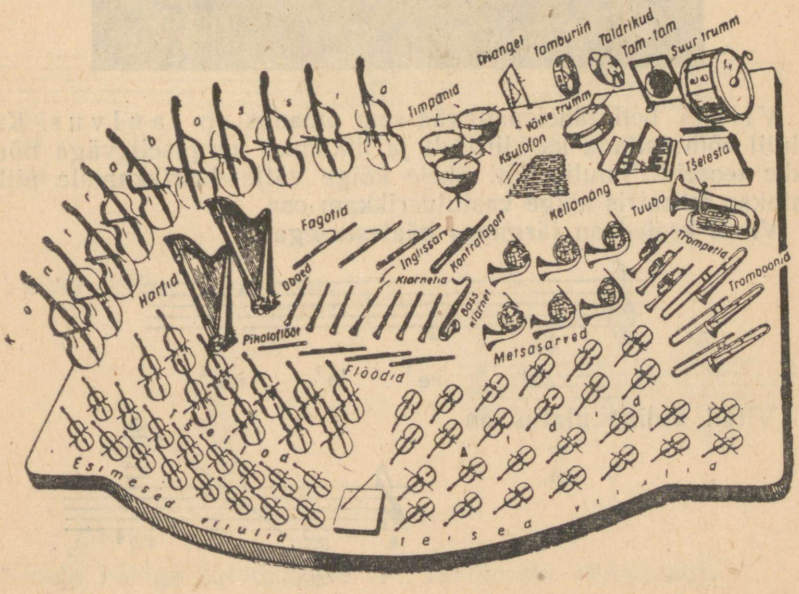

Keelpillide rühma kuuluvad: viiul, alt (vioola), tšello ja kontrabass.

Need on kujunenud välja rahvapillidest ja täiuslikkuse saavutanud 17. ja 18. saj. viiulimeistrite Amati, Guarneri ja Stradivari kaudu. Kõikidel viiulpillidel on neli keelt.

Kõik keelpillid sarnanevad üksteisega kujult, kuid nende suurus on erinev ning seepärast mängitakse neid ka erinevalt: viiulit ja alti hoiavad muusikud lõua all, tšellot ja kontrabassi aga toetavad põrandale. Keelpille mängitakse poognaga. Seepärast nimetatakse kogu rühma poognaga mängitavateks keelpillideks, erinevalt harfist ja mõnest teisest keelpillist, mida mängitakse näppides.

Viiuli heli tähelepanuväärsem omadus on laulvus. Kuid viiulil võib esitada ka kiiruselt ja liikumise kerguselt väga nõudlikke teoseid. Viiulile kui ühele kõige väljendusrikkamale pillile antakse orkestris kõige vastutusrikkam osa.

Viiuli keeled on järgneva häälestusega:

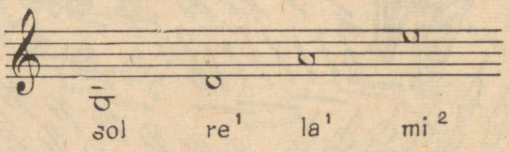

Viiuli üldine ulatus on

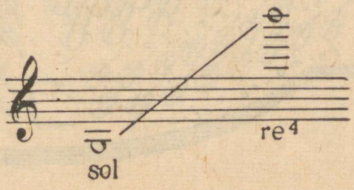

Viiuli tehniliste mänguvõimalustega tutvumiseks: P. Sarasate «Mustlasviisid».

Alt (vioola) — on viiulisarnane, kuid ta on mõõtmetelt viiulist pisut suurem ja mõnevõrra madalama kõlaga.

Vioola keeled on järgneva häälestusega:

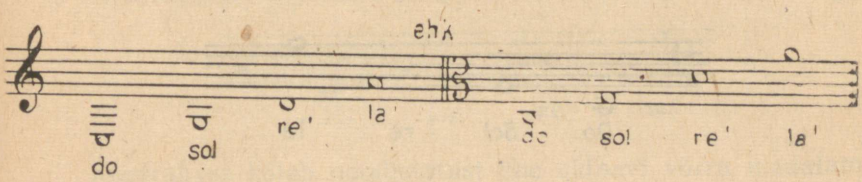

Vioola üldine ulatus on:

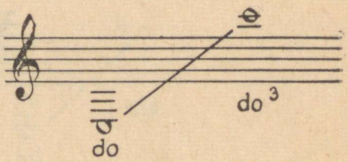

Vioola kõlaga tutvumiseks: P. Tšaikovski «Sügislaul».

Tšello heli on niisama laulev ja tugeva kõlaga nagu viiuli heligi, kuid erineb sellest oma madala, mehise kõlavärvinguga. Tšello keeled on häälestatud vioolast oktaavi võrra madalamalt:

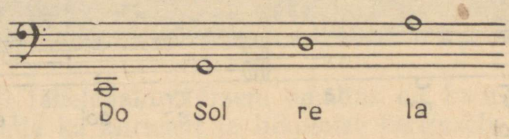

Tšello üldine ulatus on:

Tšello kõlaga tutvumiseks: C. Saint-Saëns'i «Luik».

Kontrabass on keelpillidest kõige suurem ja kõige madalama kõlaga. Ta sarnaneb tšelloga, kuid on nii suur, et teda mängitakse püsti seistes. Kontrabassile antakse orkestris bassi osa.

Kontrabassi keeled on järgneva häälestusega:

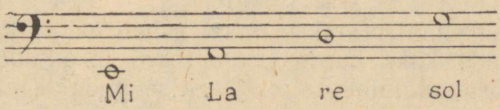

Kontrabass kõlab noodistatust ühe oktaavi võrra madalamalt.

Kontrabassi üldine ulatus on:

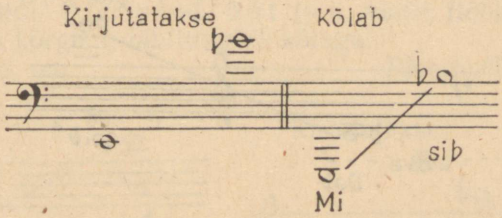

Kontrabassi kõlaga tutvumiseks: «Nõukogude madruste tantsu» esimesed variatsioonid R. Glieri balletist «Punane moon».

Orkestri keelpillidest tuleb eraldi märkida h a r f i. See on suur kolmnurkne püstkannel; omapäraselt mahedakõlaline; iseloomulikuks mänguvõtteks on arpedžod (s. o. üksikute helide mängimine üksteise järel).

Harfi keeled häälestatakse mažoor-helireana, kuid iga keelt saab kõrgendada kaks korda poole tooni (s. o. ühe terve tooni) võrra. Heli kõrgendamine toimub erilise pedaalseadeldise (7 pedaali) abil.

Harfi üldine ulatus on:

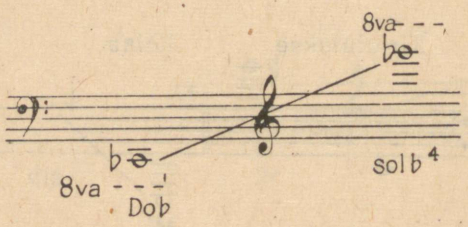

Harfi kõlaga tutvumiseks: sissejuhatus «Lillede valsile» P. Tšaikovski balletist «Pähklipureja».

Puhkpillid jagunevad:

1. puupillideks ja
2. vaskpillideks.

Puupillid pärinevad karjaste pajuviledest ja vilepillidest. Heliloojad kasutavad neid sageli looduse ja külaelu piltide edasiandmiseks.

Vaskpillide kõla meenutab sõjaväe signaale. Vaskpillide kõla annab muusikale sageli erilise võimsuse ja pidulikkuse.

Puupillide rühma kuuluvad:

flööt, oboe, klarnet ja fagott.

Kõik need on valmistatud kas mustast puust, palmi-, grenadilli- või kookosepuust. Nende helikõrgust muudetakse aukude ja klappide avamise ning sulgemise abil. Auke või klappe avades lüheneb pillitoru helisev osa ja heli kõrgeneb, kuid sulgedes see pikeneb ning heli madaldub.

Flööt — aukhuulikuga kõrgekõlaline orkestripill, mille iseloomulikuks mänguvõtteks on kiirkäigud. Flöödil kõlavad hästi ka laulvad meloodiad, mis saavad selle instrumendi esituses erilise heleda varjundi. Piccolo-flööt (s. o. väike flööt) — eelmisest oktaavi võrra kõrgem; läbitungiva kõlaga.

Flöödi ulatus on:

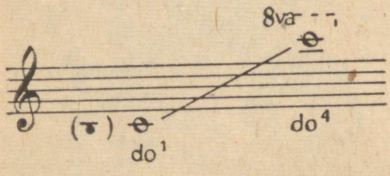

Piccolo-flöödi ulatus:

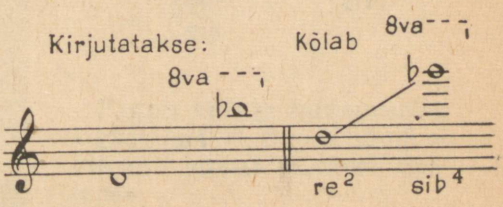

O b o e on kahekordse roohuulikuga pill; tundelise (lüürilise) iseloomuga, kuid mõnevõrra ninatoonilise kõlaga; tema esituses kõlavad eriti hästi laulvad, pikaldased meloodiad.

Oboe ulatus on:

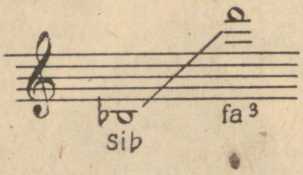

Oboe kõlaga tutvumiseks: II osa alglõik Tšaikovski IV sümfooniast.

K l a r n e t — lihtroohuulikuga pill, mitmekesise kõla ja puupillide hulgas kõige suurema ulatusega.

Klarneti ulatus on:

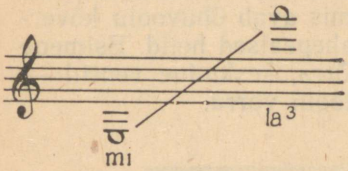

Erihäälestuses Si-bemoll (in-B) (kõlab kirjutatust suure sekundi võrra madalamalt).

Klarneti kõlaga tutvumiseks: lõpulõik valsist M. Glinka oop. «Ivan Sussanin».

F a g o t t on samuti nagu oboegi kahekordse roohuulikuga, omapärase, tuhmivõitu kõlaga basspill.

Fagoti ulatus on:

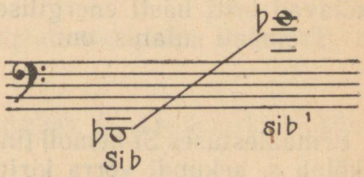

Fagoti kõlaga tutvumiseks: algkatkend P. Ducas' sümfoonilisest pildist «Võluri õpilane».

Vaskpillide rühma kuuluvad:

trompet, metsasarv,
tromboon ja tuuba.

Kui kõik need pillid kõlavad koos, saavutatakse eriti võimas kõla.

Kõik nad valmistatakse vaskplekist. Nende pillitoru algab nn. kausshuulikuga ja lõpeb laia kõlalehtriga. Pasuna toru annab ülepuhumise teel teatud rea lahtisi helisid, nn. naturaalhelisid. Nende madaldamisega ventiilide kaudu, mis avab õhuvoolu kõverdatud lisatorudesse, saavutatakse kõik vahepealsed helid. Esimene ventiil madaldab naturaalheli 1 tooni võrra, keskmine ventiil — ½ tooni võrra ja kolmas ventiil — 1½ tooni võrra.

Trompet — särava, heroilise iseloomuga; tema esituses kõlavad eriti hästi energilised motiivid.

Trompeti ulatus on:

Erihäälestuses Si-bemoll (in-B) (kõlab s. sekundi võrra kirjutatust madalamalt).

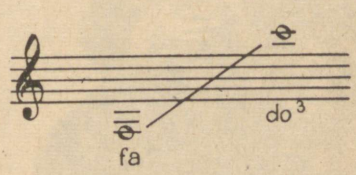

Trompeti kõlaga tutvumiseks:
marss G. Verdi ooperist «Aida» (II vaat. II pildist).

Metsasarv — üks väljendusrikkamaid vaskpille; oma maheda, pehme ja laulva tooniga keskregistris on tal sageli tähtis osa orkestris.

Metsasarve ulatus on:

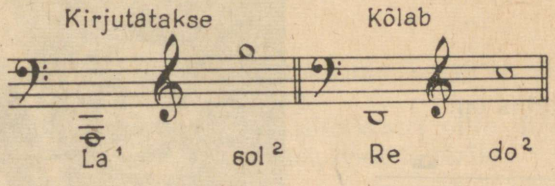

Erihäälestuses Fa (in-F) (kõlab kirjutatust puhta kvindi võrra madalamalt).

Metsasarve kõlaga tutvumiseks: alglõik P. Tšaikovski V sümfoonia II osast.

Tromboon — jõuline, madalakõlaline vaskpuhkpill; mängitakse liikuva krooniga.

Trombooni ulatus on:

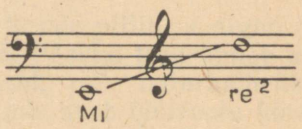

Trombooni kõlaga tutvumiseks: lõik N. Rimski-Korsakovi idamaise poeemi «Šeheresaad» II osast.

Tuuba — madalaima kõlaga vaskpuhkpill; bassi osa täitja võimsatel kohtadel.

Tuuba ulatus on:

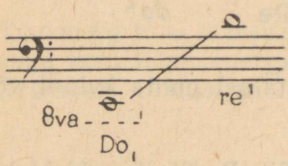

Tuuba kõlaga tutvumiseks: keskosa G. Meyerbeeri «Tõrvikute tantsust».

Vaskpillide hulka kuulub ka saksofon, kuigi ta on puupillidele (eriti klarnetile) sarnase ehitusega.

Saksofon on tuntumaid estraadiorkestri pille. Kõlalt ta jätab mulje, nagu mängiksid koos klarnet, oboe ja tšello.

Saksofoni ulatus on:

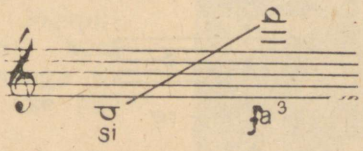

Erihäälestuses Mi-bemoll (in-Es) (kõlab suure seksti võrra madalamalt).

Löökpillide rühma kuuluvad:

timpanid, trummid (suur ja väike),
taldrikud, kellamäng, triangel.

Need on kõik rütmipillid.

Timpan — kujutab endast vasest kateltrummi, millele on kaaneks peale tõmmatud nahk; pill on kruvide abil pingutatav ja häälestatav. Timpani heli on pehme ja kumisev.

Erineva häälestusega timpaneid on orkestris tavaliselt 2—3. Nende ulatus on järgmine:

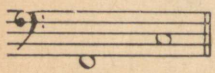

Fa - do

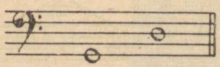

Sol - re

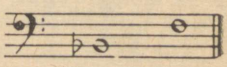

Si - fa

Timpanite kõlaga tutvumiseks: soololõik neljalt timpanilt Ed. Tubina V sümfoonia lõpposast.

Suur trumm — suuremõõduline löökpill, kujutab endast laia metall-silindrit, mis on kummaltki poolt nahaga üle tõmmatud; taotakse viltotsalise nuiaga.

Väike trumm — väiksemamõõduline löökpill; metall-silinder, mis kummaltki poolt on nahaga üle tõmmatud; mängitakse pulkadega.

Toredat väikese trummi põrinat kuuleme N. Rimski-Korsakovi «Hispaania capriccios».

T a m b u r i i n — trumm, kujutab endast puust võru, mille külge on kinnitatud vasklitrid ja sageli ka kuljusekesed; ühelt poolt nahaga üle tõmmatud; mängitakse sõrmedega lüües või ka raputades.

T r i a n g e l — jämedast terastraadist kolmnurgaks painutatud löökpill, mida mängitakse metallpulgakesega.

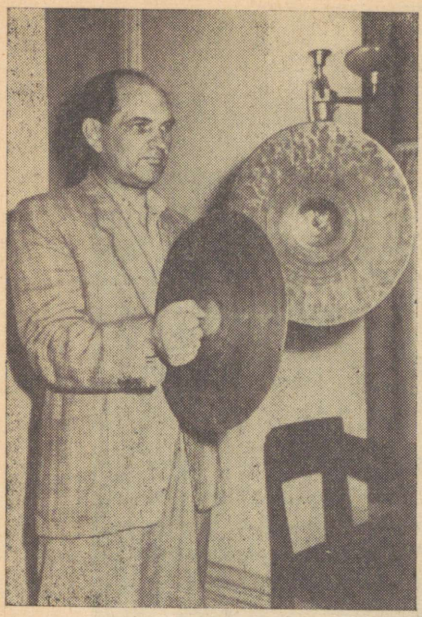

Taldrikud — kahest teineteise vastu taotavast vasksest kettast koosnev löökpill.

Kellamäng — heledakõlaline instrument, mis koosneb häälestatud metallplaadikestest, mida mängitakse puust vasarakestega.

Kellamängu ulatus on:

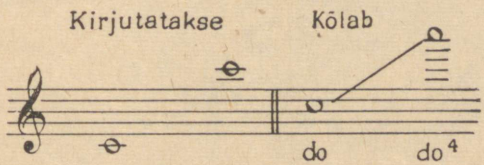

Kellamängu kõlaga tutvumiseks: «Kellukeste-aaria» Delibes'i ooperist «Lakmé».

Kastanjetid — hispaania päritoluga rütmipill; koosneb kahest puukettakesest, mis on nööriga vabalt ühendatud käepideme külge ja raputades annavad omapärast teravarütmilist saatemängu.

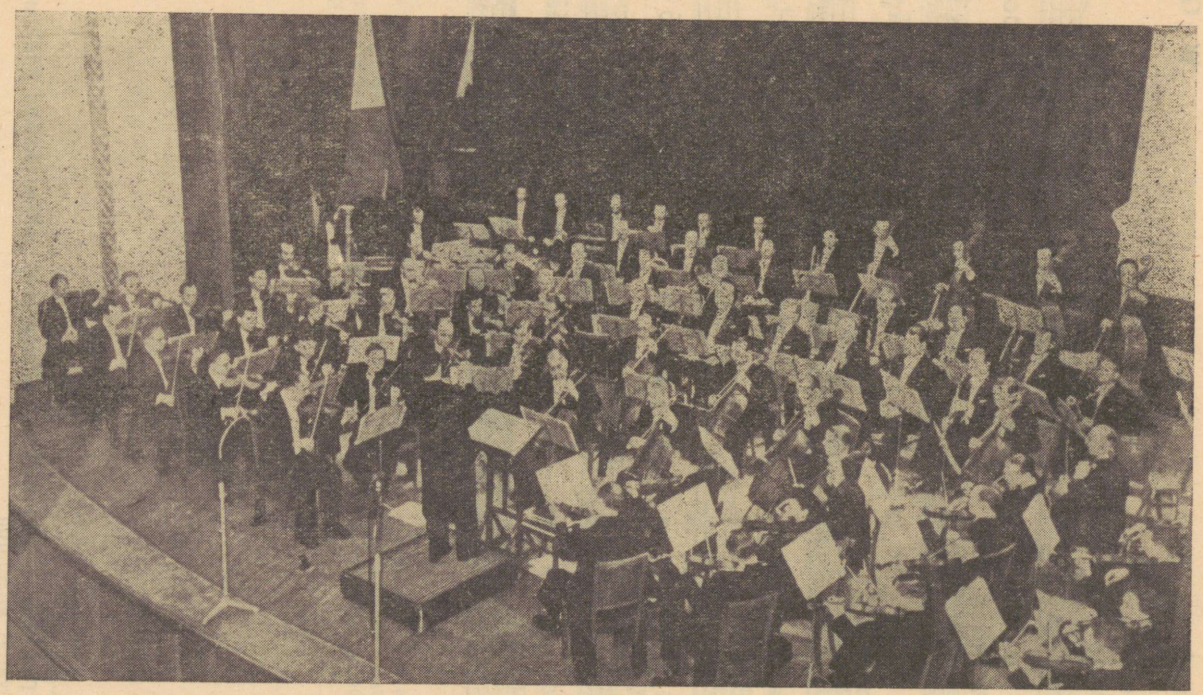

Eesti Raadio sümfooniaorkester

INSTRUMENTAAL-«QUODLIBET»**

Partituur* **W. Geisler**

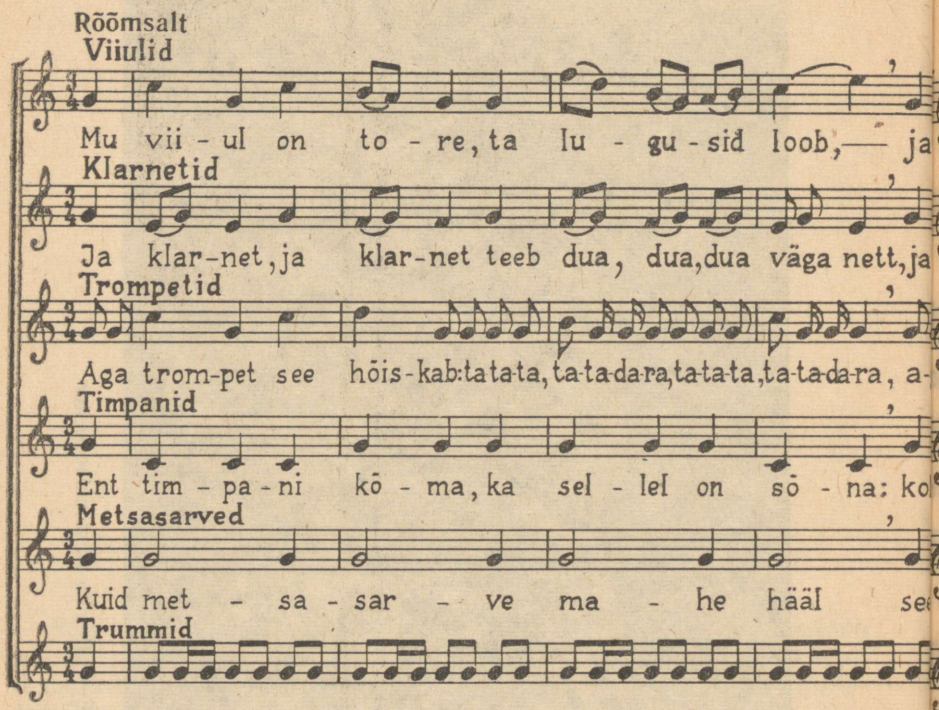

---

* Partituur — mitmehäälse heliteose noot, milles üksikud häälepartiid on eraldi välja kirjutatud.

** «Quodlibet» — muusikapala, mis koosneb eri tekstidega iseseisvate viiside humoorikast ühendusest.

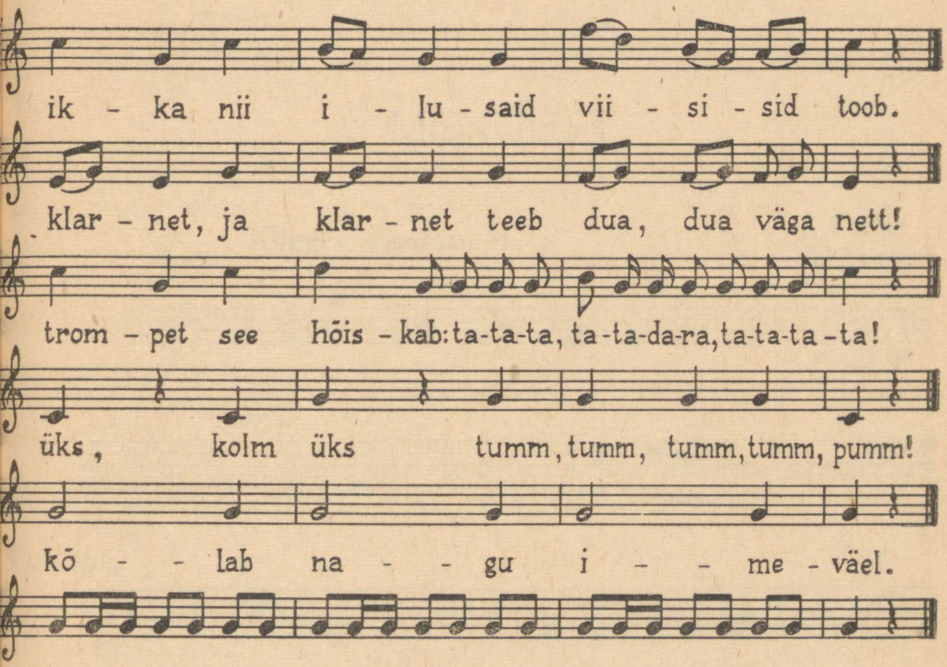

Märkus. Algul esitavad kõik «pillid» antud järjekorras oma partii eraldi. Seejärel, peale veelkordset «viiuli» esitust, moodustavad nad samas järjekorras dueti, tertseti, kvarteti, kvinteti ja lõpuks kujundavad toreda seksteti.

MENUETT

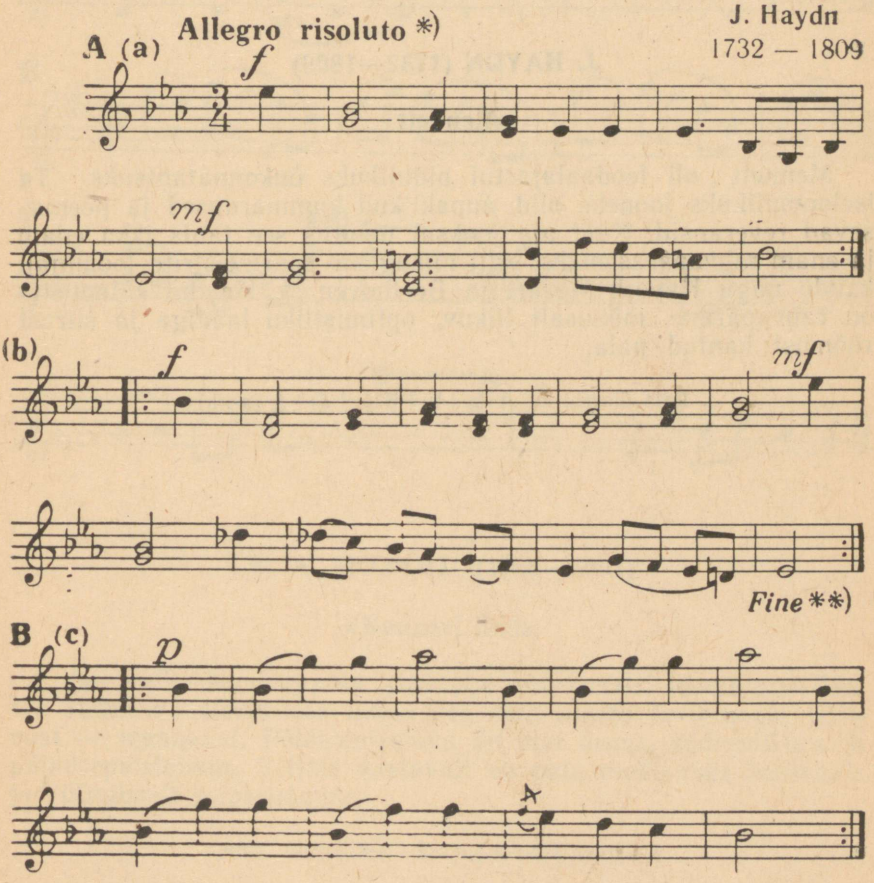

* Allegro risoluto — otsustavalt, kiiresti.
** Fine — lõpp.

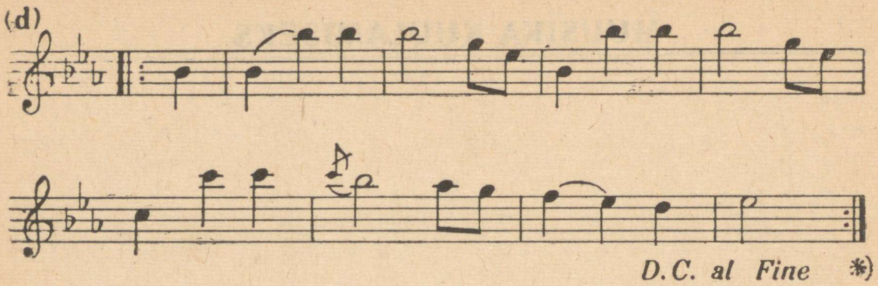

J. HAYDN (1732—1809)

Menuett

Menuett oli feodaalajastul pidulikuks õukonnatantsuks. Ta iseloomulikuks jooneks olid aupaklikud kummardused ja peenutsevad reveransid. Kuid aja jooksul muutus see tants ikka enam ja enam rahvapärasemaks, eriti niisuguste suurmeistrite loomingu kaudu nagu Haydn, Mozart ja Beethoven. J. Haydni «Menuett» on rahvapärane, mõnusalt liikuv, optimistliku laadiga ja siirast rõõmust kantud pala.

Pala ülesehitus: A (a+b)+B (c+d)+A (a+b)

* Da Capo al Fine — algusest kuni lõpuni.

KANAARI LIND

(temaatika)

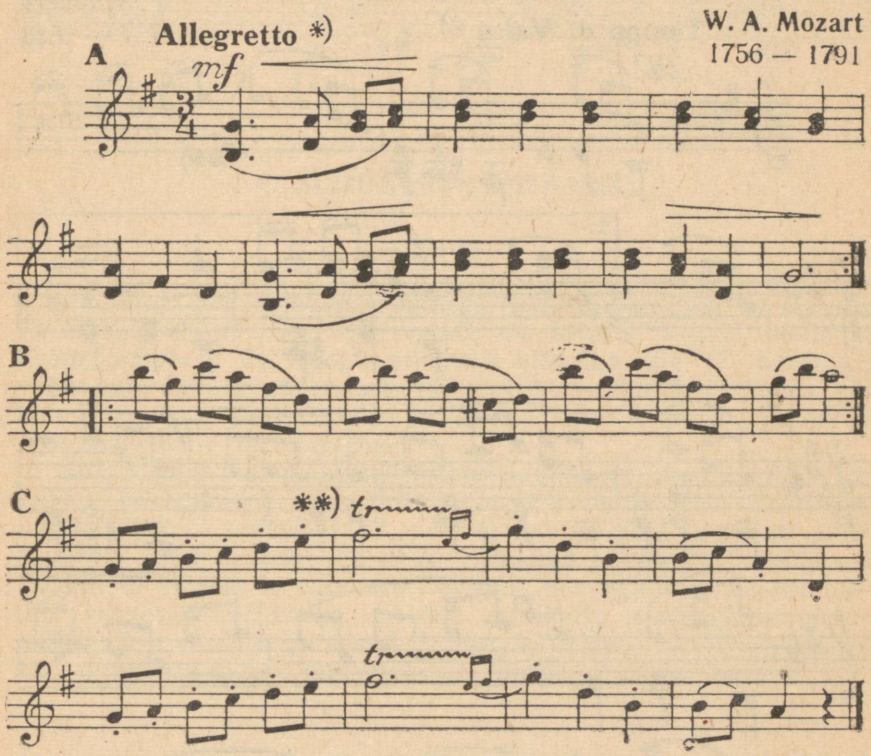

W. A. MOZART (1756—1791)

«Kanaari lind»

See väike karakterpala geniaalse suurmeistri loomingust lähtub rütmilis-meloodilises liikumises oma ajastu levinumast tantsust — menuetist. Põhimeeleoluks on siin õrnus, südamlikkus ja päikesepaistelisus. Sellele vastavalt on pala mažoorses helilaadis ja rütmiliselt reipailmeline.

Pala ülesehitus: A+B+A+C+A+B+A

---

* Allegretto — kaunis kiiresti.
** tr. ~~~ — triller; kirjutatud tooni kiire vaheldumine naabertooniga.

VALSS

F. Schubert
1797 — 1828

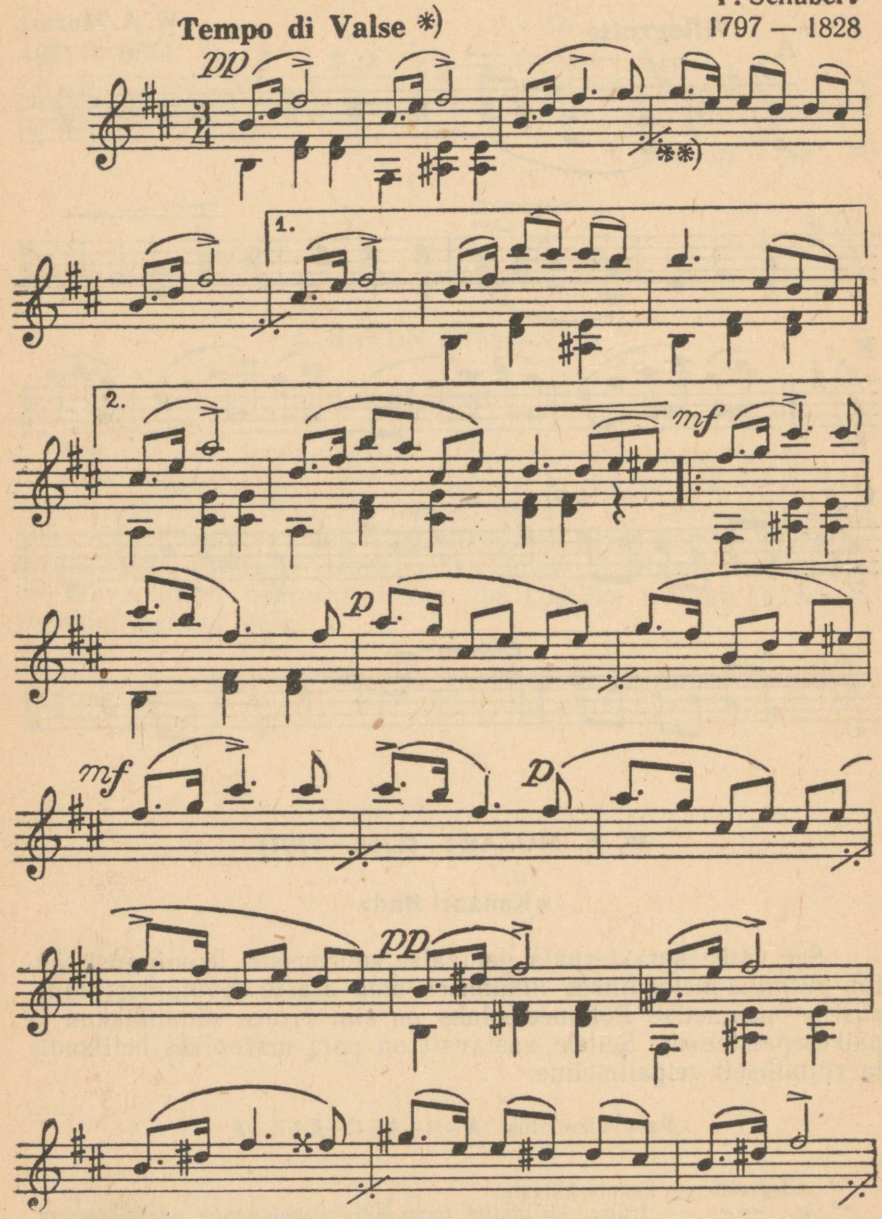

* Tempo di valse — valsi tempos.
** — tähendab, et partiis korduvad kaks eelnevat kõrvutiolevat takti.

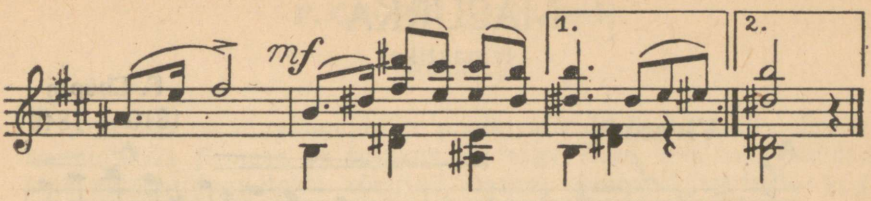

F. SCHUBERT (1797—1828)

Valss

Valss on üks levinumaid tantse. Selle algallikaks on austria rahvatants «Ländler». Palju valsse on loonud austria helilooja Franz Schubert. Ta valsid, erinevalt hilisema aja (J. Straussi) valssidest, kujutavad endast väikseid klaveripalakesi (kahe- või kolmejärgulisi). Neile kõigile on omane rahvalik lihtsus ja siirus ning haruldane meloodilisus.

Siin toodud F. Schuberti «Valss» si-minooris omab igatsevalt-nukrat põhimeeleolu. Ilmekalt laulev meloodia, nõtke liikumine, terav rütm ja tagasihoidlik, pehmetooniline kõla annavad talle õhuliselt õrna, nukralt unistava iseloomu. Sügavat tundelisust kriipsutab alla ka ta minoorne helilaad, mis aga lõpu eel ootamatult asendub mažooriga. Selline ootamatu mažoori ilmumine mõjub väga värskelt ja värvikalt ning loob justkui heleda päikesekiire ilmumise mulje, mis sügavalt haarab oma soojusega.

MASURKA

(temaatika)

F. Chopin
1810 — 1849

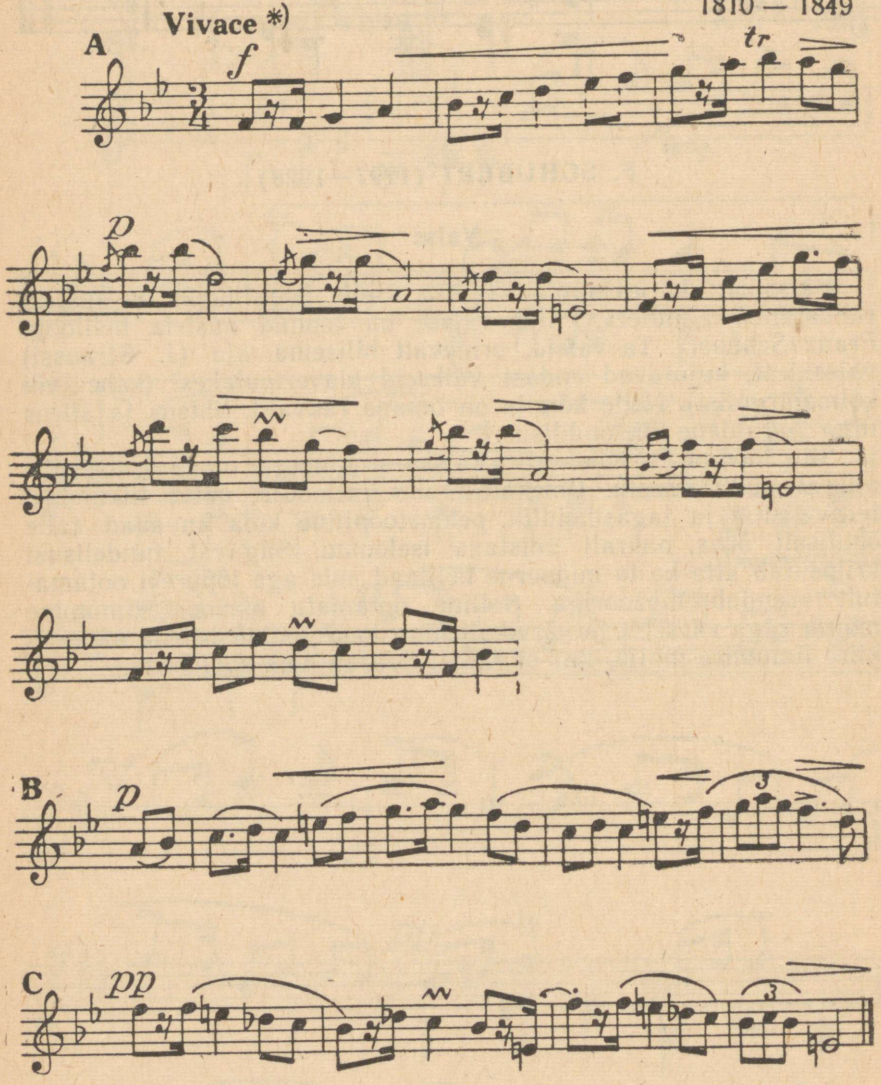

* Vivace — elavalt.

F. CHOPIN (1810—1849)

Masurka

Masurka on elavatempoline poola rahvatants $^3/_4$ taktis. Ta iseloomulikuks jooneks on tujukus ja terav rütm, mis oma iselaadsete aktsentidega takti rõhutuil osadel annavad tantsule väga temperamentse ilme.

Täiuslikku käsitlust on masurka leidnud poola helilooja F. Chopini loomingus. Ta rohkearvulised masurkad, nagu siingi esitatud pala, on oma muusikalise ilu ja elulisusega toredaiks poeetilisteks piltideks rahva elust.

Pala ülesehitus: A+B+A+C+A

POLKA

(temaatika)

P. Tšaikovski
1840 — 1893

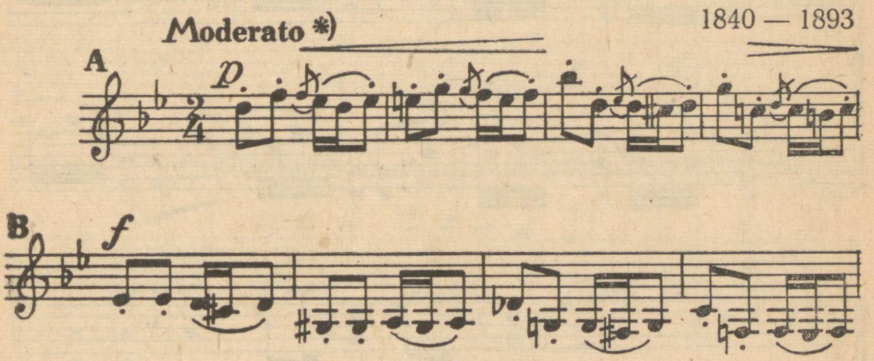

P. TŠAIKOVSKI (1840—1893)

Polka

See on üks populaarsemaid klaveripalasid kuulsa helilooja «Lastealbumist». Tants on kujundatud kolmejärgulisena. Rütmiline kergus ja nõtked meloodilised hüpped annavad sellele muusikale kelmikalt-naljatleva iseloomu. Koomiliselt kõlab keskosa, milles meloodia kandub madaltoonidesse ja võtab seega justkui kohmakama ilme. Kuid keskosa lõpus kõla järk-järgult selgineb ja siirdub taas kõrgtoonides algteemale.

Pala ülesehitus: A+B+A

* Moderato — parajalt, mõõdukalt.

LINNUKE

(algkatkend)

E. Grieg
1843 — 1907

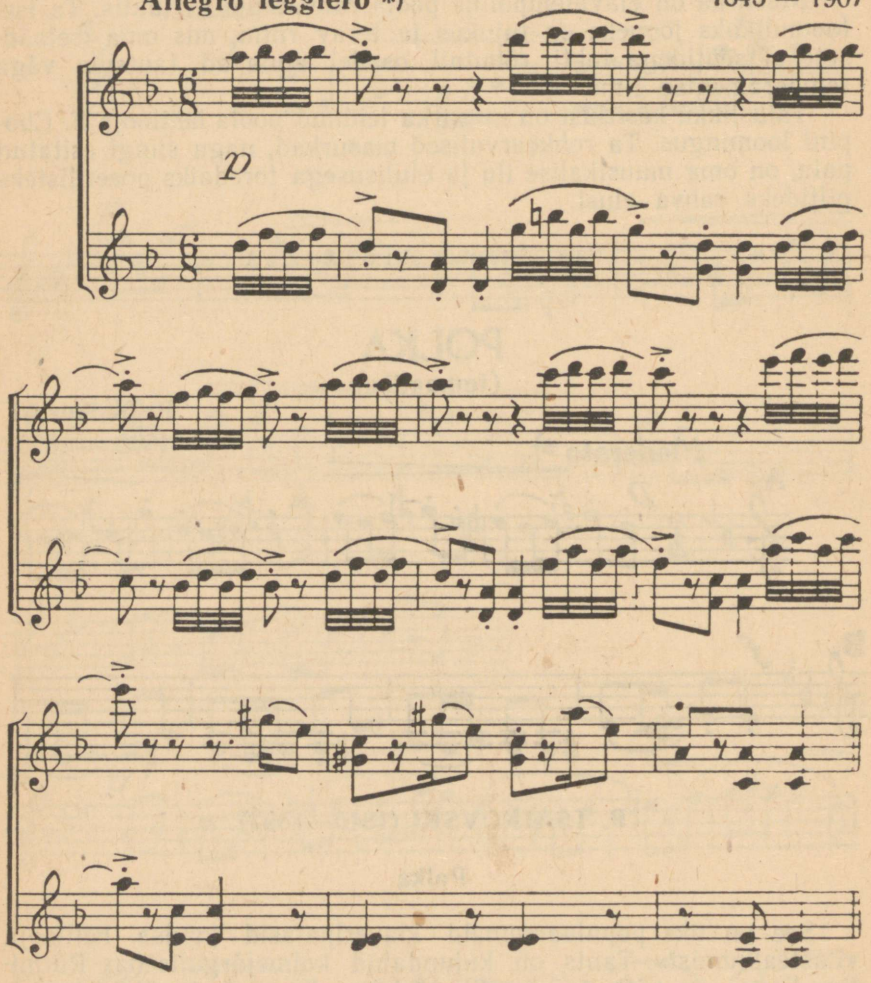

EDVARD GRIEG (1843—1907)

Linnuke

Norra helilooja Edvard Griegi klaveripalas «Linnuke» on kujutatud üksildast nukrutsevat siristajat. Paiguti kuuldub selles midagi muinasjutulist, fantastilist, nagu see on üldse omane E. Griegi loomingule.

* Allegro leggiero — kiirelt, kergelt.

KURB LAULUKE

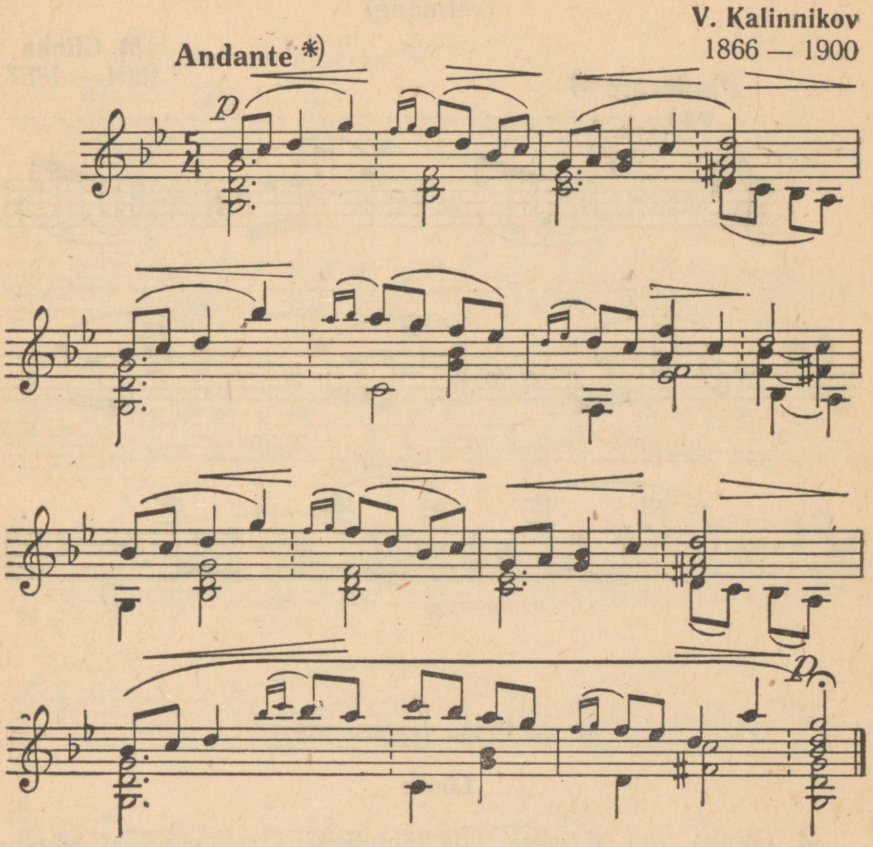

V. KALINNIKOV (1866—1900)

Kurb lauluke

Selle lühipala meloodia, mille on loonud andekas vene helilooja V. Kalinnikov, liigub ladusalt, rahulikult ja on väga väljendusrikas. Kuulates seda pala me tunneme, et just selle nukralt-rahulik, õrna-ilmeline, tasane m e l o o d i a kutsub meis esile mõtiskluse meeleolu.

---

* Andante — väljapeetult, parajalt pikkamisi käies.

LÕOKE

(eelmäng)

M. Glinka
1804 — 1857

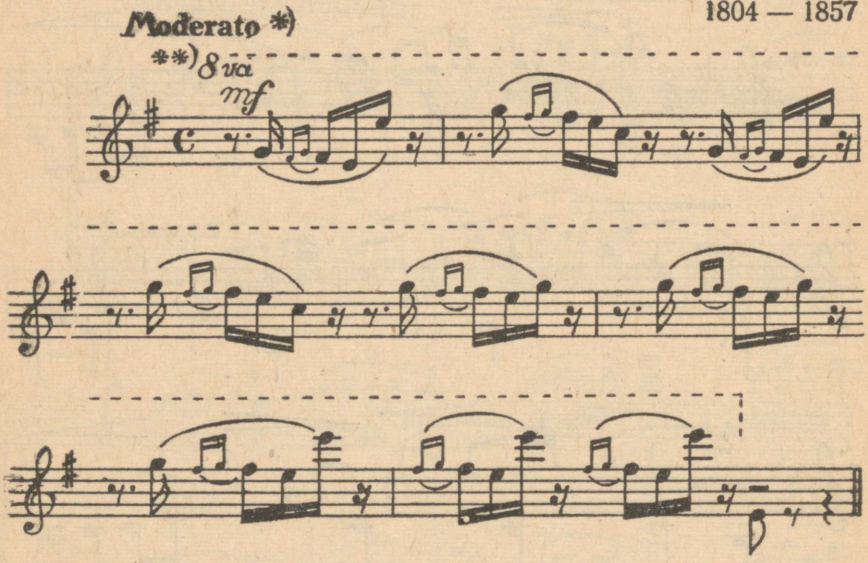

M. GLINKA (1804—1857)

Lõoke

M. Glinka laul «Lõoke», mis lähtub vene rahvalaulust, algab sissejuhatusega klaveripartiis. Selles on helilooja poeetiliselt kujutanud õrnailmelist lõo lõõritamist. Kogu laulu läbib mõtisklev meeleolu, mis lähtub sissejuhatuse ja salmide vahemängu lõõritusmotiivist. Laulu meloodias avaldub haruldast tundesiirust ja puhtust.

---

* Moderato — parajalt, mõõdukalt.
** 8 va — mängida oktaavi võrra kõrgemalt.

PIONEERIDE MARSS

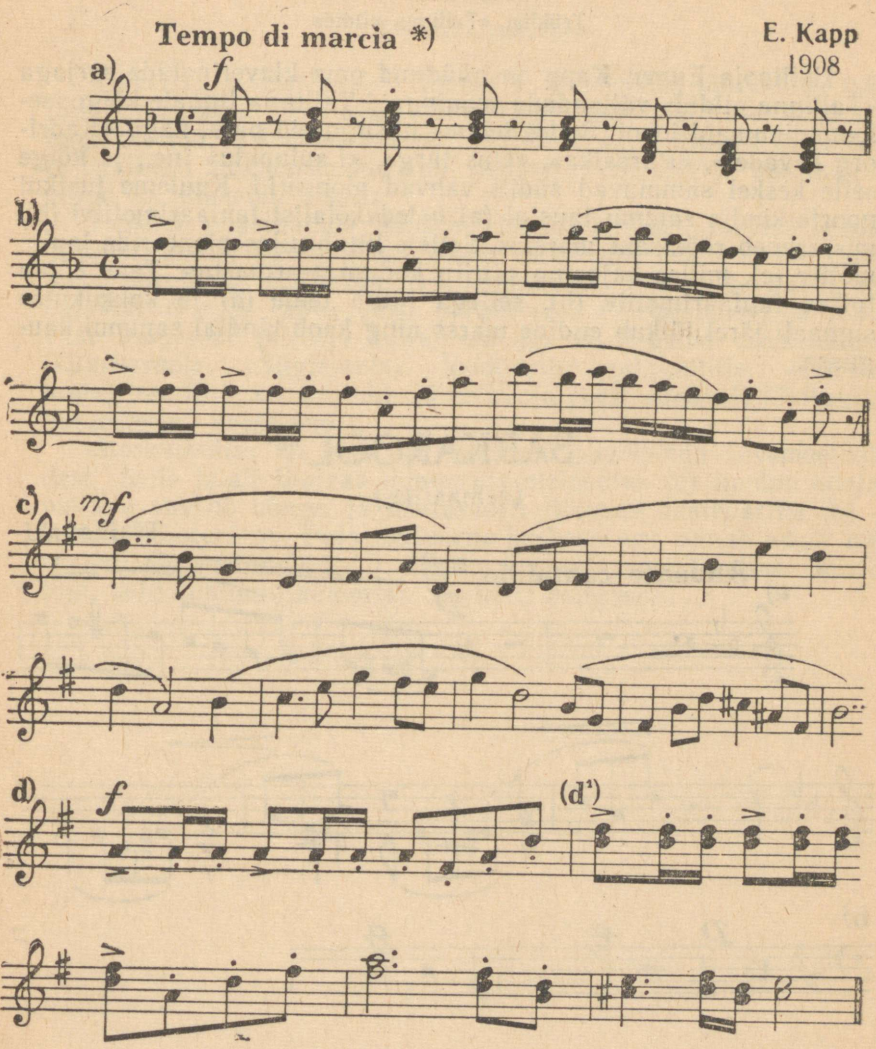

* Tempo di marcia — marsi tempos.

EUGEN KAPP (1908)

Pioneeride marss

Tsüklist «Tallinna pildid»

Helilooja Eugen Kapp on püüdnud oma klaveripalade sarjaga «Tallinna pildid» väljendada mõningaid Tallinna linnale kõige iseloomulikumaid jooni. Selles leiame niisuguseid palu, nagu «Kadriorg kevadel», «Russalka», «Uus turg», «Laulupidu» jne., ja kõige selle keskel sammuvad südilt vahvad pioneerid. Kuuleme justkui noorte kindla sammu taustal (a) heledakõlalist fanfaarimotiivi (b), mis areneb rõõmsaks marsiks. Sellele liitub uljas pioneeride laulumotiiv (c), milles kajastub piiritu kodumaa-armastus. Taas kõlab tuttav fanfaarimotiiv (b), sellega liitub teine (d) ja kokkukutse signaali järel jätkub endine marss ning kaob kindlal sammul kaugusse.

BARKAROOL *)

(temaatika)

Tšaikovski

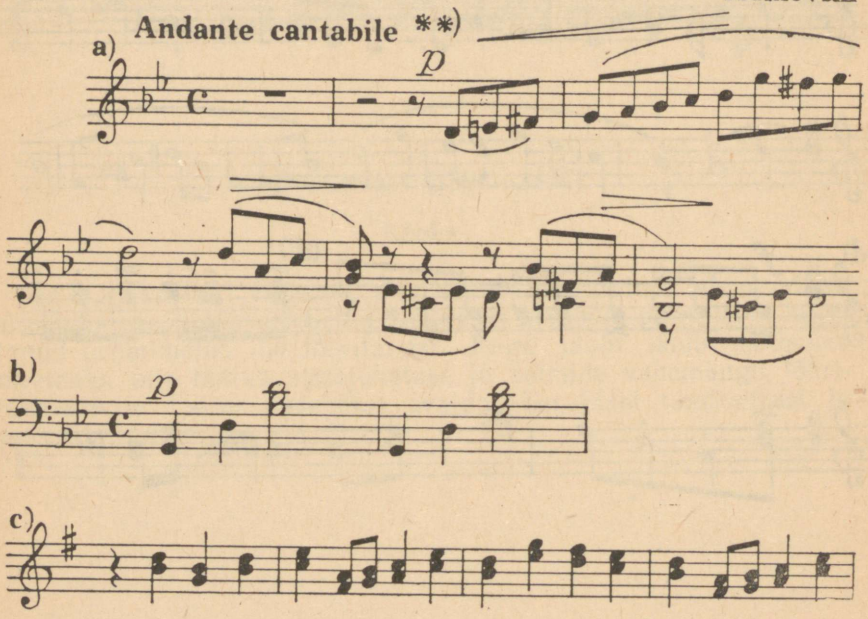

* Barkarool — paadilaul.
** Andante cantabile — väljapeetult, parajalt pikkamisi, laulvalt.

P. TŠAIKOVSKI

Barkarool

Tsüklist «Aastaajad»

Klaveripala «Barkarool» kuulub P. Tšaikovski lühipalade tsüklisse «Aastaajad», mis avab meile kõige ilmekamal kujul need helilooja mõtted ja tunded inimese saatusest, ta võitlusest õnne eest, ta isiklikest elamusist, mis alati heliloojat erutasid ja mis ikka on olnud ta muusika sisuks.

Tsükkel «Aastaajad» koosneb 12 üksikpalast, millest igaüks, esitades teatud kuud, annab poeetilisel kujul edasi mõne karakteerse meeleolu, olustikulise või looduspildi. Tsüklis on palad, mis kajastavad pilte rahva elust («Vastlad», «Viljalõikus») ja töötavast inimesest («Niitja laul»). On aga ka lüürilist meeleolukust («Barkarool», «Sügislaul»), looduspilte («Lumilill», «Lõokese laul») jne. Kõik see on leidnud helilooja poolt sügavalt läbituntud, hingestatud kajastamist.

«Barkaroolis» on helilooja lähtunud paadisõidu suvemeeleoludest. Selle laialt laulvas minoorses meloodias (a) tundub soojalt paitava suveöö hõngu ja ühetasaselt liikuvas saatepartiis (b) — vaikset lainterütmi. Pala mažoorne keskosa aga annab edasi noorusliku rõõmu tundeid (c). Lõpus kostab uuesti endine unistav laul, kuid duetina (minooris). See kaob kaugusse...

EKOSSEES

(temaatika)

Leggiero e vivo *)

L. Beethoven
1770 — 1827

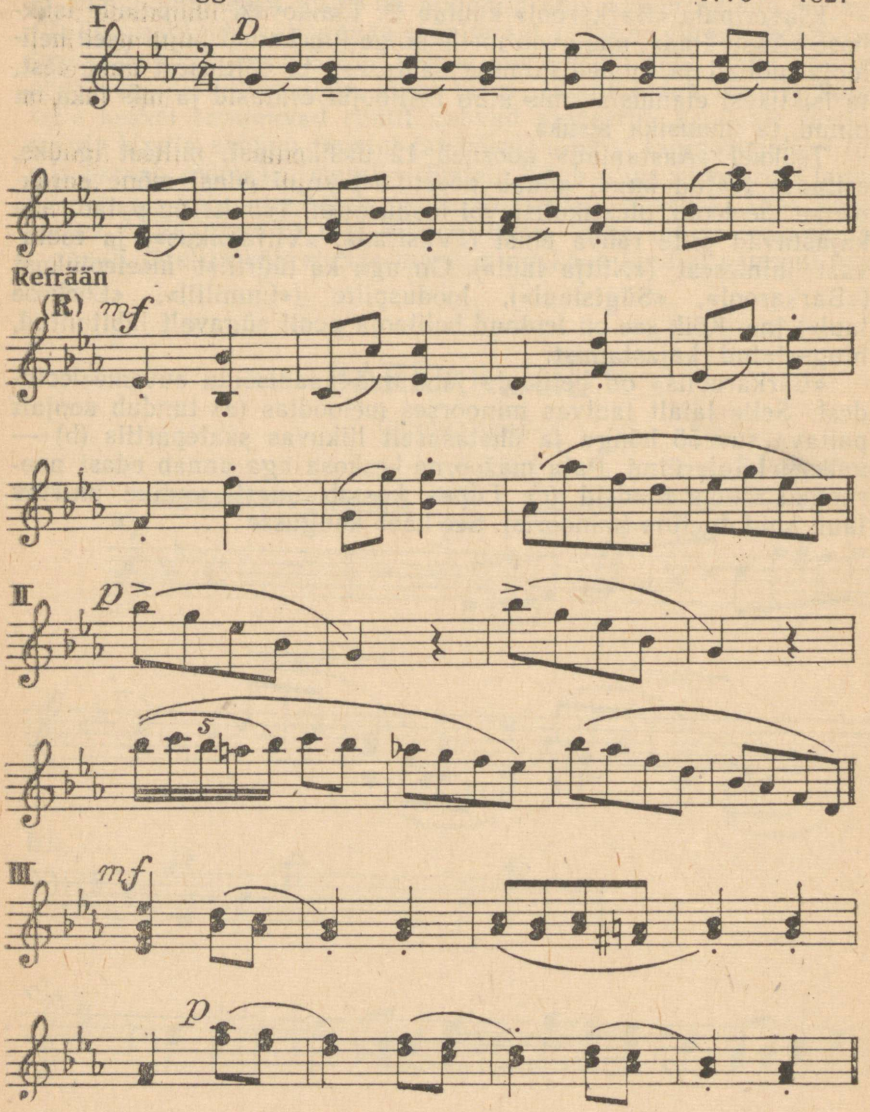

* Leggiero e vivo — kergelt ja elavalt.

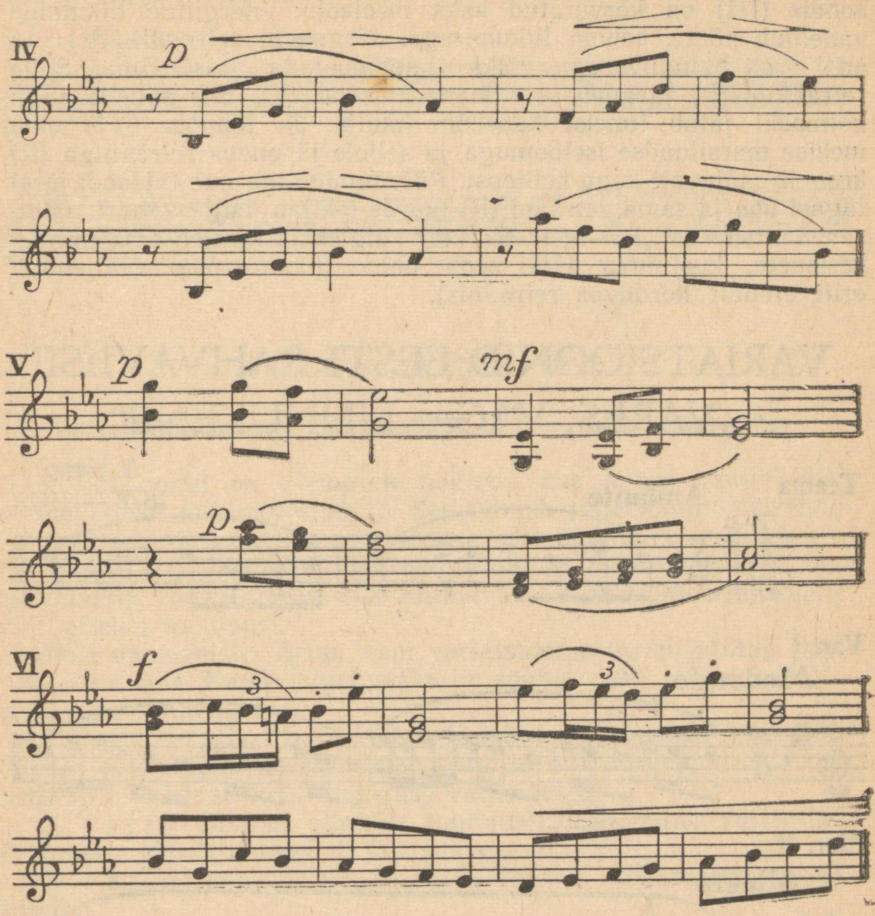

L. van BEETHOVEN (1770—1827)

Ekossees

Ekossees on algpäritolult vana šoti elavaloomuline hüppetants $^2/_4$ taktis.

Beethoveni «Ekossees» koosneb reast mitmekesistest episoodidest, mis omavahel on liidetud ühtseks tervikuks. Heliteose 1. episood (I) omab pisut vallatleva, naljatleva iseloomu. Talle liitub vahetult refrään (R), mis on kõikidele järgnevaile episoodidelegi ühine ja oma tunglevuse ning tantsulise painduvusega mõjub kaasakiskuvalt. Järgmine episood (II) on pehmekõlaline ja sellele järgnev refrään (R) mõjub ta kõrval eriti kontrastselt. Uues epi-

soodis (III) on kõrvutatud kaks meeleolu: energiline liikumine vaheldub nõtke, pehme liikumisega. Järgnevat episoodi (IV) ta eriti õrna painduvusega võiks iseloomustada naiselikuna. Selle refrääniile (R) järgneb eelviimane episood (V), mis samuti nagu kolmaski jätab ilmeka kahekõne mulje. Ja lõpposa (VI) oma mehise marsilaadse iseloomuga ja sellele järgneva refrääniga (R) kroonib mõjuvalt kogu heliteost. Pöördumine iga uue episoodi järel tagasi ühe ja sama refrääni (R) juurde tekitab mulje vanast rõõmsast tantsupeost, kus meie ees kõik ringleb ja keerleb oma mitmekesisuses, kusjuures kõiki seob ühine liikumisrõõm (väljendub eriti eredalt korduvas refrääniis).

VARIATSIOONID EESTI RAHVAVIISIL „VARES, VAGA LINNUKENE"

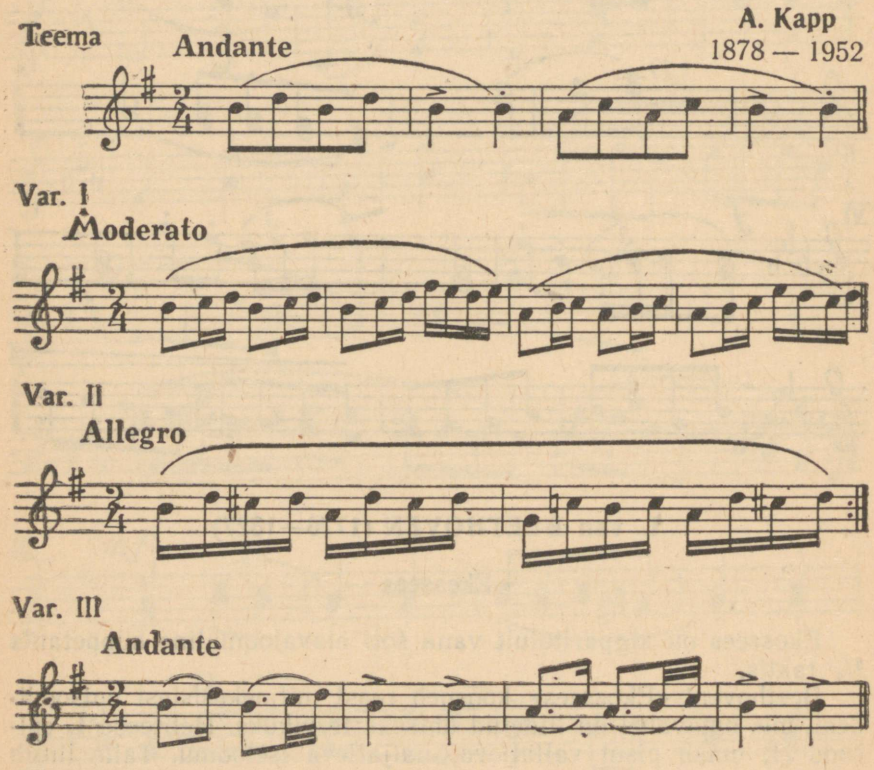

Variatsioon — teisend.
Andante — väljapeetult, parajalt pikkamisi käies.
Moderato — mõõdukalt.
Allegro — kiiresti.

Var. IV

Tempo di valse

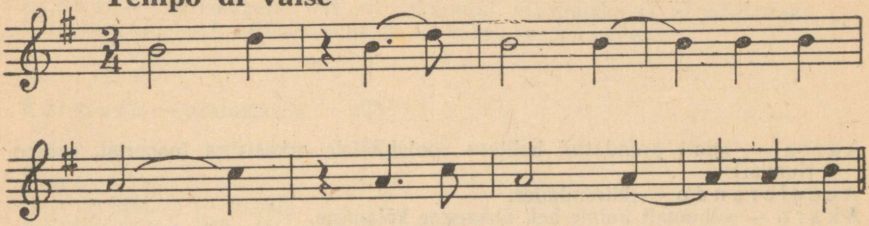

ARTUR KAPP (1878—1952)

Variatsioonid eesti rahvalaulule «Vares, vaga linnukene»

Variatsioonid on niisugune heliteos, kus mingi motiiv leiab mitmekülgset lahtimõtestamist. See toimub selle motiivi teisendatud kordamiste kaudu, mis annavad talle sügava ja mitmekesise tähenduse. Variatsioonid on saanud alguse rahvamuusikast, kus rahvalaulik või pillimees oma esitust teisendab (varieerib), olenevalt ettekande sisust.

Meie vanameistri Artur Kapi variatsioonid on kirjutatud õppivale noorsoole. Nende algteemaks on tuntud eesti rahvalaul «Vares, vaga linnukene».

1. variatsioon areneb mõõdukas, väljapeetud liikumises. Olgugi et see näib keerulisemana algteemast, tunneme me temas selgesti algteemat, kuid elavamas väljenduses.

2. variatsioon elavneb tunduvalt. Liikumine võtab katkestamatu ilme ja suundub kõrgpunkti, et

3. variatsioonis maad anda rohkem väljapeetud mõtisklusele.

4. variatsioon on valss algteemal. Nõtkes tantsulises liikumises keerleb omapärases kujunduses meile tuntud viis. Teos lõpeb keerleva hooga. Elame teemal üle mitmesuguseid meeleolusid, mis lõpuks leiavad kinnitust valsirõõmus.

Tempo di valse — valsi tempos.

Aaria — laialt arendatud heliteos soolohäälele orkestriga (ooperist, oratooriumist).
Accelerando — kiirendades.
Akord — vähemalt kolme heli üheaegne kõlamine.
Allargando — laienedes.
Allegretto — kaunis kiiresti.
Allegro — kiiresti.
Alt — madal naishääl; ka keelpillide rühma kuuluv altviiul.

Alteratsiooni märk — alusastme kõrgendus- või madaldusmärk

Andante — väljapeetult; parajalt pikkamisi käies.
Ansambel — kahest või rohkemast pillimängijast või lauljast koosnev esinejate rühm.
A tempo — algtempos.
Barkarool — paadilaul.
Bass — kõige madalam meeshääl.

Bassivõti 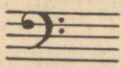 — märk, mis määrab kindlaks väikese oktaavi fa koha noodi joonestiku 4. joonel.

Bekaar — keelumärk

Bemoll — madaldusmärk

Crescendo (lüh. cresc.) 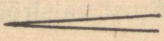 — paisudes.

Da Capo al Fine — algusest kuni sõnani «Fine» (Lõpp).

Diees — kõrgendusmärk

Diminuendo (lüh. dim.) 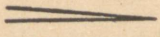 — kahandades.

Duett — kahest lauljast koosnev ansambel.

Duo — kahest mängijast koosnev ansambel.
Dünaamilised märgid — kõlajõu muutemärgid.
Etüüd — muusikapala, mis on määratud mängutehnika arendamiseks.
Fantaasia — 1. mõttekujutus, 2. ka vabas vormis heliteos.

Fermaat — peatusmärk

Fine — lõpp.
Forte (lüh. f) — valjult.
Fortissimo (lüh. ff) — väga valjult.
Harmoonia — kooskõla.
Intonatsioon — väikseim iseseisva ilmega heliteose osa (viisikäik, motiiv).
Juhttoon — heliredeli VII aste, mis juhib põhitoonile.
Kaanon — mitmehäälne heliteos, milles kõik hääled esitavad üht ja sama meloodiat, kuid astuvad sisse üksteise järel kindlas korras.
Kammermuusika — väikestele ansamblitele loodud muusika.
Kantaat — suurem kooriteos solistide ja orkestriga.
Kapellmeister — orkestrijuht.
Kromaatiline — pooltooniliselt kulgev helirida.
Kvartett — neljast lauljast või mängijast koosnev ansambel.
Largo — laialt, pikaldaselt.
Leggiero — kergelt.
Lento — aeglaselt, pikkamööda.
Maestoso — pidulikult, suursuguselt.
Maestro — meister, koori- või orkestrijuht.
Marcato — rõhutatult.
Marss — rütmikas marssimise toetamiseks määratud heliteos.
Masurka — erksa iseloomuga poola rahvatants $^3/_4$ taktis, iseloomustavaks iseärasuseks on lisarõhk teisel taktiosal.
Mažoor — helge (rõõmsa) iseloomuga helilaad.
Meetrum — võrdsete kestustega rõhuliste ja rõhutute ajaühikute ühtlane kordumine.
Meloodia — ühehäälselt lauldav või mängitav viis.
Menuett — rahulikkude liigutustega vana prantsuse tants $^3/_4$ taktis.
Mezzoforte (lüh. mf) — poolvaljult.
Mezzo piano (lüh. mp) — poolvaikselt.
Minoor — karge (nukra) iseloomuga helilaad.
Moderato — parajalt, mõõdukalt.
Oktaav — VIII aste mingist heliredeli astmest; ka helirühm mingist helist kuni järgmise samanimelise helini.
Ooper — muusikaline draama.
Operett — muusikaline komöödia.
Orkestreerima — orkestrile seadma.
Paralleelsed helistikud — ühesuguseid helisid omavad mažoor- ja minoor-helistikud (näit. Do-mažoor ja la-minoor).
Partituur — mitmehäälse heliteose noot, milles üksikud häälepartiid on eraldi välja kirjutatud.
Paus — vaikimise vältuse märk.
Piano (lüh. p) — vaikselt.
Pianissimo (lüh. pp) — väga vaikselt.
Polka — tšehhi päritoluga kiireloomuline hüppetants $^2/_4$ taktis.
Quodlibet — muusikapala, mis koosneb eri tekstidega iseseisvate viiside ühendusest.
Refrään — laulu kordussalm.
Register — ühise värvinguga heliderühm.
Ritardando (lüh. rit.) — aeglustades.

Romanss — lüürilise iseloomuga muusikateos soolohäälele saatega.
Rubato — rütmilisi vabadusi taotlev ettekandelaad.
Rütm — muusikateose helide vahekord nende vältuste järgi.
Serenaad — äratusmuusika.
Sforzando — järsu rõhuga.
Sonaat — suurteos mõnele pillile; koosneb tavaliselt neljast osast, mis koos moodustavad ühtse terviku.
Sopran — kõrge naishääl.
Staccato — lühitoonides, järsult.
Sümfoonia — suurteos orkestrile; koosneb tavaliselt neljast erinevast osast, mis koos moodustavad ühtse terviku.
Takt — heliteose osa, mis algab tugevrõhuga ja lõpeb enne järgmist tugevrõhku.
Tempo — liikumise kiirus muusikas.
Tempo di marcia — marsi tempos.
Tempo di menuetto — menueti tempos.
Tempo di polka — polka tempos.
Tempo di valse — valsi tempos.
Tenor — kõrge meeshääl.
Tetrahord — neliheli; heliredeli üks pool, koosneb neljast noodist.
Toonika — helistiku põhitoon.
Transponeerima — heliteost üle kandma ühest helistikust teise.
Trio — kolmest lauljast või mängijast koosnev ansambel (lauljate kohta on kasutusel ka sõna — tertsett).
Tämbr — antud häälele või instrumendile omane kõlaiseloom (kõlavärving).
Unisoon — mitme samakõrgusega heli üheaegne kõlamine.
Valss — sujuva nõtke iseloomuga tants $^3/_4$ taktis.
Variatsioon — teisend.

Viiulivõti 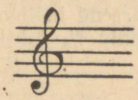 — märk, mis määrab kindlaks 1. oktaavi *sol* koha noodijoonestiku 2. joonel.

Vivace — elavalt.
Vokaalmuusika — laulumuusika.
Võtmemärgistik — noodivõtme kõrvale asetatud kõrgendus- (♯) või madaldusmärgid (♭), nn. alteratsioonimärgid.

SISUKORD

Austus, au sulle, Venemaa — M. Glinka 126
Ei saa mitte vaiki olla — M. Härma 83
Elagu — K. Türnpu 133
Emakesele — A. Kapp 59
Entusiastide marss — I. Dunajevski 34
Hei-rup! — M. Vescan 118
Hele päike tõusis — leedu rahvaviis 108
Hopakk — ukraina rahvaviis 104
Hällilaul — läti rahvaviis 103
Hällilaul — P. Tšaikovski 129
Instrumentaal-«quodlibet» — W. Geisler 180
Internatsionaal — P. Degeyter 3
Jalgpalli-kaanon — M. Kunz 55
Järv leegib eha paistel — rahvalik viis 94
Kalamehe mõrsja — R. Päts 88
Karjase laul — eesti rahvaviis, R. Päts 96
Karjus — slovakkia rahvaviis 105
Kas tunned maad — F. Berat 41
Kesk laiu orge tasaseid — vene rahvaviis 100
Kevadaeg — tšehhi rahvaviis 106
Kevadelaul — rootsi rahvaviis 107
Kevadtervitus — F. Mendelssohn 124
Kiigelaul — M. Lüdig 90
Kodule — portugali rahvaviis 114
Kodumaa — I. Smõslov 27
Kodumaa-kutsub — G. Podelski 28
Kojutulek — soome rahvaviis 112
Kommunistlike noorte laul — J. Meitus 13
Komsomol — A. Novikov 10
Koolikell — B. Kõrver 32
Kuljuste helinal — ameerika rahvaviis 52
Kuule, kuidas hääli helab — F. Pacius 110
Küll sinust meri mehe teeb — B. Kõrver 72
Laul Kodumaale — I. Dunajevski 24
Laul Kodumaast — E. Kapp 30
Laul kohtujaist — D. Šostakovitš 22
Lipp punab kõrgel — R. Päts 16
Lõbusõit — R. Päts 46
Mai tuli — G. Ernesaks 70
Majake jõe kaldal — vana neegrilaul, S. Foster 116
Meie saatjaks olgu laul — kaanon 132
Meil aiaäärne tänavas — eesti rahvaviis, C. Kreek 97
Metsalaul — F. Grieg 125
Mida süda meilt nõuab — R. Päts 19
Minge üles mägedele — K. A. Hermann 86
Mängi, mängi, lõõtsapill — L. Tauts 76
Mööda mägiteid ja orge — Aturov 40
Mööda suurt ja laia Volgat — vene rahvaviis 98
Naistepäev koolis — S. Taev 58
Noor kaardivägi — vana tööliste mailaul 38

Noorsoo laul — V. Muradeli 8
Noorte naturalistide marss — I. Dunajevski 80
Nõukogude Armeele — H. Kõrvits 56
Näärilaul — eesti rahvaviis, R. Päts 44
Nüüd laulgem — kaanon 15
Partei meid juhib — V. Muradeli 5
Pill' oll' helle — setu viis, R. Päts 91
Punalipp — itaalia tööliste võitluslaul 36
Punun pärjakese — läti rahvaviis 102
Päike on õhtule läinud — rahvalik viis 75
Rahulaul — E. Arro 14
Santa Lucia — napoli viis 113
Sind surmani küll tahan — A. Kunileid 84
Suusasõit — H. Toots 50
Suvekaanon — vana inglise laul 131
Talvepolka — L. Normet 48
Tantsulugu — rootsi rahvaviis, T. Vettik 42
Teekonna laul — A. Neggo 64
Tere hommikust — kaanon, W. Wehrli 121
Tore mai — S. Tsintsadze 68
Tütre tänu — eesti rahvaviis 60
Veetlevaim lill — L. Beethoven 63
Õhtulaul — vana koolilaul 78
Õnnesoov sünnipäevaks — G. Martini 123
Ööbik — korea rahvaviis 120
Üks kask meil kasvas õues — F. Schubert 122

— * —

Kordamisülesandeid 135
Hääleharjutusi 139
Muusika-alaseid algteadmisi 141
Klaviatuur ja helirida 141
Mažoorne helilaad 142
Minoorne helilaad 142
Helistikud 142
Intervallid 148
Harmoonia 151
Kolmkõla ja septakord 153
Funktsionaalsus 153
Transponeerimine 155
Triool ja sünkoop 156
Laulukoor 157
Orkester 161
Muusikainstrumendid 162
Muusika kuulamiseks
Menuett — J. Haydn 183
Kanaari lind — W. A. Mozart 185
Valss — F. Schubert 186
Masurka — F. Chopin 188
Polka — P. Tšaikovski 189
Linnuke — E. Grieg 190
Kurb lauluke — V. Kalinnikov 191
Lõoke — M. Glinka 192
Pioneeride marss — E. Kapp 193
Barkarool — P. Tšaikovski 194
Ekossees — L. Beethoven 196
Variatsioonid eesti rahvaviisil — A. Kapp 198
Väike muusika oskussõnastik 200

LAULUDE REGISTER VIISIDE AUTORITE JÄRGI

Arro, E.
Rahulaul (E. Dolmatovski) 16
Aturov
Mööda mägiteid ja orge (S. Alõmov) 40
Beethoven, L.
Nüüd laulgem — kaanon 15
Veetlevaim lill (Bürgeri järgi) 63
Berat, F.
Kas tunned maad (M. Veske) 41
Degeyter, P.
Internatsionaal (P. Pottier) 3
Dunajevski, I.
Entusiastide marss (A. D'Aktill) 34
Laul Kodumaale (V. Lebedev-Kumatš) 24
Noorte naturalistide marss (M. Matussovski) 80
Ernesaks, G.
Mai tuli (J. Smuul) 70
Geisler, W.
Instrumentaal-«quodlibet» 180
Glinka, M.
Austus, au sulle, Venemaa (oop. «Ivan Sussanin») 126
Grieg, E.
Metsalaul 125
Hermann, K. A.
Minge üles mägedele (M. Veske) 86
Kapp, A.
Emakesele (M. Lipp) 79
Kapp, E.
Laul Kodumaast (L. Tormis) 30
Kunileid, A.
Sind surmani küll tahan (L. Koidula) 84
Kõrver, B.
Koolikell (M. Kesamaa) 32
Küll sinust meri mehe teeb (M. Kesamaa) 72
Kõrvits, H.
Nõukogude Armeele (R. Parve) 56
Martini, G.
Õnnesoov sünnipäevaks — kaanon 123
Meitus, J.
Kommunistlike noorte laul (oop. «Noor Kaardivägi») 13
Mendelssohn, F.
Kevadtervitus (H. Heine) 124
Muradeli, V.
Noorsoo laul (S. Mihhalkov) 8
Partei meid juhib (S. Mihhalkov) 5
Neggo, A.
Teekonna laul (A. Neggo) 64
Normet, L.
Talvepolka (J. Koortmann) 48

Novikov, A.
Komsomol (S. Mihhalkov) 10
Pacius, F.
Kuule, kuidas hääli helab 110
Podelski, G.
Kodumaa kutsub (U. Laht) 28
Päts, R.
Kalamehe mõrsja (A. Haava) 88
Karjase laul (rahvaluule) 96
Lipp punab kõrgel (J. Sumakov) 16
Lõbusõit (rahvaluule) 46
Mida süda meilt nõuab (L. Ošanin) 19
Näärilaul 44
Pill' oll' helle (rahvaluule) 92
Schubert, F.
Üks kask meil kasvas õues (K. E. Malm) 122
Smõslov, I.
Kodumaa (N. Suslennikov) 27
Šostakovitš, D.
Laul kohtujaist 22
Taev, S.
Naistepäev koolis (S. Taev) 58
Tauts, L.
Mängi, mängi, lõõtsapill (R. Parve) 76
Toots, H.
Suusasõit (M. Nurme) 50
Tsintsadze, S.
Tore mai (M. Baratašvili) 68
Tšaikovski, P.
Hällilaul 129
Vescan, M.
Hei-rup! (Rumeenia ehitajate laul) 118
Wehrli, W.
Tere hommikust — kaanon 121

RAHVASTE LAULE

Ameerika:
Kuljuste helinal 52
Majake jõe kaldal 116
Eesti:
Ei saa mitte vaiki olla (A. Haava) — M. Härma 83
Järv leegib eha paistel (A. Haava) 94
Karjase laul (rahvaluule) — R. Päts 96
Kiigelaul — M. Lüdig 90
Meil aiaäärne tänavas (L. Koidula) — C. Kreek 97
Pill' oll' helle — R. Päts 92
Päike on õhtule läinud (F. Kuhlbars) 75
Tütre tänu 60
Itaalia:
Punalipp — Itaalia tööliste võitluslaul 36
Santa Lucia — Napoli laul 113
Korea:
Ööbik 120

Leedu:
Hele päike tõusis 108
Läti:
Hällilaul 103
Punun pärjakese 102
Portugali:
Kodule 114
Rootsi:
Kevadelaul 107
Tantsulugu 42
Slovakkia:
Karjus 105
Soome:
Kojutulek 112
Tšehhi:
Kevadaeg 106
Ukraina:
Hopakk 104
Vana koorilaul:
Õhtulaul 78
Vene:
Kesk laiu orge tasaseid 100
Mööda suurt ja laia Volgat 98
Revolutsioonilised laulud:
Internatsionaal (P. Pottier) — P. Degeyter 3
Noor kaardivägi 38
Kaanonid:
Jalgpalli-kaanon — M. Kunz 55
Meie saatjaks olgu laul 132
Nüüd laulgem — L. Beethoven 15
Suvekaanon — vana ing ise laul 131
Tere hommikust — W. Wehrli 121
Õnnesoov sünnipäevaks — G. Martini 123

Пятс Рихо Эдуардович

ПЕСЕННИК

для VII класса

На эстонском языке

Обложка Э. Пикк

Эстонское Государственное Издательство
Таллин, Пярнуское шоссе, 10

*

Toimetaja M. Topmann
Kunstiline toimetaja H. Keigo
Tehniline toimetaja K. Timmer
Korrektorid V. Leibak ja P. Hiie

Ladumisele antud 6. VII 1962. Trükkimisele antud 4. IX 1962. Paber 60×90, 1/16. Trükipoognaid 13. Arvestuspoognaid 10,86. Trükiarv 10 000. Tellimise nr. 2356. Trükikoda «Ühiselu», Tallinn, Pikk t. 40/42.

Hind 22 kop.

6—6

22 kop.

TÜ RAAMATUKOGU
1 0300 00886171 0